

॥ काठकम् ॥

KĀTHAKAM

DIE SAMHITĀ DER KAṬHA-ÇĀKHĀ

Herausgegeben

von

LEOPOLD VON SCHROEDER

PROFESSOR AN DER K. K. UNIVERSITÄT ZU WIEN
WIRKL. MITGLIED DER KAIS. AKADEMIE DER WISSENSCHAFTEN

DRITTES BUCH

GEDRUCKT AUF KOSTEN DER DEUTSCHEN MORGENLANDISCHEN
GESELLSCHAFT

LEIPZIG
IN COMMISSION BEI T. A. BROCKHAUS
1910

VORWORT.

Auch die vorliegende Ausgabe des dritten Buches der *Kaṭha Sāhita*, welche den Abschluß des Textes bringt, beruht zum weitaus größten Theile bloß auf dem Berliner Codex Chambers 40 (Cb) An Ricaka-Mss konnten verglichen werden und wurden für die Constitution des Textes benutzt T₁ und Brl für die Capitel 31, 9 und 10, 36, 6, 37, 16, 38, 4, 39, 13, 40, 5, 40, 8 und 9, 40, 14, T₁ allein für 37, 11, 38, 13, 5, 11, 1—6, 5, 12, 1, Brl allein für 39, 12 (Fragment), 5, 1, 1, 5, 5, 20, 5, 10 5 und 6, T₇, T₁ und Brl für 35, 1 und 38, 2, T₄, W und W₁ für 35, 3—20, T₁, T₃, T₄, W₁, W₁ G und Brl für 35, 7, T₁, Brl, W₂ für 37, 9, 39, 14, T₁, T₇, Brl und W₂ für 36, 15, T₁, Brl und W₁ für 38, 1, T₁, T₇, W₁ für 38, 5, T₁, T₇, Brl W₁ und W₂ für 38 12, W₂ allein für 39, 3 (Fragment), T₁, T₃, Brl für 39, 4, T₅, T₆, Brl für 40, 1, Brl, W₁ und G für 40, 11, T₆ allein für 5, 3, 2, W₁ G allein für 5, 4, 6—8, T₆ und Brl für 5, 5, 14 Selbstverständlich auch die *Kaṭha Sāhita*, wo der entsprechende Text in ihr vorliegt

Herr Prof W CALAND in Utrecht hat auch bei diesem Bande die Freundlichkeit gehabt, eine Correctur zu lesen und seine werthvollen Bemerkungen dazu zu machen Sie sind in derselben Weise berücksichtigt worden wie beim zweiten Bande der Ausgabe Für diese ausdauernde thatige Mithilfe, die dem Werke wesentlichen Nutzen gebracht hat, sage ich Herrn Prof W CALAND meinen warmsten, herzlichsten Dank

Der Anhang bringt ein Verzeichniß der Vers- und Capitel Anfänge des *Kaṭhakam* Vergleichungen, wie ich sie s Z bei der Ausgabe der *Maiti Sāhita* hinzufügte, dürfte ich nun jetzt ersparen, wo die großartige *Vedic Concordance* von M BLOOMFIELD sich in den Händen der Fachgenossen befindet Ich bemerke nur, daß die fett gedruckten Zahlen die Capitel Anfänge markiren Einklammerung der Citate bedeutet, daß an den betreffenden Stellen nicht der ganze Vers, sondern bloß der Anfang desselben sich vorfindet

Ein vollständiger Index Verborum des *Kaṭhakam*, zu dem ich schon vor Jahren die Zettel ausschrieb, befindet sich in der Arbeit Herr Prof RICHARD SIMON in München hat sich in aufopfernder Weise der Herstellung

dieses ebenso wichtigen wie mühevollen Werkes gewidmet. Da die Vollendung desselben aber noch geraume Zeit in Anspruch nehmen dürfte soll dieser Index Verborum s Z als besondere Lieferung nachfolgen

Zum Schluß sage ich gern und freudig meinen warmsten Dank dem Vorstände der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft welcher den Druck der nunmehr vollendeten Ausgabe des Kīṭhakaṃ ermöglicht hat — insbesondere den Herren Geh Rath Prof Dr ERNST WINDISCH und Prof Dr AUGUST FISCHER in Leipzig. Ich danke aber auch aufs Herzlichste der Buchdruckerei von W DRUGGOLD BAERSCHE in Leipzig die bei der Herstellung des Druckes die größte Umsicht und Sorgfalt bewiesen hat

Wien, am 1 Mai 1910

L v Schroeder

ओम् ॥ प्रजापतिर्वा ओपधीः परंशो वेद प्राजापत्यो ऽथो यद-
 ष्यपञ्चां बर्हिर्दात्योपधीनार्माहिंसायै' देवस्य त्वा सवितुः प्रसव इति
 सवितृप्रसूत एवैनां देवताभिरादत्ते गोपदसीति रयिमेव यजमाने द-
 धाति प्रत्युष्टं रक्षा इति यज्ञमुखादेव रक्षास्यपहन्ति प्रेयसगादिपणां
 बर्हिंरच्छेति विद्या वै धिपणा विद्ययैवेनदच्छेति' मनुना कृता स्व- ५
 धया वितष्टेति मनुना त्पेपा कृता स्वधया वितष्टोर्वन्तरिष्टं बीहीति
 समष्ट्या इन्द्रस्य परिपूतमसीति यद्वा इदं किञ्च तदिन्द्रस्य परिपूतं
 यथा श्रेयसे प्रोच्य' कर्म करोत्येवमेवैतदिन्द्राय प्रोच्य बर्हिर्दाति' या-
 चत्परिदिशति यत्तत्सर्वं न' दाति यज्ञस्य तदतिरिच्यते यद्वै यज्ञस्याति-
 रिच्यते भ्रातृच्यं तेन वर्धयत्येकं स्तम्भं' परिदिशेत्¹⁰ सर्वं दायाद्यज्ञस्या- 10
 नतिरेकाय यत्सर्वं दायाच्च पशुभ्यो जीवनमुच्छिपेदेकां" वा श्रुष्टिं हे
 वोच्छिपेत्¹¹ यज्ञस्यातिरेचयत्युत्पशुभ्यो जीवने जिपति माधो मोपरि
 परुस्त¹² ऋध्यासमित्यूद्धा आच्छेत्ता ते मा रिपदिति यावद्यावदा अ-
 विद्यानध्यैर्युर्वर्हिपो दाति तावदस्यात्मनो" मीयते नास्यात्मनो मीय-

¹ Ch ओ नामो प्रथमे ॥ ओं प्रजा. ² So corr Ch बर्हिर्दात्यां. ³ So
 corr. Ch विद्यया, aber cf oben 1, 2 Kap S 17, 1 auch विद्ययादिपणा ⁴ So
 corr. Ch विद्यायैवेनदच्छेति, Kap S 47, 1 विद्ययायैवेनदच्छेति ⁵ So corr Ch परिपूतं;
 Kap 47, 1 = Corr. ⁶ So corr Ch वृष्टा, aber vgl das Folgende, Kap
 S 17, 1 und Mitr. S 4, 1, 2 = Corr. ⁷ So corr. Ch बर्हिर्दाति; Kap S.
 17, 1 und Mitr. S 4, 1, 2 = Corr. ⁸ So corr mit Cahnd, Ch ohne n,
 Kap S 47, 1 wesentlich ebenso याचत्परिदिशति यत्तत्सर्वं दाति यज्ञस्य तदतिरिच्यते, da-
 gegen Mitr. S 4, 1, 2 याचत्परिदिशति यत्तत्सर्वं दाति यत्सर्वं न दाति यज्ञस्य तदतिरिच्यते
⁹ So corr Ch स्तम्भ; Kap S. 17, 1 स्तम्भ, Mitr. S. 4, 1, 2 स्तम्भ ¹⁰ So corr. Ch
 परिदिशेत् ¹¹ So corr. Ch मुच्छिपेत्. ¹² So corr Ch परुस्त. ¹³ So corr. Ch
 परुस्त, vgl. aber oben 1, 2 ¹⁴ So corr Ch नास्यात्मनो; Kap S 17, 1 = Corr.

ते य एवं वेद देव बर्हिश्शतवल्गं^१ विरोहेत्योषधिष्वेव भूमानं दधाति
 सहस्रवल्गं^२ वि वयं रुहेमेत्याशिपमेवाशास्ते ऽदित्या रास्नासीतीयम-
 दितिरस्या एवैनद्रास्त्रां^३ करोतीन्द्राण्यास्संनहनमितीन्द्राणी वा अये
 देवतानां समनह्यत सार्धोऽह्यै^४ बर्हिस्संनह्यति प्रजा वै बर्हिः प्रजा-
 5 नामपरावापाय तस्मान्नावा^५ प्रजास्संतताः ॥^६ पूषा ते यन्धिं य-
 ष्णात्विति पुष्टिवै पूषा पुष्टिमेव यजमाने दधाति स ते मास्थादित्य-
 हिंसाया इन्द्रस्य त्वा बाहुभ्यामुद्यच्छ इतीन्द्रस्यैवैनद्बाहुभ्यामुद्यच्छते^७
 बृहस्पतेस्त्वा मूर्धाहरामीति ब्रह्म वै बृहस्पतिर्ब्रह्मणैवैनद्वरति देवंगम-
 मसीति बहु वा एतस्य पूर्वद्वुराहियमाणस्य स्कन्दत्यस्कन्धमेवैनद्देवेभ्य-
 10 स्संप्रयच्छति तदाहरन्ति कवयः पुरस्तादिति ब्राह्मणा वै कवयो ब्रा-
 ह्मणा ह्येतदाहरन्ति^८ देवेभ्यो जुष्टमिह बर्हिरासद इति देवेभ्य एवैन-
 जुष्टं करोति ॥ १ ॥

cf oben 1, 2 Kap S 47 1, Mutr S 4 1, 2, TBr S 2 2

वसोः पवित्रमसि शातधारं वसूनां पवित्रमसि सहस्रधारमिति वसू-
 नां वा एतद्भागधेयं यत्पवित्रं तेभ्य एवैनं करोति प्रजापतिः प्रजा असृ-
 15 जत तस्योखे अक्षीसेतीं स एते उखे अपश्यन्नाभ्यामादत्त यदेते उखे भ-
 वतः प्रजापतेरेवोखे प्रतिदधात्ययक्ष्मा वः प्रजया संसृजामीत्ययक्ष्मा ए-
 वैनाः करोति रायस्योपेण बहुला भवन्तीरिति भूमानमेवैना गमयति
 मधुमद्भृतवत्पिन्वमाना इति मधुमदेव घृतवद्देवेभ्यो हव्यं करोति जीवा
 जीवन्तीरूप वसदेमेत्याशिपमेवाशास्ते ॥ मातरिष्वनो घर्मा ऽसीत्य-
 20 न्तरिष्टं वै मातरिष्वनो घर्मा द्यौरसि पृथिव्यसीति दिवमेवैनां पृ-
 थिवीमकविश्वधायाः परेण धाम्नाहृतासि मा ह्यारिति दैहत्येवैनां प-
 वित्रमपिदधात्योषधीनां चैव षण्णूनां च पयस्संसृजति सा विश्वायु-

^१ Kap S 47, 1 इतपनिच ^२ Kap S 47, 1 इष्टगलिय ^३ Kap S 47, 1
 यथेना राग्ना ^४ So corr Ch हारोदुखे ^५ So corr Ch सास्ना, Kap S 47, 1
 छाद्य ^६ Ch schaltet hier in rother Farbe ^७ So n ein ^८ Kap S 47, 1
 एवेतेन वा ^९ Kap S 47, 1 इष्य तदाहरति

स्सा' विश्वयचास्सा विश्वधाया इत्यसौ' वै विश्वायुरन्तरिक्षं विश्वयचा
 इयं विश्वधाया इमानेव लोकान्यथापूर्वं प्रदापयतीमे' ऽसौ लोका य-
 थापूर्वं प्रत्ता दृष्टे' तिस्रो यजुषाभिमन्वयते चय इमे लोका एध्वेव लो-
 केषु रसं दधाति तस्मादिमांल्लोकान्रजा उपजीवन्युपजीवनीयो भवति
 य एवं वेद ॥ हुतस्स्तोको हुतो द्रुप्त इत्यनुमन्वयते ऽस्कन्दायापये बृहते 5
 नाकाय स्वाहेतीयं वा अग्निर्वृहन्नाको' बहु वा एतस्य दुष्टमानस्य
 स्कन्दत्यस्याभेवैनत्प्रतिष्ठापयत्यस्कन्दाय न दारुपात्रेण दुह्यादग्निमद्वै
 दारुपात्रं यातयामेन हविषा यजेत तदु ह स्माहुर्दार्तेयाः' पुरोडाशमु-
 खं वै हविर्न वा इत इतः पुरोडाश' हविषो यामो ऽस्ति दोग्धमेवे-
 ति न शूद्रो दुह्यादसतो वा एष संभूतो ऽस्तस्याद्यद्वाव पविचमत्येति 10
 तद्वविरग्निहोत्रमेव शूद्रो न दुह्यात्तद्वि नोत्पुनन्ति संपृच्यध्वमृतावरी-
 रिति प्रत्यानयति शृतत्वाय शृतकामा हि देवाः ॥ इन्द्रस्य त्वा भागी
 सोमेनातनष्पीति' सोममेवैनं' करोति सोमो वै देवानां परोक्षी
 सान्नाय्यं तस्य ह' वै सोमपीथस्संततो य एवं विद्वान्सान्नाय्येन यजते
 ऽदस्तमसि विष्णव इति यज्ञो वै विष्णुर्यज्ञायैवैनददस्तं करोति न 15
 मृत्पात्रेणापिदध्याद्यन्मृत्पात्रेणापिदध्यात्पितृदेव्यं हविस्स्यांहारुपात्रे-
 णापिदधान्यग्निमद्वै दारुपात्रमग्निरेव हव्यं' रक्षत उदन्वत्कुर्वादापो
 रक्षोग्री' रक्षसामपहत्यै विष्णो हव्यं रक्षस्वेति विष्णुरेव हव्यं रक्षत
 आपो जागृतेत्यापो वै यज्ञस्य गोप्रीस्ताभ्य एवैनत्परिददाति ॥ २ ॥
 of oben 1. 3, Kap S 47, 2, Matr S 4 1 3 TBr 3 2 3

¹ So corr mit Caland, in Ch विश्वायुस्ता ausgefallen ² So corr Ch इत्यसौ, Kap S 47 2 = Corr ³ So corr Ch तिस्रो (erste Hand तिस्रो)
⁴ Kap S 47, 2 दृष्टे ⁵ So corr Ch अग्निर्वृहन्नाको Kap S 47, 2 अग्निर्वृहन्नाको
⁶ So Ch, Kap S 47, 2 दात्रेण, Matr S 4, 1, 3 दात्रेण. ⁷ Kap S 47, 2 यत
 यत पुरोडाशो हविषो यामो स्ति, aber vgl Matr S 4, 1, 3 (p 5, Zeile 5) ⁸ So
 corr Ch सोमेनातनष्पीति ⁹ So corr Ch सामाये, Kap S 47, 2 सामायैतत्करोति
¹⁰ So corr Ch नाकायास्य ऊ ल्ये, Kap S 47, 2 वरोत् नाकाय तस्य ह ल्ये, vgl
 Matr S 4, 1, 3 (p 5 Z 11) ¹¹ Ch इय्ये ¹² So corr Ch कुर्वादापरोडाशो,
 Kap S 47, 2 उदन्वत् कुर्वादापो रक्षोग्री

आपः¹ प्रणयत्यापो वै यज्ञो यज्ञमेव तत्त्वा प्रचरत्यापो देवानां प्रियं
 धाम देवानामेव प्रियं धाम प्रणीय प्रचरत्यापो रक्षोभी रक्षसामपह-
 त्या आपो वज्रो² वज्रमेव भ्रातृव्याय प्रहरत्यापश्चद्वा अद्वा वा असौ
 देवास्थन्मनुष्या³ दधते यस्यैवं विदुषो यस्यैवं विद्वानपः प्रणयति क-
 5 र्मणे वामिति हस्ता अवनेनिक्ते कर्म ह्येतत्क्रियते वानस्पत्यमसि प्र-
 त्पुष्टं रक्ष इति यज्ञमुखादेव रक्षास्यपहन्युर्वन्तरिक्षं⁴ वीहीति समष्ट्यै
 धूसि धूर्वं धूर्वन्तमिति धुर्यो वा एपो ऽभिर्यदनालभ्यातीयाद्यजमानं
 पुचार्येह्वौ वै पुरुषस्य भ्रातृव्यौ यं च देष्टि यश्चैनं देष्टि ता एवास्य
 पुचार्ययति ॥ देवानामसि वह्नितममिति देवेभ्य एवैनद्वह्निं करोति
 10 विष्णोः क्रमो ऽस्यहृतमसि हविर्धानं ईहस्व मा ह्यारिति⁵ ईहत्येवैन-
 न्मित्रस्य त्वा चक्षुषां प्रेक्ष इति मित्रमेवैनत्कुरुत उरु त्वा वातायेति
 यद्वै किं च वातो नाभिवाति तदरुणस्यावरुण्यमेवैनत्करोति देवस्य
 त्वा सवितुः प्रसव इति सवितृप्रसूत एवैनद्देवताभ्यो निर्वपत्यमुष्मै
 जुष्टमिति यस्या एव देवतायै निर्वपति तस्या एनज्जुष्टं करोति यच्छ-
 15 न्तु त्वा पञ्चेति पञ्च वा चतव चतूनेव प्रीणाति ते ऽसौ प्रीताः
 कल्पन्ते कल्पन्ते ऽस्मा चतवो य एवं वेद ॥ रक्षायै त्वा नारात्या⁶
 इति रक्षसामपहत्या इदं देवानामिदं नस्तहेति प्वावृत्स्यै स्वरभिष्यरष्य-
 मिति तम इव वा एष प्रपद्यते परीणहै स्वेरेवाभिविपश्यतीमे वै
 लोका हविषो गृहीतादुद्वेषन्त तान्देवा एतेन यजुषाईहन्द्ईहन्तां दुर्या
 20 इतीमानेव लोकान्द्ईहन्त्युर्वन्तरिक्षं⁷ वीहीति यूयाद्यायुको ऽध्वर्युस्स्या-
 दुर्वन्तरिक्षं प्रेहीत्यव्यायुको ऽध्वर्युर्भवति य एवं वेदापे ह्वयं रक्षस्वेत्यु-
 पसादयत्यपिरेव ह्वयं रक्षते ॥ ३ ॥

cf oben 1, 4, Kap S 47, 3, Mātr S 4, 1, 4 und 5, TBr. 3, 2, 4

¹ So corr Ch आप ² वज्रो fehlt in Ch und ist von mir eingefügt, Kap S 47, 3 - Corr, cf Mātr S. 4, 1, 1 (p 5, Z 4) ³ Ch असा वा, Kap S 47, 3 प्रहरत्याप असा परासो देवामनु- ⁴ So corr Ch ह्युपहृत्युयं, Kap S 47, 3 - Corr ⁵ So corr Ch ह्यारिति, vgl oben 1, 4 ⁶ So corr. Ch नाराप, cf 1, 4, Kap S 47, 3 नारापत्या ⁷ So corr Ch ईहन्त्यु, Kap S 47, 3 इहन्त्यु

विष्णोर्मनसा पूते स्य' इति पुनात्येवैने देवो वस्सवितोत्पुनात्वि-
 ति सवितृप्रसूत एवैना देवताभिरुत्पुनाति देवस्य त्वा सवितुः प्रसव
 इति सवितृप्रसूत एवैनद्देवताभ्यः प्रोक्षत्यमुष्मै जुष्टमिति यस्या एव
 देवतायै प्रोक्षति तस्या एनञ्जुष्टं करोति शुन्धन्तां पात्राणि देवयज्या-
 या इति देवेभ्य एवैनानि शुन्धत्यवधूतं रक्षो ऽवधूतारातिरिति रक्ष- 5
 सामपहत्या अदित्यास्त्वगसीतीयमदितिरस्या एवैनञ्चं करोत्यधिप-
 वणमसि वानस्पत्यमित्यधिपवणमेवैनत्करोत्यप्रेस्तनूरसि वाचो विस-
 र्जनमित्यप्रेर्होपा तनूर्वाचो विसर्जनं यदा हि पशव औपधीरथन्त्यथ
 वाचं विसृजन्ते बृहद्वावासि वानस्पत्य इति यावाणमेव कृत्वा हवि-
 ष्करोति हविष्कृदेहीति' य एव देवानां हविष्कृत्तै' ह्ययति चिह्नयति 10
 विसत्या हि देवा अद्रिरसि श्लोककृदपहतं रक्षो ऽपहतारातिरिति
 रक्षसामपहत्यै वर्यं संघाति संघातं जयेमेति संघाति संघातमेव भा-
 तृष्यं जयति ॥ मनोवै श्रद्धादेवस्य यजमानस्यासुराप्ती' वाग्यज्ञायु-
 धानि प्रविष्टासीत्तेषां' यावन्तो ऽसुरा उपाणुखीस्ते पराभवन्त्य एवं
 विद्वाभ्रातृव्याणां' मध्ये ऽवसाय यजत यावन्तो ऽस्य भ्रातृव्या यज्ञा- 15
 युधानामुपणुखन्ति तेषामिन्द्रियं वीर्यं वृद्धे भवत्यात्मना परास्य भ्रा-
 तृव्यो भवति वर्षवृद्धमसि प्रति त्वा वर्षवृद्धं वेत्त्विति मिथुनमेव करो-
 त्यस्त्रा' वै देवाः पशुभ्यो रक्षांसि निरवादयन्त तुषैरोपधिभ्यः' परापृतं
 रक्षः' परापृतारातिरित्येतावतैव यज्ञाद्रक्षांसि निरवदयते 10 निरस्तो
 अयशंस इति भ्रातृव्यो वा अयशंसो भ्रातृव्यमेव निरस्यति वायुर्व इष 20

¹ So corr. Ch स्या, Kap. S. 17, 4 ल्य ² So corr. Ch हविष्टतेहोति; Kap. S. 47, 4 हविः कृदादपेति ³ So corr. Ch हविष्टते, Kap. S. 47, 4 हविः कृत्य ⁴ So corr. Ch यजमानस्य नस्यासुराप्ती. Kap. S. 17, 4 यजमानस्यासुराप्ती; Mātr. S. 4, 1, 6 (p. 9, Z. 10) यजमानस्यासुराप्ती ⁵ So corr. Ch प्रविष्टासीत्तेषां, Kap. S. 47, 1 प्रविष्टा आसीत्तेषां; cf. Mātr. S. 1, 1, 6 (p. 8, Z. 11). ⁶ So corr. Ch विद्याद्रुतृव्याणां, Kap. S. 47, 1 विद्युं भा' ⁷ So corr. Ch erste Hand करोत्यस्त्रा; dann etwa करोत्यस्त्रा; Kap. S. 47, 4 करोत्यस्त्रा; cf. Mātr. S. 4, 1, 7 a. A. ⁸ So corr. Ch सर्वः; cf. Mātr. S. 4, 1, 7 (p. 9 unten) ⁹ So corr. mit Caland; in Ch fehlt परापृतं रक्षः ¹⁰ So corr. Ch यज्ञाद्रक्षांसि निरवादयते

जर्जं विविनक्ति चायुर्वै देवानां पवित्रं पुनात्येवैतान्सुफलीकृता-
 न्करोति मेघानेवैनान्यज्ञियान्करोति विः फलीकरोति चिसत्या हि
 देवाः ॥ ४ ॥ cf oben 1, 5, Kap S 47, 4, Maitr S 4 1, 6-7, TBr 3 2 5

अवधूतं रक्षो ऽवधूतारातिरिति रक्षसामपहत्या अदित्यास्त्वगसी-
 5 तीयमदितिस्स्या एवैनं त्वचं करोति धिपणासि पार्वती' प्रति त्वा-
 दित्यास्त्वग्वेत्तु' पृथिवीं ह्रीहेति पृथिवीमेव ह्रीहेति धिपणासि पार्व-
 तेयी' प्रति त्वा पार्वती' वेत्तु दिवं ह्रीहेति दिवमेव ह्रीहेति दिवस्त्व-
 भन्यसीति' शम्यामुपदधातीमे वै सहास्तां' ते शम्यामाचं शम्यामाचं
 चैतां वज्रशम्या यच्छम्यामुपदधात्यनयोरेव विधुत्वै ॥ धान्यमसि धि-
 10 नुहि' देवानित्येतस्य वै यजुषो वीर्येण यावदेका देवता कामयेत या-
 वदेका तावदस्या आहुते. प्रथते प्राणाय त्वा ध्यानाय त्वापानाय'
 त्वेति प्राणं ध्यानमपानं तानेव यजमाने दधाति दीर्घामनु प्रसृति-
 मायुषे' त्वेत्यायुरेवासिन्दधाति देवो वस्सविता हिरण्यपाणिः प्रति-
 गृह्णाति त्वि प्रेव वा एते स्कन्दन्ति प्रतिष्ठित्या अदध्वेन वश्वश्रुपाव-
 15 पश्यामीति चक्षुषो गोपीषाय रायस्पोषाय सुप्रजस्वायेत्याग्निपमे-
 वाशास्ते" ॥ ५ ॥ cf oben 1 6 Kap S 47, 5, Maitr S 4 1 7

निर्दग्धं रक्षो निर्दग्धारातिरिति रक्षसामपहत्या अषाये अयिमा-
 मादं जहीति य आमात्क्रव्यात्तमपहत्य यज्ञिये देवयजन उपदधाति"
 यदधस्तादङ्गारमुपवर्तयत्यस्मिंस्तेन लोके ज्योतिर्धत्ते यदुपरिष्ठादधि-

¹ So corr Ch पर्वतो ebenso Kap S 47, 5 cf oben 1, 6, Maitr S 1, 1, "

² So corr Ch वेत्तु, aber vgl unten धेन oben 1, 6, Kap S 47, 5 वेत्तु Maitr S 1 1 7

³ Kap S 47 5 शर्मतेवे vgl oben 1, 6

⁴ Kap S 47, 5

⁵ Kap S 47, 5 द्विप्रस्कभनसीति, oben 1 6 (p 3, Z 10) ist zu cor-
 rig ren द्विप्रस्कभनस्यसि धान्यमसि

⁶ So corr Ch महास्ता

⁷ So corr Ch

⁸ So corr Ch त्वापानाय

⁹ So in Uebereinstimmung mit Maitr S

1, 1 7 und 4 1 7, Kap S 47, 5 प्रसृतिमा Kap S 1, 6 प्रमितिमा oben 1, 6

प्रसृतिमा darnach wohl zu corrigiren

¹⁰ So corr Ch सुप्रजस्वायेत्याग्निपमे

¹¹ So corr Ch यज्ञिये देवयजनमुपदधाति aber vgl Kap S 47, 6 यज्ञिये देवयजन उप, Maitr

S 4 1, 8 देवयजने पतिष्या उप

वर्तमान्यन्तरिक्षे तेन ज्योतिर्धत्ते ऽसा एवास्यादिन्यो ऽमुष्मिंल्लोके ज्यो-
 तिर्भवति सर्वे ऽसा इमे लोका ज्योतिष्मन्तो भवन्ति चीणि समी-
 चीनान्युपदधाति त्रयः प्राणाः प्राणो व्यानो ऽपानस्तानेव यजमाने
 दधाति त्रय इमे लोका एष्वेव लोकेष्वृभोति ॥ ध्रुवमसि पृथिवी
 ईहेति पृथिवीमेव¹ ईहत्यायुर्देहि प्राणं देहीत्याशिषमेवाशास्ते धरुण- 5
 मस्यन्तरिक्षं ईहेत्यन्तरिक्षमेव ईहति चक्षुर्देहीत्याशिषमेवाशास्ते धर्ष-
 मसि दिवं ईहेति दिवमेव ईहन्योजो देहि चलं देहीत्याशिषमेवाशास्ते
 धर्मांसि दिशो ईहेति दिश एव ईहति रयिं देहि पोषं देहीत्याशिष-
 मेवाशास्ते यन्त्रमस्याशा ईहेत्याशा एव² ईहति रूपं देहि वर्णं देही-
 त्याशिषमेवाशास्ते ॥ प्रजापतिर्वै यद्ये समभवत्स एतावच्छ³ एव 10
 समभवदेकं वा अये शीर्षैः कपाली संभवत्यथ द्वितीयमथ तृतीयमथ
 चतुर्थमथ पञ्चममथ षष्ठमथ सप्तममथाष्टमं यदष्टौ समीचीनान्युपद-
 धात्वात्मानमेवैतद्यजमानस्सींस्फुरते तीं सींस्कृतममुष्मिंल्लोके ऽनुपरैति
 यदष्टा उपदधाति गायत्री तच्छन्द आप्नोति ॥ यदेकादश चिष्टुभं
 तद्यद्वादश जगतो तच्छन्दस्समितान्येवोपदधाति चित्तस्थ परिचित 15
 इति सर्वाण्येव यजुष्मन्ति करोति भृगूणामद्भिर्मां तपसा तपध्वमि-
 न्येतासामेवैतानि देवतानां तपसा तपति यानि धर्मे कपालान्युप-
 चिन्वन्ति वेधस⁴ इत्यसौ वा आदिन्यो धर्मस्तस्य दिशः कपालानि
 ता एवैतद्विमुञ्चति यथायतनं पूषणस्तान्यपि व्रत इन्द्रवायू विमुञ्चता-
 मितिन्द्रवायू एवैषां विमोक्तारौ करोति ॥ ६ ॥ 20

cf oben 1, 7, Kap S 47, 6, Mātr S 4 1, 8, TB 3 2 6-7.

देवस्य त्वा सवितुः प्रसव इति सवितृप्रसूत एवैतद्देवताभ्यसंघप-
 न्यमुष्मिं⁵ जुष्टमिति यस्या एव देवतायै संघपति हविरेव करोत्यपि⁶

¹ So corr Ch दोमेई ² So corr देहेत्याशा अथ फलित in Ch und ist von mir ergänzt; vgl Kap S 47, 6 अथमप्याशा दहेत्याशा अथ दधति ³ Kap S 47, 6 एता-
 संघमभयदेव, cf Mātr S 4, 1, 8 (p 10, Z 4) एतादृशतर, dasselbe ebenda 1, 9, 8
 (p 139, Z 6) ⁴ So corr Ch वेदस, aber cf oben 1, 8; Mātr S 4, 1, 8

⁵ So corr Ch सवपतमुष्मे ⁶ So corr, mit Coland Ch करोत्यपि

तस्या एनञ्जुष्टं करोति पवित्रवति संवपति हविरेव करोत्यप उप-
 सृजत्यमृतं वा आपो ऽमृतमेव हयं करोति समाप ओषधीभिस्समो-
 षधयो' रसेनेत्यन्या' वा एतासामन्या जिन्वन्योषधयो' यज्ञो' रेवती
 रेवत्यं' यज्ञो हविष्या हविष्यं यज्ञो जगतीर्जगत्यमित्यापो वै रेवती-
 5 रोषधयो मधुमतीः पशवो जगतीरप ओषधीः पशूस्तानेवास्मा एकधा
 सिसृज्य मधुमतः करोति ॥ जनयत्यै' त्वेति संयौति मिथुनमेव करोति
 मखस्य शिरो ऽसीति यज्ञो वै मखो यज्ञस्यैव शिरः करोति घर्मो वि-
 ष्यायुरू प्रपस्वोरु ते यज्ञपतिः प्रथतामिति प्रथयत्येव प्रत्युष्टं रक्ष
 इति यज्ञमुखादेव रक्षीस्यपहन्ति घर्मो वा एषो ऽर्धमासे ऽर्धमासे
 10 प्रवृज्यते' यत्पुरोडाशस्स ईश्वरो ऽशान्तो यजमानस्य पशून्बिर्देहो यत्प-
 र्यधिं करोति पशुमेव करोति शान्त्या अनिर्दाहाय विः परिहरति चय
 इमे लोका एभ्य एचैनज्ञीकेभ्यश्शमयति पुरोडाशं वा अधिधितं'
 रक्षीस्यजिर्धासन्स नाको नाम दिवि रक्षोहायिस्सो ऽस्माद्रक्षीस्यया-
 हन्देवस्त्वा सविता अययतु वर्षिष्ठे ऽधि नाक इति रक्षसामपहत्या
 15 अयिस्ते तन्वं मा हिंसिदित्यहिंसायै त्वचं याहयति ॥ तस्मान्मस्तिष्कः
 परिततो यानि वा इमानि शीर्ष्णैः कपालानि तानि कपालानि यो'
 मस्तिष्कस्स पुरोडाशो यन्नाभिवासयेदाविर्मस्तिष्कस्स्याद्यदभिवास-
 यति तस्माद्गुहा मस्तिष्को भस्मनाभिवासयति तस्मादस्मि¹⁶ मीसेन
 च्छन्नं¹⁷ वेदेनाभ्यूहति तस्मान्छिरः केशैश्छन्नं ते देवास्तन्वाविन्दन्त यस्मि-

¹ So corr समंय. ² So corr Ch रसेनेत्यन्या ³ Ch schreiet जिन्वन्योषध
 es liegt aber wohl eine Lücke vor, die nach Analogie von Matr S 4, 1, 9
 (p 11, Z 3) etwa zu ergänzen wäre जिन्वन्योषधयो ऽपो जिन्वन्योषधो ऽपो, 10
 Kap S 47, 7 fehlt der Anfang des Capitels ganz Vgl TBR 3, 2, 5, 1 ⁴ So
 corr Ch यज्ञो' ⁵ So corr Ch शयत्य ⁶ So corr Ch जगतीरप, cf aber oben I, 5,
 Matr S 4, 1, 9 (p 11, Z 7) ⁷ So corr Ch प्रवृज्यते, Matr S 4, 1, 9 (p 11,
 Z 10) = Corr ⁸ So corr Ch अधितं, Matr S 4, 1, 9 (p 11, Z 13) = Corr
⁹ So corr Ch तो, Kap S 47, 7 = Corr यो, Matr S 4, 1, 9 तथा मस्तिष्क इदं
 पुरोडाशं ¹⁰ So corr Ch तस्मादस्मि, Kap S 47, 7 तस्मादस्मि मासेन हव, cf Matr
 S 4, 1, 9 (p 11, Z 20) ¹¹ So corr Ch मासेन स्ववच्छन्न, vgl Kap S in der
 vorigen Anmerkung

न्यज्ञस्य क्रूरं मास्त्र्यामह' इति सो ऽग्निरध्ववीदहं वस्तं जनयिष्यामि य-
स्मिन्यज्ञस्य क्रूरं मास्त्र्यामह इति सो ऽपो ऽङ्गारेणाभ्यपातयन्नत' एकतो
ऽजायत द्वितीयं ततो द्वितस्मृतीयं ततस्त्रितो यदात्मनो निरर्ममीत
तदात्मीयानामात्मीयत्वं' यदग्नी निरर्ममीत तदापीयानामापीयत्वम-
न्तर्वेदि' निनयति तदेवाचरुद्ध उत्सुकेनाभिधारयति शृतत्वाय शृत- 5
कामा हि देवास्ते ऽतिमृजाना' आयन्सूर्याभ्युदिते ते ऽमृजत' सूर्याभ्यु-
दितसूर्याभिनिमुक्ते सूर्याभिनिमुक्ता' कुनखिनि कुनखी प्रयावदति
प्रयावदन्परिवित्ते' परिवित्तः परिविविदाने' परिविविदानो ऽयेदिधि-
पा अयेदिधिपुर्दिधिपूपतौ दिधिपूपतिधीरहणि¹⁰ वीरहा व्रलहणि¹¹
व्रलहा¹² भूणहनि भूणहनमेनो नाप्येति ॥ ७ ॥ 10

cf oben 1, 8, Kap S 47, 7, Matr S 4, 1, 9, TBr 3 2 8

देवस्य त्वा सवितुः प्रसव इति स्फ्यमादत्ते सवितृप्रसूत एवैनं
देवताभिरादत्त इन्द्रस्य बाहुरसि दक्षिणस्सहस्रभृष्टिशततेजा इति व-
ज्रो वै स्फ्यो वज्रमेव संशयति भ्रातृष्याय प्रहरिष्णन्पृथिवि देवयज-
न्योषध्यास्ते मूलं मा हिंसिपमित्योषधीनामहिंसायै व्रजं गच्छ गो-
स्थानमिति च्छन्दीसि वै व्रजो गोस्थानञ्छन्दीस्येवासै व्रजं गोस्थानं 15
करोति वर्षतु ते द्यौरिति वृष्टिमेव निनयति वधान देव सवितः
परमस्यां पृथिव्यां गतेन पाणैरिति द्वौ वै पुरुषस्य भ्रातृष्यौ¹³ यं च

¹ So corr Ch कृस्मात्स्वामह cf das Folgende Kap S 17 7 क्रौरमत्सामहा इति

² So corr mit Giland, Ch साभ्यपातत Kap S 47 7 अगारेणाभ्यपातत anders Matr S 4 1 9 ³ Kap S 47 7 तदात्मेयानामात्मेयत्व ⁴ Das तदापो fehlt in Ch und ist von mir als notwendig ergänzt Kap S 17 7 तदात्मेयानामात्मेयत्व ⁵ So corr Ch

तिसृजाना Kap S 47, 7 तिसृज प्राय aber cf Matr S 4 1, 3 (p 12 Z 8) ⁶ So corr Ch अमृजत ebenso Kap S 47, 7, aber cf Matr S 1, 1 9 (p 12 Z 9)

⁷ So corr Ch भिनयन्ते सूर्याभिनिमुक्ता ⁸ So corr Ch व्यावदति व्यावदन Kap S 47, 7 व्यावदति व्यावद cf Matr S 1 1, 9 ⁹ So corr Ch दाना Kap S 47, 7

nur ein Mal परिविविदानो Matr S 1, 1, 9 a E - Corr ¹⁰ Ch वीरहनि, aber cf Matr S 4, 1, 9 a E ¹¹ So corr Ch व्रलहावे Kap S 17 7 व्रलहावे व्रलहनि

वृणहनमेनो नाप्येति ¹² Dies Wort fehlt sowohl Kap S 47, 7 als auch Matr S 4, 1, 9 a E ¹³ So corr Ch भ्रातृष्या, cf oben 31, 3

डेष्टि यथैवं डेष्टि ता एवास्य वध्नाति परमस्यां पृथिव्यां शतेन पाशै-
 र्द्रुप्तस्ते द्यां मा स्कानिति यो वा अस्या रसस्स द्रुप्तस्तमिमाः प्रजा
 उपजीवन्ति तमेवास्यां यच्छति तस्यास्कन्दाधाररुद्धां मा पप्रदिति
 भ्रातृव्यो वा अरुर्भ्रातृव्यमेव स्वर्गांल्लोकात्प्रतिनुदते ऽरुर्वै नामासुर
 5 आसीत्सो ऽविभेद्यज्ञेन नो देवा अभिभविष्यन्तीति स पृथिवीं विषे-
 णालिम्पदमेध्यां कुर्वन्निद्रो वै वृत्रमर्हस्तस्येमां लोहितमनुव्यधावन्न-
 दमेध्याभवद्यदुद्धन्ति यदेवास्या अमेध्यमयज्ञियं तदपहन्पररुर्वै नामा-
 सुर आसीत्सो ऽविभेहेवा मा पृथिव्या नोत्पन्न इति स पृथिवीमुप-
 म्रुच्याशयत्तमिन्द्रो^१ ऽचायत्तमपाररुमदेवयजनं पृथिव्या देवयजनाज्ज-
 10 हीति पृथिव्या अपाहन्स दिवमपतदररुद्धां मा पप्रदिति तं दिवः^२
 प्रत्यनुदत ततो देवा अभवन्परासुरा अभवन्यस्यैवं विदुपस्तस्यजुहि-
 यते^३ यस्यैवं विद्वान्हात्येभ्य एव लोकेभ्यो भ्रातृव्यं निर्भजति भवत्या-
 त्मना परास्य भ्रातृव्यो भवत्यसुराणां वा इयं पृथिव्यासीत्ते देवा अद्भु-
 वन्दत्त नो ऽस्या इति ते वै स्वयं ब्रूधमित्यद्भवन्तो ऽपिरेव प्राची
 15 दिशमुदजयद्वसवो दक्षिणां रुद्राः प्रतीचीमादित्या उदीचो ते देवा
 इमामसुराणामविन्दन्त ततो देवा अभवन्परासुरा अभवन् एव वि-
 द्वानेताभिर्देवताभिर्वेदिं परिगृह्णातीमामेव भ्रातृव्यस्य विन्दते भव-
 त्यात्मना परास्य भ्रातृव्यो भवति ॥ पृथिव्या वै मेध्यं चामेध्यं च व्युद-
 क्रामत्प्राचीनमुदीचीनं मेध्यमुदक्रामत्प्रतीचीनं दक्षिणामेध्यं प्राचीमु-
 20 दीचीं वेदिं प्रवणां कुर्यान्मेध्यामेवैनां यज्ञियां करोत्यथो मेध्यस्य चा-
 मेध्यस्य च व्यावृत्स्यै प्राञ्चौ वाहू उन्नयत्याहवनीयमेव परिगृह्णाति
 प्रतीचीं श्योणीं गार्हपत्यमेव परिगृह्णाति मूलं वै रक्षीस्यनूत्पिबन्ति^४

^१ So corr. Ch तमेवास्या; Kap. S. 47, 8 तमेवास्यां यच्छति; cf. Māitr. S. 4, 1, 10 (p. 13, Z 7).

^२ So corr. Ch सौमुपाशयत्तमिन्द्रो; Māitr. S. 4, 1, 10 (p. 13, Z. 8) — Corr.; Kap. S. 47, 8 पृथिवीमुपमंपाशयत्तमिन्द्रो जायतापशयन्.

^३ So corr. mit Caland; Ch लोहितं Kap. S. 47, 8 लोहितं; तस्य auch Māitr. S. 4, 1, 10 (p. 13, Z. 10).

^४ So corr. Ch संभयत्तु; Kap. S. 47, 8 संभयत्तुद्वापते; cf. Māitr. S. 4, 1, 10. ^५ So corr. Ch नूत्पिबति

न नखेन छिन्द्याद्यन्नखेन छिन्द्यात्कुनखी' स्यात्स्फ्येन छिनञ्चि व-
जो वै स्फ्यो वज्रेणैव रक्षीसि हन्ति ॥ ८ ॥

cf. oben 1, 9; Kap. S. 47, 8; Mātr. S. 4, 1, 10, TBr. 3, 2, 9.

घृतं' च वै मधु च प्रजापतिरासीद्यतो मध्वासीत्ततः प्रजा असृजत
तंस्मान्मधोः प्रजननमिवास्ति' तंस्मान्मधुना न प्रचरन्ति यातयामि
हि तद्धृतेन प्रचरत्ययातयामि ह्येतत्प्राजापत्यं यदाज्यमयातयामा' देवा- 5
नां प्रजापतिर्गाहपत्ये' ऽधिथयति पत्न्यवेद्यते पत्न्या एवैप यज्ञस्वा-
न्वारम्भो ऽथो मिथुनमेवं यज्ञमुखे दधाति' प्रजननाय यद्द पत्नी यज्ञं
करोति तन्मिथुनं यत्पत्न्यवेद्यते' मिथुनमेवं करोत्यमेध्यं वा एतदय-
ज्ञियं यत्पत्न्यवेद्यते' आहवनीये' ऽधिथयति मेध्यमेवंनद्यज्ञियं करोति
देवाश्च वा असुराश्च समावदेव यज्ञे ऽकुर्वत यदेव देवा असृजत तद्- 10
सुरा असृजत सं इन्द्र एतमवकाशमपश्यत्तेनावैद्यत तैनासुरानभ्यव-
हन्तो' देवा अभवन्परासुरा अभवन् य एयं विद्वानेतेनाज्यमवेद्यते ऽभ्येवं
भ्रातृथं भवति भवत्यात्मना परास्य भ्रातृथो भवति प्रत्युष्टं रक्ष इति
यज्ञमुखादेवं रक्षीस्यपहन्यनिशितास्य सपत्न्यायणीरित्यनिशिता'⁹
एवैनाः करोति सुचस्समार्ष्टि पुनात्येवैनास्सुवमये समार्ष्टि पुमीसमे- 15
वांसामये सैश्यत्यथ जुहूमथोपभृतमथ ध्रुवामसौ वै जुहूरन्तरिक्षमुप-
भृदियं ध्रुवमानेवं लोकान्यथापूर्वं समार्ष्टि यजमानदेवत्या वै जुहू-

¹ In Ch fehlen in diesem Wortcomplex die Sylben दावखेन छिन्द्या, sie sind von mir ergänzt, nach Anleitung von Kap. S. 47, 8 न सुपेन छिद्राद्यं नखेन छिद्रा कुनखा, die Lücke ist in Ch als solche durch einen freien Raum mit Strichelchen über der Längs angedeutet ² Dies Capitel ist nach T1 und Brl 140 accentuirt.

³ So T1 und Brl 140; Ch प्रजननमिवास्ति, Kap. S. 47, 9 प्रजनमिवास्ति

⁴ Kap. S. 17, 9 यदाज्यमयातयामा; cf. Mātr. S. 4, 1, 12 (p. 15, Z. 6).

⁵ Ch पत्न्या, Kap. S. 47, 9 मीद्विपते ⁶ So Ch und Kap. S. 47, 0, T1 und Brl 140 दधाति

⁷ So Accent corrigirt; T1 und Brl 140 यत्पत्न्यवेद्यते, vgl. aber gleich weiter unten. ⁸ Ch वेद्यते ⁹ So accentuirt in Brl 140, resp. नद्यमेवतेना; T1 नद्यमेवतेना

¹⁰ T1 und Brl जित ४

भ्रातृव्यदेवत्योपभृच्चतुर्जुहो गृह्णन्भूय आज्यं गृह्णात्यष्टौ गृह्णन्नुपभृति
कनीयो भ्रातृव्यमेवासा उपस्तिं करोति ॥ ९ ॥

cf oben 1, 10; Kap. S. 47, 9; Mātr. S. 4, 1, 12, TBr. 3, 3, 4.

देवीरापो' अग्नेगुव इति यज्ञमेव प्रणयति प्रेमं यज्ञं नयत प्रं य-
ज्ञपतिं तिरतेत्याशिपमेवाशास्ते ऽपैर्वै मेधो ऽपाक्रामकृष्णो भूत्वा
स' वनस्पतीन्नाविशत्रोक्षितास्स्थ कृष्णो ऽस्याखरेष्ठा अग्नये त्वा जुष्टं
प्रोक्षामीति तमेव मेधमंवरुद्धे ऽथो यस्या एवं देवतायै प्रोक्षति
तस्या एनं जुष्टं करोति वैदिरसि वहिषे त्वा जुष्टं' प्रोक्षामि वहि-
रसि सुभ्यंस्त्वा' जुष्टं प्रोक्षामीति प्रजा वै वहिः पृथिवी वैदिः प्रजा
एवं पृथिव्यां प्रतिष्ठापयत्यूर्जां पृथिवी गच्छतेति पृथिव्यामेवोर्जे द-
धाति तंसात्पृथिवी प्रजा उपजीवन्त्युपजीवनीयो भवति यं एवं
वेद ॥ वह्नीरासादयेद्यावतीवै प्रोक्षणीरासादयति तावतीरस्यामु-
ष्मिंहीकं आपस्तंसाद्दह्नीरासाद्याः पुरस्तात्प्रस्तरं गृह्णाति मुख्यमेव
यजमानं करोति यावदंस्तेन पर्याभ्रुयांत्तावन्तं गृह्णीयादक्षोधुको' य-
जमानो भवत्यनप्राभावुको ऽध्वरुने विधूनुयाद्यद्विधूनुयात्प्रजां चास्य
पशून् विधूनुयात् प्रमृज्याद्यदेवास्य स्वं यद्विन्नं यद्वद्यं तत्रमार्ष्टिं न
प्रमृज्याद्यदेवेनमागमियेद्ववति' तत्रंतिनुदते ॥ दक्षिणतंस्संनहन् सृ-
णाति तंसाद्दक्षिणतो नीविः' प्रस्तरं' धारयन्परिधीन्परिदधाति यं-
जमानो वै प्रस्तरंस्त्वयमेवैतद्यजमान आत्मानं परिदधाति रक्षसामं-
पहत्यै संहितान्परिधीन्परिदधाति' रक्षसामंनन्ववायाय" न पुरस्ता-

¹ Dies Capitel ist nach T₁ und Br₁ 141, 142 accentuirt. ² In Ch fehlt das स; in Kap. S. 47, 10 ist es vorhanden; vgl. auch Mātr. S. 4, 1, 13 (p. 17, Z. 6). ³ Ch ज्ञं; Kap. S. 47, 10 ज्ञं (wie T₁ und Br₁). ⁴ So Br₁ 141; auch Ch जुष्टं; vgl. auch Mātr. S. 4, 1, 13 (p. 17, Z. 8); dagegen T₁ जुष्टां und ebenso auch Kap. S. 47, 10. ⁵ So corr. Mes स; aber cf. oben 1, 11 (p. 6, Z. 1); Kap. S. 47, 10 पुष्पान्वा. ⁶ T₁ und Br₁ 141 दंशोदको. ⁷ Br₁ 141 न प्रतिपश्याद्यो-
was Caland vorzieht. ⁸ So T₁ und Br₁ 141; Ch नैविः; Kap. S. 47, 10 नीतिः.
⁹ Br₁ 141 इत्तरं. ¹⁰ Die Worte रक्षसामपहत्यै संहितान्परिधीन्परिदधाति fehlen in Ch;
sie sind nach T₁ und Br₁ gegeben, finden sich auch Kap. S. 47, 10. ¹¹ Hier

त्परिदधान्यसां एवांसादादित्य उद्यन्पुरस्तादृक्षीस्यपहन्यूर्ध्वं समिधा
 आदधान्युपरिष्ठादेवं रक्षांसि हन्ति वै आदधाति मियुनमेवं करोति ॥
 सवितुंवाहूँ स्थो देवजनानां विधरणिर्वसूनां सवितुंस्यूतां वाहूँ देवज-
 नानां विधरणिर्वसूनां रुद्राणामादित्यानी संदनमसीति यां एवं
 देवता अभ्यंजयस्ताभ्यं एनत्सदनं करोति जुह्वेहि घृतांचीत्येतद्वा 5
 आसां प्रियं धाम यद्दुतं वत्प्रियैरेवैनां धाम्ना संमर्धयति ध्रुवां असद-
 नृतस्य योनौ तां विष्णो पाहीति यथाहैयं ते भागंस्तं गोपायस्वैत्ये-
 वमेवैतं विष्णुमहितं तत्र आज्यं तत्रोपायस्वैति ॥ १० ॥

cf oben 1, 11, Kap S 47, 10, Mātr S 4, 1, 13, TBr 3, 3, 6

भुवनमसि विप्रथस्वेति प्रथयत्येवाभिर्यष्टेदं नम इति नमस्कृत्य
 हि थेर्यासिमुपचरन्ति जुह्वेत्प्रिस्त्वाह्वयति देवयज्याया इत्यभिस्सर्वा 10
 देवतास्सर्वा एव देवता अवरुद्ध उपभृदेहि देवस्त्वा सविताह्वयति
 देवयज्याया इति सवितृप्रमूत एव प्रचरति नार्तिमार्हेत्यद्विष्णा
 विष्णु मा वामवक्रमिपमिति यथायजुः पाहि माग्ने दुश्चरितादा मा
 मुचरिते भजेति पाप्मानमेवापहते विजिहाथां मा मा संताप्रमित्या-
 त्यनो ऽहिंसायै लोकं मे लोककृती कृणुतमित्याग्निपमेवागस्ते वि- 15
 ष्णोस्स्थाम्न इति प्रतिष्ठित्या ऊर्ध्वो अश्वरो दिविस्पृगिति यज्ञो वा
 अश्वरो यज्ञस्योर्ध्वत्वायाहृतो यज्ञो यज्ञपतेरिति समृद्ध्या इन्द्रवान्वृह-
 द्नास्वाहेत्येन्द्रो वै यज्ञो मुखत एवेन्द्राय यज्ञं संप्रयच्छति सेन्द्रो ऽस्य

folgen in Ch die in T1 und Br1 fehlenden Worte न पुस्तकारपरिदधाति रक्षसासनन्यथा
 याद्य, sie fehlen auch in Kap S 47, 10 und beruhen offenbar auf einer Ditto-
 graphie

¹ So T1 und Br1 141, Ch लनना विदरणि ² Ch विदरणि ³ So corr
 T1 und Br1 अभ्यंजयस्ताभ्य, ebenso Ch, ohne den Accent, Kap S 47, 10 भिज्य-
 स्ताभ्य ⁴ Ch एनत्सदन, aber T1 und Br1 112 एनत्सदनम्, Kap S 47, 10 एन
 सदनं, Mātr S 4, 1, 13 (p 18, Z 5) एनत्सदनः करोति ⁵ Ch विप्रवेनेन ⁶ So
 corr Ch देवयज्याया; Kap S 47, 11 = Corr. ⁷ So corr. Ch वामवक्रमिप, aber
 cf. oben 1, 12 (p 6 unten), Kap S 47, 11 स्पृगणा विष्णु मा वामवक्रमिपमिति ⁸ So
 corr. Ch स्थाद्य, Kap S 47, 11 विष्णो स्थाद्यः प्रतिष्ठ इति स्थाद्य प्रतिष्ठित्या

- यज्ञो भवति सं ज्योतिषा ज्योतिरिति ज्योतिर्वै यज्ञो यज्ञ एव यज्ञम-
 नुसंतनीति वाजस्याहं प्रसवेनाग्नीषोमाभ्यां देवतयोज्जयामीति य ए-
 वै नं पूर्वं ऽतिक्रान्तो भ्रातृव्यस्तं तेन प्रणुदते वाजस्याहं प्रसवेनाग्नी-
 षोमाभ्यां देवतयामुं प्रतिनुद इति य' एवास्य पश्चाद्वातृव्यस्तं तेना-
 5 पनुदते' प्र श्रेयीसं भ्रातृव्यं नुदते प्रति पापीयीसं नुदते ॥ पृषियै त्वा-
 न्तरिष्टाय त्वा दिवे' त्वेतीमानेवैनं लोकान्गमयत्यक्तं' रिहाणा व्यन्तु
 वय इति स्वदयत्येव मरुतां पृषती वशा पृश्निभूत्वा दिवं गच्छेति
 यजमानो वै प्रस्तरो हविर्भूतमेवैनं स्वर्गं लोकं गमयति ततो नो
 वृष्टिमेत्येति वृष्टिमेवावरुन्दे ऽहीनः' प्राण इति प्राणानेवैतद्ध्वर्युर्मु-
 10 खतः कल्पयति चक्षुष्या असि चक्षुर्मे षाहीति चक्षुषो गोपीषाय यं
 परिधिं पर्यधत्था अग्ने देव पणिभिरिध्यमान' इत्यसिस्सर्वा देवता-
 स्सर्वा एव देवता अवरुन्दे यजमानं प्रथतेति प्रथयत्येवाथो भूमानं
 गमयति सैसावभागास्स्थेति परिधीनभिजुहोति स्वेनैवैनाम्भागधेयेन'
 समर्धयति ॥ ११ ॥ cf 1, 12, Kap S 47, 11, Mutr S 4, 1, 14, TBr 3, 3, 7
- 15 अग्ने ऽद्व्यायो ऽशीर्ततन इति यदेवान्तयन्ति यत्क्रूरं कुर्वन्ति त-
 च्छमयत्यविषं नः पितृं कृपीत्यन्नमेवासौ स्वदयति सुधीन्वीनीन्मुषदां'
 पृषिवीमिति सुपदेवैनं सादयति वेदिवै देवेभ्यो ऽपाक्रामत्तां वेदेना-
 न्वविन्दैस्सद्देस्य¹⁰ वेदानं यद्देतो भवति वेद्या अनुविस्वी¹¹ स्वी वै वेदिः

¹ So corr Ch देवतयामुमिति, ebenso ist auch oben 1, 12 (p 7, Z 4) zu corrigieren, Kap S 47, 11 देवतयामु प्रतिनुदामीति ² Dies y fehlt in Ch und ist von mir ergänzt, Kap S 47, 11 य श्रेयसं पश्चाद्वातृव्यस्तं ³ So corr Ch तेनानु पनुदते, Kap S 47, 11 तेनानुदते ⁴ So corr Ch दिवि ⁵ So Ch गमयत्यक्तं, das ff wird bestätigt durch Kap S 47, 11 गमयत्यक्ता रूपाना एतु, ebenso Kap S 1, 12, darnach wohl oben 1, 12 (p 7, Z 10) das स्वार्थं zu corrigieren in स्वात्, Mutr S 1, 1, 13 (p 9, Z 1) स्पृशुभो रिहाणा 4, 1, 14 (p 12, Z 17) धटन्त्यप्सुर्भो रिहाणा ⁶ Kap S 47, 11 इधे अतोना प्राण इति, cf oben 1, 12 ⁷ So corr Ch पणिभिरिध्यमान, aber cf oben 1, 12 (p 7, Z 14), Kap S 17, 11 पणिभिरिध्य मान, aber Mutr S 4, 1, 14 (p 20, Z 5) पणिभिर्गममान ⁸ So corr Ch श्वेनैव ⁹ Ch ह्यधोन्वी, aber oben 1, 12 (p 7 unten) सुधीन्वी ¹⁰ So corr. Ch साद्देस्य ¹¹ So corr Ch विस्वी

पुमान्वेदो यद्देने^१ वेदिं संमार्ष्टि^२ मिथुनमेव करोति प्रजापतेर्वा
 एतानि श्मश्रूणि^३ यद्देदो यां पत्नी कामयेत पुत्रं विन्देतेति तस्या
 उपस्थ आस्येन्मिथुनमेव करोति वि वा एतद्यज्ञं^४ छिनत्ति यदधमासे
 सीस्थां गमयति यद्दे संततमाहवनीयान्स्त्रूणाति तेनैव यज्ञं संतनोति
 तं संततमुत्तरे^५ ऽधमास आलभते ॥ एष वै वनस्पतीनां परिवेष्टा य-
 दुपवेपो य एवं वेदाद्व्या^६ अस्य वेशा भवन्ति पुरस्तात्प्रत्यञ्चमुपहन्ति
 तस्मात्प्रतीचीनावसिता वेशा^७ भवन्ति स्थविमत उपहन्यनतिवादानां
 एनं वेशा भवन्ति सर्पेभ्यो^८ वै यज्ञे क्रियते सर्प उपवेपो^९ वल्मीक
 उक्तरो यदुपवेपमुत्कर^{१०} उपहन्ति तस्मात्सर्पाणां वल्मीको गृहाः ॥ १२ ॥
 cf. oben 1, 12 a. E. TBr. 3, 3, 9, 9-11; 3, 3, 11, 1-2.

यो ह वै स्रुचां योगमविद्वानध्वर्युर्ध्वर्य इति हूतः प्रतिशृणोत्या^{१०}
 देवताभ्यो वृथ्यते ऽप्रजा अपशुर्भवत्यथ यस्स्रुचां योगं विद्वानध्वर्यु-
 र्ध्वर्य इति हूतः प्रतिशृणोति न देवताभ्य आवृथ्यते प्रजावान्पशुमा-
 न्भवत्याश्रावयेति जुहूं तेन युनक्तस्तु श्रौषडित्युपभृतं तेन यजेति ध्रु-
 वां तेन ये यजामह इत्याज्यधानो तेन वयद्वारेण सुवमसौ वै जुहूरन्त-
 रिक्षमुपभृदिद्यं ध्रुवा दिश आज्यधान्यसा आदित्यस्सुवो ऽसौ वा अस्यै^{१५}
 प्रयच्छतीयममुषै तस्माद्यज्जुह्वां तेन ध्रुवामापाययति यद्दुवायां तेन
 जुहूमसौ ह्यस्यै प्रयच्छतीयममुषै संततमसा अविच्छिन्नं प्रदीयते य
 एवं वेद ॥ १३ ॥

स्थोनो^{११} मे सीद सुयदः पृथिव्यामुरुः पृथुः प्रथमानस्स्वर्गे ।

सुवो ऽसि घृतादनिशितस्सपत्नक्षयणी दिवि सीदान्तरिक्षे पृथिव्या-^{१०}
 मुत्तमो ऽहं भूयासमधरे मत्सपत्नाः ॥^{१२}

^१ So corr. Ch ष्टेदेन ^२ So corr. Ch अपशुणि ^३ So corr. Ch यत्स्रुष्टि
^४ So corr. mit Laland; Ch संतत उत्तरे; cf. TBr. ^५ So corr. Ch वेदव्या ^६ So
 corr. Ch वेशा ^७ So corr. Ch वादन ^८ So corr. Ch सर्पेभ्यो ^९ So corr. Ch
 देगी ^{१०} So corr. Ch योगमु ^{११} So corr. Ch स्थोनः; TBr. 3, 1, 6, 10 a. A =
 Corr. ^{१२} Die Versabtheilungen sind bei diesem ersten unvollkommenen Verse
 von mir gesetzt; sie fehlen in Ch.

आरोह पथो जुहु देवयानान्यत्रर्षयो जग्मुः प्रथमाः पुराणाः ।
 हिरण्यपक्षाजिरा संभृताङ्गा बर्हीसि' सा सुकृतां यव लोक उक्त-
 मो ऽहं भूयासमधरे मत्सपत्नाः ॥

अवाहं वाध उपभृता द्विपत्तं जाताभ्रातृव्यान्ये च जनिष्यनाणाः ।

५ दुहे यज्ञं सुदुषामिव धेनुमुत्तमो ऽहं भूयासमधरे मत्सपत्नाः ॥

यो नो वाचा मनसा दुर्द्वेणायुर्द्वेदारातीयन्नभिदासदमे ।

इदमस्य चित्तमधरं^१ ध्रुवाया उक्तमो ऽहं भूयासमधरे मत्सपत्नाः ॥

यन्मे अस्य यज्ञस्य रिषाद्यद्वा स्कन्दादाज्यस्योत् विष्णो ।

तेन हन्मि सपत्नं दुर्द्वेणायुर्मनं दधामि निर्हृत्या उपस्थे ॥

१० यो नः कनिष्ठमिह कामयाता अस्मिन्यज्ञे यजमानाय मह्यम् ।

अप तमिन्द्रायी भुवनाब्जुदेतां प्रजां विदेय वाजवतीं सुवीराम् ॥

अयं वेदः पृथिवीमन्वविन्दद्गुहा हितां गह्वरेषु ।

स मह्यं लोकं यजमानाय विन्दत्वच्छिद्रं यज्ञं भूरिताः कृणोतु ॥

स्तृणीत बर्हिः परिधत्त वेदिं चमि' मा हिंसीरमुया शयानाम् ।

१५ दर्भस्तृणीत हरितैस्सुवर्णैर्निष्का एते यजमानस्य सन्तु ॥

अस्मिन्मे यज्ञ उप भूयो अस्त्वविष्टोधाय परिधीन्दधामि ।

धतां विधतां धरुणो धरीयान्विश्वा द्वेषीसि वीतो नुदन्ताम् ॥

चतुश्शिखरुडा युवतिस्सुपत्नी विनीयमाना महते सौभगाय ।

घृतं दुहानादितिर्जनाय सा मे ध्रुत्स्व सर्वाभूतिकामान् ॥^४

२० वेदेन वेदिं विविदुः पृथिव्या' सा पप्रथे पृथिवी पार्थिवाय ।

गर्भं विभर्ति भुवनेष्वन्तस्ततो यज्ञस्तायते विश्वदातीम् ॥

विणो यन्वी नुदमाने अरातिं विश्वं जातमरणं दुर्द्वेणायुम् ।

सीदन्ती देवी सुकृतस्य लोके विश्वा द्वेषीसि वीतो नुदन्ताम् ॥

^१ So in Ch ^२ Ch चित्तमधरंभुः ^३ So Ch1 ^४ Dieser Vers findet sich auch in BrI fol 121. ^५ So corr Ch पृथिवी

आप्यामतां ध्रुवा घृतेन यज्ञिया यज्ञं प्रति देवयद्भ्यः¹ ।

सूर्याया ऊधो अदितेरुपस्य उरुधारेव² दोहतां³ यज्ञे अस्मिन् ॥

पयः पृथिव्यां पय ओषधीषु पयो दिव्यन्तरिक्षे पयो धाः ।

पयस्वतीः प्रदिशस्सन्तु मत्सम् ॥ ॥ १४ ॥

cf. TBr. 3, 7, 6, 9 flg.

समृतयज्ञो⁴ वा एष महर्षपूर्णमासौ कस्य वा ह देवता यज्ञमाग- 5
च्छन्ति कस्य वा न बहूनीं समानमहर्ष्यजमानानां यो वै देवताः पूर्व-
द्युर्गृह्णाति तस्य श्वो भूते यज्ञमागच्छन्ति ममाग्रे वचां विहवेष्वस्ति-
ति पूर्वमग्निं गृह्णात्यग्निस्सर्वा देवता देवता एव पूर्वद्युर्गृह्णाति ता-
श्वो भूते ऽभियजते वहिर्वा वै पूर्णमासे व्रतमुपयन्ति वत्सैरमाव-
स्यायां पुरा वत्सानामपाकर्तोर्दिम्पती अश्वीतो हस्ता अवनिज्य दक्षि- 10
णतो ऽप्रेस्तिष्ठन्भूयादग्रे व्रतपते व्रतमालभ इत्यग्निवै व्रतपतिर्वात्सणो
व्रतभृद्व्रतपतय एव प्रोच्य व्रतमालभते समसै व्रतमृध्यते यदि निमुक्ते
सूर्ये व्रतमालभेताग्निमुपस्थायैतद्यजुर्वदेदग्निं हि स तर्हि प्रविष्टो ऽग्नि-
र्होतोप तै हुव इति पात्रमभिमृशति येन हविर्निर्वप्यन्भवति दुर्यहा
वै देवता दुर्यहो यज्ञो देवताश्चैतद्यज्ञं च गृह्णात्या देवा यन्तु सुम- 15
नस्यमाना इत्येता वै देवानां देवहृतयो यन्यस्य देवा देवहृतिं न⁵
यज्ञाच्छिद्यते⁶ य एवं वेद यन्तु देवा हविषो मे अस्येत्याशिषमेवा-
शास्ते ॥ युनज्मि त्वा ब्रह्मणा दैव्येनेति परिधिषु परिधीयमानेषु वद-
त्येवो⁷ एष यागो ब्रह्मणैवाग्निं युनक्ति युक्तो ऽस्य हयं देवेभ्यो वह-
त्यङ्गिरसो मास्य यज्ञस्य प्रथमानुवाकैरवन्विति सामिधेनीनामेवैप 20
योगस्तासां युक्तानां यां⁸ कामयत आशियं तामवरुन्दे समिद्धो अग्नि-
राहुत इति समिद्धिरैषा मनो ऽसि प्राजापत्यं⁹ मनसा मा भूतेना-

¹ So Ch., TS 1, 6, 5, 1 देवयज्ञः ² So corr. Ch उरुधारेव; cf. TS 1, 6, 5, 1

³ So corr. Ch दोहतां ⁴ So corr. Ch मयत् ⁵ So corr. Ch देवहृतिं ⁶ So
corr. Ch यज्ञाच्छिद्यते ⁷ So corr. Ch त्वया, MAstr. B 1, 1, 5 (p. 53, Z. 1) =
Corr. ⁸ So corr. Ch यां ⁹ So corr. Ch पत्यात्

विशेति मन इव वै प्रजापतिः प्राजापत्यो यज्ञो यज्ञमेव संतनोति
 वागस्यैन्द्री सपत्नक्षयणी वाचा मेन्द्रियेणाविशेतीन्द्रियं^१ वै वागि-
 न्द्रियमेवावरुन्धे ॥ न वै तद्विदुर्मदि ब्राह्मणा वसन्ता^२ यजन्ति ब्राह्म-
 णा वा यदि तस्य वर्षेऽन्यस्य वा यस्य द्रुवते यस्यैवर्षेर्द्रुवाणो यजते
 ५ तं तदिष्टं गच्छति नेतरमुपनमति तत्रवरं प्रवृणाने द्रूयाहेवाः पितरो
 देवा यो ऽसि स सन्यज^३ इति य एव कश्च सन्यजते तं तदिष्टमाग-
 च्छति नेतरमुपनमति देवेभ्य एव पितृभ्यो यज्ञं परिददाति तमस्य^४
 ते गोपयन्ति समिष्टापूर्तेन गच्छति स्वर्गं लोके तदस्याक्षय्यमपरि-
 मितं भवति वसन्तमृतूनां प्रीणामीति पञ्च वा ऋतव ऋतूनेव प्री-
 १० णाति ते ऽस्मै प्रीताः कल्पन्ते ऽस्मा ऋतवो य एवं वेद ॥ १५ ॥

cf Mitr S 1 4 5, TS 1 6 7

इति श्रीमद्यजुर्वेदकाठके चरकशाखायां पुरोडाशब्राह्मणं नामैक-
 विंशं स्थानकं संपूर्णम् ॥^५

ऋषीषोमाभ्यां यज्ञश्चक्षुष्मानित्यषीषोमौ वै यज्ञस्य चक्षुषी यज्ञ-
 स्यैव चक्षुषा चक्षुरात्मन्पत्ते चक्षुष्मान्भवति य एवं वेदाग्निरन्नस्यान्न-
 १५ पतिरित्यगिर्वै देवानामन्नादस एनं मनुष्येष्वन्नाद्यं प्रापयत्यन्नादो
 भवति य एवं वेद दधिरस्यदब्धो भूयासममुं दधेयमित्येतया^६ वै
 दब्ध्या देवा असुरानदधुर्वस्यैव भ्रातृभ्यं दध्नीति नैनं दिप्तन्दध्नीति य

^१ So corr Ch विदुर्मदि^१ darbaeh auch hath 4 14 (p 39 Z 5) zu corr ^२ So
 corr Ch वसन्ते ^३ So corr Ch वी मिनन् इत्यद्य, das व für व् erklärt sich aus
 Mißverständnis der Carada Schrift. ^४ So corr Ch तस्य ^५ So die Unter-
 schrift des Capitels in Ch ^६ So corr Ch धमेव

एवं वेदाग्नीषोमी वृषहणा इत्यग्नीषोमाभ्यां वै वीर्येणोन्द्रो वृषमहै-
 स्ताभ्यामेव भ्रातृथी स्तृणुत इन्द्राग्न्योरहं देवयज्ययौजस्वान्वीर्यावान्भू-
 यासमित्योजो वै वीर्यमिन्द्राग्नी श्रीञ्ज एव वीर्यमात्मन्धत्ते इन्द्रस्याहं
 देवयज्ययेन्द्रियावान्भूयासमितीन्द्रियं वा इन्द्र इन्द्रियमेवात्मन्धत्ते ॥ म-
 हेन्द्रस्याहं देवयज्यया जेमानं^१ भूमानं गमेयमिति जेमानमेव भूमान- 5
 मुपैतीन्द्रस्याहं विमृधस्य देवयज्ययासपत्नो भूयासमित्यसपत्न एव
 भवतीन्द्रस्याहमिन्द्रियावतो देवयज्यया पशुमान्भूयासमितीन्द्रियं वै
 पशवः पशुनेवात्मन्धत्ते सरस्वत्या अहं देवयज्यया वाचमन्नाद्यं पुषेय-
 मिति वाचै सरस्वती वाचैवान्नाद्यमवरुन्धे पूष्णो ऽहं देवयज्यया
 पुष्टिमान्पशुमान्भूयासमिति पुष्टिर्वै पूषा पुष्टिमेवावरुन्धे ऽदित्या अहं 10
 देवयज्यया प्रतिष्ठां गमेयमितीयमदितिस्थामेव प्रतितिष्ठति ॥ वि-
 श्वेषामहं देवानां देवयज्यया प्राणानां सायुज्यं गमेयमिति प्राणाना-
 मेव सायुज्यं गच्छति द्यावापृथिव्योरहं देवयज्यया प्रजनिषीय प्रजया
 पशुभिरिति प्रजापतिमेयोषैत्येरेहं स्विष्टकृती देवयज्ययायुः प्रतिष्ठां
 गमेयमित्यायुरेवात्मन्धत्ते प्रति यज्ञेन तिष्ठति यो देवताश्च यज्ञं च यज्ञे 15
 तर्पयित्वान्वेद तृप्यति प्रजया पशुभिरूपैर्न सोमपीथो नमत्येतर्हि वै
 सर्वा देवता यर्हि स्विष्टकृदेतर्हि ह्येनास्सर्वास्संयजत्येप खलु वाव
 प्रत्यक्षं यज्ञो यत्स्विष्टकृदतीतृपद्यज्ञे^२ यज्ञमिति देवताश्चैवैतद्यज्ञं च
 यज्ञे तर्पयति तृप्यति प्रजया पशुभिरूपैर्न सोमपीथो नमत्ययादग्निर्योः
 प्रिया धामानीति व्रक्षवर्चसं तेनावरुन्धे सोमस्यायाद् प्रिया धामा- 20
 नीति क्षत्रं तेनाग्नीषोमयोरयाद् प्रिया धामानीत्युपींश्निरुक्तं तेना-
 वरुन्धे ऽग्नीषोमयोरयाद् प्रिया धामानीत्युच्चैर्निरुक्तं तेनानिरुक्तं^३ च
 वा इदं निरुक्तं च तस्यैवोभयस्यावरुद्धरा अथो शुष्कहरिति एवावरुन्धे
 यद्वै शुष्कं तदाग्नेयं यद्वरितं तत्सौम्यं शुष्कं च वा इदं हरितं च तस्यै-

^१ Darnach oben 5, 1 (p 44, Z 9) zu corr ^२ So corr. Ch द्यतो, oben
 5, 1 (p 45 p 1) zu corr ^३ So corr. Ch शुष्कैर्निरुक्तेनाग्नेयत्

वीभयस्यावरुद्धै देवानामाज्यपानामयाट् प्रिया धामानीति प्रया-
जानुयाजा वै देवा आज्यपास्तानेवोभयान्भीणाति ते ऽस्योभये प्रीता
यज्ञे भवन्ति ॥ १ ॥ cf oben 5, 1, TS 1, 6, 11, 5 ff

- बृहतो मा वाजेन वाजय वामदेव्यस्य मा वाजेन वाजयेति वा-
५ मदेवो वा एतन्नोनामपश्यत्पशव' इडा पशुध्वेव पशून्धधाति जुष्टे
जुष्टिं ते गमेयमुपहृत उपहवं ते ऽशीयेति' द्वाशीर्वै यज्ञो यज्ञस्यैवै-
तामाशिपमाशास्ते सुहवा मेहीति सुहवामेवैनां' कुरुते सह रायस्यो-
षेणेति सहैवैवं रथ्याभ्यैत्यस्मास्विन्द्र इन्द्रियं दधात्वितिडाया वा एष
दोह इडामेवैतदुहे ऽस्मान्नायो मघवानस्सचन्तामिति पशवो वै रायो
१० मघवानः पशूनेवात्मन्धत्ते ऽस्मार्कं सन्त्वाशिष इत्याशिपमेवाशास्ते सं-
जयन्क्षेत्राणि सहसाहमिन्द्र कुर्वाणो अन्याँ अधरान्सपत्नानित्यधरमे-
व' भ्रातृष्यं कुरुते ॥ ब्रह्म तेजो मे पिन्वस्व क्षत्रमोजो मे पिन्वस्वे-
त्येतदेवासा' इडा सर्वं दुहे' सर्वं हास्यैतद्भवति य एवं वेद मयि त्य-
दिन्द्रियं महदितीन्द्रियं वा आप इन्द्रियमेवात्मन्धत्ते ब्रध्म पिन्वस्व क-
१५ त्यन्तां दिश इत्यसौ वा आदित्यो ब्रध्मस्य यदोदेत्यथ दिशः कल्पन्ते य
एवं वेद यामब्राह्मणः प्राध्नाति सा स्तुवाहुतिस्तस्या वै वसिष्ठ एव
प्रायश्चित्तं विदांचकार ब्रध्म पिन्वस्वेति पुरोडाशमभिमृशति दक्षि-
णीयेध्वेव यज्ञं प्रतिष्ठापयत्यस्क्त्नमचिष्टुव्यमपि ह वा अस्य यामवा-
ह्मणः प्राध्नाति सा हुतैव भवत्यथ ह स्माह कपिवनो भौवायनः किमु
२० स यजेत यो गामिय' यज्ञं न' दुहे सुदोहतये वा एष गोरिति सं य-
ज्ञपतिराशिपेति यजमानो यजमानभागं प्राध्नाति यजमानो वै यज्ञ-
पतिर्यज्ञो यजमानभागो यद्यजमानो यजमानभागं प्राध्नाति यज्ञपता
एव यज्ञं प्रतिष्ठापयति ॥ २ ॥ cf oben 5, 2

¹ Ch wohl अपश्यत्* ² So corr Ch शीयेति ³ So corr Ch इत्यया सेणेति
स्यह', cf oben 5, 2 (p 45, Z 5) ⁴ So corr Ch रायव ⁵ So corr Ch
रयतदेवा सा ⁶ So corr Ch सर्वन्मुष्टे सर्व्यहा* ⁷ So corr Ch मादित्य, cf Mātr
S 1, 4, 5 & E ⁸ So corr Ch यद्दु, vgl die vorige Ann

देवस्याहं वहिषो देवयज्यया प्रजावान्भूयासमिति' वहिषा वै प्रजापतिः प्रजा असृजत प्रजामेव सृजते देवस्याहं नराणिसस्य देवयज्यया पशुमान्भूयासमिति नराणसेन वै प्रजापतिः पशूनसृजत पशूनेव सृजते देवस्याहमयोस्त्विष्टकृतो देवयज्ययायुः प्रतिष्ठां गमेयमित्यायुरेवात्मन्धत्ते प्रति यज्ञेन तिष्ठत्या माग्निषो दोहकामा इत्याग्निषो वै दोहकामा यजमानमुपतिष्ठन्ते ता यथा घेनवो ऽदुग्धा' अपक्रामन्त्येवं त्वस्माद्यजमानादपक्रामन्त्यथ य एवं वेदाग्निष एवैष दुहे सा मे सत्याशीर्देवान्गम्यादिति सत्यामेवाग्निषं देवान्गमयित्वा वरं वृणीते ॥ जुष्टाञ्जुष्टतरेति जुष्टादेवैनां जुष्टतरां करोति पन्यात्पन्यतरेति पन्यादेवैनां पन्यतरां करोत्यरेडता' मनसा' देवान्गच्छेत्येवैतदाह यो देवयानः 19 पन्यास्तेन देवान्गच्छेति य एव देवयानः पन्यास्तमेवैनमपिपादयति रोहितेन त्वाग्निर्देवतां गमयतु हरिभ्यां त्वेदो देवतां गमयत्विति यजमानो वै प्रस्तरो हविर्भूतमेवैनं स्वर्गं लोकं गमयति यज्ञ यज्ञं गच्छ यज्ञपतिं गच्छेति स्वमेवैनं योनिं गमयति यो यज्ञस्यायुर्वेद सर्वमायुरेति यज्ञस्यायुरसि यज्ञो म आयुर्दधात्वित्येतच्च यज्ञस्यायुर्य एवं वेद 15 सर्वमायुरेति यच्च युक्तो विमुक्तश्शमरथं' वा करोति प्र चा शिष्णाति वि ते मुञ्चामि रणनां वि रग्मीनिति विमोक्तं एवास्यैष स्वर्गमेव लोकं देवता गमयित्वा प्रतिष्ठाप्य विमुञ्चति विष्णोश्शम्योर्यज्ञस्यान्त' इति विष्णुवै यज्ञो ऽन्त एव यज्ञं प्रतिष्ठापयति ॥ ३ ॥

cf oben 5, 3, Matr S 1 4 5, TS 1 7 4 und 1 6 4

इष्टो यज्ञो भृगुभिर्द्विष्योद्गा यन्तिभिरिति यज्ञस्य वा एष दोहो 20

¹ So corr Ch प्रजावान्भूयासभूयास* aber vgl oben 5, 3 (p 45, Z 18) wodurch sich das doppelte भूयास als Dittographie erweist ² cf Matr S 1, 4, 5 (p 53, Z 6) ³ Darnach auch oben 5 3 (p 46 Z 3) so zu corrigieren cf auch TS 1 6 3, 2 Matr S 1 4, 1 (p 48, Z 1) ⁴ Hier folgen in Ch die Worte देवान्गच्छेत्येवैनता मनसा, was auf fehlerhafter Dittographie beruht cf oben 5, 3

⁵ So Ch, vgl Drāhyay 5, 1, 11, Baudh Cr 10, 13, 17, 43 Caland ⁶ So corr Ch विमोक्ता, cf TS 1 7, 4, 4 ⁷ So corr Ch प्रजापतिः, cf TS 1, 7, 4, 4, 1, 6, 4 3

- यज्ञमेवैतद्गृहे तस्य यज्ञस्येष्टस्य स्विष्टस्य द्रविणमागच्छत्वित्याशिषमे-
 वाशास्ते' ऽङ्गिरसो मे ऽस्य यज्ञस्य प्रातरनुवाकैरहौपुरित्याशिषामेवैष'
 दोहो वसुर्यज्ञो वसुमान्यज्ञ इति वसुमन्तमेव यज्ञं कुरुते तस्य यज्ञस्य
 वसोर्वसुमतो वसु मागच्छत्वित्याशिषमेवाशास्ते सोमो रेतोधा इति
 5 सोमो वै देवानां रेतोधास्सोम एवासौ रेतोधा रेतो दधाति तृष्टा
 रूपाणां विकर्तेति तृष्टा वै रूपाणां विकर्ता सो ऽसौ रूपाणि विक-
 रोति देवानां पत्नीरगिर्गृहपतिर्मिथुनं यजमानस्येत्येतद्वै दर्शपूर्णमा-
 सयोर्मिथुनं दर्शपूर्णमासयोरेव मिथुनेन मिथुनमात्मन्धत्ते तयोर्हं दे-
 वयज्यया मिथुनेन प्रजनिषीयेति प्र प्रजया प्र पशुभिर्जायते या वा
 10 एतस्य पत्नी सैति संप्रति' पश्चादासीतापिरस्याः प्रजा निर्देहेद्यदाह
 पत्न्येष ते पत्नि लोक इति लोकमेवास्यै करोत्यनिर्दाहुको ऽस्या
 अग्निः प्रजा भवति सं पत्नी पत्या' सुकृतेषु गच्छतामिति पत्न्या
 एवैष यज्ञस्यान्वात्मस्सह' स्वर्गं लोके भवतस्स्वाहा स्वाहेष्टेभ्यो वप-
 डनिष्टेभ्य इति स्विष्टिष्व वै दुरिष्टिष्व यज्ञे संयतेते यस्य स्विष्टिर्यज्ञं
 15 युवते स वसीयान्भवति यस्य दुरिष्टिर्यज्ञं युवते' स पापीयान्भवति
 स्विष्टैवास्य यज्ञे समर्धयति वसीयान्भवत्ययाश्चापि ऽस्यनभिर्गस्ति-
 श्चेत्यया वै नामैवापेस्तनूरया मर्याधिर्यणेति' खलु वा आहुयौ च विद्म
 यज्ञस्य प्रायश्चित्तं यां च न विद्म यश्च यज्ञस्य क्रियते यश्च न क्रियते
 तस्यैषोभयस्य प्रायश्चित्तिस्तरस्त्वयै वेशभगिन्यै स्वाहेति वेशयमनं वा
 20 एतदपि ह वा एनुमाजीवन्त' उपासते वाचमस्य ब्राह्मणस्य वा रा-
 जन्यस्य वोपास्सह इति य एवं वेद यज्ञस्य त्वा प्रमयाभिमयोन्मया
 प्रतिमया परिगृह्णामीति गायत्री वै यज्ञस्य प्रमा चिष्टुवभिमा जग-

¹ Ch द्रविणमा, aber cf oben 5, 4 a A ² So corr Ch ह्येष्ट, vgl oben 5, 4 (p 46, Z 13) ³ So corr Ch सपती vgl Matr S 1, 4, 8 (p 55 Z 12)

⁴ So corr Ch पत्या, cf oben 5 4 (p 46, Z 19) ⁵ So corr Ch रम्भे ष्ट, cf Matr S 1, 4, 8 (p 56, Z 11) ⁶ So corr Ch पश्यते ⁷ Vgl Jasselsbe Matr S 1, 4, 8 (p 50, Z 16) ⁸ So corr Ch वनमजोष, cf Matr S 1, 4, 8 (p 56, Z 15)

त्युन्मानुष्टुप्रतिमैतावन्ति वै छन्दीसि यज्ञं वहन्ति तैरेवैनं परिगृह्णा-
ति तेष्वेन¹ प्रतिष्ठापर्याति ॥ ४ ॥ cf. oben 5, 4; Māitr. S 1, 4, 8.

पूर्णमसि पूर्णं मे भूया इति येभ्य एव कामेभ्य ऊनस्तानापूरयते
ऽयिवै भूयांसं यजमानं प्रदहति संततं सावयत्यपो² ऽतिमुच्यमाना
अनु यजमानो ऽतिमुच्यते ऽथो अद्भिरैतदग्रेरात्मानमनर्धत्ते ऽप्रदा- 5
हाय सर्वे वा एतस्य यज्ञो मृष्टशुचाभिपीदति³ यद्गृहा यत्पशवः प्रा-
च्या दिशा देवा ऋत्विजो मार्जयन्तामित्येता वै यज्ञस्य मृष्टय एता-
श्शान्तयो मृष्टो ऽस्य यज्ञो भवति शान्तो ऽघातुकः पशुपतिः पशून्यृ-
थिवी⁴ विष्णुर्व्यक्रीस्त गायत्रेण छन्दसेति विष्णुमुखा वै देवान्छन्दो-
भिरेश्यो लोकेभ्यो ऽसुरान्प्राणुदन्त⁵ विष्णुमुख एवैतद्वजमानश्छन्दो- 10
भिरेश्यो लोकेभ्यो भ्रातृष्यं प्रणुदते ऽगन्म स्वरिति स्वरेव गच्छति सं-
ज्योतिषाभूमेति ज्योतिवै यज्ञो यज्ञ एव यज्ञमनुसंतनोति सूर्यस्या-
वृतमन्वावर्त इत्यमुषैवादित्यस्यावृतमन्वावर्तते ऽथो एवै हि यज्ञ
आवर्ततेदमहं यो ऽसान्द्वेष्टि यं च वयं द्विष्मस्तस्य प्राणं निवेष्टयामी-
ति⁶ यमेव द्वेष्टि तस्य प्राणं निवेष्टयति⁷ तेजो ऽसि तेजो मयि धेहीति 15
तेज एवात्मन्धत्ते⁸ समहं प्रजया सं मया प्रजेति प्रजामेवात्मन्धत्ते समहं
रायस्पीपेण सं मया रायस्पोष इति पशवो वै रायस्पोषः पशूनेवात्म-
न्धत्ते ऽपेस्तेजसा तेजस्वी भूयासमिति तेज एवात्मन्धत्ते वाधोरायुधा-
युष्मान्भूयासमित्यायुरेवात्मन्धत्ते सूर्यस्य वर्चसा वर्चस्वी भूयासमिति
वर्च एवात्मन्धत्ते इन्द्रस्येन्द्रियेणेन्द्रियावान्भूयासमितीन्द्रियं वा इन्द्र 20
इन्द्रियमेवात्मन्धत्ते ॥ धाता मे धास्वा सुधां दधात्विति धातैवासी⁹
धास्वा सुधां दधाति प्रजापतेः प्रजया प्रजावान्भूयासमिति प्रजामे-
वात्मन्धत्ते प्र वा एपो ऽसाञ्जीकाच्च्यवते¹⁰ यः प्रक्रमान्प्रक्रामति छ-

¹ So corr. Ch तेष्वेन

² So corr. Ch त्वमे

³ cf oben 5, 5 (p 47, Z 15 flg)

⁴ So corr. Ch पशुन्यृ

⁵ So corr. Ch प्रणुदत

⁶ So corr. Ch निवेष्टयामीति, cf.

oben 5, 5 (p 47, Z 23)

⁷ So corr. Ch निवेष्टयति

⁸ So corr. Ch त्वमे

⁹ So corr. Ch धास्वा

¹⁰ So corr. mit Caland Ch काश्यपावते cf TS 1, 7, 8, 1.

न्दोभिर्हि पराङ्गीहति स ईश्वरः प्रमेतीरये गृहपत इति गार्हपत्यमुप-
तिष्ठते ऽस्मिन्नेव लोके प्रतितिष्ठति ॥ ५ ॥

cf oben 5 5, Maiti S 1, 4 7

- देवाञ्जनमग्नयज्ञ इति जनं वा एतद्यज्ञस्यैति यत्स्कन्दति जनादेव
यज्ञस्याशिपमवस्त्वे पञ्चानां त्वा वातानां धर्चाय गृह्णामीत्ययं वाव
5 यः पवते स यज्ञः पाङ्गो यज्ञो यज्ञमेवासौ गृह्णाति पञ्चानां त्वा स-
लिलानां धर्चाय गृह्णामीति पशवो वै सलिलं पशून्नेवासौ गृह्णाति
पञ्चानां त्वा पृष्ठानां धर्चाय गृह्णामीति यज्ञो वै पृष्ठानि यज्ञमेवासौ
गृह्णात्येतेन वै दर्शपूर्णमासौ पृष्ठवन्तौ पञ्चानां त्वा दिशां धर्चाय
गृह्णामीति पञ्च वै दिशो¹ दिश एवासौ गृह्णाति सर्वा दिशो ऽभि-
10 जयति सर्वा अस्य दिशो ऽभिजिता भवन्ति पञ्चानां त्वा पञ्चजनानां
धर्चाय गृह्णामीति ॥ छन्दीसि वै पञ्च पञ्चजना यज्ञछन्दीस्युपैतं
यज्ञो नमति भूरुसाकं हव्यं देवानामाशिषो यजमानस्येति भूतिमे-
वात्मने गृह्णाति हव्यं देवेभ्य आशिषो यजमानस्य चरोस्त्वा पञ्चवि-
लस्य धर्चाय गृह्णामीतीमे लोकाश्चरुः² पञ्चविल इमानेवासौ लो-
15 कान्गृह्णाति धामासि प्रियं देवानामनाधृष्टं देवयजनमिति प्रज्ञात
आज्यग्रहः पथागान्न यज्ञाहूर्छति नास्माद्यज्ञो हूर्छति य एवं वेद यज्ञो
वै देवेभ्यो ऽपाक्रामन्नं वेदेनान्वविन्दैस्तद्देदस्य³ वेदत्वं यद्देदो⁴ भवति
यज्ञस्यानुवित्त्यै स्त्री वै वेदिः पुमान्वेदो यद्देदेन वेदि संमार्ष्टि मिथु-
नमेव करोति प्रजापतेर्वा एतानि श्मश्रूणि यद्देदो यां पत्नी कामयेत
20 पुत्रं विन्देतेति तस्या उपस्य आस्येन्मिथुनमेव करोति ॥ शिरो वा
एतद्यज्ञस्य यत्पुरोडाशः⁵ केशा वेदो यद्देदेन पुरोडाशं समुन्मार्ष्टि यज्ञ-
स्य सर्वतायौपधयो वै वेदः पशव ओपधय एष पशूनां गोष्ठो यद-
न्तराशी यद्देदमन्तराशी स्तृणाति स्व⁶ एव गोष्ठे भ्रातृभ्यस्य पशून्वृद्धे

¹ So corr Ch दिश ² So corr Ch लोका चरु ³ So corr Ch पाक्रामतु
वेदेनान्वविन्दैस्त ⁴ So corr Ch यद्देदो ⁵ Die erste Hand in Ch श्याय, dann
corr in श्याय cf Maiti S 1, 4 8 (p 55, Z 18) ⁶ So corr Ch स्व

दुःसुवेदो' वा अमुच यज्ञो यद्वेदो भवति यज्ञस्यानुविस्वै वि वा एत-
 द्यज्ञश्चिद्व्यते यदर्धमासे ऽर्धमासे सैस्थां गच्छति यत्संततमाहवनीया-
 त्स्तृणाति यज्ञमेव संतनोति ते संततमुत्तरे ऽर्धमास आलभते ॥ यज्ञह-
 नो वै देवा यज्ञमुपस्सन्ति न एषु लोकेष्वासत आददाना विममना
 यो ददाति यो यजते तस्य ये देवा यज्ञह्नो यज्ञमुपः पृथिव्यामध्यासत ५
 इति य एव पृथिव्यां यज्ञहनश्च यज्ञमुपश्च देवास्तानतीत्यान्तरिक्षं ग-
 च्छति गच्छेम सुकृतो वयमित्याशिषमेवाशास्ते ये देवा यज्ञह्नो य-
 ज्ञमुपो ऽन्तरिक्षे ऽध्यासत इति' य एवान्तरिक्षे यज्ञहनश्च' यज्ञमुपश्च
 देवास्तानतीत्य दिवं गच्छति गच्छेम सुकृतो वयमित्याशिषमेवाशास्ते
 ये देवा यज्ञह्नो यज्ञमुपो दिव्यध्यासत इति य एव दिवि यज्ञहनश्च 10
 यज्ञमुपश्च देवास्तानतीत्य स्वर्गं लोकं गच्छति गच्छेम सुकृतो वय-
 मित्याशिषमेवाशास्ते ॥ गोर्मा अप्रे ऽविमौ अश्वी यज्ञ इति गोमन्त-
 मेवाविमन्तमश्विनं यज्ञं कुरुते नृवत्सखा सदमिदप्रमृथ इति नृवत्स-
 खा ह्येष सदमिदप्रमृथ उडावी एषो असुर प्रजावानित्याशिषमेवा-
 शास्ते दीर्घो रयिः पृथुवुभस्सभावानिति प्रथयत्येवाये धतमचारिप- 15
 मित्यगिर्वै देवानां धतपतिर्व्रतपतय एव धतं संप्रयच्छति ॥ ६ ॥

cf oben 5 6, Matr S 1 4, 9 und 8

देवतानां वा एतदायतनं यदाहवनीयो यदन्तरायी तत्पशूनां म-
 नुष्याणां गार्हपत्यो ऽन्वाहार्यपचनः पितृणां पूर्वं चाग्निमपरं च परि-
 स्तरित्वा आह मनुष्याणामिन्ध्वै नवावसानं प्रियं नवावसानमेवा-
 द्धन्मेध्वाय सर्वां ह वा अस्य सस्यमाणस्य देवता यज्ञमागच्छन्ति 20
 य एवं वेदाग्नेस्तनूरसि वाचो विसर्जनमिति पुरोडाशीयानावपति
 देवतानां वा एष यही देवता एवैतदयहीदथ ह साहारुण औपवे-
 शिरहुतासु वा अहमाहुतिषु देवता ह्यं गमयामि सैस्थितेन यज्ञेन

¹ So corr Ch: दुःसुवेदो

² So corr mit Caland, Ch अध्यासते ohne (इति)

³ Dies यज्ञहनश्च fehlt in Ch und ist von mir ergänzt

सिंस्थां गच्छानीति य एवं वेदाहुतास्वेवास्याहुतिषु देवता ह्यं गच्छ-
 ति सिंस्थितेन यज्ञेन सिंस्थां गच्छत्यपः प्रणेषन्वाचं यच्छेदौलूखलेन वै
 दृषदा देवा यज्ञमुखाद्रक्षींस्थपाध्नन्मनसा वै प्रजापतिर्यज्ञमतनुतौलू-
 खलस्योद्वदितोरध्वर्युश्च^१ यजमानश्च वाचं यच्छेतां प्रजापतिरेव भूत्वा
 5 मनसा यज्ञं तवा तेन सर्वाणि सह यज्ञायुधानि प्रहृत्यानि मानुषं
 तत्क्रियते नैकमेकं^२ पितृदेवत्वं तद्देवे प्रहृत्ये याज्यानुवाक्ययो रूपमु-
 पवसत्युभयांस्तत्पशूनवरुन्धे याम्यीश्चारण्यीश्च यद्गाम्यस्य नाश्राति
 तेन याम्यान्यपशूनवरुन्धे यदारण्यस्याश्राति तेनारण्यानथो^३ इन्द्रियं
 वा एतद्यदारण्यमिन्द्रियमेवावरुन्धे ॥ न भाषाणामश्रीयादमेध्या वै
 10 माषा न तस्य सायमश्रीयाद्येन प्रातर्यस्यमाणस्यादप्रतिजग्धेन वै
 ह्य्येन हेवा वसीयोभूयमगच्छन्नतिजग्धेनासुराः^४ पराभवन्नप्रतिजग्धेन
 वै तद्व्येन यजमानो वसीयोभूयं गच्छति यो वै अद्दामनारभ्य यजते
 पापीयान्भवत्यापमश्रद्धा न वाचा गृह्णाति^५ न यजुपाति वा एता
 वाचं^६ नेदत्यति वर्ध^७ मनस्तु नातिनेदन्ति तद्वर्धपो यहीष्यन्स्यादिमां
 15 तर्हि मनसा ध्यायेदियं वा एतासां पाचसनयैवैना गृह्णाति अद्दा-
 भेवारभ्य यजते वसीयान्भवति ॥ ७ ॥ cf Maitr S 1, 4 10, TS 1, 6 8

इति श्रीयजुषि काठके चरकशाखायामोरिमिकायां यजमानघ्रा-
 द्दणं नाम द्वाचिंशं स्थानकं संपूर्णम् ॥^९

^१ So corr Ch खयस्योदितार, Maitr S 1, 4, 10 (p 58, Z 13) = Corr

^२ So corr Ch नैकज्ञ Maitr S 1, 4 10 (p 59, Z 13) = Corr ^३ So corr Ch
 रण्यमाणया Maitr S 1, 1 10 (p 58 Z 18) = Corr ^४ So corr Ch धरयोभ

पमानः ^५ Ch eigentlich etwa वृष्टति ^६ So corr Ch यच ^७ So corr Ch
 यत्, Maitr S 1, 4 10 (p 59, Z 4) = Corr ebenso TS 1, 6, 8 1 ^८ So die
 Unterschrift des Capitels in Ch

गावो वै सन्नमासत शृङ्गाणि सिपासन्तीस्तासां दशमे मासि
 शृङ्गाण्यजायन्त ता अश्रुवन्नरात्सोत्तिष्ठामाव' तं काममरुत्सहि'
 यस्मै कामाय न्यसदामेति तासामु त्वा अश्रुवन्नर्धा वा यावतीर्वा-
 सामहा एव द्वादशौ मासौ संवत्सरं संपाद्योत्तिष्ठामेत्युत्तिष्ठन्तीरु त्वा
 अश्रुवन्नेवास्मासु थद्वाभूदिति तासां या द्वादशौ मासां आसत ता- 5
 सां शृङ्गाणि' प्रावर्तन्त थद्दया वाथद्दया वा ता इमा यास्तूपरास्त-
 साद्वादश मासास्तूपराः प्रेत्तरीश्वरन्ति दश शृङ्गिणीरुभयीर्वाव' ता
 आर्धुवन्याश्रुङ्गाण्यसन्वन्याश्वोर्जमवारुन्धतर्धुवन्ति' दशमु मास्तूत्तिष्ठ-
 न्त च्छुधुवन्ति द्वादशसु य एवं विदुस्तदेतदृद्धमयनं तस्मादेतेन यन्ति
 पदेन वा एतद्यन्ति विन्दति' ह खलु वै पदेन यस्तस्मादेतद्वोस- 10
 नि¹⁰ ॥ १ ॥ cf TS 7. 5. 2 und 1

अतिराचः परमो यज्ञक्रतूनामित्याहुर्ब्रह्मवादिनः कस्मात् प्रथममु-
 पयन्तीति यद्वा अतिराचमुपयन्त्यग्निष्टोमं प्रथममुपयन्त्यथोकथ्यमथ¹¹
 षोडशिनमथातिराचं यथापूर्वमेव यज्ञक्रतूनुपेत्यैतानालभ्य परिगृह्य
 सोमं पिबन्त आसते ज्योतिष्टोमं प्रथममुपयन्ति ज्योतिष्टोमो वै 15
 स्तोमानां मुखं मुखत एव तन्स्तोमान्प्रयुञ्जते विराजं ज्योतिष्टोमो
 ऽभिसंपन्न एकया गौरतिरिक्त एकयायुरुहन्स्ते¹² सैस्तुता विराजमभि-
 संपद्यन्ते द्वे चर्चा अतिरिच्येते स्वर्गो वै लोको विराद् द्विपादो यज्ञ-
 मानास्स्वर्ग एव तद्दोके विराजि द्विपादो यज्ञमानाः प्रतिष्ठन्ति ॥
 रथन्तरं पृष्ठं भवतीयं वै पृथिवी रथन्तरमिमामेव तदालभ्यासते रथ- 20

¹ So corr Ch शृङ्गाणि मिया; cf TS 7, 5, 2, 1 = Corr. ² So corr Ch द-
 मथ, TS 7, 5, 2, 1 = Corr ³ So corr Ch सन्नमासि oder मरुत्सहि, TS 7, 5,
 2, 1 = Corr ⁴ So corr Ch यावती या, TS 7, 5, 2, 1 = Corr. ⁵ मासां fehlt
 in Ch und ist von mir ergänzt ⁶ So corr Ch शृङ्गाणि ⁷ So corr Ch
 शृङ्गिणीरुभयीर्वावः ⁸ So corr Ch शृङ्गाण्यसन्वन्याश्वोर्जमवात्तर्धुवन्ति ⁹ So corr
 Ch विन्दति, TS 7, 5, 2, 2 = Corr ¹⁰ Vgl TS 7, 5, 2, 2 पदेन धेनु ¹¹ So
 corr Ch योत्थ्याय ¹² So corr mit Caland, Ch एकयायुरुहन्स्ते, vgl unten 33, 3
 und TS 7, 1, 10, 2

न्तरं दिवा भवति रथन्तरं नक्तमित्याहुर्ध्रुववादिनः केन तदजामीति
 सौभरं तृतीयसवने ब्रह्मसामं बृहद्भवति तन्मध्यती दधाति रथन्तरस्य
 विधृत्यै तेनाजाम्यतिरावाच्चतुर्विंशमहरुपयन्ति' चतुर्विंशतिसं-
 त्तरस्यार्धमासा अर्धमासशस्संवत्सर आप्यते ऽर्धमासश एव तत्संव-
 5 त्तरमाप्नुवन्ति तस्य षष्टिश्च त्रीणि च शतानि स्तोत्रीयाप्पष्टिश्च वै
 त्रीणि च शतानि संवत्सरस्याहान्यहश्शस्संवत्सर आप्यते ऽहश्श एव
 तत्संवत्सरमाप्नुवन्त्युक्थ्यो' भवति पशवो वा उक्थानि' पशूनेवाव-
 रुन्थते बृहत्पृष्ठं भवति स्वर्गो वै लोको बृहत्स्वर्गमेव तेन लोकमाप्नु-
 वन्ति त्रयस्त्रिंशो नाम साम माध्यन्दिने पवमाने भवति त्रयस्त्रिंश-
 10 द्वेवास्तद्देवा नाप्नुवन्त्येतस्यै वै संवत्सरमुपयन्त्यापन्देवानापन्स्वर्गं' लो-
 कमव पशूनरुत्ततापन्संवत्सरमर्धमासश' आपन्नहश्शस्तचतुर्विंशे ऽह-
 न्स्वा देवताः परिगृह्य सोमं पिवन्त आसते ये वा इतः पराञ्च संव-
 त्सरमुपयन्ति नैनं ते स्वस्ति समश्नुवते ऽथो ये ऽमृतो ऽर्वाञ्चमुपयन्ति
 ते हिन स्वस्ति संतरन्त्येतद्वा अमृतो ऽर्वाञ्चमुपयन्ति यदेवम् ॥ २ ॥

cf TS 7 4 10 und 7 5 1

15 ज्योतिष्टोमं प्रथममुपयन्त्यस्मिंस्तेन लोके प्रतितिष्ठन्ति गोष्टोमं
 द्वितीयमुपयन्त्यन्तरिक्षे तेन प्रतितिष्ठन्त्यायुष्टोममुत्तममुपयन्त्यस्मिंस्तेन
 लोके प्रतितिष्ठन्त्ययं वै लोको ज्योतिरन्तरिक्षं गौरसा एवायुर्गदेता-
 न्स्तोमानुपयन्त्येवैव तल्लोकेषु सच्चिणः प्रतितिष्ठन्तो यन्ति विराजं
 ज्योतिष्टोमो ऽभिसंपन्न एकया गौरतिरिक्त एकयायुह्नस्ते' सैस्तुता वि-
 20 राजमभिसंपद्यन्त ऊर्गवै विराड् यदेतैस्तोमैर्यन्यूजंमेवैतत्सच्चिणो ऽव-
 रुन्थाना यन्ति ते न क्षुधार्तिमार्जन्यक्षीधुका भवन्ति द्युत्संवाधमाना'
 इव हि सच्चिणो ऽपिष्टोमा अभितः प्रधी ता उक्थ्या' मध्ये नभ्यं

¹ So corr mit Caland, Ch तददाम्यति (Z 1) und तेनाजाम्यतिरावाच्चतु' ² So
 corr Ch न्युक्ते ³ So corr Ch उत्तानि ⁴ Ch परेश्ये ⁵ So corr Ch
 इत्तता' ⁶ So corr mit Caland, Ch गौरतिरिक्त हकपायुस्ते cf 33, 2 ⁷ So
 corr Ch दुरुक्षयपमाथ, TS 7, 4, 11, 2 दुरुक्षयथा ⁸ So corr Ch उत्तया, cf TS
 7, 4, 11, 2

तदेतद्वै परियहेवचक्रं यदेतेन पडहेन यन्ति देवचक्रमेव तत्समारोहन्य-
 रिष्ट्यै ते स्वस्ति समध्रुवतं उभयतोऽज्योतिषा' यन्ति स्वर्गो वै लोको
 ज्योतिरुभयत एव तत्स्वर्गे लोके सन्निष्ठाः प्रतितिष्ठन्तो यन्ति पडहेन
 यन्ति पद्वा ऋतव ऋतुष्वेव तत्प्रतितिष्ठन्तो यन्ति द्वौ पडहौ भवत-
 स्तानि द्वादशाहानि संपद्यन्ते दश वै पुरुषे प्राणास्तनौ द्वादशौ त-
 प्पुरुषमनुपर्यावर्तन्ते त्रयष्वपडहा भवन्ति तान्यष्टादशाहानि संपद्यन्ते
 नवान्यानि नव प्राणास्तत्राणाननुपर्यावर्तन्ते चत्वारष्वपडहा भवन्ति
 तानि चतुर्विंशतिरहानि संपद्यन्ते चतुर्विंशतिसंवत्सरस्वार्धमासा
 अर्धमासशस्संवत्सर आप्यते तत्संवत्सरमनुपर्यावर्तन्ते पञ्च पडहा भ-
 वन्ति तानि विंशदहानि संपद्यन्ते दश हस्त्या अङ्गुलयो दश पद्या 10
 दश प्राणास्तत्रिंशत्त्रिंशदक्षरा विराड्विराजः पुरुषस्तत्पुरुषमनुपर्याव-
 र्तन्ते ऽप्रतिष्ठितसंवत्सर इति खलु वा आहुर्वर्षीयाभ्रतिष्ठाया इत्ये-
 तावद्वै संवत्सरस्य द्वादशं यावन्मासो मासि मास्येव प्रतितिष्ठन्तो
 यन्ति य एवं विदुः ॥ ३ ॥ cf. TS 7, 4, 11

नवैतान्यहानि नव वै स्वर्गा लोकाश्चतस्रो दिशश्चत्वारो ऽन्तर्देशा 15
 ऊर्ध्वा नवमी यदेतान्यहान्युपयन्ति नवस्त्रेव तत्स्वर्गेषु' लोकेषु सन्नि-
 ष्ठाः प्रतितिष्ठन्तो यन्त्यग्निष्टोमाः परसामानः कर्तव्या इत्याहुर्गग्निष्टोम-
 संमितो' वै स्वर्गो लोक इति द्वादशग्निष्टोमस्तोत्राणि' द्वादश मा-
 सासंवत्सरसंस्वर्गो लोकस्तस्मात्तदाहुस्तत्र सूर्य्यमुक्थ्या' एव
 परसामानः कर्तव्या इति पशवो वा उक्थानि' पशूनामवरुद्वै वि- 20
 श्वजिदभिजिता अग्निष्टोमा उक्थ्यास्सप्तदशाः परसामान एकविंशं
 दिवाकीर्त्यै ते सैस्तुता विराजमभिसंपद्यन्ते हे चर्वा अतिरिच्येते स्व-
 र्गो वै लोको विराड् द्विपादो यजमानास्स्वर्गे एव तल्लोके विराजि

¹ Vgl. TS 7, 4, 11, 8.

² So corr. Ch उत्तर्य.

³ TBr 1, 2, 2, 1 परं

यामानः und so auch im Folgenden.

⁴ So corr. Ch यस्मितो

⁵ So corr. Ch

मः स्तोः; TBr. 1, 2, 2, 1 अग्निष्टोमस्य स्तोत्राणि

⁶ So corr. Ch मुक्था; TBr 1, 2,

2, 1 = Corr.

⁷ So corr. Ch उत्तानि; TBr. 1, 2, 2, 2 = Corr.

द्विपादो यजमानाः प्रतितिष्ठन्ति ॥ यत्परो रथन्तरं तत्रप्रथमे ऽहन्कर्तव्यं
 बृहद्द्वितीये वैरूपं तृतीये वैराजं चतुर्थे शांकरं पञ्चमे रैवती षष्ठे तदु
 षष्ठेभ्यो' न यन्ति संततय एते यहा गृह्यन्ते ऽतियाह्याः' परसामसु
 यदेते गृह्यन्त इमानेवैतल्लोकान्संतत्य स्वर्गं लोकं यजमाना आरोहन्ति
 5 मिथुना एते यहा गृह्यन्ते ऽतियाह्याः परसामसु यदेते गृह्यन्ते मिथु-
 नमेवैतैरवस्थते सौर्य एष यहा गृह्यन्ते ऽतियाह्य' एकविंशे ऽहंस्तस्य
 प्रत्यक्षं नाम न यहीतवै तेजस्वितर इव वाध्रतरः प्रदाहादा भयं
 किलासंभावाद्याया' विष्टा जनयन्कर्वराणीत्येष प्राजापत्यो ऽनिरुक्तो
 यहा गृह्यते ऽतियाह्य एकविंशे ऽहन्समन्त आयुषः पश्यो यो ह
 10 खलु वाच प्रजापतिस्स एवेन्द्रस्तदु देवेभ्यो न यन्ति ॥ ४ ॥

cf TBr 1 2 2

प्रथमे मासि पृष्ठान्युपयन्ति मध्यम उपयन्त्युत्तम उपयन्ति यत्र-
 थमे मासि पृष्ठान्युपयन्त्यस्मिंस्तेन लोके प्रतितिष्ठन्ति यन्मध्यम उप-
 यन्त्यन्तरिश्चे तेन प्रतितिष्ठन्ति यदुत्तम उपयन्त्यमुष्मिंस्तेन' लोके प्र-
 तितिष्ठन्ति मासि मासि पृष्ठान्युपेत्यानीत्याहुः पृष्ठानि वै यज्ञस्य दोह
 15 इति तदाहुरेकं वा एतद्देवानामहयैस्तवाप्तरो यां वै चिरेकस्याह उप-
 सीदन्ति' दहै सापराभ्यां दोहाभ्यां दुहे तत्कुतस्सा' धोक्षति यां द्वादश
 कृत्व उपसीदेयुरिति सकृत्पृष्ठान्युपेयुरुत्तमे मासि समुद्रं खलु वा एते
 ऽनवारसपारं प्रक्षान्ति ये संवत्सरमुपयन्ति बृहद्रथन्तराभ्यामेतथं बृ-
 हद्रथन्तरे वै देवानां भ्रवस्तद्देवाना भ्रवेन समुद्रमर्णवं तरन्ति यथा
 20 मध्ये समुद्रस्य भ्रवसन्वर्जैर्युरेवं तद्यत्पुरा संवत्सराद्बृहद्रथन्तरे उत्सृजेयु-

¹ So corr Ch षष्ठेभ्यो TBr 1 2 2 3 = Corr ² So corr Ch गृह्यन्ते यहा
 cf TBr 1 2 2 4 ³ So corr Ch तियाह्या ⁴ So corr wit CalanI Ch कि
 साममेवाद्याया, vgl Panini 6 1, 53 das Citat beim Scholiasten प्राय किमस्मिन् geht
 vielleicht, wie andere Citate desselben auf das Kāthakam und zwar auf diese
 Stelle zurück doch ist das sehr fraglich da in diesem Falle eine noch stärkere
 Modification des Citats vorläge als dies auch in anderen Fällen sich beobachten
 läßt infolge des Citirens aus dem Gedächtnis ⁵ So corr Ch यदुत्तममुपयन्त्यमुष्मि
 तेन ⁶ So corr Ch तत्र ⁷ So corr Ch तत्कुतस्सा cf TS 7 5 3 1

रनुत्सर्गं' वृहद्रथन्तराभ्यां गत्वा प्रतिष्ठां गत्वा सकृत्पृष्ठान्युपेयुरुत्तमे
मासि सर्वेभ्यो वै कामेभ्यस्संधिर्दुहे' तत्सर्वाङ्कामान्यज्ञं पृष्ठानि संव-
त्सराद्दुहे' ॥ ५ ॥ cf. TS 7, 5, 3.

एकविंश एष एतेन वै देवा एकविंशेनादित्यमितस्वर्गं लोक-
मारोहयन्त एष इत एकविंशत्तस्य दशवस्तादहानि दश परस्तात् 5
एष उभयतो विराजि प्रतिष्ठित उभयतो हि वा एष विराजि प्रति-
ष्ठितस्तस्मादन्तरेभौ लोकौ यन्सर्वेषु स्वर्गेषु लोकेषु प्रतिष्ठितेति
देवा वा आदित्यस्य स्वर्गांल्लोकादवपादादविभयुस्तं चिपु स्वर्गेषु लो-
केष्व्वादधुस्तस्य पराचो' ऽतिपादादविभयुस्तं परस्तात्त्रिभिस्वर्गैर्लोकैः
प्रत्यस्तभुवन्त एष उभयतष्पटसु स्वर्गेषु लोकेषु प्रतिष्ठितो धृत्यै प्र- 10
तिष्ठाया अनवपादायानतिपादाय ॥ देवा वै सप्तदशानां प्रब्रूयाद-
विभयुस्तान्सर्वेस्तोमैरवस्तात्पर्यार्षन्सर्वेस्तोमैः परस्तात्तस्मादभिजि-
त्सर्वेस्तोमो' ऽवस्तात्सप्तदशानां विश्वजित्सर्वेस्तोमः परस्तात्सप्तदशानां
धृत्या अप्रब्रूयाय देवा वा आदित्यस्य स्वर्गांल्लोकादवपादादविभ-
युस्तं ये वर्ष्म स्वर्गाणां लोकानामधिपतयस्तष्वाद्धुश्चतुस्त्रिंशो वै 15
स्तोमा वर्ष्म स्वर्गाणां लोकानामधिपतयस्तद्यदेकविंशस्याहूस्त्वयो
ऽवस्तात्सप्तदशस्त्रयः परस्तात्ते त्रयश्चतुस्त्रिंशो द्वौ द्वौ तेषु वा एष
आहितो धृत्यै प्रतिष्ठाया अनवपादायानतिपादाय ॥ वर्ष्मन्हि वा
एष स्वर्गाणां लोकानामाहितस्तस्माद्भूतेभ्यो भूतेभ्य' उत्तरो वर्ष्म
स्वानामाधिपत्यं पर्येति य एवं वेद देवा वा आदित्यस्य स्वर्गांल्लो- 20
कादवपादादविभयुस्तं पञ्चभौ रश्मिभिरुदवयन्नश्मयो दिवाकीर्त्यानि
तस्मादेकविंशे ऽह्नपञ्च दिवाकीर्त्यानि क्रियन्ते ये गायचे ते गाय-
चीपूत्ररयोः पवमानयोर्महादिवाकीर्त्यं होतुः' पृष्ठं विकर्णं ब्रह्मसामं

¹ So corr. Ch उत्सर्गे

² So corr. Ch संधिर्दुहे; TS 7, 5, 3, 2 = Corr.

³ So corr. Ch चिपुश्च

⁴ So corr. Ch दशवस्तस्य पराचो; cf. TB. 1, 2, 4, 2.

⁵ So corr. Ch पुर'

⁶ So corr. Ch भूतेभ्य

⁷ So corr. Ch चोतु

- भासमग्निष्टोमस्तद्यदेकविंशे ऽह्नपञ्च दिवाकीर्त्यानि क्रियन्त आदि-
 न्यमेव तत्पञ्चमी रश्मिभिरुदयन्ति धृत्यै प्रतिष्ठाया अन्नवपादायान-
 तिपादाय ॥ अथैतानि^१ स्मराणि स्मरैर्वै देवा आदित्याय स्वर्गं लोक-
 मस्पृखन्त्यदस्पृखिस्तत्स्मराणां स्मरत्वं स्पृखन्त्यसै स्मराणि स्वर्गं लोकं
 ५ य एवं विद्वानेतैस्तुते ऽथैतानि पराणि परैर्वै देवा आदित्ये स्वर्गं
 लोकमपारयन्त्यदपारयैस्तत्पराणां परत्वं पारयन्त्येनं^२ पराणि स्वर्गं लोकं
 य एवं विद्वानेतैस्तुते ऽनुष्टुभो वै यदयातयामरूपं तानि पराणि
 तस्मादनुष्टुप्पु पराणि क्रियन्ते यदनुष्टुप्पु पराणि क्रियन्ते ऽनुष्टुभमेव
 तत्सवीर्यां कुर्वन्ति स्वर्गस्य लोकस्य समष्ट्यै ॥ ६ ॥ cf TBr 1, 2 4
- 10 उत्सृज्याऽन्नोत्सृज्याऽमिति मीमांसन्ते तदाहुरुत्सृज्यमेव प्राणा-
 पाना वा एते संबत्सरस्य यत्पूर्णासा यन्नोत्सृजेयुस्संबत्सरमपिन-
 ह्येयुरमेहेन सन्निष्णो भ्रियेरन्पौरुमास्यां चामावस्थायां चोत्सृज्यमि-
 त्याहुरेते हि यज्ञं वहत इति तदाहुरेतयोस्त्वाव नोत्सृज्यं ये अवान्तरा
 यज्ञं भेजाते इति या प्रथमा व्यष्टका तस्यामुत्सृज्यमित्याहुरेष^३ हि मा-
 15 सो विशर इति नादिष्टमुत्सृजेयुर्यदादिष्टमुत्सृजेयुर्यादृशे पुनः पर्या-
 ष्ठावे मध्ये षडहस्य संपद्यत इति षडहैर्मांसि^४ संपद्यत यत्सप्रममहस्त-
 दुत्सृजेयुस्सि षडहं^५ तन्वन्त्युत्संबत्सरे श्वासयन्ति यदहस्तूत्सृजेयुस्तदयये
 वसुमते ऽष्टाकपालं पुरोडाशं प्रातर्निर्वपेयुरेन्द्रं^६ दधीन्द्राय मरुत्वत एका-
 दशकपालं मध्यन्दिने विश्वेभ्यो देवेभ्य^७ ऋतुमद्रो द्वादशकपालमप-
 20 राह्णे^८ प्राजापत्य. पशुस्स्यादपैर्वै वसुमतः प्रातस्सवनं यदयये वसुमते
 ऽष्टाकपालं पुरोडाशं प्रातर्निर्वपन्ति देवतामेव तद्भागिनीं कुर्वन्त्यन-
 नुसर्गाय सोमो वा एष औषधीषु प्रविष्टो यदैन्द्रं दधि भवतीन्द्रमेव
 तद्भागधेयान्न च्यावयन्ति सवनमष्टाभिरुपयन्ति ये खलु वाच प्रातः

^१ So corr Ch ॥ धैतानि ^२ So corr Ch लोमस्मराणि ^३ So corr Ch रेवा,
 TS 7 5 7, 1 = Corr ^४ So corr Ch षडहै TS 7, 5, 7 2 मासान् ^५ So corr
 Ch षडहै ^६ So corr Ch देवेभ्यो ^७ So corr Ch पराणे

पशव उपाक्रियन्ते ते वसव इन्द्रस्य वै मरुत्वतो माध्यन्दिने सवनं
 यदिन्द्राय मरुत्वत एकादशकपालं पुरोडाशं मध्यन्दिने निर्वपन्ति दे-
 वतामेव तद्भागिनी कुर्वन्त्यननुसर्गाय ॥ सवनमेकादशभिरुपयन्ति
 विश्वेषां वै देवानामृतमतां नृतीयसवनं यद्विश्वेभ्यो देवेभ्य ऋतुमद्यो
 द्वादशकपालं पुरोडाशमपराहे^१ निर्वपन्ति देवतामेव तद्भागिनी^२
 कुर्वन्त्यननुसर्गाय सवनं द्वादशभिरुपयन्ति प्राजापत्यः पशुर्भवति य-
 ज्ञो वै प्रजापतिर्यज्ञस्थाननुसर्गायाभीवर्त इतष्परमासो ब्रह्मसामं भ-
 वति ब्रह्म वा अभीवर्तो ब्रह्मणैव तत्स्वर्गं लोकमभिवर्तयन्ती यन्ति ॥
 प्रतिकूलमिव हीतस्वर्गा^३ लोकस्समानाः^४ प्रगाथा भवन्त्यन्यान्या-
 नि सामानि लोका वै सामानि स्वर्गा ऋचो लोकैरेव तत्स्वर्गांस्तो-^{१०}
 कानभ्यारोहन्ती^५ यन्ति समानं साम भवत्यन्या अन्या ऋचस्वर्गा
 वै सामानि लोका ऋचो लोकैरेव तत्स्वर्गांस्तोकानभ्यारोहन् आ-
 यन्ति ॥

इन्द्र ऋतुं न आभर पिता पुत्रेभ्या यथा ।

शिष्टा खी अस्मिन्पुरुहूत यामनि जीवा ज्योतिरशीमहि ॥^{१५}

इत्यमुत आयती^१ परमासो ब्रह्मसामं भवत्ययं वै लोको ज्योतिः
 प्रजा ज्योतिरिममेव तल्लोकं पश्यन्ती ऽभिवदन्त आयन्त्ययं हि लो-
 को लोकानां प्रतिष्ठा ॥ ७ ॥ cf TS 7, 5, 7.

अपैते परसामानस्तेषां परसाम्नां यत्प्रथमं तदुत्तमं यदुत्तमं तत्प्रथ-
 मं यन्मध्ये मध्य एव तत्तद्येनैवैते यन्ति तेनामुतः पुनरायन्त्येषां लो-^{२०}
 कानां संतत्यै प्रतिज्ञायै ते विश्वजित उपरिष्ठात्प्रत्यवरोहिणस्स्तोमा-
 नुपयन्ति तदाहुर्जितं वा एते पराजयन्ते निर्वृत्तात्प्रत्यवरोहिणस्स्तो-
 मानुपयन्ति निवर्तन्ते स्वर्गांस्तोकात्प्रत्यञ्चमु यज्ञं तन्वत इति ते तथा

^१ So corr. Ch पराहे

^२ So corr. Ch निय यतीतिस्त्वः; TS 7, 5, 7, 4 = Corr.

^३ So corr. Ch समानः

^४ So corr. Ch स्थानिकेका

^५ So corr. Ch आयतो,

erste Hand आयतो, TS 7, 5, 7, 4 = Corr

पञ्च मासी यन्ति षष्ठस्य च मासस्त्रीनभिप्रवान्छे' चाहनी गोआयुषी
 ते पृष्ठान्युपयन्ति पृष्ठानि वै यज्ञस्य दोहो यज्ञं दोहामहै पशून्धामृतं'
 च प्राञ्चमु यज्ञं तनवामहा इत्यृतवो' वै पृष्ठान्यृतुष्वेव तत्प्रतितिष्ठन्तो
 यन्ति स्वर्गो वै लोकः पृष्ठानि स्वर्ग एव तन्नोके प्रतितिष्ठन्तो य-
 ० न्ति ॥ देवक्षत्रं वा आयुषस्त्वोमा' देवक्षत्रमेव तदभ्यारोहन्तो यन्ति
 ते छन्दोमानुपयन्ति पशवो' वै छन्दोमाः पशून्नेवावरुन्थते ते दशम-
 महरूपयन्ति प्रजननं प्राजापत्यं प्रतिष्ठां प्रजननमेव तत्प्रजां प्रतिष्ठा-
 सवरुन्थते ते महाव्रतीयमहरूपयन्ति तदाहुर्विषुवान्वा एतदहर्षन्म-
 हाव्रतीयं विषुवत्युपेत्यमित्यथाहुः प्राजापत्यं वा एतदहर्षन्महाव्रतीयं
 10 तदुत्तमार्धे' संवत्सरस्योपेत्यमिति यो वै षण्मास्यो जायते यस्सप्तमा-
 स्यः प्र वै स मीयते न तेन भोगमश्नुते ॥ संवत्सरे खलु चाव रेतो हितं
 प्रजायते तद्यदुत्तमार्धे संवत्सरस्य महाव्रतीयमहरूपयन्ति संवत्सर ए-
 तद्रेती हितं प्रजनयन्ति यथर्त्वेवर्त्तून्कल्पयन्ति यथापूर्वं प्रजां प्रजनय-
 न्ति ते पञ्चविंशे स्तोममुपयन्ति पुरुषस्त्वोमं दश हस्त्या अङ्गुलयो
 15 दश पद्या द्वौ बाहू द्वे सकथ्या' आत्मा पञ्चविंशो यदेतै' स्तोममुप-
 यन्ति स्वादेव तस्त्वोमात्सन्धिण आत्मानं प्रजनयन्ति भूयै तदाहुः
 प्राजापत्यं वा एतदहर्षन्महाव्रतीयं तस्मिन्सर्वे यहा यहीतव्यास्सर्वमिदं
 हि प्रजापतिर्विव्याचेत्येको यहीतव्य' एको हि प्रजापतिस्त्रयो यहीत-
 व्यास्त्रय इमे लोका एष्वेव लोकेष्वृधुवन्ति ॥ पञ्च यहीतव्याः पा-
 20 ङ्को' यज्ञो यज्ञमेवावरुन्थते सप्त यहीतव्यास्सप्त याम्याः पशवस्ताने-
 वावरुन्थते नव यहीतव्या नव' प्राणाः प्राणेष्वेव प्रतितिष्ठन्ति पञ्च-
 दश यहीतव्याः पञ्चदशार्धमासस्य रावयो ऽर्धमासशसंवत्सर आप्यते

¹ Ch नभिप्रवां हे; cf Böhtlingk, Sanskrit-Wörterbuch in kürzerer Fassung * v.
 अभिप्रय ² So corr. Ch पशुंघा' ³ So corr. Ch इत्युयो ⁴ So corr. Ch
 आयुष' ⁵ So corr. Ch पशुषे ⁶ So corr. Ch तदुत्तमार्धे ⁷ So corr. Ch
 मत्ता ⁸ So corr. Ch यदेत ⁹ So corr. Ch व्या ¹⁰ So corr. Ch पाके
¹¹ So corr. Ch एव धर्मप्राणाः

ऽर्धमासश्च एव तत्संवत्सरमाप्नुवन्ति सप्तदश यहीतव्याः प्रजापतिस्स-
प्तदशः प्रजापतिमेवाप्नुवन्त्येकविंशतिर्यहीतव्या असा आदित्य एक-
विंशो ऽमुमेवादित्यमाप्नुवन्ति सप्तविंशतिर्यहीतव्यास्त्रिणवा' इमे
लोका एष्वेव लोकेष्वृभुवन्ति त्रयस्त्रिंशद्गहीतव्यास्त्रयस्त्रिंशद्देवता दे-
वतास्वेव प्रतितिष्ठन्ति ॥ ८ ॥

इति श्रीमद्यजुषि काठके चरकशाखायामोरिमिकायां सत्त्वाणि
नाम त्रयस्त्रिंशं स्थानकं संपूर्णम् ॥

एकादशिनीभिर्यन्ति प्राणा वा एकादशिनीः प्राणेष्वेव तत्प्रति-
तिष्ठन्ती यन्ति तदाहुर्देकादशिनीभिरियुरहानि वातिरिच्येरन्पशवो
वा नोत्तमेनाहोत्तमः पशुसंपद्येतेति' तद्यदेकादशिनीकामास्स्युः प्र- 10
थमे मास्येकादशिनीमुपेयुरुत्तमे च प्राणा वा एकादशिनी प्राणानेव
मुखतः प्रतिपद्यन्ते प्राणेष्वन्ततः प्रतितिष्ठन्त्येन्द्राग्रः^१ खल्वेवाच्युतः
पशुस्स्यात्प्राणायानौ वा इन्द्रायी प्राणायानयोरेव तत्प्रतितिष्ठन्ती
यन्ति तेजो वा इन्द्रायी तेजस्येव तत्प्रतितिष्ठन्ती यन्त्योजो वै वीर्य-
मिन्द्रायी तेजस्येव तदीर्ये प्रतितिष्ठन्ती यन्तीन्द्रायी सर्वा देवता 15
अदेन्द्रायः पशुर्भवति सर्वा एव तद्देवताः शीर्यन्ती यन्ति ॥ यदहो
रथन्तरे' साम स्यादाग्नेयं तदहः पशुमालभेरन्यदहर्बृहदैन्दं तदहस्तवेन्द्राय

^१ So corr Ch एव ^२ So corr mit Caland, Ch पशुमपद्यतेति ^३ So
corr Ch प्रतिष्ठः ^४ Vgl. Bobthungk, Sanskr. WB. in kürzerer Fassung 2 v
पशोरथन्तर, mit dem Sternchen als unbelegt bezeichnet, unter Hinweis auf Vārti
zu Pa. 8, 2, 68 Mit Recht druckt Kielborn getrennt, MahAbh. III, p. 111 (letzte
Zeile) अहो । रथन्तर । साम ।

- एव यदहो रथंतीं साम स्यादाग्नेन्द्रं तदहः पशुमालभेरन्वदहर्वृहदैन्द्रायं
 तदहस्तदनुपूर्वं देवते कल्पयन्ति यथापूर्वं पशुनालभन्त इन्द्राग्निभ्या-
 मेव यन्ति चार्हस्पत्ये शितिपृष्टे षष्ठे ऽहन्नालभेरन्वत्स वै वृहस्पतिर्ब्र-
 ह्मण्येव तद्यज्ञस्यान्ततः प्रतितिष्ठन्ति चार्हस्पत्यः खलु वाव शितिपृष्टो
 5 देवतया द्यावापृथिव्यां धेनुं सप्तमे ऽहन्नालभेरन्वथमे छन्दोमे द्यावा-
 पृथिवी वै यज्ञस्य प्रतिष्ठा द्यावापृथिव्योरेव तद्यज्ञस्यान्ततः प्रतिति-
 ष्ठन्ति द्यावापृथिव्या खलु वाव धेनुर्देवतया वायव्यं वत्समष्टमे ऽह-
 न्नालभेरन्मध्यमे छन्दोमे प्राणो वै वायुः प्राण एव तद्यज्ञस्यान्ततः प्र-
 तितिष्ठन्ति ॥ वायव्यः खलु वाव वत्सो देवतया वाचे पृथिं नवमे
 10 ऽहन्नालभेरन्नुत्तमे छन्दोमे वाग्देवत्यां पृथिः प्रतिष्ठा वाच्येव तद्यज्ञस्या-
 न्ततः प्रतितिष्ठन्ति वाग्देवत्यां खलु वाव पृथिर्देवतयादित्यां वशां
 दशमे ऽहन्नालभेरन्निर्यं वा अदितिरियं प्रतिष्ठास्यामेव तद्यज्ञस्यान्त-
 तः प्रतितिष्ठन्त्यादित्या खलु वाव वशा देवतया वैश्वकर्मेणमृषभं स-
 हाव्रतीये ऽहन्नालभेरन्नन्द्रो वै वृषं हत्वा विश्वकर्माभवत्प्रजापतिः
 15 प्रजासृष्ट्वा विश्वकर्माभवत्संवत्सरो विश्वकर्मेत्याहुर्मिमाः प्रजा अनु-
 प्रजायन्त इति विरूपस्स्यादुभयतएतो यत्प्रथमं रूपं तेनन्द्रो यद्वितीयं
 तेन प्राजापत्यो यत्तृतीयं तत्संवत्सरस्य रूपमिन्द्रो यथा प्रजापति-
 र्वृषा संवत्सरो ऽस्य वृषेत्याहुर्मिमाः प्रजा अनुप्रजायन्त इति तस्मा-
 द्दृषभस्स्यात् ॥ १ ॥
- 20 अमुयै वा एतस्माद्दृष्ट्वा कृत्वा तेज इन्द्रियं वीर्यं प्रजा पशवो ऽप-
 क्रामन्ति यस्य यूषो विरोहति स ईश्वर ईजानः प्राणीयान्भवति त्वाष्ट्रं
 बहुरूपमालभेत तदा वै रूपाणां विकर्ता तमेव भागधेयेनोपधावति
 सो ऽस्यै तेज इन्द्रियं वीर्यं प्रजां पशून्पुनरुपावर्तयत्यात्तिं वा एते

¹ So corr. Ch दन्विजन्तये
 TBr. 1, 4, 7, 1 = Corr

² So corr. Ch दस्य

³ So corr. Ch स्वाष्ट्राः

नियन्ति' येषां' दीक्षितानां प्रमीयते तं यदववृजेयुः क्रूरकृतामिवैषां
 लोकस्स्यादाहर दहेति द्युयुक्तं दक्षिणार्धं वेद्यां निधाय सर्पराड्या
 ऋग्भिस्स्तुरियं' वै सर्पराड्यस्या एवैनमधिसमीरयन्ति तदाहुर्षृङ्
 वा एतद्यत्स्तुतमननुशस्तमिति होता प्रथमो दीक्षितानां प्राचीना-
 वीतं कृत्वा मार्जालीयं परीयाद्यामीरनुद्रुवन्सर्पराड्या ऋचां कीर्तय- 5
 न्नियं वै सर्पतो राड्यस्या एवैनमधिसमीरयन्ति ध्रुवन्त्येवैनमेतदपो
 न्येवासै हुवन्ते तम इव' वा एते नियन्ति येषां दीक्षितानां प्रमी-
 यते ॥ अथ आर्यूपि पवस इत्येती' सोमस्य प्रतिपदं कुर्वीरिपुनत
 एवात्मानमायुरेवात्मन्दधते ऽथो ज्योतिष्मन्त एव यन्त्यप्रतिष्ठिता
 वा' एते येषां दीक्षितानां प्रमीयते रथंतरसामिपी सोमस्स्यादियं वै 10
 पृथिवी रथंतरमस्यामेव प्रतितिष्ठन्ति ॥ २ ॥

cf. TBr 1, 4, 7, 1; 1, 4, 6, 5—7.

यद्यक्रीतमपहरेयुरन्यः क्रीतष्यो यदि क्रीतं यो नेदिष्टं स्यात्स आह-
 न्याभिपुत्यो राजाहाराय तु' किञ्चिद्दीयते' नास्य स परिक्रीतो भवति
 यदि सोमं न विन्देयुः पूतीकानभिपुण्युर्यदि न पूतीकानार्जुनानि
 गायत्री वै सोममपाहरच्छेने¹⁰ भूत्वा तस्य सोमरक्षिरनुविसृज्य नख- 15
 मच्छिनन्नतो¹¹ यो ऽ¹²शुरमुच्यत स पूतीको ऽभवदूतीका वै नामैते
 यदूतीकानभिपुण्यन्त्यूतिमेव यज्ञाय कुर्वन्तीन्द्रो वै वृषमहँस्तस्य य-
 ल्लोहितमासीत्तान्यार्जुनानि लोहिततूलान्यभवन्नथ यो यीवाभ्यः प्रवृ-
 ढाभ्यो रसस्समस्रवत्तान्यार्जुनानि बभ्रुतूलान्यभवन्तोमो¹³ वा एषो
 ऽसुर्य¹⁴ इव तु तस्मान्नाभिपुत्यः प्रतिधुक्क प्रातः पूतीकाश्च दधि मध्य- 20
 न्दिने पूतीकाश्च शृतं चापराहे¹⁵ पूतीकाश्चेन्द्रियेण वा एष सोमपी-

¹ So corr. Ch निर्दोक्तमि; TBr 1, 4, 6, 5 = Corr. ² So corr. Ch एवा, TBr. 1, 4, 6, 5 = Corr ³ So corr. Ch रिषो; cf TBr. 1, 4, 6, 6. ⁴ Erste Hand in Ch तन्न एव, dann corrigirt ⁵ Dies Zeichen von mir gesetzt, wegen des ते ⁶ So corr. Ch इन्देयत ⁷ So corr. Ch या या ⁸ So corr. mit Caland; Ch राजाहारायतु ⁹ Ch इते ¹⁰ So corr. Ch सर्पराड्येनो ¹¹ So corr. Ch नतुतो ¹² So corr. Ch दध्म दध्मत्तना' ¹³ So corr. Ch सुदं ¹⁴ So corr. Ch धराते

येन व्यृध्यते यस्य सोममपाहरन्ति स औषधीश्च पर्णैश्च¹ प्रविशति
 यदेतदुभयमभिपुण्यन्वयोषधिभ्यश्चैव पणुभ्यश्चाधि सोमधीषं पुनरव-
 रुन्हे ॥ ३ ॥ TB: 1, 4 7, 5-7

यदि सोमौ सैसुतौ² स्यातां महति रात्र्याः प्रातरनुवाकमुपाकुर्या-
 5 त्पूर्वं एव यज्ञं पूर्वां देवताः³ पूर्वच्छन्दीसि वृद्धे वृषखती प्रतिपदं
 कुर्यादिन्द्रो वै वृषा प्रातस्सवनादेवैषामिन्द्रं वृद्धे तदाहुस्सवनमुखे
 सवनमुखे कर्तव्येति सवनमुखात्सवनमुखादेवैषामिन्द्रं वृद्धे संवेशा-
 योपवेशाय गायत्र्यै छन्दसे ऽभिभुवे स्वाहा संवेशायोपवेशाय विष्टुभे
 जगत्या अनुष्टुभे छन्दसे ऽभिभुवे स्वाहेत्येतावन्ति वै छन्दीसि छन्दी-
 10 भिर्देवा असुराणां छन्दीस्यवृज्जत छन्दीभिरैषां छन्दीसि वृद्धे ॥
 सजन्त्यं गस्यं विहृष्यं गस्यमगस्यस्य कपाणुभीर्यं शस्यमेतावद्वावास्ति
 यावदेवास्त्यन्तरिक्षाद्दिवः पृथिव्या अहोरात्राभ्यां तेभ्य एनान्सर्वेभ्यो
 निर्भजति यदि प्रातस्सवने कलशो दीर्येत वैष्णवीषु शिपिविष्टवतीषु
 माध्यन्दिने पवमाने स्तुर्युष्यै यज्ञस्यातिरिच्यते विष्णुं तच्छिपिविष्ट-
 15 मभ्यतिरिच्यते ऽतिरिक्तं वा एतदतिरिक्तं शिपिविष्टमतिरिक्तेनैवाति-
 रिक्तमाप्नोति यदि मध्यन्दिन आर्भेवस्य पवमानस्य पुरस्ताद्वपद्धारनि-
 धने साम कुर्युर्यदि तृतीयसवन एतदेव वपद्धारो वै यज्ञस्य प्रतिष्ठा
 प्रतिष्ठामेवैनं गमयन्ति ॥ ४ ॥ cf TS 7, 5, 5, Panc Br 9, 4

आसन्दीमारुह्योज्ञाता महाव्रतेनोद्गायति प्रेहमारुह्य होता महदु-
 20 कथमनुशंसत्यधिष्ठाने⁴ ऽधिष्ठायाध्वर्युं प्रतिगृणीतः कूर्चेष्वितर आ-
 सते⁵ ऽन्तरिक्षं वा अन्नममुतो वै प्रदीयते ऽस्यां प्रजायते तदन्तरि-
 क्षाय जायते यदन्तरिक्ष आसीना महाव्रतेन चरन्त्यन्वाद्यस्योपाप्तया
 अथो देवसाक्ष्य एवो परिपद्य याजयन्ति⁶ स्वर्गमु, लोकमाक्रममाणा

¹ So corr Ch पणुश्च
 aber TS 7, 5, 5 1 ससुतो

² So corr mit Caland, Ch सैसुतौ vgl unten 34 19,

³ So corr Ch देवता

⁴ So corr Ch यद्दुक्तम्

⁵ So corr Ch आसते

⁶ So corr Ch दत्तयन्ति, Caland vermuthet एयोपनिषद्य

यन्त्यभिगरापगरी भवतः^१ प्र वा अन्यस्तन्त्रिणशीसति निन्दत्यन्यो यः
 प्रशीसति यदेवैषीं सुष्टुतं सुशस्तं तत्स प्रशीसत्यथ यो निन्दति यदेवैषीं
 सुष्टुतं सुशस्तं^२ तत्तो ऽपहन्ति शूद्रायौ चर्मन्व्यायच्छेते ॥ देवाश्च वा
 असुराश्चादित्ये व्यायच्छन्त तं देवा अभ्यञ्जयन्नायै वर्णमुज्जापयन्त्या-
 त्मानमेवोज्जापयन्त्यन्तर्वेद्यार्यस्स्याद्बहिर्वेदि^३ शूद्रश्चेतं चर्म परिसण्डलं^४
 स्यादादित्यस्य रूपं सर्वासु सक्तिषु दुन्दुभयो वदन्ति या दिष्टु वाक्तां
 तेनावरुन्थते भूमिदुन्दुभिर्भवति यास्यां^५ वाक्तां तेनावरुन्थते वीणा
 वदन्ति या पशुषु वाक्तां तेनावरुन्थते कारडवीणा वदन्ति यौष-
 धिषु वाक्तां तेनावरुन्थते नाडीतूणवा वदन्ति या वनस्पतिषु
 वाक्तां तेनावरुन्थते वाणश्शततन्तुर्भवति शतायुर्वै पुरुषश्शतवीर्यं^६
 आयुरेव वीर्यमवरुन्दे ॥ ब्रह्मचारी च पुँश्चली चर्त्तीयेते सर्वा हि
 भूते वाचो वदन्ति मिथुनं चरन्ति संवत्सरं वा एते प्रजायमाना-
 स्सत्तमासते तेषां संवत्सरेणैव प्रजननमन्तर्धीयते यन्मिथुनं चरन्ति
 संवत्सरस्यैव प्रजननस्योपायै कुम्भिनीरुपाचरन्ति समृद्ध्या इदंमधुरं
 गायन्तीस्संनद्वकवचाः परियन्ति महाघतमेव महयन्त्यथो सेन्द्रताया^७
 एव ब्रह्मणो वा अन्या त्विपिः श्वस्यान्या यहीक्षितो ऽधिकृष्णाजिन-
 स्सा ब्रह्मणस्त्विपिर्यत्संनद्वकवचो ऽधिज्यधनुस्सा श्वस्य त्विपिस्तदुभयं
 भवत्युभयोस्त्विषोरवरुद्धचै ॥ ५ ॥ cf TS 7, 5, 8-10, TBr 1, 2, 6, 6-7

प्रजापतिर्वा आत्मनो ऽधि द्वादशाहं निरमिमीत संवत्सरः प्रजा-
 पतिस्स चतुर्णां मासां तिस्रस्त्रिस्रो रात्रीरादत्त सा दीक्षाभवत्स उक्त-^८
 रेपां चतुर्णां तिस्रस्त्रिस्रो रात्रीरादत्त^९ ता उपसदो ऽभवन्त उक्त्तरेपां
 चतुर्णां तिस्रस्त्रिस्रो रात्रीरादत्त सा सुत्याभवत्ससादाहुर्यावान्संवत्सर-
 स्तावान्द्वादशाह इति सर्वस्माद्ब्रह्मणो संवत्सरादधि निर्मितस्स प्रथमं
 चाहरसृजतेहीदं^{१०} च सामेमं लोकमपि ज्योतिर्द्वितीयं चाहरसृजतो-

^१ So corr Ch भवत^२ Ch धेवान्सुष्टुतंसुशस्त^३ So corr Ch वेदि^४ So corr Ch ऽण्डल^५ So corr Ch शक्ती^६ So corr. Ch दार^७ So

corr Ch सोऽममिन्वर्त्तित्तिर्द्वितीयमिन्

धेडं' च सामान्तरिक्षं लोकं वायुं ज्योतिस्तृतीयं चाहरसृजतेडाभिडं'
 च सामानुं लोकीं सूर्यं ज्योतिश्चतुर्थं चाहरसृजत परिस्रुब्धेडं च साम
 यस्मिंश्च लोके तेजो ज्योतिः पञ्चमं चाहरसृजताध्यधेडं च साम य-
 सिंल्लोके सत्यं ज्योतिष्पष्टं चाहरसृजत होइडं च साम यस्मिंल्लोके
 ० ब्रह्म ज्योतिस्सप्तमं चाहरसृजत पुनर्नितुवां चेडां यस्मिंश्च लोके तपो
 ज्योतिरष्टमं चाहरसृजत विष्वगैडं च साम यस्मिंश्च लोकं ऋतं ज्यो-
 तिनवमं चाहरसृजत होइडं च साम यस्मिंश्च लोके ब्रह्म ज्योतिर्दशमं
 चाहरसृजत डीडं' च साम यस्मिंल्लोके ऽमृतं ज्योतिः प्राण एव प्रा-
 यणीयो ऽपान उदयनीयस्तस्माद्यावदेव प्रायणीये क्रियते तावदुदय-
 10 नीये क्रियते यावान्हि प्राणस्तावानपान एतांल्लोकानेतानि सामा-
 न्येतानि ज्योतींषेतानि तेजस्यिवरुन्धे य एवं विद्वान्द्वादशहेन य-
 जते ॥ ६ ॥

प्रजापतिरकामयत प्रजास्सृजेयेति स एतमात्मन्द्वादशहमपश्य-
 त्तमात्मनो' निरमिमीत तेन प्रजा असृजत तं गायत्री छन्दो ऽन्वसु-
 1० ज्यत साकामयताहमिमी सर्वत' परिभवेयमिति तं तेजसा मुखतः
 पर्यभवदोजसा मध्यतश्छन्दसोपरिष्ठात्सर्वतो वै सा तं व्यत्यशयत्सर्वतो
 भातृष्य व्यतिगये य एवं वेद द्वे रूपे संवत्सरस्य मासा अन्यद्वतवो
 ऽन्यद्वत्पडृतवस्तेनाप्नो यद्वादश मासास्तेनाप्य उभाभ्यामेव रूपाभ्यां
 संवत्सरमाप्नोति ब्रह्म वै गायत्री द्वावं द्वादशाहो ऽन्वेन द्वावं' बुध्यते
 2० प्र पुरोधामाप्नोति य एवं वेद ॥ यज्ञं वा अन्यानि छन्दीस्यभ्यसृज्यन्त
 स्वाराज्यमेव बृहत्याभ्यसृज्यत तस्माद्बृहत्या न वपद्बुर्वन्ति यद्बुर्दुर्बुः
 पशूनपौ प्रदध्युर्वचसाप्रा पशूनवरुन्थते वाचि वा एते चत्वारः पश-
 यो गौरश्वो ऽजाविस्तस्माद्वाचा हुताः पशव उदायन्ति वाचा सिद्धा
 आवर्तन्ते बृहती वा एत आप्नुवन्ति य एता राचीरासते पर्दिशदेता

¹ So corr Ch छाहार

² So corr Ch छाहार

³ So corr Ch हीमु

⁴ So corr Ch त्मयो

⁵ So corr Ch ष्ठेन द्वि

राचयप्पर्दिशदधरा बृहती बृहती स्वर्गं लोकं प्रवेद स्वर्गं लोकमा-
 भ्रुवन्ति य एता राचीरासते देवलोकान्वा एत आभ्रुवन्ति य एता
 राचीरासते पर्दिशदेता राचयप्पर्दिशहेवलोका अष्टौ वसव एकादश
 रुद्रा द्वादशादित्वा वषट्कारश्च प्रजापतिश्च त्रय इमे लोकास्तान्तर्वान्दे-
 वलोकानाभ्रुवन्ति य एता राचीरासत उभये वै देवाश्च मनुष्याश्चाव्या- 5
 वृत्ता आसीस्ते देवा एतं द्वादशाहमुपायस्ते दीक्षयैवात्मानमपुनतोप-
 सद्भिर्यज्ञीं^१ समभरन्त हित्वा शरीरं सुत्यया स्वर्गं लोकमायन्य एवं
 विद्वान्द्वादशाहमुपैति दीक्षयैवात्मानं^२ पुनीत उपसद्भिर्यज्ञीं संभरते
 हित्वा शरीरं सुत्यया स्वर्गं लोकमेति प्रजापतिर्वा एतौ स्वर्गकाम
 आहरत्स न प्राभवदेकादशाहो^३ वा एय स एतमतिराचमुपरिष्टादुभ- 10
 यतः पर्यहरत्समानो वा एय उभयतः परिह्रियते स्वर्गस्य लोकस्य
 समष्टौ ॥ ७ ॥

प्रजापतिरकामयत प्रजायेयेति^४ स द्वादशाहेनायजत तेन प्राजा-
 यत^५ प्रैव^६ जायते य एवं वेदापो वै यद्यज्ञिया मेध्या असृज्यन्त तदे-
 का अपि नासृज्यन्तासृग्वाच तन्नासृज्यत तदस्त्री ऽसृक्कं^७ तस्माद्यदेवा- 15
 सृक्किच्छद्यते^८ ऽय यज्ञियो मेधो भवति पुरुषसंमितो वा एय यस्स-
 त्रियं^९ प्रतिगृह्णाति पुरुषं वै सो ऽस्ति^{१०} यं खलु वै पुरुषमस्ति न त-
 स्यासिंल्लोके नासुष्मिन्नापिभवति प्राणो वै पूर्वो ऽतिराचो ऽपान
 उत्तर इयं वै पूर्वो ऽतिराचो ऽसा उत्तरो ऽग्निर्यै^{११} पूर्वो ऽग्निष्टोमस्सूर्य
 उत्तरो ऽन्तरौ^{१२} वा एता अनयोस्तस्मादन्तरौ प्रयुज्येते तदाहुर्यदग्निष्टो- 20
 मप्रायणो यज्ञः कस्मादतिराचौ पूर्वो प्रयुज्येते इत्याहुश्चक्षुषी वा
 एते यज्ञस्य यदतिराचौ कनीनिके अग्निष्टोमा इति यदग्निष्टोमौ पूर्वौ

^१ So corr. Cf. दोहायं^१ यज्ञो ^२ So corr. Cf. दोहायं. ^३ So corr. Cf. मा न
 प्रभयदे. ^४ So corr. Cf. यवेति ^५ So corr. Cf. प्रजायता ^६ So corr. Cf.
 त्रय ^७ So corr. Cf. तदस्त्री सृज्यत यदस्त्री सृज्यत तदस्त्री सृज्यत; cf. Mitr. S. 1, 2, 9
 (p. 32, Z. 7). ^८ So corr. Cf. वासुकिज्यते ^९ So corr. Cf. य सत्रियं ^{१०} Cf
 etwa सो त्रि ^{११} So corr. Cf. निलये ^{१२} So corr. Cf. उत्तरं तपो तरो

प्रयुञ्जीरन्वहिष्कनीनिके निरादध्युत्थाः प्रजायेत्यदतिराचौ पूर्वौ प्रयु-
 ज्येते चक्षुषी एव यज्ञस्य प्रतिधाय मध्यतः कनीनिके प्रतिदधाति
 भूतं वै पूर्वो ऽतिराचो भव्यमुत्तरस्सदिमानि दशाहानि मध्ये सद्भवति
 य एवं वेद यो ह वै गायत्री ज्योतिष्पक्षां वेद ज्योतिष्मता भासा
 5 स्वर्गं लोकमेति या अतिराचौ तौ पक्षौ या अग्निष्टोमौ ते ज्योतिषी
 ये ऽष्टा अन्तरं उक्थ्यास्स^१ आत्मैषा वै गायत्री ज्योतिष्पक्षा य एवं
 गायत्री ज्योतिष्पक्षां वेद ज्योतिष्मता भासा स्वर्गं लोकमेति ॥ प-
 क्षिणो वा एते भवन्ति पक्षिणा भूत्वा यत्र कामयन्ति तत्परापातमा-
 सत एष वै प्रजापतिर्द्वादशधा विनिहितो यद्वादशाहो या अतिराचौ
 10 तौ पक्षौ या अग्निष्टोमौ ते चक्षुषी ये ऽष्टा अन्तरं उक्थ्यास्स^२ आ-
 त्मा स एष प्रजापतिरेव सञ्चै सत्त्रिणस्सृण्वन्ति तत्तत्त्रस्य सत्त्वं
 प्राणा वै सत्प्राणानेव तत्सृण्वन्ति सर्वासां वा एते प्रजानां प्राणैरा-
 सते ये सत्त्वमासते तस्मात्सृच्छन्ति किमेते सत्त्रिण इति प्रियः प्रजा-
 नामुत्थितो भवति य एवं वेद ॥ ८ ॥ cf TS 7, 2, 9

15 प्रजापतिरकामयत स्यामिति^३ स द्वादशाहेनायजत तेनाभवत्तस्मा-
 दाहुर्बुभूपतो यज्ञ इति तं भासा दीक्षितमदीक्षिता अयाजयत्तस्मा-
 दीक्षितमदीक्षिता^४ याजयन्ति तेभ्य इयमूर्जमददात्सेयं^५ भासेष्वार्धो-
 त्प्रजापतिदत्तार्धुवन्मासाः^६ प्रतिगृह्यर्धोति^७ य एवं विद्वान्ददान्यृधोति
 यः प्रतिगृह्णाति पीवा दीद्येत यदस्याङ्गानामीयते जुहोत्येव तत्त
 20 यथा वसन्तो नवदाप्यशोभमान उन्निष्ठत्येवमेव नवदाप्यशोभमान^८
 उन्निष्ठति तपो वै यज्ञस्य श्रेष्ठा यथा वै रथस्य श्रेष्ठीवं यज्ञस्य तपो
 यो ऽतपस्वी भवत्यसिष्टिष्टो ऽस्य यज्ञस्तपस्वी स्याद्यज्ञमेव^९ सिष्टोपयते

^१ So corr Ch अन्तरा, aber cf unten und TS 7, 2, 9, 2 ^२ So corr Ch
 उक्थ्य, cf unten und TS 7, 2, 9, 2 ^३ So corr Ch उपयाम, cf oben und TS
 7, 2, 9, 3 ^४ So corr Ch कामयत स्यामिति ^५ So corr Ch अयाजयत
^६ So corr Ch इयमूर्ज ^७ So corr Ch मासेष्वार्धोत्प्रजापतिर्दत्तार्धुव-
 च्छन्ति ^८ So corr Ch वसन्तो, aber vgl das Folgende ^९ So
 corr Ch स्याद्यज्ञमेव

ऽर्धमासा^१ वावासैस्त्रे ऽकामयन्त मासास्यामेति ते द्वादशाहमुपायै-
 स्त्रयोदशं ब्रह्माणं कृत्वा तस्मिन्दृष्टोदतिष्ठैस्तस्मात्सो ऽनायतन^२ इतरा-
 नुपजीवति तस्माद्द्वादशाहस्य त्रयोदशेन न ब्रह्मणा भवितव्यं द्वादश
 दीष्टोरन्संवत्सरायतना द्वादश मासास्संवत्सरस्संवत्सरायतना एवर्भुव-
 न्ति^३ त्रयोदश दीष्टोरन्संवत्सरायतनास्त्रयोदश मासास्संवत्सरस्संवत्स- ५
 रायतना एवर्भुवन्ति^४ पञ्चदश दीष्टोरन्संवत्सरायतनाः पञ्चदशार्धमास-
 स्य रात्रयो ऽर्धमासायतना एवर्भुवन्ति^५ सप्तदश दीष्टोरन्संवत्सरायतनाः
 प्रजापतिस्सप्तदशः प्राजापत्यायतना एवर्भुवन्त्येकविंशतिर्दीष्टोर-
 न्नुक्कामा असा आदित्य एकविंश एष रुचः प्रदाता स एभ्यो रुचं
 प्रयच्छति चतुर्विंशतिर्दीष्टोरन्ब्रह्मवर्चसकामाश्चतुर्विंशत्यक्षरा^६ गा- १०
 यत्री तेजो गायत्री ब्रह्मवर्चसं तेज एव ब्रह्मवर्चसमवरुन्धते^७ संप्रविं-
 शतिर्दीष्टेरिस्त्रिणवायतनास्त्रिणवा इमे लोकास्त्रिणवायतना एवर्भुव-
 न्ति^८ त्रिंशद्दीष्टेरन्मासायतनास्त्रिंशन्मासो रात्रयो मासायतना एव-
 र्भुवन्ति^९ चयस्त्रिंशद्दीष्टेरन्देवतायतनास्त्रयस्त्रिंशद्देवता देवतायतना^{१०}
 एवर्भुवन्ति^{११} चतुश्चत्वारिंशद्दीष्टेरन्नोजस्कामा वीर्यकामाश्चतुश्चत्वारिं- १५
 शदक्षरा चिष्टुवाजो वीर्यं चिष्टुवोज एव वीर्यमवरुन्धते ऽष्टाचत्वा-
 रिंशद्दीष्टेरन्पशुकामा अष्टाचत्वारिंशदक्षरा जगती तागताः पशवः
 पशून्नेवावरुन्धते ऽपरिमिता दीष्टेरन्परिमितस्यावरुद्धा अपरिमितः
 प्रजापतिः प्रजापतिमेवावर्भुवन्त्यृतवो वावासन्ननुयावरा^{१२} मासास्ते
 मासा अकामयन्तर्तूनाभ्रुयामेति ते द्वादशाहमुपायैस्त्रयोदशं ब्रह्माणं^{१३} २०
 कृत्वा तं चतुर्विंशतिरेण^{१४} निभास्य वसन्तमूर्जमेयामभ्युदतिष्ठन्^{१५} एवं
 विद्वाञ्छिश्निरे^{१६} दीक्षते तपसैव भ्रातृव्यं निभास्येपमूर्जमस्याभ्युत्तिष्ठति

^१ So corr. Ch पंमासा सा^२ So corr. Ch सानायतन^३ So corr. Chद्व्युर्वति ^४ So corr. Ch द्व्युर्वति^५ Ch छातु^६ So corr. Ch चंपते ^७ So

corr. Ch द्व्युर्वति

^८ So corr. Ch द्व्युर्वति^९ So corr. Ch देवतायत्नायतना^{१०} So corr. Ch द्व्युर्वति^{११} So corr. Ch यावत्सचतु^{१२} So corr. Ch ब्रह्मणं^{१३} Ch अनेति^{१४} Erste Hand in Ch धृतमे^{१५} Ch चिष्टुं छि

शिशिरं वा एतस्य प्रयाणं वसन्तो ऽवसानमृध्नोति^१ य एवं विद्वा-
ञ्छिशिरे^२ दीक्षते ॥ ९ ॥

ब्रह्मवादिनो वदन्ति किं प्रथमेनाह्ना द्वादशाहस्यावरुन्ध इति
तेजो ब्रह्मवर्चसं किं द्वितीयेनेति वाचमवाद्यं किं तृतीयेनेति त्रीनि-
५ मांल्लोकान्किं चतुर्थेनेति चतुष्पदः पशून्किं पञ्चमेनेति चतस्रो दिग्
ऊर्ध्वा पञ्चमीं किं षष्ठेनेति षडृतून्किं सप्तमेनेति सप्तपटी शकरी कि-
मष्टमेनेत्यष्टाक्षरां गायत्री^३ किं नवमेनेति नव प्राणान्किं दशमेनेति
दशाक्षरां विराजं किमेकादशेनेत्येकादशाक्षरां त्रिष्टुभं किं द्वादशेनेति
द्वादशाक्षरां जगतीमेतावद्वावास्ति यावदेवास्ति तत्सर्वमाप्त्वावरुन्ध
१० ऋध्नोति वसीयान्भवति य एवं विद्वान्द्वादशाहेन यजते ॥ १० ॥

cf TS 7 9 2

चतुर्वै तास्तिस्त्रस्तिस्त्रस्तासां याः प्रथमा आत्मानं ताभिः पुनीते
या द्वितीया मेध्यस्ताभिर्यज्ञियो^४ भवति यास्तृतीया गात्राणि ताभि-
निर्णेनिके ऽथ याश्चतुर्थीर्यदेवास्यान्तरतो यद्दहिष्टाञ्छमलं^५ तत्राभि-
धूनुते पुरुषं^६ खलु वा एते ऽदन्ति यद्द्वादशाहेन^७ याजयन्ति यः पाश-
१५ वमन्ति मीसं सो ऽस्ति यो वाजिनं लोहितं स यो धाना अस्थि स य
आज्यं मज्जानं स यः परिवापं केशान् स यः पुरोडाशं मस्तिष्कं स यो
राजानं भक्षयति स्वेदं स यः कर्मं निष्पदि स एष ह खलु वै सच्चि-
यमन्ति यो ऽनृतं वदति स्वदितमस्य सच्चियं भवति नास्य सच्चियं
जग्धं भवति य एवं वेद ॥ ११ ॥ cf TS 7, 2 10, 3 und 4

२० द्वादश दीक्षितो भवति जायत एव तत्तद्वि जातं यत्तपसो ऽधि
जायते न यत्स्विया द्वादश दीक्षितो भवति द्वादश वै पुरुषे ऽमेध्यानि
लोम च तनूश्चासृक्त मीसं चास्थि च मज्जा च सेहुश्च ग्रीहा^८ चाशु^९

^१ So corr Ch धोति

TS 7, 3 2 1 - Corr

^२ So corr Ch धुंजते षड

corr Ch पाश

^३ Ch द्विद्वा द्वि

^४ So corr Ch मेध्यास्ता

^५ So corr Ch द्वाकमल

^६ So corr Ch षडोद

^७ So corr Ch द्वाचरामा गायत्री

^८ So corr Ch द्वाकमल

^९ So corr Ch लोहा

^{१०} So

च दूषीका च स्वदेश्य यच्च¹ प्रसावयत एतानि वै पुरुषे द्वादशमेध्या-
नि यद्वादश दीक्षितो भवति तान्येवापहते द्वादश दीक्षितो भवति
द्वादशोपसदो द्वादश प्रसूतस्ताप्यर्षिदृशत्संपद्यन्ते षट्दृशदक्षरा बृहती
वार्हताः पशवो बृहत्यामेवैतत्पशूनाप्नोति बृहत्यामेवैतत्पशूनाप्त्वाव-
रुद्धे ततो यानि चत्वार्यक्षराण्युक्तामन्ति सा चतुष्पदानुष्टुब्वागनुष्टु-
च्चाच्येवैतत्पशूनाप्नोति चाच्येवैतत्पशूनाप्त्वावरुद्धे तस्माद्वाचा² पश-
वो नाम जानते वाचा सिद्धानि वर्तन्ते ॥ १२ ॥ cf. TS 7, 2, 10, 3.

प्रजापतिरकामयत भूमान्स्यां श्रेयान्स्यामभुयामिति स द्वादशाहे-
नादीक्षत³ तेनायजत स आर्भोक्ष्मादेको⁴ द्वादशाहेन यजतैको हि स
आर्भोत्रजापतिरेव⁵ प्रजापतिरेवर्द्धमन्वृधोति⁶ य एवं विद्वानेको द्वाद-
शाहेन यजते तेन तिस्रो देवता रोचना अदीक्षन्त तेनायजन्त ता
आर्भुर्वैस्तस्मान्नयो⁷ द्वादशाहेन यजेरस्त्रयो⁸ हि त आर्भुवन्निम⁹ एव
लोका एषामेव लोकानामृद्धमन्वृधुवन्ति य एवं विद्वसिस्त्रयो द्वाद-
शाहेन यजन्ते तेन षड् देवता अदीक्षन्त तेनायजन्त ता आर्भुर्वैस्त-
स्मात्षड् द्वादशाहेन यजेरन्पटु¹⁰ त आर्भुवन्नृतव¹¹ एवर्तूनामेवर्द्धम-
न्वृधुवन्ति¹² य एवं विद्वसिष्पड् द्वादशाहेन यजन्ते तेन द्वादश देवता
अदीक्षन्त तेनायजन्त ता आर्भुर्वैस्ते¹³ पूर्वपक्षेष्वार्भुवन्नपरपशाननूपा-
ह्यन्त¹⁴ तस्माद्द्वादश द्वादशाहेन यजेरन्द्वादश हि त आर्भुवन्मासा¹⁵
एव मासानामेवर्द्धमन्वृधुवन्ति¹⁶ य एवं विद्वसिो द्वादश द्वादशाहेन
यजन्त उपसत्सु त्रयोदशो दीक्षेतीत हि तं विदुस्त न विदुस्त वै¹⁷
त्रयोदशं मासं विदुस्त न विदुः ॥ १३ ॥

¹ So corr. Ch दन्व

² So corr. Ch तस्माद्वाचा

³ So corr. Ch

नादीक्षित ⁴ So corr. Ch आर्भो

⁵ So corr. Ch आर्भो

⁶ So corr. Ch

वर्द्धमन्; vgl. das Folgende.

⁷ So corr. Ch आर्भुवो

⁸ So corr. Ch त्रयो

⁹ So corr. Ch आर्भुवो

¹⁰ So corr. mit Caland; Ch आर्भुवन् ॥ चत्वार्य

¹¹ So

corr. Ch त्रयोदश

¹² So corr. Ch आर्भुवो

¹³ So corr. Ch त्रयोदश

¹⁴ So

corr. mit Caland; Ch द्वादश हि त आर्भुवो मासा

¹⁵ So corr. Ch मासानामेवर्द्धमन्

¹⁶ So corr. Ch त्रयो

प्रजापतिर्मनसि सारस्वतो वाचि विसृष्टायां धाता दीक्षायां ब्रह्म
 व्रते सविता भृत्यामन्यो¹ ऽच्छेत्तो² दिव्यस्सुपर्णः प्रतिख्यातो ऽदितिः
 प्रायणीये पणुष्ठा³ न्युप्पो रुद्रो विचीयमानश्छन्दिंसि मीयमानो व-
 रुण उपनङ्गः पूषा सोमक्रयण्यां भगः परयमानो ऽसुरः क्रीतश्शि-
 5 पिविष्ट ऊरा⁴ आसाद्यमानो बृहस्पतिरुत्थितो वायुरधिह्रियमाणो
 ऽधिपतिः प्रोह्यमाणो⁵ ऽग्नीषोमीयः पशु⁶ अतिथिदुरोणसदातिथ्ये
 वरुणस्सम्बाडासन्ध्यामासाद्यमान⁷ ऐन्द्रापो अग्नी मथ्यमान ऐन्द्रापो⁸
 ऽग्नौ प्रह्रियमाणे⁹ साम तानूनप्ते तपो ऽवान्तरदीक्षायां पृथिव्युपस-
 द्यन्तरिक्षमुपसदि¹⁰ द्यौरुपसदि¹¹ यज्ञस्य प्रमाभिमोन्मा प्रतिमा वेद्यां
 10 क्रियमाणायां पशव उन्नरवेद्यां द्यौर्विधानि ऽन्तरिक्षमाग्नीध्रे पृथिवी
 सदसि ॥ १४ ॥ of Ath Pray Sūtra 3 1 TS 4 4 9

प्राण उपरवेपु भ्रातृव्या धिष्ययेपु पशवा बर्हिषि वेद्यां स्तीर्यमा-
 णायामभुर्वसर्जने प्रजापतिः प्रणीयमानो ऽग्निरग्नीध्रे वैष्णव आसन्न-
 कर्मणि हस्ती विसृष्टो¹² वैष्णवो यूप औपधयो रशनायां मेध आग्नीपु
 15 हविः पर्यभिकृतः पितृदेवत्यसंज्ञपमाने यज्ञस्य मिथुनं पत्नेजनीपु
 रक्षासां भागधेयं वषायामुद्बृह्यमानायां¹³ यज्ञस्य संततिर्वसतीवरीपु
 परिह्रियमाणास्विन्द्रामन्योर्धेनु¹⁴ र्दक्षिणायामुन्नरवेद्या¹⁵ श्योण्यामासन्वा¹⁶
 मित्रावरुणयोर्धेनुरुन्नरस्यामुन्नरवेद्या¹⁷ श्योण्यामासन्वा¹⁸ विश्वेषां देवा-
 नामाग्नीध्रे छन्दिस्त्युपवसथे हविरुपावहतस्सारस्वतः प्रातरजुवाके ऽथ

¹ So corr mit Caland Ch ब्रह्मव्रते सः मन्त्यामन्यो cf TS 4 4 9 a A ² So corr Ch अच्छेत्तो, cf TS 4 4 9 a A ³ So corr mit Caland, Ch प्रायणीये पणुष्ठा (ए sehr oft für ए geschrieben) ⁴ So corr Ch ऊरा ⁵ So corr Ch आसाद्यमानो ⁶ So corr Ch पशु ⁷ So corr Ch सम्बाडासन्ध्यामासाद्यमानो ⁸ So corr Ch ऐन्द्रापो ⁹ So corr Ch अग्नीषोमीयः ¹⁰ So corr Ch पृथिव्युपसदि, द्यौरुपसदि mit Caland vom Ende des Cap hierber gesetzt ¹¹ So corr mit Caland, nach Ath P S Ch मित्राम्नोर्धेनुरुन्नरवेद्या आसन्न कर्मणि हस्ती विसृष्टो ¹² So corr Ch विसृष्टो ¹³ So corr Ch वषायामु ¹⁴ So corr Ch धेनु ¹⁵ So corr Ch वेद्या ¹⁶ So corr Ch श्योण्या ¹⁷ So corr Ch मित्रावरुणयो ¹⁸ So corr Ch श्योण्या

वा न्युप्तः प्रजापतिर्विभज्यमाना देवता विभक्त इन्द्रो वृचहेन्द्रो
ऽभिमातिहेन्द्रो वृचतूरुन्नीयमान^१ आयुरुर्षीश्वन्तर्यामयोर्षमो ऽभि-
पुतः ॥ १५ ॥ cf. Ath. Prây Sôtra 3, 2; TS 4, 4, 9.

निभूयपूराधवनीये सुपूतपूः^२ पूतभृति शुक्रथीः क्षीरथीः ककुहस्स-
क्नुथीः पात्रेषु वायुर्यहिष्पवमाने होवाः प्रवरे वसवः प्रयाज्ञेषु यद्दे-^३
वत्वस्सोमस्तद्देवत्वः पशुवैश्वदेव^४ उन्नीयमान ऐन्द्राप उन्नीती रुद्रो
हूयमानो वाग्धुतो मारुतो गरुणो ऽभ्यावृत्तो मिचः प्रतिख्यात इन्द्र
आसन्नो भक्षो भक्ष्यमाणस्सखा भक्षितः^५ पितरो नाराणैस्स आयेयं
प्रातस्सवनमैन्द्रं माध्यन्दिनं सवनं यज्ञो दक्षिणायामैन्द्राणि पृष्ठानि
वैश्वदेवं तृतीयसवनं वैश्वानरो ऽग्निशोम ऐन्द्रावारुणं मैत्रावरुणस्य^६
स्त्रोचमैन्द्रावाहैस्पत्यं ब्राह्मणाञ्छीसिन ऐन्द्रावैष्णवमञ्छावाकस्यैन्द्रप्पो-
दशी राची पत्न्यापोयो रथंतरस्संधिस्सौर्यमाश्विनमहर्ष्यज्ञ आदित्या
अनुयाज्ञेषु यदन्तरा क्रियते समुद्रो वरुणो ऽवभृषे समुद्रं चृजीषे
यदवारे तीर्थं तत्रायणीयं यत्पारे तीर्थं तदुदयनीयं वैष्णवो वशायां
ब्रह्मा समिध्याम् ॥ १६ ॥ cf. Ath. Prây Sôtra 3, 3, TS 4, 4 9

यथा वै रथ एकैकमरमभिप्रतितिष्ठन्वर्तत^७ एवं यज्ञ एकैकां त-
न्वमभिप्रतितिष्ठन्वेति पुरा प्रचरितोराग्नीध्रे होतव्या एतद्वा उवाच
वासिष्ठस्सात्यहव्या ऽस्त्वान्सीम इत्युक्ते मा सूर्यत प्रचरत प्रातर्वावा-
द्याहं सोमं समस्थापयामिति नास्य सोमस्स्कन्दति य एवं वेद स ह
स्स^८ वै स आसन्द्यामासीनस्सक्नुभिरुपमथ्य सोमं पिबत्यहं^९ वाच सर्वतो^{१०}
यज्ञं वेद य एता वेद न मामेय हिंसिष्यतीति नैनं सोमः पीतो न
पेयो हिनस्ति य एवं विद्वान्सोमं पिबति तं ह स्स यदाहुः कस्मान्त्व-

^१ So corr. mit Caland, Ch ह्यनीयमाना ^२ So corr. Ch सुपूतः पूः ^३ So
corr. mit Caland, Ch वल्लुः पशो घे ^४ So corr. mit Caland, Ch भक्षमानसु
खाभक्षितः ^५ So corr. mit Caland nach Gop. Dr., Ch शक्रमभिप्रति ^६ So
corr. Ch एवं घे सहाम ^७ So corr. mit Caland; Ch सपिबत्यह

मिदमासीनस्सक्नुभिरुपमथ्य सोमं पिबसीति देवतास्वेव यज्ञं प्रति-
 ष्ठापयामीत्यब्रवीद्यस्यैवं विदुषो यस्यैवं विद्वान्यज्ञार्त्या यज्ञप्रायश्चित्तिं
 जुहोति देवतास्वेव यज्ञं प्रतिष्ठापयति ॥ यज्ञार्तिं प्रतिजुहुयात्सयो-
 नित्वाय त्रयस्त्रिंशद्वै यज्ञस्य तन्व एकात्रिंशत्स्तोमभागास्त्रीणि स-
 5 वनानि यज्ञश्चतुर्थस्तोमभागैरेवैतत्स्तोमभागान्प्रतियुङ्क्ते सवनैस्सव-
 नानि यज्ञेन यज्ञे सर्वा ह वा अस्य यज्ञस्य तन्वः प्रयुक्ता भवन्ति
 सर्वा आप्रास्तर्वा अवरुद्धा देवस्य सवितुः प्रसवे बृहस्पतये स्तुतेति
 यद्यद्वै सविता देवेभ्यः प्रामुयत्तेनार्ध्वन्सवितृप्रसूता^१ एव स्तुवन्यृधु-
 वन्यृध्यन्ते ह वा अस्य स्तोमा^२ ऋध्यते^३ यज्ञ ऋध्यते यजमानायर्ध्व-
 10 ते^४ प्रजाया ऋध्यते पशुभ्य ऋध्यते ब्रह्मणे यस्यैवं विदुषो यस्यैवं
 विद्वान्ब्रह्मा भवति ॥ १७ ॥ of Gop Br 2 2 10

यो वै स्तोमभागानामायताश्च^५ प्रतिहिताश्च विद्यात्स समृतसोम-
 स्य ब्रह्मा स्याद्बहिष्यवमाने प्रस्तुते ब्रूयात्स्तुतेपे स्तुतोर्जे स्तुत^६ देवस्य
 सवितुः प्रसवे बृहस्पतिप्रसूता इत्येता वै स्तोमभागानामायतप्रति-
 15 हिता य एवं विद्यात्स समृतसोमस्य^७ ब्रह्मा स्याद्यां दिशि सोमौ
 सिस्तुतौ स्यातां तां दिशं परीक्षेतेदमहममुमामुप्यायणममुप्याः पुत्र
 शुचा विध्यामीत्यृत्विजामेकं ब्रूयाच्छुचैवैनान्विध्यति यो वै स्तोम-
 भागानामायताश्च^८ प्रतिहिताश्चाविद्वान्ब्रह्मा भवति स विष्वक्वीर्येण^९
 प्यृध्यते बहिष्यवमाने प्रस्तुते स्तुतेपे स्तुतोर्जे स्तुत देवस्य सवितुः
 20 प्रसवे बृहस्पतिप्रसूता इत्युपर्युपरि ब्रह्माण्मतीक्षेताधरमेव^{१०} द्विपर्ना
 कुहते ब्रह्मन्सोमो ऽस्कानिति यज्ञो ऽस्कानित्येवैतदाह यत्र स्कन्देत्तदपो
 निनीय ॥

^१ So corr Ch यज्ञे यज्ञा ^२ So corr Ch नाद्युवन्स ^३ So corr Ch स्तोम
^४ Ch ऋध्यते und so auch weiterhas ^५ So corr Ch नानायद्यते ^६ So corr
 Ch भागना ^७ So corr Ch स्तुतो vgl aber weiter unten ^८ So corr Ch
 स मयत् ^९ So corr Ch ब्रह्मा ^{१०} So corr Ch विष्वक्वीर्येण ^{११} So corr mit
 Caland, Ch मतीक्षेता

अभूद्देवस्सविता वन्द्यो^१ नु न इदानीमह^२ उपवाच्यो नृभिः ।

वि यो रत्ना भजति मानवेभ्यश्चेष्टं नो अत्र द्रविणं यथा दधत् ॥

इत्यभिमन्त्रयेतापो वै सर्वा देवता देवतास्वेव यज्ञं प्रतिष्ठापयति यत्र वै ब्रह्मान्यस्मै भूयो दीयमानं पश्यति सो ऽधराचीनप्रवणस्सोमो भवति यदि ब्रह्मान्यस्मै भूयो दीयमानं पश्येदिदमहममुष्यामुष्यायण-^३ स्वेन्द्रियं^४ वीर्यं वृद्ध इति यज्ञमानं द्रूयादिन्द्रियमेवास्य वीर्यं वृ-
द्धे ॥ १८ ॥

अग्निं नरो दीधितिभिरण्योर्हस्तच्युती जनयन्त प्रशस्तम् ।

दूरेदृशं गृहपतिमथयुम् ॥

अग्निनाग्निस्समिध्यते कविर्गृहपतिर्युवा ।

10

हव्यवाद् जुह्वास्यः ॥

सन्न ते अग्ने समिधस्सन्न जिह्वास्सन्नर्पयस्सन्न धाम प्रियाणि ।

सन्न होचा अनु विद्वान्सन्न योनीरापृणस्वा घृतेन ॥

मनो ज्योतिर्जुपतामाज्यस्यारिष्टं यज्ञे समिमं तनोतु ।

इमं यज्ञे सन्नतनुं ततं न^५ आ देवा^६ यन्तु सुमनस्यमानाः^७ ॥

15

चयस्त्रिंशत्तन्तवो यान्वितन्वत इमं यज्ञे स्वधया ये ददन्ते ।

तेषां छिद्रं प्रतिदध्मो यदत्र स्वाहायं यज्ञो अष्येतु देवान् ॥

यन्मे मनसग्छिद्रं यदाचो यच्च^८ मे हृदः ।

अयं देवो बृहस्पतिसं तत्तिष्ठन्तु राधसा ॥

विश्वकर्मा हविरिदं जुषाणस्संतनिर्यज्ञे समिमं तनोतु ।

20

या व्युष्टा उयसो याश्च निम्बुचस्तास्संदधातु हविषा घृतेन ॥

अयाश्चाये ऽस्यनभिश्चिश्च सत्यमिच्छमया असि ।

अयास्सन्ननसा^९ कृतो ऽयास्सन्हव्यमूहिषे^{१०} ऽया नो घेहि भेषजम् ॥

^१ So corr. Ch वन्द्यो ^२ So corr. Ch इदानीं- ^३ So corr. Ch इममुष्या-
मुष्यामुष्यायण- ^४ So corr. Ch तंते तत्र ^५ So corr. Ch देव ^६ So corr. Ch
मानः ^७ So corr. Ch यच्च ^८ So corr. Ch अयामा न- ^९ So corr. Ch मुहि

त्वं नो अग्ने वरुणस्य विद्वान्देवस्य हेडो ऽवयासिसीष्टाः ।

यजिष्ठो वह्नितमश्शीणुचानो विश्वा द्वेषीसि प्रमुमुग्ध्यस्तत् ॥

स त्वं नो अग्ने ऽवमो भवोती^१ नेदिष्ठो अस्या उपसो^२ व्युष्टौ ।

अवयस्त्व नो वरुणं रराणो वीहि मृडीकी^३ सुहवो न एधि ॥ ॥ १९ ॥

cf Kap S 48 1 (enthält meist nur die Versanfänge).

- ६ इति श्रीमद्यजुषि काठके चरकशाखायामोरिमिकायामेकादशिनी
नाम चतुस्त्रिंशं स्थानकं संपूर्णम् ॥^४

भद्रं^१ कर्णेभिःपृणुयाम देवा भद्रं पश्येमाक्षिभिर्यजत्राः^२ ।

स्थिररङ्गैस्तुष्टुवांसस्तुनूभिर्भृशेम देवहितं यदायुः ॥

स्वस्ति न इन्द्रो वृद्धश्रवास्स्वस्ति नः पूषा विश्ववेदाः ।

- १० स्वस्ति नस्तार्क्ष्यो अरिष्टनेमिस्स्वस्ति नो बृहस्पतिर्दधातु ॥

पृथदश्या मरुतः पृथिमातरण्णुभंयावानो विदंशेषु जंमयः ।

अग्निजिह्वां मनवस्सूरचक्षसो विश्वे मा^३ देवां अवसांगमन्निह^४ ॥

शतमिन्बुं शरदो अर्न्ति देवा यचा नश्चक्रां^५ जरसं तनूनाम् ।

पुत्रांसो यच पितरो भवन्ति मां नो भध्यां रीरिपतांयुर्गन्तोः ॥

^१ So T 7 fol 14^b, Ch स्मत्

^२ So corr Ch भयती auch T 7 fol 13^b

यजती, cf RV 4, 1, 5

^३ So corr Ch उपस

^४ Ch मृडीकी

^५ So die

Unterschrift des Capitels in Ch

^६ Der Anfang des Capitels auch in T 7

fol 32 und 33, T 1 und Brl fol 91 vorhanden, nach diesen Mss accentuirt

^७ RV 1, 59, 8 मारुभिः

^८ RV 1, 59 7 नो

^९ Ch विधि

^{१०} So T 1, T 7

und Brl, in Uebereinstimmung mit RV 1 59 9 Ch liest नश्चक्र

प्रेष्टो अग्ने' दीदिहि पुरो नो ऽजसया सूर्या यविष्ठ ।

त्वा शश्वन्त उपयन्ति वाजाः ॥

श्रुत्कर्णाय कवये वेद्याय वचोभिर्नाकमुपयामि' शंसन् ।

यतो भयमभयत्वं नो अस्वये देवानामव हेड इह्व' ॥

अग्निं वो देवमग्निभिस्सजोषा यजिष्ठं दूतमध्ये कृणुध्वम् ।

यो मर्त्येषु निध्रुविर्चतावा तपुर्मूर्धा घृतान्नः पावक' ॥

घृतप्रतीको घृतपृष्टो अग्निर्घृताहवनो घृतमस्य धाम ।

घृतद्रुषो हरितस्वावहन्तु घृतं पिबन्व्यजताहेव देवान् ॥ १ ॥

of Kap S 48, 2 (meist nur die Versanfänge)

इमो अग्ने वीततमानि हव्याजसा वसि देवतातिमच्छ ।

प्रति न ई' सुभीणि' व्यन्तु ॥

सप्त ते अग्ने त्रयिस्त्रिंशच्चान्ने मनसो विश्वकमाग्निं युनज्मीन्धाना-
स्त्वामिर्न ईदित ईदित्यैर्देवैः पार्थिवैः पातु वायुर्न ईदित ईदित्यै-
र्देवैरन्तरिक्ष्यैः पातु सूर्यो न ईदित ईदित्यैर्देवैर्दिव्यैः पातु विष्णुर्न
ईदित ईदित्यैर्देवैर्दिर्यैः पाल्मियैर्जुभिः पूषा स्वगाकारैस्त इमं य-

ज्ञमवन्तु ते मामवन्तु व आरभे ऽनु मारभध्वस् ॥ २ ॥

of Kap S 48 3

पृथिवि' विभूवरि' सिनीवास्पुर्ध' आचित्ते मनस्ते भुवो वि-
वस्ते' य ऊर्मिर्हविष' इन्द्रियावास्तं व' अर्ध्यासि' सोमस्याज्यमसि
हविषो हविर्ज्योतिषो ज्योतिर्विशेषां देवानां भागधेयीस्य देववी-
तये वो गृह्णामि ॥

¹ Ch अग्ने aber of RV 7 1 3 ² Kap S 48, 2 यथाभिर्नाकमुपयामि ³ So
Ch AV 19 3, 4 यद्य देवानां यज्ञ इष्टो अग्ने ॥ Kap S 48 2 यता भयमभय ते नो स्वान्ने
देवानामटे ईदित ॥ ⁴ So corr Ch सुभीणि desgl W 1 of RV 7 1 18
⁵ Dies Capitel auch in W und W 1, der größte Theil auch in T 4 vorhanden
⁶ So W, W 1 und Kap S 18, 4, Ch विभूवरि ⁷ So Ch W 1 रन्वा W 2 रन्वा,
Kap S 18, 1 जनोद्यान्पुरा ⁸ Offenbar verderbten Boltingk vermuthet विभयस्ते
(Brief vom 10 Sept 1895) Kap S 48, 4 पार्थिव्ये मूषो नमस्ते ॥ य ऊर्मि' ⁹ So
W, Ch ईदित्ये Kap S 18 4 इदित्ये ¹⁰ Ch त य ¹¹ W 1 अर्ध्यासि, Kap
S 48 4 त वायुर्ध्यास सामस्याज्यमसि

सं वस्सिञ्चन्तु मस्तस्सं पूषा सं धाता समिन्द्रस्सं बृहस्पतिः ।

सं वो ज्यमपिस्सिञ्चतु प्रजया च धनेन च ।

आयुष्मन्तं कृणोत मा' ॥

मान्दा वशाः ॥

० आपो देवीर्धृतमिदाप आसन्नमीपोमौ विभ्रत्याप' इत्ताः ।

तीघ्रौ रंसो मधुपुंचामरंगम' आ मा' प्राणै न सहं वचसागन् ॥

आदिम्पश्याम्युत' वा शृणोम्यां मा' घोषो गच्छति वाङ्म आसाम् ।

मेने' भेजानो अमृतस्य तर्हि हिंरण्यवर्णा अंतृषं यदा वः ॥

संमत्या' यन्युष' यन्यन्यास्समानमूर्वे नद्युः पृणन्ति ।

१० तंमू शुचिं शुचयो दीदिवीसमयां नपातं परितस्थुरायः ॥

आपो हिं छा मयोभुवस्तां न ऊर्जे दधातन ।

महे रणाय चक्षमे ॥^{१०}

यो वशिश्वंतमी रसस्तस्य भाजयतेहं नः ।

उशतीरिव मातरः ॥^{११}

१० तंसा अरंगमाम वी यस्य क्षयाय जिन्वष ।

आपो जनयथा च नः ॥

सं ई वृषा जनयस्तांसु^{१२} गर्भि सं ई शिशुर्धयति तं रिहन्ति ।

सो अपां नपादूर्जयन्नप्सुन्तर्वसुधेयाय^{१३} विधते विभाति^{१४} ॥

^१ Kap S 48, 4 सुप्त कृणोत मा, weiter in Kap S größtentheils nur die Anfänge der Verse ^२ Hier beginnt das Fragment in T4 (h), darnach habe ich accentuirt

^३ Accent corrigirt, T4 मधुपुंचा, Mātr S 2, 13, 1 = Corr ^४ So T4, Ch मा ^५ Accent corrigirt, T4 पश्यन्त्यां cf Mātr S 2, 13, 1

^६ Dies मा fehlt in Ch ^७ Mātr S 2, 13, 1 मन्वे ^८ So T4, Ch समवा ^९ Accent corr, T4 पश्यन्त्यां, cf RV 2, 35, 3 ^{१०} Dieser Vers in W1ß nur abgekürzt gegeben, cf RV 10, 9, 1 ^{११} Dieser und der folgende Vers fehlen in W1ß ganz, cf RV 10, 9, 2 und 3 ^{१२} Kap S 48, 4 म ई शिशुर्धयन्तु गर्भं

^{१३} So T4, Ch सुधेयाय ^{१४} Kap S 48, 4 सोऽपा नपादूर्जयन्नप्सुन्तर्वसुधेयाय तत्रा विधते विभाति

stimmt also, von den Fehlern abgesehen, zu RV 2, 35, 13, am Schluß des Capitels findet sich dafür dieser Halbvers des Kāthaka, cf RV 2, 35, 7, vgl Schluß des Capitels

इहं गावः प्रजायध्वमिहांश्वा इहं पूरुपाः ।¹

इहो सहस्रदक्षिणो रायस्योपः प्रजायताम् ॥

अयं यज्ञो वर्धतां गोभिरश्वैरियं वैदिस्वपत्या सुवीरा² ।

इदं वहिरिति वहीष्यन्मं यज्ञं विश्वे अचन्तु देवाः ॥

सं आ देमे सुदुघा यस्य धेनुस्वधा पीपाय सुभ्यन्नमत्ति³ ।

सो अपां नपादनभिहातवर्णा⁴ अन्यस्येवेह तन्वा विवेप⁵ ॥ ३ ॥

cf. Kap. S. 48, 4.

स्कन्वा द्यौरस्कन्वा पृथिवी स्कन्नं विश्वमिदं हविः ।

स्कन्वादो⁶ विश्वा भूतानि प्र स्कन्नं जायतां हविः ॥

इहं गावो ऽयं यज्ञः⁷ ॥

पयस्वतीरांष औपधयः पयस्वन्नामकं⁸ वचः ।

अपां पयस्वद्यत्पयस्तेन नसहं वर्धताम्⁹ ॥

यद्वामृक्षच्छकुनिमुत्सेन निर्हृते तव ।

अग्निष्टसि¹⁰ वै शुन्धतु ह्यवाद् घृतसूदनः ॥

यद्वामृक्षच्छपान्मुत्सेन¹¹ निर्हृते तव ।

अग्निष्टसि¹² वै शुन्धतु ह्यवाद् घृतसूदनः ॥

भूतिर्दभा घृतेन वर्धतां यज्ञं यज्ञाय मुञ्चतु स्वाहा घृतेन वर्धतां

भूतिमुञ्चमं यज्ञं मुञ्च यज्ञपतिमैहसस्स्वाहा ॥

¹ So corr. Ch und T⁴ पुष्यः; T⁷ fol. 13 पुष्याः; Kap. S. 48, 4 पुष्याः ² Ch

सुवीरा; T⁴ सुवीरः; Kap. S. 48, 1 सुवीरा ³ So die Mss.; besser Kap S 18, 4

इय या दमे wie RV 2, 35, 7. ⁴ So W¹, Ch पायः; T⁴ पायः, cf RV 2, 35, 7.

⁵ W¹: इव्यः; Kap. S. 18, 4 सुभ्यन्नमत्ति ⁶ Accent corrigist; T⁴ इनाभिम्नातवर्णा,

cf RV 2, 35, 13. ⁷ Kap. S. 48, 4 सो पां नदुर्जयनत्प्यांतयमुधेणप विधते विभाति ।

W¹: विवेप ⁸ Kap. S. 18, 5 स्कन्वादो ⁹ T⁴ प्र स्ववांजना, vielleicht aber auch

प्र स्ववत्जना ¹⁰ Diese Worte in T⁴ abgebrochen; der Accent ergänzt. ¹¹ So

W¹, ohne Acc.; T⁴ पयस्यान्नामकं; Ch पयस्यान्नामकं ¹² RV 10, 17, 14

Schluß anders; Kap. S. 43, 5 अथां पयसो दत्पयस्तेन ते सह दधतां ¹³ So T⁴

und W¹; Ch मृदव्यपान्मुः; Kap. S. 48, 5 पदधातवर्णा मुञ्चतु ¹⁴ Kap. S. 48, 5

वापुष्टयस्ये

यांस्ते अग्रे समिधो अस्वृन्त¹वर्षेन्पृथिव्या¹ उंप सूर्ये याः ।

तांस्ते गच्छन्वाहुतीर्घृतस्य² देवाव्ये यंजमानाय शर्म ॥ ॥ ४ ॥

cf Kap S 48, 5

यज्ञस्य हिं स्य अत्विजा³ इन्द्रापी कल्पना युर्वम् ।

हुताहुतस्य⁴ तृम्यतमहुतस्य⁴ हुतस्य च ॥⁵

⁶ हुतस्य चाहुतस्य चाहुतस्य हुतस्य च ।

पीतापीतस्य सोमस्यास्य हव्यस्येन्द्रापी वीतं पिबतमांगतम् ॥

मेमं⁷ यज्ञं तमो विदन्मत्विजो मो इमाः प्रजाः ।

मां⁸ यस्सोमं पिवादिमं सिसृष्टमुभयं कृतम् ॥

मां नो धारिषुः⁹ पितरो मातं देवां मां नस्संबन्धुस्तं वान्यंबन्धुः ।

¹⁰ मां¹⁰ नो दुर्शसो अर्धशंस इणताहुतो ऽयं यज्ञो अणेतु देवान् ॥

सप्तर्विजस्तप्तं संदीप्त्येषां दण क्षिपो अश्विना पञ्चवाजा¹¹ ।

प्राणो व्यानो ऽपानो मन आकूतमग्निस्स्वाहा देवां हविरिदं जुष-
न्ताम्¹² ॥ ॥ ५ ॥ cf Kap S 48 6

आत्मा यज्ञस्य रैह्या सुप्वाणः पवते सुतः ।

¹³ प्रत्नानि पाति काव्यः¹⁴ ॥

गोषां इन्दो नृषां अस्वश्वसां वाजसां उत ।

आत्मा यज्ञस्य पूर्यः¹⁵ ॥

¹ Kap S 48, 5 अस्वानपरिमं पृथिव्या ² Kap S 48, 5 तांस्ते घर्षन्वाहुतो घृतस्य देवाव्ये यंजमानाय शर्म । ³ So corr Mes कत्विज resp ohne Acc, Kap S 48, 6 यज्ञस्य हिं स्य अत्विजा विद्वानो कल्पना युव 1, cf RV 9, 38, 1, in TBr 3, 7, 8, 3 अत्विजो । ⁴ So der Accent in T4, ebenso TBr 3, 7, 8, 3 ⁵ W 1 माहुतस्य ⁶ Kap S 48, 6 हुताहुतस्य तृम्यतमहुतस्य हुतस्य चाहुतस्य चाहुतस्य च पीतापीतस्य etc ⁷ So Ch, ohne Acc, 14 शर्म, W इमं aber Kap S 48, 6 मेमं ⁸ Kap S 48, 6 मां य सोमं पिवादिमं सिसृष्टमुभयं कृतम् । ⁹ So corr Ch धारिषु T4 धारिषो W 1 etwa धारिषु, Kap S 48, 6 मां ना धारिषु ¹⁰ Kap S 48 6 मां नो दुर्शसो इतः etc ¹¹ So T4, vielleicht वाज W 1 वाजा oder वजा, Ch वाज, Kap S 48, 6 सप्तर्विजस्तप्तं सप्त सदास्पेषां दण क्षिपो अश्विना पञ्च वाजा । ¹² Kap S 48, 6 प्राणो व्यानो ऽपानो मन आकूतमग्निं स्वाहा देवां हविरिदं जुषन्ताम् ॥ ¹³ Besser Kap S 48, 7 प्रत्नानि पाति काव्यः also wie RV 9, 6, 9 ¹⁴ T4 पूर्यः, cf RV 9, 2, 10

आत्मन्वन्मो दुहते घृतं पय ऋतस्य योनिरमृतं विजायते ।

समीचीनांस्तुदानवः प्रीणन्ति तं वरो^१ हितर्मवमेहन्ति पौरवः ॥

देवां देवेषु श्रयन्तां प्रथमां द्वितीयेषु श्रयन्तां त्रितीयास्तृतीयेषु
श्रयन्तां ये स्यं चय एकादशास्त्रयश्च चिञ्च चयश्च वी च शता च
चयश्च वी च सहस्रा तं इमं यज्ञमवन्तु ते मामवन्तु च आरभे ऽनु^२
मारभध्वम् ॥ ६ ॥ cf Kap. S 48, 7.

वंसवस्त्वोदीरयन्तु^३ रुद्रास्त्वोदीरयन्त्वादित्यास्त्वोच्छ्रयन्तु^४ विश्वे त्वा
देवां द्दहन्तु ॥

ध्रुवां द्यौर्ध्रुवां पृथिवीं ध्रुवं विश्वमिदं जगत् ।

देवां ह धर्मणा ध्रुवां यजमानः पशुभिर्ध्रुवः ॥

दिवि दिव्यान्देहान्तरिक्षे ऽन्तरिस्थान्देह^५ पृथिव्यां पार्थिवान्देह ॥

आ त्वाहारमन्तरभूध्रुवस्तिष्ठाविचाचलत्^६ ।

विशस्त्वा सर्वा वाञ्छन्तु^७ मा त्वद्यज्ञो अधिभ्रशत् ॥^८

ध्रुवं ध्रुवेण हविषा हविर्व^९ सौमं नयामसि ।

यथा न इन्द्रः कैवलीर्विशो^{१०} बलिहंतस्करत्^{११} ॥

स्वाहा दिवं आप्यायस्व स्वाहान्तरिक्षादाप्यायस्व स्वाहा पृथि-
व्यां आप्यायस्वायुर्धा असि ध्रुवायुर्मे धेहि वयोधा असि ध्रुव वयो^{१२}

^१ So T₄, desgl W₁, ohne Accent, Ch सचीरो, aber RV 9, 74, 4 न नरो

^२ T₄ wohl परत ^३ Die Worte यज्ञा च ययश्च वी च ^४ Dies Capitel
nicht nur in T₄ sondern auch T₁ und T₃ vorhanden, nicht nur in W₁
sondern auch in W₁ C, der Schluß auch in G und Brl ^५ Zu त्योदीरि-

यन्त्वा^६ habe ich keine Variante notirt, Kap S 48, 9 रुद्रास्त्वोदीरयन्तु ^७ T₃
न्तरिद्वान्देह ^८ So T₄ तावम*, aber T₁, T₃, Ch, W₁ C हवम*, W₁ un-

deutlich, Kap S 48, 9 आ त्वाहारिमन्तरभूध्रुवस्तिष्ठाविचाचलत् ^९ Kap. S 48, 9
सयौमन्तु ^{१०} Der ganze Vers in Brl fol 69 genau übereinstimmend mit RV
10, 173, 1 gegeben, also von dieser Version wesentlich abweichend ^{११} Kap

S 48, 9 इदिरय ^{१२} So betont T₁, T₃ hat कैवलीर्विशो, T₄ कैवली*, W₁ C
कैवलीर्विशो ^{१३} So betont T₁, in T₃ und T₄ करत् ohne Accent, vgl RV
10, 173, 6 ^{१४} Ch द्ये

10, 173, 6

^{१५} Ch द्ये

मे धेहि तनूपां असि ध्रुव तन्वुं मे पाहि चक्षुष्पां असि ध्रुव चक्षुर्मे
पाहि वचोधां असि ध्रुव वचो मे धेहि ॥

अध्वर्यो^१ ऽयं यज्ञो अस्तु देवा औषधीभ्यः पशुभ्यो मे धनाय ।

विश्वस्मै भूताय ध्रुवो अस्तु देवास्तं पिन्वस्व घृतवहेव^२ यज्ञ ॥

१ इहैविधि मांपचोष्ठाः^३ पर्वत इवाविचाचलत् ।

इन्द्र इवेहं ध्रुवस्तिष्ठेहं यज्ञमु धारय^४ ॥

इममिन्द्रो अदीधरद् ध्रुवै ध्रुवेण हविषा हविः ।

तस्मै सौमो अधिध्रुवत्तसा^५ उ ब्रह्मणस्पतिः ॥

ध्रुवां द्यौर्ध्रुवां पृथिवीं ध्रुवांसः पर्वता इमे ।

१० ध्रुवै विश्वमिदं जगद् ध्रुवो राजा विशामसि^६ ॥ ॥ ७ ॥

cf. Kap. 8. 48, 9.

अंसवे^७ स्वाहा वंसवे स्वाहा वसुधेयाय स्वाहा भूपतये^८ स्वाहा
भुवनपतये स्वाहा भूतानां पतये स्वाहा भूताय^९ स्वाहा ॥
द्रुषंश्चस्कन्द पृथिवीमेनु द्यामिमं च योनिमनु यश्च पूर्वः ।
समानं योनिमनु संचरन्तं द्रुषं जुहोम्यानु सप्रं^{१०} होवाः ॥

^१ Von hier ab bis zum Schluß des Capitels der Text auch in T 8 fol. 12, G, BrI fol. 10, die Form अध्वर्यो, welche alle Mss. bieten, offenbar von einem noch nicht in den Wörterb. verzeichneten Adjectiv अध्वर्य von अध्वर; auch Kap. 8. 48, 9 liest अध्वर्यो यं यज्ञो अस्तु, vgl. TS 3, 1, 9, 3 अध्वर्यो यज्ञो यमस्तु. ^२ Kap. 8. 48, 9 घृतवहेव; aber vgl. TS 3, 1, 9, 3 घृतवहेव सोम. ^३ T 6 मांपचोष्ठाः; cf. RV 10, 173, 2. ^४ BrI fol. 69 इवाविचाचलत्; ebenso Kap. 8. 48, 9, ohne Accent; cf. RV 10, 173, 2. ^५ BrI fol. 69 राट्टमु धारय, wie RV 10, 173, 2. ^६ So T 4 und BrI fol. 10, desgl. W 1, ohne Accent; Ch अविपुष्य; Kap. 8. 48, 9 अविपुष्यत; dagegen T 1, T 3 und BrI fol. 69 अविपुष्यतम्, desgl. W 1, ohne Acc.; also wie RV 10, 173, 3. ^७ So der Halbvers in T 8, W 1, G, BrI an beiden Stellen, und Kap. 8. 48, 9; dagegen fehlt der erste Pāda ध्रुवै विश्वमिदं जगद् auffallenderweise in T 1, T 3, T 4 und Ch; in W 1 c ist derselbe nachtraglich eingeschoben. ^८ Von hier wieder allein nach T 4 accentuirt. ^९ भूपति hier ganz richtig, gemäß Pā. 3, 2, 19 oxytonirt, was noch nicht belegt zu sein scheint; dem gegenüber भुवनपति gemäß Pā. 6, 2, 20. ^{१०} Kap. 8. 48, 9 इतये; von dem folgenden Verse in Kap. 8. nur die Anfänge gegeben. ^{११} So corr. T 4 इत; cf. RV 10, 17, 11; Māitr. S. 2, 5, 10.

यस्ते द्रप्सस्स्कन्दति^१ यस्ते श्रीशुर्वाहुच्युतो धिपण्याया उपस्ये ।
 अध्वर्योर्वा परि वा यः पवित्रात्तत्रे जुहोमि मनसा वंपद्रुतम् ॥
 यो द्रप्सो श्रीशुः^२ पतितः पृथिव्यां परिवापात्पुरोडांशत्करम्भात् ।
 धानासोमान्मन्थिन^३ इन्द्र शुक्रास्वाहाकृतमिन्द्राय तं जुहामि ॥
 यस्ते द्रप्सो मधुमी^४ इन्द्रियावास्वाहाकृतः पुनरप्येति देवान् ।
 अध्वर्योर्वा परि वा यः पवित्रात्तत्रे जुहोमि मनसा वंपद्रुतम् ॥
 यस्ते द्रप्सस्स्कन्दति^५ यस्ते श्रीशुर्वश्च यः परो दिवः ।
 अयं देवो बृहस्पतिस्स^६ तस्तिञ्चतु राधसा ॥ ८ ॥

cf. Kap. S. 48, 9 a. A.

विसृष्टेनास्सालिलां^७ घृतम्युतो^८ वसन्तो यीषो मधुमन्ति वर्षाः^९ ।
 शरद्विमन्तं ऋतवो मयाभुव उदप्रुतो नभसी^{१०} संवसन्ताम् ॥

आ नः प्रजांमां देवानां त्वमये व्रतपां असि ॥

यद्वो वयं प्रमिनांम व्रतानि विदुषां देवा अविदुष्टरासः ।

अपिष्टद्विश्ममापृणाति विद्वान्यैभिर्देवां ऋतुभिः कल्पयाति ॥

मधुश्च मांधवश्च वासन्तिका^{११} ऋतू शुक्रश्च शुचिश्च यैषा ऋतू
 नभश्च नभस्यश्च वापिका ऋतू इषश्चोर्जश्च शारदां ऋतू सहश्च सह-^{१२}
 स्यश्च हेमन्तिका ऋतू तपश्च तपस्यश्च शैशिणं ऋतू तं इमं यज्ञमव-
 न्तु ते मांमवन्तनु व आरभे ऽनु मांमध्वम् ॥ ९ ॥ cf. Kap. S. 48, 10.

असवे स्वाहा वसवे स्वाहा विभवे^{१३} स्वाहा विवस्वते स्वाहा
 पूषाय स्वाहा सैसर्षाय स्वाहा मलिमुचाय स्वाहा गणथ्रिये^{१४} स्वाहा

^१ Kap. S. 48, 9 पतति für स्कन्दति, cf. RV 10, 17, 12.

^२ Kap. S. 48, 9

यो वंपद्रुतः पतितः पृथिव्यामिति; aber cf. TS 3, 1, 10, 1.

^३ So W 1, ohne Accent;

T 4 धानासोमान्मन्थिन; Ch धानासोमा मन्थिन; cf. TS 3, 1, 10, 1

^४ Kap. S. 48, 9

मधुमं; cf. TS 3, 1, 10, 2.

^५ Kap. S. 48, 9 यस्ते द्रप्सः स्कन्दति; also wie RV

10, 17, 13.

^६ Kap. S. 48, 10 सरिता

^७ T 4 wohl पतद्रुतो; Kap. S. 48, 10

एतप्रुतो

^८ Dies Wort in T 4 abgebrochen, Accent ergänzt.

^९ Accent

corr.; T 4 नभसी

^{१०} Accent ergänzt; in T 4 dies Wort ohne Accent.

^{११} So

T 4; Ch वरा; Kap. S. 48, 10 वासन्तिकायुत

^{१२} Auch Kap. S. 49, 9 विभवे; aber

Māitr. S. 3, 12, 11 विभवे; TBr. 3, 10, 7 विभुये

^{१३} T 4 गणथ्रिये; Kap. 48, 8

गणथ्रिये

चन्द्राय स्वाहा ज्योतिषे स्वाहाभिभवे^१ स्वाहाधिपतये स्वाहा दिवा-
पतये^२ स्वाहेन्द्रस्य यही ऽस्यगृहीतो^३ याह्यो^४ देवानां पूरसि तां ता
प्रविशामि तां ता प्रपद्ये सह गृहे^५ सह^६ प्रजया सह पशुभिस्सह^७ त्वि-
ग्भिस्सह सदस्यैस्सह सोम्यैस्सह दक्षिणीयैस्सह यज्ञेन सह यज्ञपति-
३ ना ॥ इन्द्रापी परिधी मम वाता देव पुरा कृतां तंत्वेन्द्रग्रह^८ प्रपद्ये
संगुस्तांश्चसंपूरुपसाहं यन्मे ऽस्ति तेन ॥ अरिष्ट्या^९ अंब्यथ्यै संवेगां-
योपवेशाय^{१०} गायथ्यै छन्दसे ऽभिभुवे^{११} स्वाहारिष्ट्या अंब्यथ्यै संवेगां-
योपवेशाय^{१२} चिपुंभे जंगत्या अनुपुंभे छन्दसे ऽभिभुवे^{१३} स्वाहा ॥ १० ॥
cf Kap S 48 8 (nur der Anfang) und 48 12, Matr S 3 12, 11, TBr
3 10, 7

द्यौश्च ता पृथिवी च श्रीणीतामहश्च ता रांची च श्रीणीतां वा-
१० क्^{१४} च ता मन्नश्च श्रीणीतामांपश्च त्वापधयश्च श्रीणन्वृक् च ता साम
च श्रीणीती स्तोमश्च ता यजुश्च श्रीणीतां बृहच्च^{१५} ता रथंतरं^{१६} च
श्रीणीतां यज्ञश्च ता दक्षिणा च श्रीणीतीं सूर्यश्च ता चन्द्रमाश्च
श्रीणीतां दर्शश्च ता पूर्वमासश्च^{१७} श्रीणीतां ब्रह्म च ता छत्रं च श्री-
णीतामकैश्च त्वाश्वमेधश्च श्रीणीतीं श्रीतस्वीं श्रीतीं ऽहंमिन्दुरिन्दुम-
१५ वागीस्तस्य^{१८} त इन्द्र इन्द्रियांचत इन्द्रपीतस्य संवेगणस्संवेगणस्योपहृत
उपहृतस्य भक्षयामि ॥ ११ ॥ cf Kap S 48 11

^१ Diese beiden Worte fehlen in T4, daher der Accent von mir ergänzt cf oben im Texte Kap S 18 8 स्वाहा अभिभवे Matr S 12, 11 स्वाहाभिभवे TBr 3, 10, अभिभुये

^२ So der Accent in T4 Kap S 48 8 दिवापतये, TBr 3, 10 7 दिवा पतये

^३ Accent corrigirt T4 स्यगृहीता, ebenso Ch, ohne Acc, W1 स्यगृहीतो Kap S 48 12 स्यगृहीत

^४ So corr Ch यह्यो, Accent ergänzt da das Wort in T4 fehlt Kap S 48 12 याह्यो ^५ Kap S 48, 12 सह

^६ Auch Kap S 48 12 इन्द्रापी परिधी मम वातो देव पुरा कृता ^७ Kap S 48 12 पशुभिस्सह

^८ अरिष्ट्या in T4 ohne Accent ^९ Accent ergänzt, da सवेगणस्योपवेशाय in T4 fehlt.

^{१०} Auch Kap S 48 12 मिभुये ^{११} Von सवे^{१२} an bis zum Ende des Capitels in T4 weggebrochen daher der Accent ergänzt ^{१३} Auch Kap S 48, 12 मिभुये

^{१४} Kap S 48 11 liest यज्ञश्च त्वा सामश्च श्रीणीतां यजुश्च त्वा सामश्च श्रीणीतां ब्रह्मश्च त्वा सामश्च श्रीणीतां स्योमश्च त्वा यजुश्च यो etc ^{१५} Ch बृहच्च ^{१६} Ac cent corrigirt, T4 रथतर ^{१७} W1 सामास्य, Kap S 48, 11 पूर्वमासश्च ^{१८} Kap

विंश्या अग्ने त्वया वयं धारा उदन्त्या इव ।

अतिगाहेमहि द्विषः १

यां देव्यष्टकास्यपंसामपंसत्तमा स्वंपा असि ।

तस्यै त एना हविषा विधेम त्वं यज्ञे वरुणस्यावया असि ॥

श्रुत्कर्णाय ॥

अनुमते अनुमन्यस्व न इदं यज्ञेपजं कृष्णमहे तनूपु १ ।

यद्यो तोकेषु तनूपु प्रजांसु यज्ञोष्वोपधीष्वप्सु ॥ ॥ १२ ॥

cf. Kap. S. 48, 12 (am Ende).

हिरण्यगर्भः ॥

तदित्यदं नं विचिकेत विद्वान्यन्मृतः पुनरप्येति जीवान् ।

चिवृद्ध्वनं यद्रथवृज्जीवो गर्भो नं मृतस्त्वाहा ॥

आप्यायस्व सं ते पयांसि ॥

आप्यायस्व मदिन्तम सोम विश्वेभिरिणुभिः ।

भवा नस्सुथवस्तमस्संखा वृथे ॥ ॥ १३ ॥

cf. Kap. S. 48, 13.

S. 48, 11 liest मृतस्यै मृतो श्रुतिदुरितुमयागादुभे सोमाः समस्त्यवत तस्य त इन्द्रविद्रपोतस्य चेदियावतः सयंगवस्य सयंगव उपदृतस्य तदयामि ॥

¹ So T 4, desgl. W und Kap. S. 48, 12, ohne Accent, Ch उदन्त्या ² Der ganze Vers so in Kap. S. 48, 12, ohne Accent. Vgl. RV 2, 7, 3. ³ W 1 दिव्यष्टकास्य

⁴ Der Vers lautet Kap. S. 48, 12 या देव्यष्टकास्यपंसामपंसत्तमा स्वंपा असि । तस्यै तेन हविषा विधेम त्वं यज्ञे वरुणस्यावयासि ॥ ⁵ Kap. S. 48, 12 श्रुत्कर्णाय कथयिष्यामि ।

⁶ Kap. S. 48, 12 अनुमते अनुमन्यस्व ⁷ Accent corrigirt, T 4 न इदं; W 1 न इदं, Ch त इदं ⁸ Kap. S. 48, 12 कृष्णमहे तनूपु ⁹ Kap. S. 48, 12 यद्रथवृज्जीवोपधीष्वप्सु

¹⁰ daraus ergibt sich die metrisch bessere Lesung यद्रथवृज्जीवोपधीष्वप्सु । ¹¹ So corr. T 4 यन्दृतः; ebenso Accent, W 1 यन्दृतः; über dem न्दु ist aber न्दु darüber geschrieben, offenbar als Correctur, W यदृतः; aber Kap. S. 48, 13 यं मृतः; vgl. TBr. 3, 7, 10, 6 यन्मृतः ¹² So T 4; desgl. W 1, ohne Accent; Ch यद्रथवृज्जीवो गर्भो न मृतस्त्वाहा; Kap. S. 48, 13 sehr verderben त्वदृत्यनं यद्रथवृज्जीवो गर्भो न मृतस्त्वाहा ¹³ Accent erganzt, da die letzten 3 Worte in T 4 abgebrochen sind. ¹⁴ Kap. S. 48, 13 आप्यायस्व सं ते पयांस्याप्यायस्व मदिन्तम । इयं सपिच्यत । तयो रदग्ने u. s. w. Damit sind wir schon in dem Text des folgenden Kāthaka-Capitels, das ebenfalls noch in Kap. S. 48, 13 enthalten ist.

अम्बुये ॥

तपो ऽम्बुये अन्तरीं अमिचान्तंया शंसमरूपः परस्य ।

तपो वसो चिकितानो अचिञ्चान्विं ते तिष्ठन्तामजरा अयासः ॥

यो नस्सन्नुव्यो अभिदांसदमे यो अन्तरो मिचमहो अनुषात् ।

५ तमजरेभिवृषभिल्व स्वैस्तपा तपिष्ट तपसा तपस्वान् ॥

सं सा कृणोतु केतुमां नक्तं चिहूरं आ सते ॥

पावको यद्वनस्पतीन्त्रं सा मिनात्यजः ॥

नहिं ते अमे तन्वृः क्रूरमानांश मन्तः ॥

कपिर्वभस्ति तेजने स्व जरायु गौरिव ॥

१० मेपं द्व यदुप च विं च चर्वति यदप्सरदूरुपरस्य खादति ।

शीर्ष्णां शिरो वक्षसा वक्ष एजयन्त्रेषु वभस्ति हरितेभिरासंभिः ॥

सुपर्णा वाचमक्रतोप द्यव्याखरे कृष्णा इपिरा अनर्तिषुः ॥

न्यूद् नियन्तुपरस्य निष्कृतं पुह रतो दधिरे सूर्यश्चितः ॥ ॥ १४ ॥

cf. Kap. S. 48, 13.

¹ Accent corrigirt nach RV 3, 18, 2; T4 छन्दे अन्तरीं ² Accent zum Theil ergänzt nach RV 3, 18, 2; in T4 तथा यस्य abgebrochen; Ch उसात्. ³ य- वासः in T4 abgebrochen; Accent ergänzt nach RV 3, 18, 2. ⁴ So T4; desgl. Ch, ohne Accent; W1 आसु, Kap. S. 48, 13 अनुषा 1 scheint mehr zu RV 6, 5, 4 अनुषात् zu stimmen ⁵ W भिलापस्वेस्तप; Kap. S. 48, 13 भिलापस्वेस्तपा ⁶ तप- सा fehlt in Ch. ⁷ Ch मन्त्रा, aber T4 मन्त्रा; desgl. W1, ohne Accent. ⁸ So T4, desgl. W1; Ch ननु, Kap. S. 48, 13 नक्तं ⁹ So der Vers auch in Kap. S. 48, 13, nur ohne Accent ¹⁰ So corr.; Mes. तिनः Kap. S. 48, 13 तं स्या मिनात्यजतः 1; cf. RV 5, 7, 4; Áp. 14, 29, 3. ¹¹ Kap. S. 48, 13 तन्वृः क्रूरमानांश मन्तः 1; T4r 6, 10, 1 तनुवे क्रूरं चकार मन्तः 1. ¹² So T4; desgl. W1, ohne Accent; Ch कपि उभस्ति, Kap. S. 48, 13 कपिर्वभस्ति तेजने पुनजरायु गौरिव ¹³ Accent corrigirt; T4 चर्वति ¹⁴ So T4, desgl. Ch und W1, ohne Accent, Böhlingk (Brief vom 10. Sept. 1895) vermuthet रदोरुपर* und mochte in दप्सरदुं den Namen einer sonst unbekannton Pflanze sehen. Wegen der Unsicherheit der Sache habe ich den Text trotz des ansprechenden Gedankens nicht geändert. Kap. S. 48, 13 मेपं द्व यदुप च विं चर्वति यदप्सरदुं इयास्य दटसि cf. AV 6, 19, 2; Áp. 14, 29, 3. ¹⁵ So T4 und W1; Ch वयस्ति; Kap. S. 48, 13 विभस्ति; cf. folgende Anm. ¹⁶ Ch हरितेभिः; Kap. S. 48, 13 शीर्ष्णां शिरो वक्षसा वक्ष येजयन्त्रेषु विभस्ति हरितेभिरासंभिः 1. ¹⁷ Ch द्यावाखरे रुद्रा इपिरा अनर्तिषु; cf. übrigens RV 10, 94, 5 ¹⁸ W1 सूर्यश्चितः; Kap. S. 48, 13 सूर्यश्चितः

अग्निना तपो ऽन्वाभवत्सूर्येण' तेजो वायुना प्राणां इन्द्रेण देवां
 यमेन पितरस्सस्वत्या मनुष्यास्सप्रदर्शेन स्तोत्रा वामदेव्येन सामानि
 गायत्र्या हृन्दांसि मर्यादां रूपाणि हिंसायेन वचांसि तिरश्चिराजिना
 सर्पा अजगरैणाप्तव्याशरयेनेन पत्तचिणो व्याघ्रैणारण्याः पशवस्सुपर्णेन
 वयस्यश्वत्थेन वनस्पतय ओदनैर्नानानि यवेनौषधयो ऽश्ववृषणैक- 5
 शपाः पशवो वृषभेण गावो वृषिणावयो' बस्तेनाजाश्वन्द्रमसा नक्ष-
 चाणि ब्राह्मणेन वाचो' वाचा देवतास्त्रियां विराड् याव्या पर्वता-
 स्समुद्रेणापो ऽङ्गिस्सत्यैर्नर्तमृतेन तंपस्तपसा परमेष्ठी परमेष्ठिना
 मृत्युमृत्युना प्रजाः प्रजाभिस्संगरस्तनूभिः प्रजापतिस्तेदवैरन्वाभूतिर्दु-
 च भूयासमति च भूयासं ब्राह्मणानां श्रेष्ठश्च भूयासम् ॥ १५ ॥ 10

cf TS 7, 3, 14

यस्य द्रोणकलशं उपदस्यति कलशमेवं तस्योपवायन्तं प्राणो
 ऽनूपदस्यति' प्राणो हि सौमस्तदादुः पयो ऽवनयेदित्यथो खल्वाहुर-
 न्तर्हितमिव' वा एतद्यत्पयो' हिंसायमेवापो ऽश्ववनयेदिरण्यमभ्यु-
 चयेदमृतं वा आप आयुर्हिंसायममृतादेवाध्यायुरात्मन्वत्ते' चत्वारो
 वरा देया ब्रह्मण उद्गात्रे होत्रे ऽध्वर्यवे एते वै यज्ञस्येन्द्रास्तानेव' प्री- 15
 णाति सैवं तत्र प्रायश्चित्त्रिर्यस्य चमसं उपदस्यति चमसमेवं तस्यो-
 पवायन्तं प्राणो ऽनूपदस्यति' प्राणो हि सौमो यमध्वर्युरन्तमं यंहं
 गृह्णीयात्तस्य संपातमवनयेत्प्रायश्चित्त्यै' वै सौमो गृह्यते प्रायश्चि-

¹ जो न्यामयत् in T 4 weggebrochen, daher der Accent ergänzt, TS 7, 3, 14
 नयो न्यामयत् Kap S 48 13 a E अग्नि सप्तम न्यामय मूर्ध्नि तेजो वायुना प्राणा ॥
 Mit diesen Worten schließt 18, 13 und weiter findet sich dort nichts was Kāth
 35, 15 entsprache ² W 1 मर्यादा ³ Von दृष्टिना bis नक्षत्राणि in T 4 weg
 gebrochen, daher Accent ergänzt ⁴ Accent corrigirt, T 4 वाचो ⁵ Kap S
 48, 14 प्राणेनोपदस्यति vgl weiter unten ⁶ T 4 तमेव doch ohne Accent, was
 einen Fehler noch wahrscheinlicher macht, Kap S 48, 14 तमिव ⁷ पयो in
 T 4 ohne Accent, dieser daher ergänzt ⁸ So corr in Anlehnung an Kap S
 48, 14 Mas यद्युनात्, in T 4 fehlt auch das या, Kap S 48, 14 मृतमदेवध्यायु
 रान्तम पते ⁹ Ch दस्ता ¹⁰ Kap S 48, 14 प्राणेनोपदस्यति vgl oben ¹¹ T 4
 मयताम, Kap S 48, 14 सपातम

स्यैवास्मै प्रायश्चित्तिं करोति सर्वमायुरेति' सैवं तंच प्रायश्चित्तिर्यस्य'
 यावापिशरीर्यते' पशुभिर्बुध्यते पशवो हि यावाणो द्युतानस्य' मा-
 रुतस्य ब्रह्मसामेन स्तुवीरूपशवो वै द्युतानो मारुतस्त्वनैवेन सास्त्रा
 संदधाति पशुमान्भवति सैवं तंच प्रायश्चित्तिः प्रजापतये स्वाहित्यंभ-
 ५ क्षणीयानुपखेव्वनयेत्प्रजापत्यो' वै सोमः प्रतिष्टामेवेनं' गमयति
 सैवं तंच प्रायश्चित्तिर्यस्य सोममभिदेहेद्रंहानध्युस्पाशयेत' स्तोचा-
 ण्युज्जातां शस्त्राणि होतांष यथापूर्वं यज्ञेन चरेयुः पञ्च वरा देवाः
 पाङ्क्तो यज्ञो यज्ञमेवावरुन्दे ऽवभृथं' गवां पुनरुदत्य पुरा' द्वादश्याः
 पुनर्दीक्षेत यद्वादशमीमतिनयेदन्तर्धीयेत" तंच तां दक्षिणा दद्याद्याः"
 10 पूर्वस्मिन्दास्यंभवति सैवं तंच प्रायश्चित्तिः ॥ १६ ॥ of Kap S 48, 14
 सर्वांन्वा एषो ऽपौ कामान्प्रवेशयते यो ऽग्निमन्वाधाय व्रतंमुपै-
 ति" सं यदनिष्टा प्रयायादकामप्रीता एनं कामा नानु प्रयायुरतेजा"
 अवीर्यस्यात्सं प्रयास्यञ्जुहुयात् ॥

तुभ्यं तां अङ्गिरस्तम" विश्वास्तुक्षितयः पृथक् ।

15 अग्ने कामाय येमिरे ॥

इति कामानेवास्मिन्दधाति कामप्रीता एनं कामा अंनु प्रयान्ति
 तेजस्वी वीर्यावान्भवति संततिर्वा एषा यज्ञस्य यो ऽग्निमन्वाधाय
 व्रतंमुपैति सं यदनिष्ट उद्यायाद्विच्छित्तिरेवास्य" सा" प्राञ्जमुदृत्य" मे-

¹ Kap S 45 14 fugt hier ein पशुमान्भवति ² W 1 ति ॥ दस्य ebenso auch Kap S 48, 14 ³ Kap S 48 14 वायावशरीर्यते ⁴ W 1 द्युतान मा' Kap S

48 14 द्युतानस्य मा' ⁵ ह्यमवपौयानुपखे fehlt in T4, der Accent daher ergänzt

⁶ Ch प्रतिष्ठा प्रतिष्ठामे' ⁷ T4 वाहान, Kap S 48 14 द्वादशानध्युं पाशयेत ⁸ Ac-

cent in द्यमव' ergänzt Kap. S 48 14 अयमथ ⁹ W 1 पुरा ¹⁰ दन्तर्धीयेत fehlt

in T4, Accent daher ergänzt ¹¹ So T4 desgl W 1, ohne Accent, Ch मा

दक्षिणा दक्षिणाद्या, Kap S 48, 14 ता दक्षिणा दद्या यो पू' ¹² न्वाधाय व्रतमुपैति

in T4 abgebrochen daher Accent ergänzt. ¹³ W 1 कामानुप' Kap S 45, 15

कामानुपयानु' aber of TBr 3, 7, 1, 1 ¹⁴ Ch अङ्गिरस्तमय, of RV 8, 43 15

¹⁵ Ch वेति त्य यदनिष्ट उद्यायाद्विच्छित्तिर्यास्य, Kap S 48, 15 स यद हो भायाद्विच्छित्ति-

र्यास्य of TBr 3, 7, 1 2 स यदुद्यायति ¹⁶ Ch न, Kap S 48, 15 सा ¹⁷ मुदृत्य

in T4 abgebrochen, Accent ergänzt

नसोपतिष्ठेत मन इव वै प्रजापतिः प्राजापत्यो यज्ञो यज्ञमेव संत-
नोति भूरिति व्याहरेद्भूतो वै प्रजापतिर्भूतिमेवोपैत्यायुषा¹ वा एष
वीर्येण व्युध्यते यस्याहिताग्नेरग्निरपक्षायति² स³ यावच्छम्यया⁴ परा-
विध्येद्यदि⁵ तावदपक्षायेत⁶ संभरेत् ॥

इदं त एकं परं ऊ त एकं तृतीयेन⁷ ज्योतिषा संविशस्व ।

संवेगनस्तन्वे⁸ चाग्नेरग्निं प्रियो देवानां परमं जनिवे ॥

इति ऋक्षणैर्वैने संभरति⁹ सैवं तत्र प्रायश्चित्तिर्यदि परस्तरामप-
क्षायेदनुप्रयाय¹⁰ वसेत्सैवं तत्र प्रायश्चित्तिरोपधीर्वा एतस्य पयः पशू-
न्निविशति यस्य हविषे उपाकृता वत्सा धंयन्ति¹¹ वायव्या यवागू¹²
निर्वपेद्यायुर्वै पयसः प्रदाता तमेव भागधेयेनोपधावति सौ उस्मै¹³
पयः प्रयच्छत्यपोत्तरस्मै हविषे वत्सानपावर्तयेत्सैवं¹⁴ तत्र प्रायश्चि-
त्तिः ॥ १७ ॥ cf Kap S 48, 15, TBr 3, 7, 1, 1-6

अर्धं¹⁵ वा एतस्य यज्ञस्य मीयते यस्य सायं दुग्धिं हविरातिमाङ्क-
तीन्द्राय ग्रीहीन्निर्हृष्योपवसेत्पयो¹⁶ वा औपधयः पय एवारभ्योपव-

¹ यज्ञमेव सतनति in T 4 abgebrochen, Accent ergänzt

² Von मेदीपेत्या*

bis स पाय (incl) in T 4 weggebrochen daher Accent ergänzt

³ Kap S

48, 15 पक्षायि

⁴ न fehlt in Ch, dafür scheint nachtraglich प eingeschaltet

⁵ Ch पावच्छम्यया

⁶ Ch विष्यद्यदि T 4 विष्यद्यदेत्ताप* Kap S 48 15 विष्यद्यदि

⁷ Ch पतापेत् W 1 पतापत्

⁸ Der Vers 1 is herber in T 4 abgebrochen Accent

ergänzt nach RV 10 5C 1

⁹ Am nächsten stimmt TBr 3 7, 1 4 सर्वेजानस्त

नुवे, Kap S 48 15 सर्वेजान्यने त चाग्नेरग्निं stimmt eher zu RV 10 56 1 सर्वेजाने तद्य

स्वात्* ¹⁰ Kap 48 15 प्रहरति statt संभरति ¹¹ W 1 चावेदनपारोष ¹² Kap

S 48 15 पयति TBr 3, 7, 1, 4 धरति ¹³ Von पयाम bis पे in T 4 abgebrochen,

daher Accent ergänzt ¹⁴ So corr mit Caland, T 4 यत्सानुपावर्तयेत् deagl

Ch, ohne Accent, ebenso Kap S 48, 15, W 1 नपावर्तये, TBr 3, 7, 1, 6 यत्सानुपा

कुर्वति, vgl das folgende Capitel an mehreren Stellen obwohl die Lesart नुपावर्तयेत्

in der Kap S consequent durchgeführt ist, in Kâth stets zum mindesten auch

vorliegt, und obwohl man eher von ihr zu नपावर्तयेत् gelangt, als umgekehrt,

habe ich doch aus sachlichen Gründen Calands Besserung durchgeführt ¹⁵ Der

Anfang des Capitels bis एष fehlt in T 3 daher Accent ergänzt, übrigens cf das

Ende des Capitels ¹⁶ निरह्यापयस्वर्त fehlt in T 4, Accent ergänzt

- सति यत्प्रार्तस्स्यात्तच्छतं कुर्युरेन्द्रं इतरः पुरोडाशस्स्यात्पयो वा औप-
 धयः पयसैवास्मै^१ पयः^२ प्रदापयत्यथोत्तरस्मै हविषे वत्सानपावर्तये-
 त्त्सिवं^३ तंच प्रायश्चित्तिरुभयान्वा एष देवांभागधेयेन व्यर्धयति ये
 यंजमानस्य सायं च प्रातश्च गृहमागच्छन्ति यस्य सायं प्रातर्दुग्धं^४ ह-
 २ विरातिमाहृत्योदनं पञ्चशरावं निर्वपेदपि देवतानां^५ प्रथमं यजेद-
 पिमुखा एवं देवताः प्रीणात्यपि वा अन्वन्या देवता इन्द्रमन्यास्तां
 एवोभयीः प्रीणात्यथोत्तरस्मै हविषे वत्सानपावर्तयेत्त्सिवं^६ तंच प्राय-
 श्चित्तिर्यत्कीटावपन्नेन^७ जुहुयादप्रजा^८ अपशुंयंजमानस्याद्यदनायत-
 ने^९ निनयेदनायतनस्स्यान्मध्यमेन पर्णेन द्यावापृथिव्यर्चान्तःपरिधिं
 १० निनयेद् द्यावापृथिवीं वै यज्ञस्य प्रतिष्ठां प्रतिष्ठांमेवंनं गमयति सैवं
 तंच प्रायश्चित्तिर्यत्प्रयाजेष्वनिष्टेषु प्राङ्ङ्गारस्कन्देदध्यवे च यंजमा-
 नाय चाकी स्याद्यद्विद्याणा ब्रह्मणे च यंजमानाय चाकी स्याद्यत्प्रत्यङ्
 होत्रे च पन्थै चाकी स्याद्यदुदृष्टिधिं च यंजमानस्य च पशुभ्यो ऽकी
 स्यात्तं प्रहरेत् ॥
- ११ सहस्रशृङ्गो वृषभौ जातवेदास्तोमपृष्ठो घृतवान्सुप्रतीकः ।
 मां मा हासीन्वाथितो नैत्रा^{१०} जहानि सहस्रपोषसं गोपोषं च यच्छ ॥
 इति ब्रह्मण्यैवंनं प्रहरति सैवं तंच प्रायश्चित्तिर्यं वा एतस्य यज्ञस्य

^१ Ch पय पयसैवास्मै (Dittographie)

^२ Dies par fehlt in W 1

^३ So

T 4 यत्सानपावर्तयेत्, desgl. W 1 ohne Accent, TBr 3 7, 1, 7 यत्सानपाकुर्वान् Ch यत्सानुपा, desgl. Kap S 48 16, vgl. weiter unten, sowie das Ende des vorigen Capitels

^४ Ch प्रातर्दुग्धं in T 4 प्रातर्दुग्धं abgebrochen, W 1 प्रातर्दुग्धं, desgl. Kap S 48, 16

^५ So corr M's निर्वपेदना, Kap S 48 16 निर्वपेदपि देवता प्रथमं निर्वपेत्, TBr 3 7 1, 8 यानि देवताना एवम यजेत्

^६ Von प्रथमं 118 एष in T 4 abgebrochen, Accent ergänzt

^७ Von द्रमन्या 118 तरस्मै in T 4 abgebrochen Accent ergänzt

^८ So corr mit Caland, Ch und Kap S 48 16 दत्सानुपावर्तयेत्, T 4 यत्सानुपावर्तयेत् oder नपावर्तयेत् W 1 नपावर्तयेत्

^९ W 1 ति ॥ यत्कीटावपन्नेन ^{१०} So T 4 und W: ohne Accent, Ch जुहुयादप्रजा दप्रजा in T 4 ohne Accent, der Accent nach dem folgenden Capitel ergänzt ^{११} T 4 दानायतने ^{१२} So Ch, ohne Acc T 4 नैत्रा, W 1 नैत्रा, Kap S 48 16 नैत्रा जहानि vgl. AV 13, 1 12, TBr 3 7, 2, 7

मीयते' यस्य प्रत्ये ऽहन्पत्न्यनालमुका' भवति तामपहृद्य यजेत सं-
वेणैव यज्ञेन यजते' तामिष्टोपहृयेत' ॥

सा त्वमस्यमो ऽहममो ऽहमसि सा त्वम्' ।

ता एहि संभावही पुंसे पुत्राय कर्तवे' ।

रायस्पोषाय सुप्रजास्त्राय सुवीर्याय ॥

इत्यर्थे एवैनामाभजति' सैव तत्र प्रायश्चित्तिः ॥ १८ ॥

cf Kap S. 48, 16, TBr. 3, 7, 1, 6—9, 3, 7, 2, 6 und 7.

यदेववृष्टेन' जुहुयादंपरूपमस्यात्मजायेत' यत्प्रत्येयात्पापीयानस्या-
द्यन्नं^{१०} जुहुयादातिमाद्यंत ॥

मित्रो ज्ञान्यात्प्रयति प्रजानंमित्रो दाधार^{११} पृथिवीमुत द्याम् ।

मित्रः कृष्टीरनिमिषाभिचष्टे मित्राय^{१२} हृष्य घृतं वद्विधेम^{१३} ॥

इति मैत्र्यचो समिधमाधाय होतव्यं मित्रो वै यज्ञस्य शान्तिमि-
त्रेणैवेनच्छमयति^{१४} तद्दुत्पाधान्यां^{१५} दुग्ध्यां पुनर्होतव्यं सैव तत्र प्राय-
श्चित्तिर्यत्कीटावपचेन जुहुयादंप्रजा^{१६} अपभुंयजमानस्याद्यन्नं जुहुया-

^१ Accent corrigiert, T 4 मीयते ^२ Kap S 48, 16 उप्य पत्ये धं पश्यमानमुका भयति, TBr 3, 7, 1, 9 यस्य प्रत्ये एन पश्यमानमुका भयति ^३ So T 4 und W 1, Ch दजते,

Kap S 18, 16 यजते, cf TBr 3, 7 1, 9 ^४ So corr mit Caland; Ch पृष्येत

Kap S 48, 16 व्योपहृयेत, TBr 3, 7, 1, 9 व्योपहृयेत ^५ Kap S 48, 16 द्यारत्

पृथिवीं त्व मयुमामाहममो एमसि सा त्व मा त्वमसि मीह, TBr 3, 7, 1, 9 अमृतमसि सा त्वम, cf AV 14 2 71 ^६ Kap S 48, 16 तायेति सत्प्रत्येयो पुंसे पुत्राय कर्तवे इत्यर्थे

etc (der dritte Halbvers, resp die Worte रायस्पोषाय u s w fehlen in Kap S)

^७ So corr Ms मयजम, aber Kap S 48, 16 इत्यर्थे एतेना तदाभयति, TBr 3, 7, 1, 9

यज्ञं एतेनामुपहृयेत ^८ So T 4, desgl Ch, ohne Accent, ebenso TBr 3, 7, 2, 3, Kap S 48, 17 यदयवृष्टेन; W 1 यदेववृष्टेन ^९ Ch स्वात्मजायेत ^{१०} Ch यत्प्रत्ये

यात्पापीयस्या', T 4 ऽहन्पत्येयात्पापीया', W 1 प्रत्येयात्पापीयात्स्या' Kap S 48, 17 नत्प्रत्येया

स्यापीयास्या' ^{११} Ch प्रजानमित्रो दाधार, Kap S 48, 17 = RV 3, 59, 1 ^{१२} Von

मित्राय bis माधाय हो in T 4 abgebrochen, daher Accent ergänzt ^{१३} Kap S.

48, 17 घृतं वद्विधेमोत = RV 3, 59, 1 ^{१४} Ch मित्रेणैवेनच्छमयति, W 1 मित्रेणैवेनच्छमा

यति, besser Kap S 48, 17 मित्रेणैवेन शमयति, aber TBr 3, 7, 2, 4 मित्रेणैवेनच्छमयति

^{१५} So corr. Ms तद्दुत्पाधान्यां=दुग्ध्यां, resp ohne Accent, aber Kap 48, 17 तद्दुत्पा-

द्यान् दुग्धा, TBr 3, 7, 2, 4 तददस्या । धन्यां दुग्ध्या पुनर्होतव्यम् । ^{१६} Von प्रजा bis

zum folgenden ह्य in T 4 abgebrochen, Accent ergänzt.

दांतिमार्हेत्त्राजापत्यं यर्चा चल्मीकवर्पायामंवनयेत्त्राजापत्यो वै व-
ल्मीको यज्ञः प्रजापतियज्ञ एव यज्ञं प्रतिष्ठापयति तद्भुत्वाधान्या
दुग्ध्वा पुनर्होतव्यं सैवं तत्र प्रायश्चित्तिः ॥ यदि पूर्वस्यामाहुन्या हुता-
यामुत्तराहुतिस्संन्देद् द्विपाद्भिः पशुभिर्यजमानो व्यूध्यते यदभिजुहुया-
५ चतुष्पाद्भिः पशुभिर्यजमानो व्यूध्यते ॥

यत्र वैत्य वनस्पति देवानां गुह्या नामानि ।

तत्र हव्यानि गामय ॥

इति वानस्पत्यं यर्चा समिधमाधाय होतव्यं वनस्पतिनैवास्यांतां
चानार्ता चाहुती विदाधार तद्भुत्वाधान्या दुग्ध्वा पुनर्होतव्यं सैवं
१० तत्र प्रायश्चित्तिः ॥ १९ ॥ cf. Kap. S. 48, 17; TBr. 3, 7, 2.

देवांश्च वा असुराश्चासिंल्लोक आसन्त्स प्रजापतिरकामयत् परा-
सुरान्नुदेय प्रजास्मृजयेति स एतानि चातुर्मास्यान्वपरयत्स^{१०} चातुर्मा-
स्यैरेवासुराभ्राणुदत्^{११} चातुर्मास्यैः^{१२} प्रजां असृजत् य एव विद्वीश्वानु-
मास्यैयजते^{१३} परा भ्रातृव्यं नुदते प्रं प्रजया प्रं पशुभिर्जायते ऽपिष्टी-
१५ माद्विश्वदेवं यज्ञक्रतुं निर्माय प्रजापतिः प्रजां असृजतोक्थ्यादरूपाप्र-

^१ Von उपयाम bis zum folgenden प्रजापति in T 4 abgebrochen; Accent ergänzt. ^२ Von पति bis प्राय in T 4 abgebrochen; Accent ergänzt. ^३ So

corr. Ms. तद्भुत्वाधान्यां न्युष्यां, resp. ohne Accent; vgl. oben und unten das Gleiche; Kap. S. 48, 17 तद्भुत्वाधान्यां दुग्धा; TBr. 3, 7, 2, 2 und 3 तद्भुत्वाधान्यां पुनर्होतव्यं

^४ T 4 व्यूध्यते, do. gl. Ch, ohne Acc.; W 1 व्यूध्येत, Kap. S. 48, 17 विजुध्येत; TBr. 3, 7, 2, 1 व्यूध्येत ^५ W 1 व्यूध्येत, Kap. S. 48, 17 विजुध्येत; TBr. 3, 7, 2, 5 व्यूध्येत

^६ So Ch; T 4 und W 1 गामय; cf. RV 5, 5, 10; ebenso Kap. S. 48, 17 गामय ^७ So T 4; Ch चानार्तांवाहुती विः; W 1 चानार्तांवाहुतीविः; Kap. S. 45, 17

स्वान्त चानार्तां वाहुती विदाधार; TBr. 3, 7, 2, 5 परस्यांतां चानार्तां वाहुती विदाधार ^८ So corrigiert; Ms. तद्भुत्वाधान्यां न्युष्यां, resp. ohne Accent; in Ch fehlt noch die Sylbe चा; aber Kap. S. 48, 17 तद्भुत्वाधान्यां दुग्धा; TBr. 3, 7, 2, 5 = Corr. ^९ Von स

bis नुदेय in T 4 abgebrochen; Accent ergänzt ^{१०} W 1 चातुर्मास्यान्वपरयत्स; Ch चातुर्मास्यान्वपरयत्सा; Kap. S. 48, 17 चातुर्मास्यान्वपरयत्सा; cf. Mitr. S. 1, 10, 5 चातु-

र्मास्यान्वपरयत्सा ^{११} Ch चतुः प्रजुदत् ^{१२} Ch चतुः ^{१३} Ch चतुः ^{१४} निन्दीमा bis मत्तु in T 4 abgebrochen; Accent ergänzt.

घासान्यज्ञक्रतुं¹ निर्माय प्रजां वरुणेनायाहयदतिरात्रांताकमेधान्यज्ञ-
 क्रतुं निर्मायेन्द्रो वृचमहन्वैश्वदेवेन वै सो² ऽसुरान्प्राणुदत्त वैश्वदेवेन
 प्रजां असृजत ॥ सृष्टां वां अन्याः प्रजां आसन्नसृष्टा अन्या अथ प्रजा-
 पतिरकामयत प्रजांस्सृजेयेति³ संवत्सरो वै यज्ञो यज्ञः⁴ प्रजापतिस्सं
 एते आत्मनो ऽधि पयसी निरमिमीतोधन्यं च वस्यं चाथैताभ्यो⁵
 देवताभ्य एतानि हवीषि भागं⁶ निरवपत्तैः⁷ प्रजां असृजतर्तुभ्यो वै
 ताः प्रजाः प्राजायन्तैव एतानि पञ्च हवीषि पञ्च ह्यृतवस्तं⁸ एवं
 प्रजायते ऽगिरेव प्रावापयत्सोमो रेतो ऽदधान्मिथुनं वा अयिंश्च सो-
 मश्च सविता प्रासुवत्संवत्सरो⁹ वै सविता¹⁰ द्वादश मांसास्संवत्सरस्स-
 स्साद् द्वादशकपालो ऽप्यो¹¹ वैश्वदेवत्वयिव द्वादशकपाल उपार्शुं यज-¹⁰
 त्यनिरुक्ती हि संवत्सरस्सरस्वत्येव सृष्टामु¹² वाचमदधात्पूरणं प्रतिष्ठा-
 मभ्यसृजन्त¹³ ॥ वाग्वै संरस्वती पणवः पूषा मिथुनं वाक् च पणवश्च
 मध्यतो वै प्रजां विसृज्यन्ते ऽन्ततो मिथुनाद्विपूचीः¹⁴ प्रजायन्ते तदे-
 तं प्रजापतेरेवाधि मध्यतः प्रजा विसृज्यन्ते ऽथादो ऽन्ततो¹⁵ मिथु-
 नादुभयतो विपूचीः¹⁶ प्रजायन्ते वाचंघ्नानि वा एतानि हवीष्यिना¹⁵

¹ W 1 wohl क्या* Ch क्तुनिं¹ ² von सो bis प्रजा in T 4 abgebrochen, Accent ergänzt ³ Von प्रजा bis यज्ञ in W 1 nicht vorhanden ⁴ Von यज्ञ bis एते in T 4 abgebrochen, Accent ergänzt ⁵ So wohl in T 4, W 1 यज्ञश्चा*, Ch घास, Kap S 48, 18 दस्य, vgl. Matr S 1, 10 5 दस्य u. Ann., die Conjectur घास hat nach Obigem nur eine sehr schwache Stütze an Ch in Kath., gar keine in Kap S und Matr S ⁶ तस्यो bis एतानि in T 4 abgebrochen, Accent ergänzt ⁷ W 1 भोगति* ⁸ Ch पमत्तै ⁹ Ch पचा ¹⁰ So T 4, desgl. W 1, ohne Accent, Ch म्मुता ¹¹ Von प्रासुवत् bis सविता in W zwei Mal ¹² ये सविता in T 4 abgebrochen, Accent ergänzt ¹³ एत bis द्वादश in T 4 abgebrochen, Accent ergänzt, für यो hat Kap S 18, 18 उपेति(*), W 1 liest अपासा उपानु यज्ञत्य*, hat also eine Lücke im Text ¹⁴ Matr S 1, 10, 5 सृष्टामु, auch Kap S 48 18 सृष्टामु ¹⁵ W 1 पुवापयत्सिष्टामभ्यसृजन्त ¹⁶ Kap S 48 18 द्विष्टतं ¹⁷ W 1 घो दो ततो
¹⁸ Kap S 48 18 विष्टतं

वां अनीकेनेन्द्रो वृचमहस्तोमेन' राज्ञा सविचां प्रसूतस्सस्वत्या' चै-
त्र्यां' पूषां वीर्यवृत्तिष्ठत विजितिरेवैतानि हवीषि ॥ २० ॥

cf Kap. S 48, 18, Mātr. S. 1, 10, 5

इति श्रीमद्यजुषि' काठके चरकशाखायामीरिमिकायां प्रायश्चि-
त्तिर्नाम पञ्चविंश' स्थानकं संपूर्णम् ॥

- 3 इन्द्रस्य' वै वृचं जमुष इन्द्रियं वीर्यमपाक्रामत्तदिदं सर्वमनुप्रावि-
शदप ओपधीर्वनस्पतीस्तेन देवा अथ्राम्यैस्त इदं समनयन्यत्सान्नाय्यं
मिथुनं वै दधि च पयश्च यत्सैसृष्टं मण्डमिव' मस्त्विव परीव ददृशे
गर्भ एव स तपसो वै प्रजाः प्रजायन्ते तपस्त्वमेतद्गच्छति यच्छृतत्वं
गच्छति तत एव प्रजायते यद्वैश्वदेव्यामिध्या⁹ प्रजा असृजत तस्मा-
10 दिमा वैश्वदेवीः प्रजास्तोका वै विश्वे देवास्तानेवैतद्यजत्यमुतःप्रदा-
नाच्चि प्रजा उपजीवन्ति ॥ योनिर्या एष प्रजानां तं मरुतो ऽभ्य-
कामयन्त ते ऽ¹⁰होगृहीता¹¹ असृज्यन्त यत्स्वतवद्वास्वत्यायैव निष्कृत्यै

¹ W 1 महान्तो ² Von मण्डमिव bis पौष in T+ abgebrochen, daher Accent ergänzt. ³ Vgl. Mātr S 1, 10, 5 चेत्रा (var चेत्रा) Kap S 48, 18 मण्डमिव वास पूषा पौ.

⁴ So corr. Ch पञ्चविंशति ⁵ So corr gemäß den andern Unterschriften, Ch द्यौर्द्वयै

⁶ So corr. Ch पञ्चविंशति ⁷ So die Unterschrift des Capitels in Ch

⁸ Dieses und die folgenden Capitel wieder nur in Ch vorhanden ⁹ So corr

Ch यद्वैश्वदेव्या, cf Mātr 1, 10, f. a. A., wo zu corrigiren ist. ¹⁰ So corr Ch

यद्वैश्वदेव्या Mātr S 1, 10, 6 यद्वैश्वदेव्या ¹¹ So corr Ch देव्यामिध्या ¹² Ch setzt

ergentlich das " über den e-Strich des ते das ist correct, wenn kein Zeichen für die Elision des a gesetzt wird, wie das in Ch vorliegt, setzt man dieses aber,

so scheint es nur unmöglich, das " dem vorausgehen zu lassen

पशवो वै मरुतः प्रजननायैष पशूनां सप्तकपालो भवति सप्त हि मरुतो निरवत्या एव मारुतो ऽथो याम्यमेवैतेनान्नाद्यमवरुन्दे ता वैश्वदेवेन सृष्टा विपूचीर्युदायैस्ता^१ द्यावापृथिव्येन पर्यगृह्णात्प्रजानामेवैष सृष्टानां परिगृहीत्यै यदेककपालस्तेन प्राजापत्यः प्रजापतिमेवैतद्देवता अभि प्रतिष्ठति यजमानो वा एककपालं ज्ञाहवनीय-^५ स्वर्गो लोकस्सर्वहुतं जुहोति हविर्भूतमेवैनं स्वर्गं लोकं गमयत्यात्मा वा एककपालः पशवो घृतं यद्दृतेनाभिपूरयति पशुभिरेवैनं समर्धयति यदाभिपूरयेद्भुञ्जन्त एनं पशव उपतिष्ठेरन्नधरं ह्येनं पशुभ्यः करोत्याविःपृष्टः^२ कार्यं उत्तरमेवैनं पशुभ्यः करोति भुञ्जन्त एनं पशव उपतिष्ठन्ते तन्नन्नं सूक्ष्मभ्येव पूरयेन्न हि पशवो न भुञ्जन्ति बर्हिषदं^३ करोति प्रतिष्ठित्यै यजमानं वै हूर्द्धन्तं प्रजा अनुहूर्द्धन्ति यजमानं प्रतिष्ठित्यै यजमानं प्रतिष्ठित्यै यजमानस्य प्रतिष्ठित्यै ॥ १ ॥ cf. Mātr. S 1, 10, 5 am Ende bis 1, 10, 7 in der Mitte.

वेधासंनद्धस्तर्हि भवति वेधासंनद्ध^४ इध्मस्त्रेधाविहितानि हि संवत्सरेण चातुर्मास्यानि वसन्ता यजेत प्रजननाय प्रवणे यजेत प्रजन-^{१५} नाय प्रस्त्रो भवन्ति प्र मा जनयानीति^५ नोत्तरवेदिमुपवपन्ति प्रजननायायिं मन्थत्ययिं वै पशवो ऽनुप्रजायन्ते प्रजननायाथो वृषाणामेवैतं यजमानाय जनयति पशवो वै पृषदाज्यं नानारूपाः^६ पशवस्तस्मान्नानारूपमायैयं घृतमैन्द्रं दध्यैन्द्राय^७ पृषदाज्यं देवतया प्राणापानौ वा इन्द्रापी मिथुनं प्राणापानौ मिथुनयोनयः प्रजास्त-^{२०} सादेव मिथुनात्प्रजायते ॥ यदि वसन्ता यजेत द्विरुपस्तृतीययात्सकृदभिघारयेदोपधीरेव प्रतिष्ठापयति यदि प्रावृषि यजेत सकृदुपस्तृणी-

^१ So corr. Ch छष्टा; cf. Mātr. S 1, 10, 7 a A. ^२ So corr. im Anschluß an Mātr. S 1, 10, 7 (p. 147, Z. 4), Ch विःसृष्टः ^३ So corr. Ch स्त्रेधासवद
^४ So corr. Ch जननायानिति; Mātr. S. 1, 10, 7 (p. 147, Z. 15) = Corr. ^५ So corr. Ch छष्टानारूपः
^६ So corr. Ch दध्यैन्द्राय, Mātr. S. 1, 10, 7 (p. 147, Z. 16) = Corr.

याद्विरभिधारयेदृष्ट्वैव' पशूनभिजिघर्ति' प्राणोभ्यो वै प्रजाः प्रजायन्ते
 प्राणा एतानि नव हवीषि नव प्राणा आत्मा देवता तत एव प्र-
 जायते नव प्रयाजा नवानुयाजा द्वा आज्यभागा अशौ हवीष्यये
 समवद्यति वाजिनो यजति तन्निशन्निशदक्षरा विराडन्व विराड् वि-
 5 राज्यवान्वाद्ये प्रतितिष्ठति विंशदक्षरा वै विराड् विराजो' योनेः प्र-
 जाः प्रजायन्ते विराज एवैना योनेः' प्रजनयति ॥ विंशन्निशद्वै राव-
 यो मासो यो वै मासस्स संवत्सरस्संवत्सरः प्रजापतिस्तदेतत्प्रजापते-
 श्वैव विराजश्चाधि मिषुनात्प्रजायत एकैकया वा आहुत्या द्वादश
 द्वादश राचीरयुवन्त ता यावतीस्संवत्सरस्य राचयस्तावतीस्संख्याने
 10 संवत्सरमेव भ्रातृव्याद्युवते वैश्वदेवेन वै ते चतुरो मासो ऽयुवन्त वरु-
 णप्रघासैः परीश्वतुरस्साकमेधैः' परीश्वतुरस्तानेव' भ्रातृव्याद्युवते यश्च-
 तुरश्चतुरो' मासो ऽयुवन्त तच्चातुर्मास्यानां चातुर्मास्यत्वम् ॥ २ ॥
 cf. Mātr S 1, 10, 7 in der Mitte bis 1, 10, 8 in der Mitte.

वैश्वदेवेन यजते प्रजाकामो वा पशुकामो वा न वरुणप्रघासैर्न
 साकमेधैस्सर्वो वै पुरुषस्साहस्रो^१ जायते यावत्तरसं' त्वै गच्छति प्रज-
 15 ननमेतद्विर्यद्वैश्वदेवं प्रजननमेव यजते स्वां माचां गच्छानीति यदा
 सहस्रं पशून्गच्छेदथ वरुणप्रघासैर्यजेत यदेव तत्सहस्रमर्गस्सस्वीही
 ऽवयजत^२ ऋतुयाजी वा अन्यश्चातुर्मास्ययाज्यन्यो यो वसन्तो ऽभूत्पा-
 वृड्भूच्छरद्भूदिति यजते स ऋतुयाजी यस्त्वयोदशं मासं संपादयति
 स त्रयोदशं मासमभियजते स चातुर्मास्ययाजी चीनृजूनिष्टा चतुर्थ-
 20 मुत्सृजेद्द्वौ परा ऋजू इष्ट्वा तृतीयमुत्सृजेद्ये^३ वै त्रयस्संवत्सरस्तेषां प-

^१ So corr. Ch घावे गृह्यैव ^२ So corr. Ch लिपंति ^३ So corr. Ch
 विराजा ^४ So corr. Ch योनेः; cf. Mātr S 1, 10, 8 (p. 149, Z 7) ^५ So
 corr. Ch परां च; cf. Mātr S. 1, 10, 8 (p. 115, Z. 12 und 13) ^६ So corr.
 Ch परां च ^७ So corr. Ch एव ^८ So corr. Ch सद्यो, Mātr. S. 1, 10, 8
 (p. 148, Z. 21) = Corr. ^९ So corr. Ch घाद्युत्सरे; vgl. Mātr. S. 1, 10, 8 (p. 148,
 Z. 21) ^{१०} So corr. Ch पजेत ^{११} So corr. Ch द्यो, Mātr. S 1, 10, 8 (p. 148,
 Z. 17) = Corr

द्विंशत्पूर्णासा यौ द्वौ तयोश्चतुर्विंशतिर्ये पद्विंशत्यधि ते चतुर्विं-
 शतिमुपयन्त्येप वाय स चयोदशो मासस्तमेवैतत्संपादयति तमभिय-
 जते ॥ यद्दहिर्हिः प्रयाजेषु यजत्योपधीस्तद्यजति' यद्दहिर्ह्यनुयाजेषु फलं
 तद्यजति यद्दहिर्ह्यवर्तिनां यदेव फलादधि प्रजायते तद्यजति यद्दुरो
 यजत्युपस्थं तद्यजति यदुपासानक्ता व्युष्टिं चैव' निष्कृतिं च तद्यजति 5
 यज्जोष्ट्री यदेव जातं यज्जनिष्यमानं तद्यजति यद्दूर्जाहुती यदेवाग्निं
 च पिबति च तद्यजति' यद्दैव्या हातारेमे वै दैव्या हातारेमे एव
 तद्यजति यत्तिस्रो देवीर्वाग्वै तिस्रो देवीर्वाचमेव तद्यजति च्छन्दींसि
 वै वाक्छन्दींस्येव तद्यजति नरागंसं यजति तनूनपाद्वै यज्ञः प्रसृतो
 नरागंसो ऽप्रसृतः प्रसृतो वा एतर्हि यज्ञस्तस्मान्नरागंसमनुयाजेषु य- 10
 जति त्वष्टारं यजति स हि रूपाणि विकरोति वनस्पतिं यजत्यूर्ग्वै
 सोमो वनस्पतिस्सौमीरिमाः प्रजाः प्रजास्वेवोजं दधाति ॥ ३ ॥

cf. Mātr. S 1, 10, 8 in der Mitte bis 1, 10, 9 in der Mitte.

वाजिनो यजति पशवो वै वाजिनस्तानेव तद्यजति न वा एष'
 सुयज्ञ इव सीस्थिते हि यज्ञे' प्रदत्तेषु परिधिषु जुहोति यदनवानि' हो- 15
 ता यजति तेन यज्ञः क्रियते ऽनुयजत्यभिस्समिष्टिरभिः प्रतिष्ठितिस्स-
 मिष्ट्या एव प्रतिष्ठित्यै पशवो वै वाजिनो यन्संस्थापयेत्तान्संस्थापये-
 दसंस्थिता ह्येते सददि प्रजायन्ते वहिर्नुनिषिञ्चन्गृह्णात्युपभेग्भेव रेतो
 दधाति प्रजा वै वहीं रेतो वाजिनं प्रजास्वेव रेतो दधात्यूर्ध्वञ्जुरासी-
 नो यजत्यूर्ध्वञ्जुर्हि पशुः पशौ रेतो दधाति समुपहूय भक्षयन्ति सोम-
 षीय इव ह्येष सर्वे ऋत्विजः प्राश्नन्ति वाजिनो मे यज्ञं वहानित्या- 20
 त्मना प्राश्नीयादात्मन्वेव वाजं धत्ते ॥ ४ ॥

cf. Mātr. S 1, 10, 9 (zweite Hälfte)

¹ So corr. Ch यश्वोद' ² So corr. Ch व्युष्टिं श्वेद्य oder श्वेद्यत्र (undeut-
 lich) ³ So corr. Ch घातिं ⁴ Erste Hand nur तद्यजति ⁵ So corr.
 Ch एव, cf. Mātr. S. 1, 10, 9 (p. 149, Z. 16) ⁶ So corr. Ch पञ्चो; cf. Mātr.
 S. 1, 10, 9 (p. 149, Z. 16) ⁷ So corr. Ch यदनय'

ता वैश्वदेवेन सृष्टास्तस्मिंस्तरुणमन्वरुणो ऽगृह्णादपो आहुरति
 वै तास्तमर्चस्ता अतिचरन्तीर्वरुणेनापाहयदिति तस्मात्पिता ना-
 तिचरितवै वैश्वदेवेन वै प्रजापतिः प्रजा असृजत तस्य मरुतो ह्यं
 व्यमन्नत ततो ऽ'होगृहीता' असृज्यन्त' ताभ्यो भेषजमैच्छत्तदात्मन्नेवै-
 5 च्छत्स एतदात्मनो ऽधि पयो' निरमिमीत तेनाभ्यो ऽ'हो ऽवायजद-
 हसो' वा एपावेष्टिर्यद्वरुणप्रघासा जग्धाद्वै वरुणो गृह्णाति तस्माद्-
 रुणप्रघासा यावद्वै कुमारे ऽन्वो' जात एनस्तावदेतस्मिन्नेनो भवति
 यो वरुणप्रघासैर्यजते ऽथैतानि पञ्च हवींषि संतत्यै ॥ सावित्रो ऽष्टा-
 कपालो गायत्रो हि देवानां सवितैन्द्रायो द्वादशकपालो वैश्वदेव-
 10 त्वाय यद्वै तत्रजा वरुणगृहीता अवेद्वीयन्तेव' तदास्विन्द्रायी बल-
 मधत्तां न वै ताः प्राणीस्ता अप्राणन्तीर्वरुणो ऽगृह्णात्प्राणापानौ वा
 इन्द्रायी प्राणापाना एवैतन्मध्यतो धीयेते शिथिला वै ताः प्रजा
 वरुणो ऽगृह्णादोजो वीर्यमिन्द्रायी श्रोज एवैतद्वीर्यं मध्यतो धीयेते
 निरवत्या एव मारुती निर्वरुणत्वाय वारुणी कन्वाय कायो यद्वा
 15 आभ्यस्तद्वरुणगृहीताभ्यः कम्भवत्तस्मात्कायः प्रजापतिचै ताः प्रजा
 वरुणेनापाहयत्प्रजापतिः क आत्मनैवैना वरुणान्मुञ्चत्यृतं' वै सत्यं
 यज्ञो ऽनृते स्तनृतमेपा करोति या पत्युः क्रीता सत्यथान्यैश्चरत्यनृत-
 मेव' निरवदार्यति सत्यमुपैति यद्वाचयति मेधामेवैनां यज्ञियां करो-
 ति न' निथु ब्रूयाद्यन्मिथु ब्रूयाद्वियतमेन यातयेत्" ॥ ५ ॥

cf Maitr S 1, 10, 10 und 1, 10, 11 a A

¹ Im Ms (Ch) das * über dem हो gesetzt, da kein Avagraha geschrieben ist.
² So corr Ch असृजत cf Maitr S 1, 10, 10 - Corr ³ So corr Ch एते, cf
 Maitr S 1, 10, 10 (p 150 Z 9) ⁴ So corr Ch घातयेत्, Maitr S 1, 10, 10
 (p 150, Z 10) - Corr ⁵ So corr Ch कुमारे न्वो, cf Maitr S 1, 10, 10 (p 150,
 Z 12) ⁶ Ch अवेद्वी- ⁷ So corr Ch चरद्वै ⁸ So corr Ch मत्पथा, अप
 für अथ doch nur dem metrischen Veda eigenthümlich vgl Maitr S 1, 10, 11
 a A - Corr ⁹ Das n mit Caland eingefügt, fehlt in Ch, cf TB 1, 6 5, 2
¹⁰ So corr In Ch von der ersten Hand nur वत् geschrieben dann oben पत् ein-
 gefügt, Maitr S 1, 10, 11 a A (p 151, Z 5) hat घातयेत् (vielleicht घातयेत् zu
 lesen)

आमपेपा¹ भवन्ति सर्वस्याहसो² ऽवेष्ट्यै यद्गृह्ययेयुर्विचक्रमिहो³
 ऽवेष्टि स्यात्पांचेभ्यो वै ताः प्रजां वरुणो ऽगृह्णाद्यत्पांचाणि पांचेभ्य
 एवैना वरुणान्मुञ्चति⁴ प्रतिपुरुषं भवन्ति प्रतिपुरुषमेवाहो⁵ ऽवयजत
 एकमधि भवति⁶ गर्भेभ्य एव तेनाहो⁷ ऽवयजते ऽन्नाद्वै ताः प्रजां वरु-
 णो ऽगृह्णाच्छूर्पेणान्नं विभ्रति तंस्माच्छूर्पेण हूयते स्त्रीपुंसौ जुहुतो⁸
 मिथुना एव प्रजां वरुणान्मुञ्चतः पुरस्तात्प्रत्यञ्चौ तिष्ठन्तौ जुहुतः पु-
 रस्तादेवाये⁹ ऽहो¹⁰ ऽवयजतो यत्पांचाणि य एव द्विपादः पशवो मि-
 थुनास्तेषां तेन पुरस्तादेहो¹¹ ऽवयजतो यन्मेपंश्च मेपी च य एव चतु-
 ष्पादः पशवो मिथुनास्तेषां तेनोपरिष्टादेहो¹² ऽवयजत उभयंत एवा-
 हो¹³ ऽवयजतः¹⁴ पुरस्ताच्चोपरिष्टाच्च ॥ पांचाणि हुत्वाग्निं¹⁵ संमार्ष्टि यवा-¹⁶
 हो¹⁷ ऽवायाद्युस्तस्मिन्नुत्पूते¹⁸ देवता यजानिति यद्वै प्रजां वरुणो¹⁹ गृ-
 ह्णाति शमी च यवं च न गृह्णाति हेमन्तो हि वरुणस्तंसादेतो
 हेमन्नं श्रुयतो यां एवावरुणगृहीती ताभ्यामेना वरुणान्मुञ्चति वरु-
 णयो²⁰ वै ययो वरुणदेवत्वस्त्वेनैव²¹ भागधेयेन वरुणं निरवदयते ऽथै-
 तां अनृतपशूं अनृताद्वै ताः प्रजां वरुणो ऽगृह्णाद्यदेतां अनृतपशू²²
 अनृतादेवैना वरुणान्मुञ्चति स्त्रीपुंसौ भवतो मिथुना एव प्रजां वं-
 रुणान्मुञ्चति लोमशौ भवतो मेध्यत्वाय यावन्तो हि पशवो लोम
 जगृह्णस्ते मेधं प्रापुंश्शमीपर्णानि²³ भवन्ति शन्त्वाय भूर्जो²⁴ वै नामैप
 वृष्टाः कार्या²⁵ वा एतस्य सुचः प्रजापतिर्वा अन्नाद्यं नावारुन्द तच्छ-

¹ Dieses Capitel findet sich auch in T₁ und Br₁ fol. 142 143 und ist nach diesen Handschriften accentuirt, Ch आमपेपा ² So T₁ und Br₁ fol. 142; ebenso Ch, ohne Accent ³ वरुणान्मु⁴ in T₁ und Br₁ fol. 143 ohne Accent. ⁵ So Ch, ohne Accent, in Uebereinstimmung mit Mātr. S. 1, 10, 11 (Z. 8. 9), T₁ und Br₁ fol. 143 wohl एकमधिभवति ⁶ Br₁ fol. 143 वापे हो एव ⁷ Ch वायजतः ⁸ Br₁ fol. 143 पांचाग्नि ⁹ Accent corrigirt, T₁ हुत्वाग्नि, Br₁ fol. 143 हुत्वाग्नि ¹⁰ Ch वरीहो ¹¹ Br₁ वायवु ¹² Accent ergänzt, वरुणो in T₁ und Br₁ fol. 143 ohne Accent. ¹³ Br₁ fol. 143 वायवो; Mātr. S. 1, 10, 12 (p. 151, Z. 18) वायवो, was offenbar zu corrigiren ist. ¹⁴ Br₁ fol. 143 वायव-
 देवेभ्यस्ते ¹⁵ Br₁ fol. 143 तेषाम्पाद्युग्णो ¹⁶ Br₁ भूर्जो ¹⁷ Br₁ कार्या वा

तैध्मेनांवारुद्ध¹ परश्शतानि कार्याण्यन्नाद्यस्यावरुद्धै सहस्रेध्मो² ह
 त्वां ईहसो³ ऽवेष्टिं विव्याच परस्सहस्राणि⁴ कार्याण्यहसो⁵ ऽवेष्ट्यै ॥ ६ ॥
 of Matr S 1 10, 11 und 12

यतीन्वै⁶ सालावृकेया आदिस्तेषामेतानि शीर्षाणि यत्कूर्जुरासी-
 मपीथ एष उदीषति यत्करीराणि यत्करीराणि भवन्ति सोमपीथमे-
 5 वावरुद्धे प्रजापतेर्वा एतज्ज्येष्ठं तोकं यत्पर्वतास्ते यक्षिण आसीस्ते
 यत्र यत्राकामयन्त तत्परापातमासताय वा इयं तर्हि गिधिलासी-
 त्तेषामिन्द्रः पश्चानच्छिनत्त्रैरिमामर्दृह्ये पश्चा आसीस्ते जीमूता अ-
 विस्तस्नात्ते गिरिमुपप्लवन्ते योनिर्ह्येषामेष तस्माद्गिरौ भूयिष्ठं वर्षति
 यत्पाश्चरत्तानि करीराणि तदेतन्नावृष्युञ्जीमूताः प्लवन्ते यजन्ते वरुण-
 10 प्रधासैर्वृष्टिमेव संतनोति तस्मात्तर्हि भूयिष्ठं वर्षति वृष्टिं हि संतनो-
 ति न वैश्वदेव उत्तरवेदिमुपवपन्त्युपात्र वपन्ति प्रजाता एव प्रजाः
 परिगृह्णाति योत्तरा वेदिर्या अग्नीः प्रजास्तार्सा सा योनिस्तास्ताम-
 नुप्रजायन्ते या दक्षिणा वेदिर्या आद्याः प्रजास्तार्सा सा योनिस्तास्ता-
 मनुप्रजायन्त⁷ उभयोरिवैतदचीश्चाद्याश्च प्रजाः प्रजनयन्त्यं वाव हस्त
 15 आसीन्नायं येषा द्वितीया वेदिस्तयेमं द्वितीयं हस्तमविन्दैस्तस्मादेष्ट⁸
 एतस्य परिवेष्टापरजो हि तस्मात्कनीयाञ्ज्यायीसं परिवेष्टेष्टे समे
 कार्ये समौ हीमौ हस्ता असंभिन्ने भवतो ऽहसो ऽवेष्ट्यै यत्संभिन्दुर-
 नवेष्टमेहस्यादेकस्वधामनु⁹ संभिन्दत्यनुसंतत्या उपोत्तरां¹⁰ वपन्ति न
 दक्षिणामनभ्यारोहाय ॥ इत्थं वै वरुणो विष्टमरुतो नाना यजन्ति

¹ Ch तद्वत्ध्मेनाद्यथ BrI ताच्छतैध्मेनाद्यथ ² So corr Ch वृहसेजे T1 und BrI fol 143 सहसेष्ट, cf Matr S 1, 10, 12 (p 152 Z 4) — Corr ³ So T1 und BrI fol 143, in Ch ए त्या ऽहसा vgl Matr S 1, 10, 12 (p 152 Z 4) ⁴ So BrI fol 143 in Ueberinstimmung mit Matr S 1, 10, 12 (p 152, Z. 5) in T1 und Ch fehlt परस्, T1 सप्तशणि desgl Ch ohne Accent ⁵ Dieses und die folgenden Capitel beruhen wieder nur auf Ch ⁶ So corr Ch वन्ते ⁷ So corr Ch विदोस्त cf Matr S 1, 10, 13 (p 153 Z 3) — Corr ⁸ So Ch, Matr S 1, 10 13 (p 153, Z 6) irrig cf Ap 13, 5 20 एकस्वधया वेदो अनुसमि नति u Caland ⁹ So corr Ch वरा

पापवसीयस्य व्यावृत्तै यदध्वर्युः करोति तत्रतिप्रस्थाता करोति
 तस्माद्यद्राजा करोति तद्विद्वरोति न वैश्वदेवे त्रिंशदाहुतयस्सन्ति न
 साकमेधेषु वरुणप्रघासेषु वाव त्रिंशदाहुतयो वैराजः पुरुषो दश ह-
 र्त्या अङ्गुलयो दश पद्या दश प्राणास्तर्न्निशन्निशदस्यरा विराड्वैराजः^१
 पुरुषो यदेतर्ह्यवभृथमवैत्यात्मानमेवाहो ऽवयजते यद् वै यज्ञस्य स्वगा-
 कृतिं न प्राप्नोति वरुणस्तद्गृह्णाति यन्निष्कापेणावभृथमवैति यदेव
 वरुणगृहीतं तेन वरुणं निरवदयते ऽथो यदेवाच वरुणस्य न्यक्तं तस्य
 निरवत्या अनपेक्षमाणा ज्ञायान्ति वरुणस्यानन्ववायायैधो ऽस्येधि-
 पीमहीति^२ वरुणमेव निरवदायैधतुमुपयन्ति^३ समिदसि समेधिपी-
 महीत्याशिपमेवाशास्ते तेजो ऽसि तेजो मयि धेहीति तेज एवात्म-^{१०}
 न्यज्ञे ॥ ७ ॥ cf. Mastr S 1, 10 12 a E und 1 10, 13

प्रजास्सृष्टीहो ऽवेज्य सो ऽकामयत वृचि हन्यामिति स एताभिर्दे-
 वताभिस्सुग्भूलोपप्रायत^४ मरुद्भिर्विशापिनानीकेन^५ स वृचमभीत्य^६
 वृचं दृष्टोस्तम्भगृहीतो ऽतिष्टदन्भिघृष्णुर्वैस्त^७ मरुत ऐपीकैर्वातरथै-
 रथ्यैयन्त^८ ते ऽत्यैपिस्ते ऽस्य^९ यव मर्मागच्छीस्तदचेष्टत्सं वा एनं तदत-^{१५}
 पीस्तस्मात्सांतपना वार्वेष्वा^{१०} वै साकमेधा अपिना वा अनीकेनेन्द्रो^{११}
 वृचमहन्ननीकत्वयैवैषो ऽपिर्देवानी सेनानीस्सेनोत्थापनीयमेवैत-
 दिन्द्रो वै वृचाय वज्रमुद्यमं नाशकोत्स एतं मरुद्भ्यो भागं निरव-
 पत्तं मरुतो वीर्याय समतपन्त^{१२} तेन वीर्येण वज्रमुदयच्छत्सं^{१३} वा
 एनं तदतपीस्तस्मात्सांतपना मध्यंदिने निरुष्यत्सहिं ह्युभा अन्तौ^{२०}
 तपति चरुर्भवति ती हि सर्वतस्तपति देवा वै वृचस्य मर्म^{१४}

^१ So corr Ch विराड्वैराज^२ So corr Ch धैयर्होति^३ So corr Ch

येधतमुष* cf. waten 36 14 a E such Mastr S 1, 10, 13 a. E

^४ So corr

Ch सुतोपप्रायत cf. Mastr S 1, 10, 14 a A (p 153, Z 19) und Pa 8, 2, 19

^५ Ch नेकेन^६ So corr Ch दृत्रमार्ग्य^७ So corr Ch घृष्णुर्वै^८ So corr

Ch ध्ययन्, cf. Mastr S 1, 10, 14 (p 153, Z 20)

^९ So corr Ch *रथे ए^{१०} So corr Ch वार्वेष्वा^{११} So corr Ch अनेकेने^{१२} So corr Ch तप^{१३} Socorr mit Coland, Ch पच्छत ३ ^{१४} So corr Ch मर्म

नाविन्देस्तं मरुतः क्षुरपविना व्ययुस्तं वा एनं तदतपीस्तस्मात्सांतप-
नाः ॥ ८ ॥ cf. Mastr S 1 10 14

ते श्यो वृचं हनिष्यन्त उपावसंस्ते ऽब्रुवन्कस्य वाहेर्दं श्यो भविता
कस्य वा पचतेति त एतमोदनमपचन्त ते पशूनचिकयुर्यतरान्वा
५ इमे श्यः कमितारस्ते जेतार इति तेभ्य एतेन प्रातिष्ठैस्तानेतेनायच्छ-
न्पशूनामेवैषा यतिस्ते' श्योविजयिनो ऽवसीस्ते ऽब्रुवन्कस्य वाहेर्दं श्यो
भविता कस्य वा पचतेति त एतमोदनमपचन्त ते ऽब्रुवन्माहुतम-
शिप्मेति' ते मरुद्भ्यो गृहमेधेभ्यो ऽजुहवुः पशवो वै मरुतो गृहमेधा-
स्तेभ्य एव तदजुहवुस्ते संयज्ञा आसीस्ते ऽमुरा देवेभ्यः क्षुधं प्राहिण्वी-
१० स्तां देवाः प्रतिश्रुत्यैतमोदनमपचन्त सा देवेषु लोकमविच्छा' पुनर-
मुरान्प्राविशन्मैनाच्चिरदहदपि प्रतिवेश ओदनं पचेत् भ्रातृव्यायैव क्षु-
धं प्रहिणोति सैनं निर्दहति ॥ यद्वै चातुर्मास्यानां पाकयज्ञस्यैव तदे-
षां पशव्यं गृहमेधो वै पाकयज्ञो न' प्रयाजा इज्यन्ते नानुयाजा न
सामिधेनीरन्वाहाज्यभागी यजति तेन यज्ञः क्रियते ऽप्ये समवद्यन्-
१५ यिस्समिष्टिरग्निः' प्रतिष्ठितिस्समिष्ट्या एव प्रतिष्ठित्यै पशवो वै गृह-
मेधाः पशव इडा तस्मादिडामुपह्वयन्ते निष्कापो निधीयते संतत्यै
तेषां वा उभयेषामिन्द्रः प्रावसत्ते देवा एतमिन्द्राय भागं न्यदधुरसा-
ञ्छी' निहितभागे वृणाता इति रुवथो वपद्वारी ऽथो अमुराणामे-
व तद्वृषभमत्याह्वयचस्मान्मजनयादित्यृषभमाह्वयतीन्द्रमेव तच्चिह्वयते
२० ऽथो पुष्टिमेव भ्रातृव्यस्य वृद्धे ॥ ९ ॥

cf. Mastr S 1 10 15 und 1 10 16 a A

सवसा गावो वसन्ति साकमेधत्वाय यत्पत्नी नाशीयादसाकमे-
धास्स्युर्यत्पत्न्यध्नाति' साकमेधत्वाय निर्जृतिर्वा एतद्यज्ञस्य गृह्णाति

¹ So corr Ch पति से cf. Mastr S 1, 10 15 (p 154 Z 12) - Corr ² cf
TBr 1 6 6 4 ³ So corr Ch विद्वा cf. TBr 1, 6 7, 2 - Corr ⁴ So
corr Ch म, cf. Mastr S 1, 10 15 (p 155 Z 3) ⁵ So corr Ch समिष्ट
⁶ Ch रसा छी oder doppeltes छ (undentheil), cf. Mastr S 1, 10 16 a A ⁷ So
corr Ch एन्वाणाति

यत्कथयति निर्वृतिर्वै स्त्री स्वया एष हस्तो यद्विर्व्यहृष्या जुहोति
 निर्वृत्तैव निर्वृतिं निरवदयते यद्वै यज्ञस्य स्वगाकृतिं न प्राप्नोति
 निर्वृतिस्तद्गृह्णाति निर्वृतिगृहीता वै दिर्विस्तप्री ह्येषावचरति यद्व्या
 जुहोति निर्वृतिगृहीतयेव निर्वृतिं निरवदयते स ष्वो वृचं हन्तुमु-
 पप्लायत' तं मरुतः परिक्रीडन्त आर्यैस्ते ऽस्याप्वा' धनयैस्त एनमभ्य-
 धर्षयैस्तस्मान्क्रीडयस्ते संयज्ञा आसैस्ते देवा असुराणां परमन्तं न प-
 रापयैस्ते मरुतः क्रीडीन्क्रीडती' ऽपश्यैस्ते ऽविदुर्जितमनसो वा इम
 इति तेभ्य एतं भागं निरवपैस्ततो' ऽजयन्विजित्या एवैपो ऽसौ वा
 आदित्य इन्द्रो रश्मयः क्रीडयस्साकं रश्मिभिः प्रचरन्ति विजित्यै ॥
 देवा वै वृचं हतं न व्यजानीस्तं मरुतो ऽथ्यक्रीडैस्तस्मान्क्रीडयो' ऽथै-
 तानि पञ्च हवीषि संतत्या अथेन्द्राय' इन्द्रायी वै तं वज्रेषाम्भीह-
 तामथो' आहुरिन्द्रायी असै वज्रमनुचिभृतामित्यथैन्द्र' एतेन वा इन्द्रो
 वृचमहन्स एतमुदारमुदहरतोदार एवास्यैप भाग एवाथ वैश्वकर्मा-
 णो विश्वा मे कर्म कृतानीति विश्वकर्मा' ह्यभवद्वृचं हत्वाप्रे वेर्होचं
 वेर्दूत्यमित्याधारमाधारयत्याहुतीनी' संपत्यै' धिंश्र्वाय ॥ १० ॥ 15

cf. Mātr S 1, 10, 16

प्रजासृष्टीहो ऽवेज्य वृचं हत्वा ते ऽमृतत्वमकामयन्त स्वर्गो वै
 लोको ऽमृतत्वं द्वादश मासास्संवत्सरस्स्वर्गो लोको यद्वादशगुहतयो
 ऽमृतत्वमेव तेन सृणोति सं वा एतत्संवत्सरमकृष्टादापद्वा एतत्संव-
 त्सरं यत्पद् पद् संपादयति पद्वा ऋतव ऋतून्वैतत्पुनरपिपादयति

¹ So corr im Anschluß an Mātr S 1, 10, 16 (p 155 Z 15) Ch सुपनायपत्, vgl oben 36, 8 a A ² So zweifelnd corrigiert im Anschluß an Mātr S 1, 10, 6 (p 153 Z 16) Ch heist vrayas womit ich nichts anzufangen weiß

³ So corr Ch क्रोडे क्रोडिता, Mātr S 1, 10, 16 (p 155 Z 19) = Corr ⁴ So corr Ch वप्रास्त ⁵ So corr Ch ध्यकीर्दित* cf Mātr S 1, 10, 16 (p 156, Z 1) = Corr

⁶ So corr Ch द्राना, cf Mātr S 1, 10, 16 (p 156, Z 2)

⁷ So corr Ch भोहता ⁸ So corr Ch त्रिभता ⁹ So corr Ch वर ¹⁰ So corr Ch वेर्दूत्यमि, cf aber oben kAth 9, 3 a E = Corr, desgl cf Mātr S 1, 10, 1 a A ¹¹ Mātr S 1, 10, 16 a E यतत्यै

तानपिपद्यमानानन्वपिपद्यते ततः प्रजायते ऽति वा एतत्संवत्सरस-
गाद्यद्वादशाहुतयस्संवत्सरमेवाभिपर्यावर्तत आपद्वा एतत्संवत्सरं पि-
तर ऋतवस्तमेव प्रजनयति तं प्रजायमानमनुप्रजायत^१ एतद्वा अस्य
संवत्सरो ऽभीष्टो ऽभूदभीष्टा ऋतवो ऽथास्य पितरो ऽनभीष्टा यदेष
५ पितृयज्ञस्तेनास्य पितरो ऽभीष्टाः प्रीता भवन्ति ॥ दक्षिणतो निरुष्यं
दक्षिणा हि पितृणामुभयतो निरुष्यमुभये हीज्यन्ते तन्नन्न सूहृद् दक्षि-
णत एव निरुष्य दक्षिणा हि पितृणां पद्धपालः पुरोडाशो भवति
पद्म ऋतव ऋतव एवास्य तेनाभीष्टाः प्रीता भवन्ति न वै धाना-
भिर्न मन्येन यज्ञो यदेष पुरोडाशस्तेन यज्ञः क्रियते ऽथैता धानास्तुधा
१० वा एता अमुपिंल्लोके ऽपरिमितास्संवत्सरस्य रात्रयस्ता एवास्यैता-
भिरभीष्टाः प्रीता भवन्ति न वै धानाभिर्न पुरोडाशेन पितृयज्ञो यदेष
मन्यस्तेन पितृयज्ञो ऽभिवान्यवत्साया^२ दुग्धे भवति सा हि पितृणां
नेदिष्टमेकयोपमन्थयेकलोका हि पितरो दक्षिणोपमन्थति दक्षिणा
हि पितृणामनारभ्योपमन्थति तद्धि पितृन्गच्छति ॥ ११ ॥

cf Muir S 1 10 17

१५ न प्राच्युद्धत्वा पितृयज्ञो हि न दक्षिणा यज्ञो ह्युभे दिश अन्तरो-
द्धन्युभये^३ हीज्यन्त उभयानेव व्यश्नोति देवाश्च पितृश्च चतुस्सक्तिर्वे-
दिर्भवति सर्वासु हि दिक्षु पितरः परिश्रिते याजयन्त्यन्तर्हिता ह्यमु-
ष्मादादित्यात्पितरो ऽथो अन्तर्हिता हि देवेभ्यश्च मनुष्येभ्यश्च पितर
उपमूलं वहिर्दति तेन पितृणां यहतेमूलं तेन देवानामुभये हीज्यन्ते
२० समन्तं वहिर्हस्तृण्णपर्येति समन्तं हीम ऋतव. परिविष्टा एति वा
एषो ऽस्माल्लोकाद्यः पितृयज्ञं पर्येति यदस्तृण्णपुन पर्येतीममेव लो-
कमुपावर्तते ऽमुपिन्वै पूर्वस्मिन्देवता यजन्ति यत्तच्च यजेदाहुतीस्स-
सृजेत्समदं कुर्याद्गार्हपत्ये गृतं कुर्वन्ति तेन यज्ञः क्रियत ओदनपच-

^१ So corr Ch मानुष

^२ So corr Ch भिषान्य

^३ So corr Ch ह्यु

नादग्निमाहरन्ति तद् स्वन्वान्यत आह्रियत उगन्तस्त्वा हवामह इत्य-
न्वाहोऽगन्तो हि पितरो ऽनुष्टुभमन्वाहान्तो^१ वा अनुष्टुभन्तः पितरो
ऽथो अनुष्टुभि सर्वाणि च्छन्दांस्येकामन्वाहैकलोका हि पितरस्त्रिर-
न्वाह तृतीये हि लोके पितरो यदेकामन्वाह तेन पितृणां यच्चिर-
न्वाह तेन देवानामुभये हीज्यन्ते नार्येयं वृणीते न होतारं मृत्योरैवैना^२
उत्सृजत्यपवर्हिषः प्रयाजान्यजति प्रजा वै वहिः प्रजा एव मृत्योरु-
त्सृजति संष्ययते वै मनुषेभ्यः करिष्यन्दक्षिणतो देवेभ्य उपष्ययते
ऽथाच प्राचीनावीतेन भयं व्यावृत्सै दक्षिणतो ऽवदायोदङ्गतिक्रम्य
दक्षिणावृत्य जुहोति दक्षिणा हि पितृणाम् ॥ १२ ॥

cf. Mitr. S 1, 10, 17 a D und 1, 10 18 bis in die Mitte

सोममये यजति सोमो वै पितृणां देवता पितृदेवत्यो हि सोमो^३
यत्सोमं पितृमन्तं यजति सोमपीस्तत्पितृन्यजति यद्वर्हिषदो यज्वन-
स्तद्यदग्निष्वात्तान्गृहमेधिनस्तद्यदग्निं^४ कव्यवाहनं द्वे वा अपेस्तन्वौ ह-
व्यवाहन्या देवेभ्यो हव्यं वहति कव्यवाहन्या पितृभ्यो ऽग्निस्समिष्टि-
पिः प्रतिष्ठितिस्समिष्ट्या एव प्रतिष्ठित्यै पञ्च पञ्च कृत्वो ऽवद्यति
पञ्च ह्युतवस्त्वधा नम इति वपद्भरोति स्वधा हि पितृणां नमस्कारो^५
देवानां द्वे वै देवानां याज्यानुवाक्ये प्रान्यया यच्छति गमयत्यन्यया-
याच तिस्रः कार्या व्यावृत्सै द्वे अनुवाक्ये एका याज्या परे वै देवेभ्यः
पितरो यैषा तृतीयाभ्येवैतया प्रयच्छति ॥ देवान्वै पितृन्मनुष्याः पि-
तरो ऽनुप्रपिबन्ते^६ देवानेवैतत्पितृनयाद्ग्रन्सक्तिषु निदधाति तेन मनु-
ष्यान्पितृन्यजति त्रिर्निदधाति चीन्हीदं पुरुषानभिस्सस्त्रीन्परानन्वाचष्टे^७
त्रयो वै पिता पुत्रः पौत्रो^८ ऽनुसंतत्यै सर्वासु सक्तिषु निदधाति सर्वा
एव दिशो गमयति सर्वासु हि दिशु पितरो नास्यां निदध्याद्यदस्यां

^१ So corr. Ch शान्तो cf. Mitr. S 1, 10, 15 a A

^२ So corr. Ch दनि,

cf. Mitr. S 1, 10, 15 (p. 155, Z. 10) — Corr. ^३ So corr. Ch पिषते, cf. Mitr. S 1, 10, 18 (p. 155, Z. 16 17)

^४ So corr. Ch पञ्च, cf. Mitr. S 1, 10, 18 (p. 155, Z. 15)

निदधान्मृत्युनैनान्परिगृह्णीयात्तामेवानूद्यन्ति यत्तस्यां निमार्ष्टि ते-
 नैव तात्रीणात्यत्र पितरो मादयध्वमिति निष्कामन्ति त आहवनी-
 यमुपायन्ति सुसंहशं त्वा वयमिति त आ तमितोस्तिष्ठन्त्यन्तं वा एते
 प्राणस्य गच्छन्ति ये पितृयज्ञमुपयन्त्यपिमेवोपद्रष्टारं कृत्वान्तं प्रा-
 णस्य गच्छन्ति परेत^१ पितरस्सोन्यास इति पुनरायन्यनुषक्ता वा ए-
 तान्पितरो व्यावृत्त्या अमीमदन्त पितर इति प्रपद्यन्ते त ऊर्णा वा
 दशां वा न्यस्यन्ति यदेव तत्र निगच्छन्ति तस्य निरवत्त्या अपः परि-
 पिञ्चन्ति मार्जयत्येव पुनरपरिपिञ्चन्पर्यन्त्यमुं वा एते लोकं निगच्छ-
 न्ति ये पितृयज्ञमुपयन्ति प्रजापतिस्त्वा एनानत उन्नेतुमर्हति^२ यदे-
 १० तामनिरुक्तां प्राजापत्यामन्वाहाया विष्टा जनयन्कवैराणीति प्रजाप-
 तिरेवैनीस्तत उन्नयति पितृन्वा एतद्यज्ञो ऽग्न्यङ्ग्या पुनरायन्ति
 पाङ्गो यज्ञस्सहैव यज्ञेनायान्ति^३ पितृन्वा एतस्य मनो गच्छति मनो
 न्वहुवामह^४ इति तदेव पुनरुपहृत्यते ॥ १३ ॥

cf Matr S 1, 10, 18 (zweite Hälfte) und 1 10, 19

एतद्वा अस्य संवत्सरो ऽभीष्टो ऽभूद्भीष्टाः पितरो ऽप्यास्य^५ रुद्रा
 १५ अन्भीष्टा रुद्रास्त्वम्बका यदेते अम्बकास्तेनास्य रुद्रा अभीष्टाः प्रीता
 भवन्ति प्रतिपुरुषं भवन्ति प्रतिपुरुषमेव रुद्रं निरवदयत एको ऽधि
 भवति गर्भेभ्य एव तेन रुद्रं निरवदयत एककपाला भवन्ति न वै
 पुरुषं कपालैराप्नुमर्हत्येकधैवैनमाप्रोत्यभिघार्याः३ नाभिघार्याः३ इति
 मीमांसन्ते अभिघार्या एव न हि हविरनभिघृतं यदभिघारयेदुद्रं पशू-
 २० न्ववनयेत्तस्मान्नाभिघार्या एकोल्मुकी हरन्त्येकोल्मुकी हि रुद्राणां
 धूपायद्वरन्ति धूपायद्वि रुद्राणां पराचीनीं हरन्ति पराञ्चमेव रुद्रं हर-
 न्तीमां दिशि हरन्त्येतस्यां वै दिशि रुद्राणां गृहा गृहेष्वेव रुद्रं निरव-

^१ Vg) oben katb 9, 6 a A ^२ So corr mit Caland, Ch पितान्त सहेतुम् .
 cf Matr S 1, 10, 19 (p 159, Z. 10) — Corr ^३ Ch याति ^४ So corr
 Ch एयान्त cf aber oben katb 9, 6 ^५ So corr Ch पास्य, cf Matr S 1,
 10, 20 a A

यजते ॥ रुद्रास्तुं ते पशुं करोमीत्यास्तुकिरा एकमुपवपति पशुभ्य एव
रुद्रं निरवदयते तस्मात्तान्पशुपतिर्घातुकश्चतुष्पथे याजयन्ति चतुष्पथे
वै रुद्राणां गृहा गृहेष्वेव रुद्रं निरवयजत एष ते रुद्र भागस्सह स्व-
स्त्राधिक्या तं जुपस्व स्वाहेति शरद्वै रुद्रस्य स्वसाधिका तामेपो
ऽन्वचरति तस्मादेप शरदि भूमिष्टौ हन्ति तयैवैनौ सह निरवदयते म-
ध्यमेन पर्णेन जुहोति तद्वरक्षीहंतं यन्नाम्येण^१ जुहुयादुद्रः पशूनन्व-
वनयेत्तस्मादारण्येन हूयते ऽवाञ्च रुद्रमदिमहीत्यनृणा एवाभूवभ्येजं
गवे ऽश्वाय पुरुपाय चेत्यनृणा एव^२ भूत्वा भेपजमक्रत ॥ अश्वकं यजा-
मह इति परिरयन्ति या पतिकामा स्यात्सापि परीयात्पतिवेदनमेवा-
स्यै कुर्वन्ति तानुदस्य प्रतिलभन्ते ऽनृणा एव भूत्वा भगं^३ प्रतिलभन्ते १०
तान्यजमानाय समावपन्ति भगमेवास्यै^४ समावपन्ति या पतिकामा
स्यात्तस्यै समावपेयुर्भगमेवास्यै^५ समावपन्ति तान्मूते^६ कृत्वा वृक्ष आ-
सचन्त्येप ते रुद्र भागस्तेनावसेन परो भूजवतो ऽतीहीति गिरिवै रु-
द्रस्य योनिस्तत एपो ऽन्वचरति स्वेनैवैनं भागधेयेन स्वं योनिं ग-
मयत्यनपेक्षमाणा आयान्ति रुद्रस्यानन्ववायायैधो ऽस्येधिपीमहीति १५
रुद्रमेव निरवदायैधत्तमुपयन्ति^७ समिदसि समेधिपीमहीत्याणिपमे-
वाशास्ते तेजो ऽसि तेजो मयि धेहीति तेज एवात्मन्धस्ते ऽस्त्री वै स्त्री
भगानास्त्री^८ तस्मात् अश्वका अप्रतिष्ठितो वा एष यस्याप्रतिष्ठितै ह-
विरप्रतिष्ठितास्त्र्यश्वका न प्रयाजा इज्यन्ते नानुयाजा न सामिधेनी-
रवाहादित्यै चरुं^९ निर्वपतीयं वा अदितिरियं प्रतिष्ठास्यामेव प्रति- २०
तिष्ठति ॥ १४ ॥ cf. Mātr. S. 1, 10, 20.

^१ So corr mit Caland, Ch. वराण ^२ So corr Ch ह्य ^३ So corr. Ch ह्यं;
aber vgl. weiter unten und Mātr. S. 1, 10, 20 (p. 160, Z. 13) ^४ So corr. Ch
भागै, aber vgl. weiter unten und Mātr. S. 1, 10, 20 (p. 160, Z. 13) ^५ So
Ch und auch Mātr. S. 1, 10, 20 (p. 160, Z. 14) ^६ So corr. Ch हन्ते; aber
cf. Mātr. S. 1, 10, 20 (p. 160, Z. 15) = Corr; cf. auch TB. I, 6, 16, 5. ^७ So
corr. Ch वधत्तु; vgl. oben 36, 7 a E. (ganz ebenso!) ^८ So Ch; Mātr. S.
1, 10, 20 (p. 161, Z. 3) भगनास्त्री; darnach zu corrigieren. ^९ So corr. Ch चरनि.

अपां^१ यो द्रवणे रसस्तमहमसां अमुष्मा आमुषायणां तेजसे
वर्चसे गृह्णाम्यपां यं ऊर्मौ रसस्तमहमसां अमुष्मा आमुषायणां-
यौजसे क्षत्राय^२ गृह्णाम्यपां यो मध्ये^३ रसस्तमहमसां अमुष्मा आ-
मुषायणां प्रजायै पुष्ट्यै गृह्णाम्यपां यां यज्ञिया तनूस्तामहमसां^४

५ अमुष्मा आमुषायणांयुषे दीर्घायुत्वाय गृह्णामि ॥

रथे^५ अक्षेषु वृषभस्य वाजे वाते पजन्ये वरुणस्य शुष्मे ।

इन्द्रं यां देवीं सुभंगा जजान सेयमांगाद्वर्चसा संविदानां ॥

यां हस्तिनि द्वीपिनि^६ यां हिरण्ये गोष्वश्वेषु^७ पुरुषेष्वन्तः ।

इन्द्रं यां देवीं सुभंगा जजान सेयमांगाद्वर्चसा संविदानां ॥

१० सिंहे व्याघ्रं उत यां पृदाकौ त्विषिर्यौ^८ ब्राह्मणे सूर्ये यां ।

इन्द्रं यां देवीं सुभंगा जजान सेयमांगाद्वर्चसा संविदानां ॥

यां राजस्ये दुन्दुभां आयतायामश्वस्य क्रन्दे^९ पुरुषस्य भायौ ।

इन्द्रं यां देवीं सुभंगा जजान सेयमांगाद्वर्चसा संविदानां ॥^{१०}

रांडसि^{११} विरांडसि सम्रांडसि^{१२} स्वरांडसीन्द्राय त्वा मधुमते मधु-

१५ मन्ती श्रीणामीन्द्राय त्वाजस्वत ओजस्वन्ती श्रीणामीन्द्राय त्वा पय-
स्वते पयस्वन्ती श्रीणामीन्द्राय त्वायुष्मते^{१३} आयुष्मन्ती श्रीणामि वं-
र्चां ऽसि तन्मे नियच्छ तत्ते नियच्छाम्योजो ऽसि तन्मे नियच्छ तत्ते

^१ Dies Capitel findet sich außer in Ch auch in den accentuirten Handschriften T 1 und Bel fol 119 120, der größte Theil desselben auch in W 2, ferner ein Stück davon in Bel fol 92 und T 7, zum Anfang vgl TBr 2, 7, 7, 7

^२ Ch वीजसे क्षत्राय ^३ W 2 मध्ये cf Schluß des Caputels ^४ W 2 तनूत्वां desgl Ch, ohne Acc, W 2 vorher auch die für वा ^५ Von hier ab, bis zum

Ende der Verso, auch in Bel fol 92 vorhanden, desgl in T 7 ^६ W 2 द्वीपौ, ebenso hat W 2 auch in den drei folgenden Versen द्वीपौ für द्वीपौ cf TBr 2, 7, 7, 2

^७ W 2 हस्तिने द्वीपिने, T 7 हस्तिने द्वीपिनि, cf auch TBr 2, 7, 7, 1 2

^८ T 1 und Bel fol 119 गेदवश्वयु W 2 गेदवश्वयु TBr 2, 7, 7, 1 त्विषिर्येषु ^९ Ch द्विषिर-

^{१०} TBr 2, 7, 7, 1 क्रन्दे ^{११} Hier bricht Bel fol 92 ab, desgl T 7. ^{१२} Für das folgende vgl TBr 2, 7, 7, 2 und 3 ^{१३} Ch सम्राडसि

^{१४} Ch स्वा वाजु

नियच्छामि पंयो ऽसि तन्मे नियच्छ तत्ते नियच्छाम्यायुरसि तन्मे
नियच्छ तत्ते नियच्छामि ॥

वर्चस्वदस्तु मे मुखं वर्चस्वच्छिरो' अस्तु मे ।

वर्चस्वान्विश्रतः प्रत्यङ् वर्चसा संपिपृग्धि मा ॥

ओजस्वदस्तु मे मुखमौजस्वच्छिरो' अस्तु मे ।

ओजस्वान्विश्रतः प्रत्यङ्ओजसा संपिपृग्धि मा ॥

पंयस्वदस्तु मे मुखं पंयस्वच्छिरो' अस्तु मे ।

पंयस्वान्विश्रतः प्रत्यङ् पंयसा संपिपृग्धि मा ॥

आयुष्मदस्तु मे मुखमायुष्मच्छिरो' अस्तु मे ।

आयुष्मान्विश्रतः प्रत्यङ्आयुषा संपिपृग्धि मा ॥

इदंमहं गायत्रेण च्छन्दसा चिर्वृता स्तोमेन रयंतरेण साम्नाग्निना

देवतया तेजस्ते वर्चे आददे ऽसा इदंमहं चैष्टुभेन च्छन्दसा पञ्चदशेन'

स्तोमेन वृहतां साम्नेष्टेण देवतयाजस्ते षाचमाददे ऽसा इदंमहं जाग-

तेन च्छन्दसा सप्तदशेन' स्तोमेन वैरूपेण साम्ना विश्वेदेवैर्देवतया

प्रजां ते पुष्टिमाददे ऽसा इदंमहंमानुष्टुभेन च्छन्दसैकविंशेन स्तोमेन 15

वैराजेन साम्ना प्रजापतिना देवतयायुस्ते दीर्घायुत्वमाददे ऽसौ ॥

इममग आयुषे वर्चसे कृधि तिग्ममोजो वरुण सैशिशाधि ।

मातेवासा अदिते शर्म यच्छ विश्वे देवा' जरदष्टियथांसत् ॥

विश्वकर्मा विश्वदेवो विश्वजिह्विश्चदर्शतः' ।

ते त्वा घृतस्य धारया' प्रैष्टवाय समसूपत ॥

यंतो वातो मनोजवा यंतः धारन्ति सिन्धवः ।

तासां त्वा सर्वासां स्वान्भिषिञ्चामि वर्चसा ॥

¹ Ch ह्यशिते; W 2 undeutlich; T 1 und Bri स्वच्छिरो ² Ch स्वच्छिरो; W 2
ह्यशिते ³ So T 1 und Bri; Ch स्वच्छिरो; W 2 छिरो ⁴ W 2 पञ्चदशेन

⁵ W 2 सप्तदशेन ⁶ So T 1 und Bri fol. 120; W 2 देवा; cf. oben Kāth. 11, 7;
Mātr. S. 2, 3, 4; TBr. 2, 7, 7, 5. ⁷ Ch दर्शितः ⁸ Von hier ab der Text
in W 2 nicht mehr vorhanden, weil abgebrochen.

अभिं त्वा वर्चसासिचं यज्ञेन पयसा सह ।
 यथासौ' मित्रवर्धनस्तथा त्वा सवितां कर्त् ॥
 इन्द्रं विश्वा अवीवृधन्समुद्रव्यचसं' गिरः ।
 रथीतमं रथीनां वाजानी संपतिं पतिम् ॥

- 5 अथां यो द्रवणे रसस्तेनाहंमिमममुंमामुष्यायणममुंथाः पुत्रं तेजसे
 ब्रह्मवर्चसायाभिपिञ्चाम्यपां यं ऊर्मो रसस्तेनाहंमिमममुंमामुष्याय-
 णममुंथाः पुत्रमोजसे अथांयाभिपिञ्चाम्यपां यो मध्ये रसस्तेनाहंमि-
 मममुंमामुष्यायणममुंथाः पुत्रं प्रजायै पुष्ट्या अभिपिञ्चाम्यपां' यां
 यज्ञिया तनूस्तयाहंमिमममुंमामुष्यायणममुंथाः पुत्रमायुषे दीर्घायु-
 10 त्वायाभिपिञ्चामि ॥ १५ ॥ cf TBr 2, 7, 7

इति श्रीमद्यजुषि काठके चरकशाखायामोरिमिकायां चातुर्मा-
 स्यानि नाम षट्त्रिंशं स्थानकं संपूर्णम् ॥

- प्रजापतिः प्रजा असृजत ता असादपाकर्मस्ता अकामयतोप
 मावर्तेरन्विति स एतमोदनमपचस्तो ऽन्ममेव भूवैकधातिष्ठता अन्य-
 15 वान्नमविद्धा ताः प्रजापतिमेवैकधान्नाद्यायाभिसमावर्तन्त यावतीर्ह
 वै कियतीश्च प्रजा वाचं वदन्ति ता एनमेकधान्नाद्यायाभिसमाव-
 र्तन्ते य एतेनाभिपिच्यन्ते स एष ओदनसवो' राडसि विराडसीत्येता-

¹ So T1 und BrI fol 120, in Ch पयसा, TBr 2, 7, 10, 4 पयसा ² T1
 und BrI fol 120 समुद्रव्यचसं, desgl. Ch, ohne Accent, aber vgl. RV 1, 11, 1
³ So corr. T1 und BrI fol 120 पुष्ट्यायाभिपि, Ch पुष्ट्यायाभिपि. ⁴ So die Unter-
 schrift des Capitels in Ch ⁵ So zweifelsd. corrigiert, Ch ओदनममेव, cf die
 Unterschrift des Cap

नीव सर्वाणि भवन्ति सर्वाण्यवानि भवन्ति सर्वे पुरुषास्सर्वाण्येवा-
 न्नान्यवरुद्धे सर्वान्पुरुषान्हिरण्यं ब्रह्मणे' ददाति तेजस्तेन परिक्रीणा-
 ति तिसृध्रन्वं' राजन्वायौजस्तेन परिक्रीणात्यष्टां वैश्याय पुष्टिं तेन
 परिक्रीणाति मापकमण्डलुं शूद्राययुस्तेन परिक्रीणाति हिरण्यमाव-
 ध्नाति तदेवास्मिन्नतिष्ठापयति ॥ यदोदनं प्राप्नोत्येतदेव सर्वमवरुध्य ५
 तदस्मिन्नेकधा दधाति रोहिण्यां क्रियते यद्वात्स्रणा रोहिणी तस्माद्य-
 दुद्यति सूर्ये क्रियत एतद्वै प्रजापते रूपं यद्वैष्य उदेति सर्वा वा एतं
 प्रजाः प्रतिनन्दन्ति दिदृक्षेण्यो' ह दर्शनीयो भवत्यवेत्यो ऽवभृथाऽ
 नावेत्याऽ' इति मीमांसन्ते यहर्भपिञ्जलैः पावयति तदेवावैति तदु-
 नावैत्युभयमेव करोति द्वाभ्यां पावयति द्वे सत्यं चानृतं च सत्येनैवा- 10
 स्यानृतं पावयति द्वौ प्राणश्चापानश्च त्रिभिः पावयति त्रिपत्या हि
 देवा अथो त्रयो हि प्राणाः प्राणो ध्यानो ऽपानः पञ्चभिः पावयत्यपां
 वा एतदोषधीनां तेजो यहर्भा यहर्भपिञ्जलैः पावयत्यपामेवैनमोष-
 धीनां तेजसाभिपिञ्चति ॥ १ ॥ cf. TBr 2, 7, 9.

आग्नेयो ऽष्टाकपालस्सौम्यश्चरुस्सावित्रो' ऽष्टाकपालो बार्हस्पत्य- 15
 श्वरुग्नीषोमीय एकादशकपालस्सारस्वतश्चरुर्वारुणो यवमयो दशक-
 पालो द्वावापृथिव्य एककपालो यदाग्नेय आग्नेयो हि ब्राह्मणो य-
 त्सौम्यस्सौम्यो' हि ब्राह्मणो यत्सावित्रः' प्रसवायैव सावित्रो यद्वा-
 र्हस्पत्यो ब्रह्म वै बृहस्पतिरिते ब्राह्मणस्य वाक्पत्यं यदग्नीषोमीय आग्ने- 20
 यो हि सौम्यो ब्राह्मणस्सौ' यदा संगच्छेते अथ वीर्यावाभवति य-
 त्सारस्वतो वाग्वै सरस्वत्येतद्ब्राह्मणस्य प्रत्यष्टं वाक्पत्यं' यद्धारुणो
 निर्वरुणत्वायैव' वारुणो यो ह्येव कश्च सन्सूयते स वारुणो यद् द्वा-

¹ So corr. Ch ब्रह्मणो

² So corr. Ch तिसृध्रन्वै; TBr. 2, 7, 9, 2 = Corr.

³ So corr. Ch दिदृक्षेण्यो

⁴ So corr. Ch भवत्यवेत्यो यमथा ३ ना ३ इति

⁵ So corr. Ch सोम्य

⁶ So corr. Ch

होम्यास्सौ

⁷ So corr. Ch सावित्रः

⁸ So corr. Ch यस्ते

⁹ So corr. Ch

धारुण्यं

¹⁰ So corr. Ch ह्यग्नेय; cf. TBr. 2, 7, 3, 2.

वापृथिव्य इन्द्रो वै वृचाय वज्रमुदयच्छत तं द्यावापृथिवी नान्वम-
न्येतां तमेतेन भागधेयेनान्वमन्येतां वज्रस्य वा एषो ऽनुमानो ऽनुम-
तवज्रसूयाता इति यदष्टौ हवींष्यष्टाक्षरा गायत्री ब्रह्म गायत्री ब्रह्म-
णा सूयाता इति कृष्णाजिने ऽध्यभिषिच्यते¹ ऋक्सामयोर्वा एतद्रूपं
5 यत्कृष्णाजिनसृक्सामयोरेवाध्यभिषिच्यते हिरण्येन घृतमुत्पुनाति तेजस
एव रुचे यद्गृतेनाध्यभिषिच्यते तेन ह श्रैष्ठ्यं प्राप्नोति ॥ २ ॥ cf TBr 2, 7, 3

आग्नेयो ऽष्टाकपालः पौष्णश्चरुस्सावित्रो ऽष्टाकपालो वैश्वदेवश्च-
रुस्वाष्ट्रो ऽष्टाकपालो वारुणो यवमयो दशकपालो मारुतस्सप्तकपा-
लो मारुती पृश्निर्वशा यदाग्नेय ऋद्धना एवाग्नेयो ऽग्निमुखा हृदि-
10 र्यत्पौष्णः पुष्टिर्वा पूषा पुष्टिवैश्यस्य यत्सावित्रः प्रसत्रायैव सावित्रो
यद्वैश्वदेवो वैश्वदेवो हि वैश्यो यत्त्राप्रस्वष्टा हि रूपारिण विकरोति
यद्धारुणो निर्वरुणत्वायैव वारुणो यो ह्येव कश्च सन्सूयते स वारुणो
यन्मारुतो मारुतो हि वैश्यो यत्सप्त हवींषि सप्त हि मरुतो ऽपैषा
मारुती पृश्निर्वशा तस्या अग्नेये समवत्तं भवत्यथाभिषिच्यते विद्वि
15 मरुतो विश एव मध्यतो ऽभिषिच्यते तस्मादेव विशः प्रियो विशो
हि मध्यतो ऽभिषिच्यते ऋषभचर्म¹ ऽध्यभिषिच्यते स हि प्रजनयिता
प्रजननाय दग्धाभिषिच्यते मृदु दधि मृदुमेवैनं करोति ॥ ३ ॥

cf TBr 2, 7 2

नराशंसस्य महिमानमेषामुपस्तोषाम¹ यजतस्य यज्ञैः ।

ये सुकृतवग्णुचयो धियंधास्स्वदन्ति देवा उभयानि हव्या ॥

20 यो वै सोमेन यजते स देवसवो यः पशुना यजते स देवसवो य
इष्ट्या यजते स मनुष्यसव एतं वै पृथ्वी देवा अन्वमन्यन्त तेनैनमभ्य-
पिञ्चन्तो ऽप्यारणानां पशूनामसूयत भावतीर्ह वै कियतीश्च प्रजा
वाचं वदन्ति तासां सर्वासां सूयते य एतेनाभिषिच्यते निहृत्विवैतद-

¹ So corr mit Caland, Ch यमि, ebenso Zeile 5 ² So corr Ch दग्धा
cf aber oben 37, 2 und TBr 2 7, 2, 2 a A ³ Dasselbe TBr 2, 7, 2 2

⁴ So corr Ch स्तोषाम, cf RV 7, 2, 2, Maitr 8 4, 13, 3, TBr 3, 6, 3 1

भिषिच्यते^१ नाराशंस्यर्चा मनुष्या हि नराशंसो यत्किंच राजसूये ऽनुह-
रवेदिकं^२ तदत्र सर्वं क्रियते ऽथैष मारुत एकविंशतिकपालस्तस्याग्रये
समवहं भवत्यथाभिषिच्यते चिर्वै सप्र सप्र मरुतो विण्मरुतो विश
एव मध्यतो ऽभिषिच्यते तस्मादेष विशः प्रियो विशो हि मध्यतो
ऽभिषिच्यते ॥ ४ ॥ cf. TBr. 2, 7, 5.

सं ते पर्यासि समु यन्तु वाजासं वृष्यायान्यभिमातिपाहः^३ ।
आषायमानो अमृताय सोम दिवि श्रवींस्युत्तमानि धिष्व ॥

न वै सोमेन सोमस्य सवो ऽस्त्यभिषिक्तो हि सोमो घन्ति हि
सोमं न हि हतसूयते सौम्या^४ चिष्टुभाभिषिच्यते सा हि सोमसव-
स्तौम्या^५ सूतवशायामध्यभिषिच्यते सा हि रेतोषा रेतस्तोमो यत्किंच^६
राजसूये ऽव्यत्स्तोमेभ्यस्तदत्र सर्वं क्रियते ऽथैष मारुत एकविंशतिक-
पालस्तस्याग्रये समवहं भवत्यथाभिषिच्यते चिर्वै सप्र सप्र मरुतो
विण्मरुतो विश एव मध्यतो ऽभिषिच्यते तस्मादेष विशः प्रियो वि-
शो हि मध्यतो ऽभिषिच्यते ॥ ५ ॥ cf. TBr. 2, 7, 4.

यद्वै राजसूर्यं स वरुणसवो यद्वाजयेर्यं स सम्राट्सवः प्रजायतिस्सा-^७
म्राज्यं परमेष्ठी स्वाराज्यं गौरिव स एष गोसवो यथेव ह गौरिवमिव
भवति य एतेनाभिषिच्यते प्रतिदुहाभिषिच्यते तद्धि स्वाराज्यं बृह-
त्ताम तद्धि स्वाराज्यमयुतं दक्षिणा तद्धि स्वाराज्यं पवमाने कण्ठर-
घंतरं प्रोहन्ति^८ दक्षिणत आहवनीयस्यानुद्धते ऽभिषिच्यत इयं वै गौ-
रस्या एवानन्तर्हितो^९ ऽभिषिच्यते पर्दिशस्तोमो^{१०} भवति पशुस्तोमो^{११}
वा एष तेन गोसवः ॥ ६ ॥ cf. TBr. 2, 7, 6.

चिचृवृत्तोमो ब्रह्मवर्चसं वै चिचृवृत्तवर्चसेनैवाभिषिच्यते^{१२} रथंतरं

^१ cf. TBr. 2, 7, 5, 2 विदुष्य घायेत
TBr. 2, 7, 5, 2 यत्किञ्च राजसूयमनुहरेदोक्तं
1, 91, 18. ^४ So corr. Ch सोम्या
hat कण्ठरघन्तरं भवति ^९ So corr. mit Ca/and; Ch एवानन्तं
स्तोमो ^{१०} So corr. Ch हरेयां

^२ So corr. mit Caland; Ch नोतरं cf.
^३ Die Sylbe ny fehlt in Ch; cf. RV
^६ So Ch, resp. प्रोहन्ति; TBr. 2, 7, 6, 1
^७ So corr. Ch

साम ब्रह्मवर्चसं वै रथंतरं ब्रह्मवर्चसेनाभिषिच्यते ऽग्निष्टोमस्तोमो'
 ब्रह्मवर्चसं वा अग्निष्टोमो ब्रह्मवर्चसेनैवाभिषिच्यते प्रवर्ग्यः प्रवृज्यते
 ब्रह्मवर्चसं वै प्रवर्ग्यो ब्रह्मवर्चसेनैवाभिषिच्यते परिस्रज्जी होतासुणो
 मिर्मिरस्त्रिशुक्रिय एतद्वै ब्रह्मवर्चसस्य रूपं रूपेणैव ब्रह्मवर्चसमवस्तुद्ध
 5 एकं वा एतत्सवनं यदेकस्तोम. एकं छन्द एकादशैकादशानुसवनं'
 दद्यात्सवनानां व्यावृत्त्यै चयस्त्रिंशत्संपद्यन्ते चयस्त्रिंशद्देवता देवता ए-
 वावस्तुद्धे ऽथं चतुस्त्रिंशं ददाति प्रजापतिश्चतुस्त्रिंशः प्रजापतिमेवा-
 प्रोति बृहस्पतये वै देवा न श्रद्दधत तमेतेन प्रजापतिरयाजयत्ततो
 ऽस्मै श्रद्दधत स एष बृहस्पतिसवो ब्रह्मवर्चसकाम एतेन यजेत
 10 ब्रह्मवर्चसी भवति तस्यैषैव नियतिः' प्रजास्सर्वा ब्राह्मणीर्विब्रह्मवर्चसि-
 नीर्भवन्ति' ॥ ७ ॥ cf TBr 2 7, 1

पञ्चदशस्तोम ओजो वै वीर्यं पञ्चदश' ओजसैव वीर्येणाभिषि-
 च्यते बृहत्सामीजो वै वीर्यं बृहदोजसैव वीर्येणाभिषिच्यत उक्थ्य-
 स्तोम' ओजो वै वीर्यमुक्थ्यान्योजसैव वीर्येणाभिषिच्यत' ऐन्द्रै
 15 स्तोत्रं च शस्त्रं च वैपुभाः पवमाना ओजो वै वीर्यं विपुवोजसैव
 वीर्येणाभिषिच्यत इन्द्रं वै सर्वा मृधस्सर्वा नाप्रास्सर्वाणि रक्षींस्वजि-
 घींसिस्तमेतेन प्रजापतिरयाजयत्स सर्वा मृधस्सर्वा नाप्रास्सर्वाणि' र-
 क्षींस्वतरदिन्द्रो यजमानो यदेतेन यजते सर्वा एव मृधस्सर्वा नाप्रा-
 स्सर्वाणि रक्षींसि तर्पति स एष इन्द्रसवः ॥ ८' ॥

20 सांवीर्हि¹⁰ देव प्रथमांय¹¹ पित्रे वपर्माणमसै वरिमाणमसै ।

¹ So Ch स्तोमो cf TBr 2, 7, 1 1 अग्निष्टोमो होमो भवति ² So meine
 Correctur, Ch एकादशैकादशानुसवनन्द्या, cf TBr 2 7, 1, 3 ³ So zweifelnd corr
 Ch निय ⁴ So Ch ब्राह्मणीवर्चसः ⁵ Von पञ्चदश las zum folgenden वर्ण am
 Rande eingeschaltet, offenbar zuerst versehentlich ausgelassen ⁶ So corr Ch
 zuerst उत्तरस्तोम geschrieben, dann am Rande corrigirt in उत्तमा ⁷ So corr
 Ch छते ⁸ Das ganze Stück von रक्षींस्वजिघींसि bis सर्वाणि folgt in Ch hier
 nochmals, unzweifelhafte Dittographie ⁹ So corr Ch schreibt u ¹⁰ Dies
 Capitel auch in den accentuirten Handschriften T 1 Bel fol 118 119 und W 2
 vorhanden ¹¹ TBr 2, 7, 15 1 प्रथमाय

अथासंभ्यं सवितर्वायाणि दिवं दिव' आसुवा भूरि पश्वः ॥
 भूतां भूतेषु चरति प्रविष्टस्स भूतानामधिपतिवैभूव ।
 तस्य मृत्याश्चरति' राजसूयै सं राजा राज्यमनुमन्यतामिदम् ॥
 येभिश्शैत्यैः' पप्रथानामद्विष्टैर्भिद्यैर्मभ्यपिशत्रजांपतिः' ।
 येभिर्वाचं विश्वरूपेभिरव्ययैस्तेनेममयै' इह वचसा संमद्भि' ॥ 5
 येभिरादित्यैस्तपति प्रं केतुभिर्येभिस्सूर्या ददृशे चित्रभानुः ।
 येभिर्वाचं पुष्कलेभिरव्ययैस्तेनेममय' इह वचसा संमद्भि' ॥
 आयं भानु शवसा पञ्च कृष्टीरिल्द' इव ज्येष्ठो' भवतु प्रजानाम् ।
 असिन्नस्तु पुष्कलं चित्रभान्वायं पृणानु' रंजसा विमानम् ॥
 यत्ते शित्यं कश्यप' रोचनावदिन्द्रियावत्पुष्कलं चित्रभानु' । 10
 यस्मिन्सूर्या अर्पितास्सप्रं साकं तस्मिन्नाजानमधि विश्वयेमन् ॥
 व्याघ्रो वैव्याघ्रे' अंधि विक्रमस्व दिंशो महीः ।
 विंशत्वा सर्वा' वाञ्छन्त्वापो दिव्याः पयस्वतीः ॥
 यां आपो दिव्याः पयसा संवभूर्बुध्या अन्तरिक्षा' उत पार्थिवासः ।
 तासां त्वा सर्वासां रुचाभिपिञ्चामि वचसा ॥ 15
 अभिं त्वा वचसासिचं' यज्ञेन पयसा सह ।
 यथांसो' मिचवर्धनस्तथा त्वा सवितां करत् ॥

1 Bri fol 118 दिवि दिवि 2 Bri 118 und W 2 मृत्याश्चरति, TBr 2, 7, 15, 2
 मृत्यो 3 Ch श्लो 4 So T1, Bri 115 पप्रथानम्, desgl Ch, ohne Accent,
 W 2 पप्रथानम् 5 Bri 118 und W 2 अर्पितां, TBr 2, 7, 15 2 विश्वरूपं समष्टयत्
 und मन, Bri मय ohne Accent 6 T1 Bri 118 und W 2, 10 Ch समधि
 7 T1 und Bri 118 योस्ते, W 2 यास्ते, Ch यस्ते, TBr 2 7, 15, 2 पुष्कलेभिरव्ययत् und
 संन, Bri 118 मय ohne Accent 8 T1, Bri 118 und W 2 समदिग्ध, Ch समदिग्ध
 9 W 2 इष्टो, TBr 2, 7, 15, 3 रुष्टो mit Var रुष्टो 10 So betont Bri 118,
 10 T1 und W 2 Lücke 11 W 2 एणु oder एणुत्, cf TBr 2, 7, 15, 3 एणत्
 12 Bri 118 कश्यपे 13 W 2 पुष्कलं चित्रभानु 14 So T1 und Bri 118; 10 W 2
 व्याघ्रो वैव्याघ्रे, Ch व्याघ्र वैव्याघ्रे, TBr 2, 7, 15, 3 व्याघ्रो वैव्याघ्रो वि 15 So corr.
 Mes सर्वा 16 W 2 रिचै, cf TBr. 2, 7, 15, 4 अन्तरिख 17 In Ch und W 2
 fehlt सिच, vgl aber auch TBr. 2, 7, 15, 4 18 Vgl TBr. 2, 7, 15, 4 यथासा
 राधुवर्धनः

इन्द्रं विश्वा अवीवृधन्समुद्रं च स' गिरः ।

रथीतमं रथीनां वाजानी सत्पतिं पतिम् ॥

अभिः प्रेहि' वीर्यस्वोयश्चेत्ता' सपत्नहा ।

आतिष्ठ मित्रवर्धनस्तुभ्यं देवां अधिद्रुवन् ॥

5 आतिष्ठ वृचहन्रथं युक्ता ते ब्रह्मणा हरी ।

अर्वाचीनि' सु ते मनो यांवा कृणोतु वपुना ॥

आतिष्ठन्तं' परि विश्वे अभूषञ्छ्रियो वंसानश्चरति स्वरोचिः ।

महन्नदस्यासुरस्य नामा विश्वरूपो' अमृतानि तस्थौ ॥

अनु लैन्डो' मदत्नं वृहस्पतिरनु सोमो अन्वपिरावीत् ।

10 अनु त्वा विश्वे अवन्तु देवास्सप्त राजानो यं उदाभिषिक्ताः ॥

अनु त्वा मिवावरुणा इहावतामनु द्यावापृथिवी औपधीभिः ।

सुर्यो ऽहोभिरनु त्वावतु चन्द्रमा नंक्षत्रैरनु त्वावीत् ॥

द्यौश्च त्वा पृथिवी च प्रचेतसा यज्ञो वृहद्दक्षिणा त्वा पिपर्तु ।

अनु स्वधा चिकिते ॥ सोमो अयिरनु त्वावतु सविता सवेन ॥

15 एता व्याघ्रं परिष्वजानि ॥ सिँह हिन्वन्ति महते धनाय ।

मर्मज्यन्ते दीपिनमभ्यूनारुषं ॥ नं सुभृस्तस्थिवीसम् ॥ ॥ ९ ॥

of TBr 2 7 15 und 16, 2 7 8

बोधश्च ॥ मा प्रतीबोधश्च पुरस्ताज्जोपायतामस्वप्रश्च मानवद्राक्षश्च ॥

¹ T1 und Brl 119 समुद्रयचन, vgl. Kash 18 3 36, 15, RV 1, 11, 1, TDr 2, 7, 15, 5 ² W 2 रणोत्त' ebenso TBr 2, 7, 15 5 ³ Brl 119 अभिप्रेहि

TBr 2 7, 8 1 अभि पेरि ⁴ So Ch, ohne Accent, T1, Brl 110 und W 1 श्विता, aber TBr 2 7, 10 1 श्वेता ⁵ Brl wohl अधिद्रुवन् wie TBr 2, 7, 16, 1

⁶ W ० अर्वाचीन cf RV 1, 84, 3 ⁷ So T1 und Brl 119, in W 2 अति, aber vgl. RV 3, 39, 4 ⁸ W 2 इति ⁹ Brl न्यिन्डो vgl. aber TBr 2, 7, 8, 1 a F

¹⁰ So T1 und Brl 119 in Ch प उदाभिषक्ता, W 2 पयोदाभिषक्ता, vgl. TBr 2, 7, 6 2 य उदाभिषक्ता ¹¹ TBr 2 7, 8 2 त्वायतु ¹² W ० चिकिते, TDr 2, 7, 8, 2 चिकिते

¹³ Vgl. TBr 2, 7, 8, 2 परिष्वजाना ¹⁴ Ch हुपेन ¹⁵ W ० इष्व मर्मज्यन्त, T1 इष्व मर्मज्यन्त, Brl 119 इष्व मर्मज्यन्त, Ch इष्व न मर्मज्यन्त, TBr 2, 7, 10 4 समुद्र न मुद्रयन्तस्थिवीसम्

¹⁶ Dies Capitel beruht wieder bloß auf Ch, für den Anfang vgl. AV 8, 1, 13 ¹⁷ So corr Ch मण्यद्राक्षश्च

दक्षिणतो गोपायतां गोपायमानश्च मा रक्षमाणश्च पश्चाद्गोपायतां
जागृविश्च मारुन्धती चोत्तराद्गोपायताम् ॥

अनमित्रं नो अथरागनमित्रमुदकृधि^१ ।

इन्द्रानमित्रं नः^२ पश्चादनमित्रं पुरस्कृधि ॥

अनमित्रिहोभिस्सचीमहि विश्वे देवा अनमित्रा न उपससन्तु^३
निमुचः ॥ याप्पडुवीः पञ्च प्रदिशस्ता नः^४ पान्तु मित्रधा नो मित्रे
दधाता अभयं नो अस्तु ॥

ये रात्रीमनुतिष्ठय ये च भूतेषु जागृथ ।

पशून्ये सर्वांश्चक्षय^५ ते न आत्मसु^६ जागृत ॥

बोध प्रतीबोधस्वप्नानवद्राण गोपायमान रक्षमाण^७ जागृवे ऽह-^{१०}
न्धति ये देवास्तनूपास्स्य ते म इह तन्वं पात बोध प्रतीबोधेत्यसौ
वा आदित्यो बोधो ऽपिः प्रतीबोधो^८ ऽस्वप्नानवद्राणेति चन्द्रमा वा
अस्वप्नो यः^९ पवते सो ऽनवद्राणो गोपायमान रक्षमाणेत्यहवै गो-
पायमानो रात्री रक्षमाणो जागृवे ऽरुन्धतीति यज्ञो वै जागृविर्दक्षि-
णारुन्धत्येते^{१०} वै देवा राष्ट्रभृतस्तानेवेष्ट आत्मनो गोपीथाय ॥ १० ॥^{११}

ये^{१२} राष्ट्रभृतो ये राष्ट्रस्यानुभर्तारस्तेभ्यो राष्ट्रीयः^{१३} परिदेय इमे वा-
वं ते प्राणांस्तेभ्य एवेनं परिददाति तेषामेताः पत्न्यस्तानेतां अनु-
ताभ्यो ऽवापि कार्ये ताभ्य एवेतत्क्रियते तां ह्येतां^{१४} अनु पुरोधोकामः
कुर्वीत वृक्ष चैवं क्षत्रं^{१५} च सयुजौ करोति यदि द्वाचमभिचरिस्तं न इदं
वृक्ष पात्विति धूयाचं द्वाचमपि वृक्षाण वै क्षत्रं प्रतिष्ठितं वृक्षाण^{१६}
एवं द्वाचमन्तरिति ताजकप्रधन्वत्यपरुहस्यमानः कुर्वीत संगामे कु-

^१ So corr. Ch सुदकृधि

^२ So corr. Ch इन्द्रानमित्रावः, cf. AV 6, 13, 3.

^३ So corr. Ch न पान्तु

^४ So corr. Ch पञ्चय, cf. AV 19, 48, 5.

^५ So corr.

Ch आत्मस्य, cf. AV 19, 48, 5.

^६ So corr. Ch श्वमान

^७ So corr. Ch एतौ

धरणाः

^८ So corr. Ch ययः

^९ So corr. Ch जायति इ

^{१०} Dies Capitel

sich in T 1 vorhanden und darnach accentuirt

^{११} So T 1; Ch उदितः; aber

vgl. weiter unten, desgl. Mātr S. 2, 1, 12.

^{१२} So T 1, Ch तावता

^{१३} So

T 1, Ch क्षत्रं च

^{१४} So T 1, Ch वृक्ष एव

- वीत ये राष्ट्रभृता' ये राष्ट्रस्यानुभर्तारस्तानिवोपासरहे ऽसौ राष्ट्रमनु-
 विभति यं एषां लोकानां द्वन्द्वं राष्ट्रभृता' वेद नास्य राष्ट्रं व्यथते ॥
 अग्निश्चास्यां' मनश्च वायुश्चान्तरिक्षस्य यज्ञश्च सूर्यश्च दिवंश्चन्द्रमाश्च
 रथस्सप्तर्षस्स हि भयादपचंहति त्रिपत्राः कवचिनस्त्रिपत्रा निषङ्गिण-
 ३ स्त्रिपत्रा आयुधिंनस्तेभ्यो राष्ट्रीयः परिदेय इमे वाच ते प्राणास्तेभ्य
 एवैनं परिदेदात्यभितो वा अपिष्टोमं देवासुरां यत्ता आसन्नपिष्टोमे
 देवा उक्थेष्वांसुरास्ते' देवा यदोक्थान्यांगच्छन्त्यदोक्थान्यभ्यजयन्-
 षेन्द्रो' ऽववीत्कश्चाहं चेदमाहरिष्याव इत्यहं चेत्यववीद्विष्णुस्सं वरुणो
 ऽन्वतिष्ठतेन्द्र आहरत्सो ऽववीत्कश्चाहं चेदमाहरिष्याव इत्यहं चेत्यव-
 10 वीद्वृहस्पतिस्स' बृहस्पतिरन्वतिष्ठतेन्द्र आहरत्सो ऽववीत्कश्चाहं चेदमा-
 हरिष्याव इत्यहं चेत्यववीद्विष्णुस्सं विष्णुरन्वतिष्ठतेन्द्र आहरदेताभिर्व'
 देवताभिस्सांयुज्येन देवा' असुराणां राष्ट्रमाददतैताभिरेव देवताभि-
 स्सांयुज्येन भ्रातृव्याद्राष्ट्रमादाय तद्राष्ट्रं कृत्वा ये राष्ट्रभृता ये राष्ट्रस्या-
 नुभर्तारस्तेभ्य एनत्संप्रयच्छत्येतद्विभृतैतन्मा' रिपदित्यसौ वा आदि-
 15 त्यो राष्ट्रभृतवो राष्ट्रभृतस्तेभ्य एवैनत्संप्रयच्छत्येतद्विभृतैतन्मा" रिपदि-
 ति यं एषं सप्रयः प्रजापतिरेवेषं यन्मध्ये जुहुयाद्वाचधून्वीतैनं" परोग-
 व्युतिं होतव्यस्तथा हिनं नं व्यवधूनुत ऊर्ध्वस्तिष्ठञ्जुहोत्वूर्ध्वो हि ति-
 ष्ठन्वीर्यावत्तः पूर्णया सुचा जुहोति पूर्णः प्रजापतिः प्रजापतिमेवा-
 प्रीति ॥ ११ ॥
- 20 देवाश्च" वा असुराश्च समावदेव यज्ञे ऽकुर्वत यदेव देवा अकुर्वत
 तदसुरा अकुर्वत ते देवा एतान्नाष्ट्रभृता ऽपश्यस्तेषामपि चौपधीश्च

१ राष्ट्रभृता in T1 ohne Accent, der Accent ergänzt २ राष्ट्रभृता in T1
 ohne Accent, der Accent ergänzt. ३ So T1, in Ch निष्वात्वा ४ So T1,
 in Ch उक्थेय' ५ So T1, in Ch यदोक्थान्यांगच्छन्त्यदोक्थान्य'
 पतिस्स्य ६ T1 इत्थं ॥ पत्रा' ७ Ch द्रिया ८ So T1, Ch त्रिपत्रे' ९ Die
 ganze Stelle von रिपदित्यसौ bis hierher folgt in Ch nochmals (Dittographie), T1
 ~ Text १० So corr Ch द्वयधूपतिन, T1 द्वयधूपतिनव्यते' ११ Dies Capitel
 wiederum nur nach Ch, ebenso die folgenden.

प्रथमेनावृज्जत सूर्ये च मनींसि च द्वितीयेन चन्द्रमसं च नक्षत्राणि
 च तृतीयेन यज्ञं च दक्षिणां च चतुर्थेन ते ऽसुरा अयज्ञा अदक्षिणा
 अनक्षत्रा यत्किंचाकुर्वत तां कृत्यामेवाकुर्वत तस्मान्नादक्षिणं गृहे
 हविष्कुर्वीत यत्कुरुते कृत्यां कुरुते प्रजापतिं चर्कसामानि च पञ्चमेन
 वायुमप श्रीपधीरूर्जं षष्ठेनैतावद्वावास्ति^१ यावदेवास्ति तदेपामेतैः^२
 वृज्जत य एय सप्रथः प्रजापतिरेवैप तेनैनात्राणुदन्त ततो देवा अभ-
 वन्परसुरा अभवन्नेतैर्यजेत भ्रातृव्यवानेतावद्वावास्ति यावदेवास्ति त-
 देतैर्भातृव्यस्य वृद्धे य एय सप्रथः प्रजापतिरेवैप तेनेनं प्रणुदते भव-
 त्यात्मना परास्य भ्रातृव्यो भवत्येतैर्याजयेद्राजानी^३ संयामे संयत्त एता-
 वद्वावास्ति यावदेवास्ति तदेपामेतैर्वृद्धे य एय सप्रथः प्रजापतिरेवैप^{१०}
 तेनैनात्राणुदते जित्यै जयत्येवैर्याजयेद्यद्राष्ट्रि^४ शिथिलमिवावहति स्या-
 त्तेपां यावन्ती रथास्युस्तान्सर्वान्योजयित्वा यश्चेष्टस्याज्ञस्य दक्षिणं
 रथचक्रं प्रवृद्ध नाड्यां^५ जुहुयादौर्यं वै रथो वीर्यैणैवैपां राष्ट्रं विसीर्य-
 ति रथचक्रं विगृह्णन्ति वज्रो वै रथो वज्रेणैवैपां^६ पाप्मानं विगृह्ण-
 न्ति यदि कृप्राहुतिरत्येति कल्पत एभ्यो यस्य नाड्यां जुहोति स दक्षि-
 णा समृद्धवै ॥ १२ ॥ cf. TS ३, ४, ४.

को ऽसि कतमो ऽसि को नामासि कस्यै त्वा कतमस्यै त्वा काय
 त्वा कामस्य त्वासन्नसा अपिदधामि स त्वं नो देव गायत्रेण च्छन्द-
 साहे परिपाहि मृडो ऽसि मृडसे द्विपदे चतुष्यद आदित्यो ऽसि वृषो
 अश्वस्य रेतो देवानां यातुरसि यातुर्मे ऽस्यसुमदि तं जहि^७ स त्वं नो^{२०}
 देव चैष्टुभेन च्छन्दसा रात्र्यै परिपाहि मृणो ऽसि मृणामुष्य द्विपदश्च-
 तुष्यदस्स्तम्भो ऽसि वरुणस्य राज्ञो वरुणस्य पाणसो ऽमुमहे^८ वधान
 ज्वेष्को ऽसि निर्जत्याः पाणसो ऽमुं रात्र्यै वधानायमे वीतमन्यवे स्वाहा॥

^१ So corr. Ch दासि^२ So corr. Ch भवत्येतैर्याजये^३ So corr. Ch जयत्येवैर्याजये^४ Vgl. TS ३, ४, ४, ३.^५ So corr. Ch रथेनै-^६ Vgl. dazu unten Cap. 14

dasselbe.

^७ So corr. Ch संयमो; doch vgl. das Folgende.

न्यो' नानुपश्येत्तदेतान्निदधीत भ्रातृव्यस्याननुकशत्यै भवत्यात्मना पं-
 रास्य भ्रातृव्यो भवति पृथिव्यै स्वाहान्तरिष्ठाय स्वाहा दिवे स्वाहेति
 चय इमे लोका एभ्य एवेनं लोकैभ्यः परिददाति कामाय स्वाहेत्या-
 युर्वै परमः काम आयुरेवं तेन स्पृशोति स्वभाय स्वाहेति या' एवेनं
 १ स्वपन्नं नाष्टा' दिप्सन्ति स्वप्न' एनं ताभ्यः पात्यहे स्वाहा रात्रौ स्वा-
 हेति द्यौ वा ऋतू अहश्च रात्री च ताभ्यामेवेनं परिददाति सप्रैता
 आहुतीञ्जुहोति सप्रं प्राणांस्तानेवांसिन्दधाति तानसिन्धि विद्या-
 तयति तानस्सादंनपगान्करोति ॥ धृतेनांश्मानमनक्त्येप ह्येतर्ह्येतस्या-
 त्मां तेजो धृतं यावानेवास्यात्मा तं तेजसानक्ति सर्वतो ऽनक्ति सर्वत
 १० एवेनं तेजसा संमर्धयति तृप्स्त्वं तृप्सो' ऽहमिति प्राणानेवास्यैतन्म-
 हिम्नो व्याचष्टे प्राणा हि महिमांती द्यौर्मि पिता पृथिवी मे माता
 सूर्यो मे चक्षुर्वातो मे प्राण इत्येताभ्य एवं देवताभ्य आत्मानं परिद-
 दात्यस्तृती' नामाहमसि सं इदं द्यावापृथिव्योरात्मानं' परिदद इति
 द्यावापृथिव्योरेवात्मानं परिदत्ते' तयोश्चये' तयोः पराक्रम इति यो
 १५ वा अनयोः पराक्रमते न सं' व्यथते ऽनयोरेवं पराक्रैस्त' गोपीषाय
 पिपृतं मा मां मा' हिंसिष्टमित्यात्मनो ऽहिंसायै पाहिं द्विषः पाहिं
 रिषः' पात्यदेव्या अभिशस्त्या इत्याशिपमेवांशास्ते ॥ सर्वतो ऽश्मानं
 परिहृत्येप ह्येत' सर्वतः पातीयान्त' लोष्टमुद्रुजत्येतावान्त्वात्मा वा-
 हुमात्रमवटं खनत्येतावान्हिं पुरुषस्त्वमवधायाथाश्मानमंथ' हिंराय-
 २० मस्या एवेनमुत्तरार्धे निदधात्यनिखातो भवति नाभिं प्रति निखनति
 नाभिर्वै प्राणांन्दाधार ये चोर्ध्वा ये चावाञ्चः प्राणांना' धृत्यै हिं-

१ Brl दृषाम्ये वाचस्पत्ये.

१ So Ch, nur ohne Accent, T 1 und Brl ४

२ So corr Ch स्वपन्नवाट्टा, T 1 und Brl स्वपन्नाट्टा

४ Ch स्वपन्ना

५ Accent corrigut, T 1 तुलो ह', Brl तुलो च

६ Brl दृषात्य

७ So T 1 und Brl, Ch

८ धोनात्मान

९ Brl दरिपसे

१० एते ohne Accent in T 1 und Brl

११ Brl

१२ च व्यथते

१३ Brl पराक्रमैस्त

१४ Brl पिपृतंमात्मा मां

१५ Ch रिष्य

१६ So

T 1 und Brl, Ch ह्येत

१७ So T 1 und Brl, anch Ch, ohne Accent, पातीयत

१८ So T 1 und Brl, Ch ददाया

१९ So T 1 und Brl, Ch प्राणांन्ध्वे

एथेन सिस्रशयत्वमृतं वै हिरण्यममृतेनैवेनि संधात्युद्वाचमुंन्मनीषाम-
मित्येतांनि वा अस्य निखनेत्तान्येवोद्धृत्यात्ममाची' वैर्दिभवत्यात्म-
माचीं हि वर्म यन्नात्ममाची स्यान्नात्मने क्रियेतैतावती' पृथिवी या-
वती वैदिरस्या एवैतदन्तेषु पुरो ऽधित देवपुरा एवाकृतांथो एतां
एवं देवता एतासां दिशां परस्या अकृत गोपीथाय ॥ १६ ॥ 5

ऋषयो वा इन्द्रं प्रत्यक्षं नापरयिस्तं वसिष्ठ एव प्रत्यक्षमपश्यत्सो
ऽविभेदितरेभ्यो मर्षिभ्यः प्रवक्ष्यतीति सो ऽब्रवीद्वाक्ष्णं ते वक्ष्यामि
यथा त्वत्पुरोहिताः प्रजाः प्रजनिष्यन्ते ऽथ मेतरेभ्य ऋषिभ्यो मा प्र-
चोच इति तस्मा एतान्स्त्रीमभागानब्रवीत्ततो वसिष्ठपुरोहिताः प्रजाः
प्राजायन्त स्त्रीमो वा एतेषां भागस्तन्स्त्रीमभागानीं स्त्रीमभागत्वं 10
रश्मिरसि क्षयाय त्वा क्षयं जिन्वेति क्षयो वै देवा देवेभ्य एव यज्ञं
प्राह प्रेतिरसि धर्मेण त्वा धर्मं जिन्वेति धर्मो मनुष्या मनुष्येभ्य एव
यज्ञं प्राहान्वितिरसि' दिवे त्वा दिवं जिन्व संधिरस्यन्तरिक्षाय त्वा-
न्तरिक्षं जिन्व प्रतिधिरसि पृथिव्यै त्वा पृथिवीं जिन्वेति त्रय इमे
लोका एभ्य एव लोकेभ्यो यज्ञं प्राह विष्टमो ऽसि वृष्ट्यै त्वा वृष्टिं 15
जिन्वेति वृष्टिमेवावरुद्धे प्रवास्यनुवासीति मिथुनमेव करोत्युगिग-
सि वसुभ्यस्त्वा वसूञ्चिन्व' प्रकेतो ऽसि रुद्रेभ्यस्त्वा रुद्राञ्चिन्व' सुदि-
तिरस्यादित्येभ्यस्त्वादित्याञ्चिन्वेत्यष्टौ' वसव एकादश रुद्रा द्वादशा-
दित्या वाग्वाचिंजी स्वरस्त्रयस्त्रिंशस्त्रयस्त्रिंशद्देवता देवताभ्य एव यज्ञं
प्राहौजो' ऽसि पितृभ्यस्त्वा पितृञ्चिन्वेति देवानेव पितृननुसंतनोति 20
तन्तुरसि प्रजाभ्यस्त्वा प्रजा जिन्वेति प्रजा एव पशून्नुसंतनोति पृ-
तनापाडसि पशुभ्यस्त्वा पशूञ्चिन्वेति प्रजा एव पशून्नुसंतनोति'

1 Ch निखनेतन्वे 2 So T: und Br: Ch क्रियेतैता' 3 So corr Ch वाट
त्रिवितिरसि 4 Ch धम् जिन्व 5 Ch द्वा त्रिष्य erste Hand द्वा 6 So corr
Ch सुदितिरस्यदित्येभ्यस्त्वादित्य त्रि' 7 So corr Ch वाहोज 8 So corr und
unbestimmt mit Caland, Ch वनु मत्तानापाडसि पशुभ्यस्त्वा पशूञ्चिन्वेति प्रजा एव पशून्नुसंत-
नोति प्रजाभ्यस्त्वा प्रजा जिन्वेति प्रजा एव पशून्नुसंतनोति ॥ cf. Kāth 17, 7 Gop Br 2 2 13

रेवदस्योषधीभ्यस्त्वौषधीर्जिन्वेत्योषधीष्वेव पशून्प्रतिष्ठापयत्यभिजिद-
 सि युक्तपावेन्द्राय त्वेन्द्रं जिन्वेति वज्रो वै षोडशी व्यावृत्तो ऽन्यैर्वज्र-
 स्तस्मादेपो ऽन्यैर्व्यावृत्तो ऽधिपतिरसि प्राणाय त्वा प्राणं जिन्वेति प्रा-
 णमेवावरुन्दे धरुणो ऽस्यपानाय त्वापानं जिन्वेत्यपानमेवावरुन्दे
 ५ सैसर्पो ऽसि चक्षुषे त्वा चक्षुर्जिन्वेति चक्षुरेवावरुन्दे वयोधा असि
 श्रोत्राय त्वा श्रोत्रं जिन्वेति श्रोत्रमेवावरुन्दे ॥ एतद्वै पुरुषमकरपातः
 प्राणानुपैति प्रजापतिमेव त्रिवृदसि त्रिवृते त्वा सवृदसि सवृते त्वा
 प्रवृदसि प्रवृते त्वानूवृदस्वनूवृते त्वेति मिषुनमेव करोति संरोहो ऽसि
 विरोहो ऽसि प्ररोहो ऽस्यनूरोहो' ऽसीति प्रजापतिरेव वसुको ऽसि
 10 वस्वाष्टिरसि वेपथोरसीति प्रतिष्ठितरेव देवस्य सवितुः प्रसवे वृह-
 स्पतये स्तुतेति यद्यद्वै सविता देवेभ्यः प्रामुवत्तेनाभुवन्सवितृप्रसूता'
 एव स्तुवन्त्यूभुवन्ति' यस्यैवं विदुषो यस्यैवं विद्वान्स्तोमभागैर्ब्रह्मा
 भवति वसीयान्भवति ॥ ११ ॥

cf oben 17, 7, Gop Br 2, 2 13 und 14, TS 3 5 2

स्वाङ्गी त्वा स्वादुना तीव्रां तीघ्रिणामृताममृतेन' मधुमती मधु-
 15 मता सृजामि सै सोमेन सोमो' ऽस्यश्चिभ्यां पच्यस्व सरस्वत्यै पच्य-
 स्वेन्द्राय सुचाम्णे' पच्यस्व ॥

परीतो पिञ्चता मुनी सोमो य उक्ष्मै हविः ।

दधन्वान्यो नर्यो अश्वन्तरा सुपाव सोममद्रिभिः ॥'

वायुः पूतः पुनातु ते ॥

१० ब्रह्म क्षत्रं पवते तेज इन्द्रियै सुरया सोमस्सुत' आसुतो मदाय ।
 शुक्रेण देव देवताः पिपृग्धि रसेनान्नं यजमानाय धेहि ॥

1 So corr Ch स्पृगृहो 2 So corr Ch वायुप्रस 3 Ch धत्युः 4 So
 corr Ch तीवरा तीघ्रिणामृताममृतेन, cf oben 12 9 a A, Mātr S 2 3, 8 a A 5 So
 corr Ch सोम स्वधि', cf oben 12, 9 a A, Mātr S 2, 3, 6, 3, 11, 7 6 So
 corr Ch चाम्णे 7 Vgl RV 9, 107, 1, Mātr S 3 11, 7 8 So corr Ch
 मुता, cf. Mā tr S 3, 11 7

कुविदङ्ग यवमन्तो यवं चिद्यथा दान्यनुपूर्वं वियूय ।

इहेहैषां कृणुत भोजनानि ये बर्हिषो नमोवृक्तिं न जग्मुः ॥¹

उपयामगृहीतो ऽस्यश्चिभ्यां त्वा जुष्टं गृह्णामि सरस्वत्या इन्द्राय
सुवाम्ण एष ते योनिस्तेजसे त्वा वीर्याय त्वा बलाय त्वा ॥

नाना हि वां देवकृती सदस्कृतं मा संसृष्टाथां परमे व्योमन् ।

सुरा त्वमसि शुष्मिणी सोम एष मा मा हिंसीस्त्वं योनिमाविशन् ॥²

उपयामगृहीतो ऽस्याश्विनं तेजस्सारस्वतं वीर्यमैन्द्रं बलमेष ते
योनिर्मोदाय त्वानन्दाय त्वा महसे त्वा ॥

या व्याघ्रं विपूचिकोभौ वृकं³ च रक्षति ।

श्येनं पतत्रिणीं सिंहं सोमं⁴ पात्वीहसः ॥

संपृचस्स्थ⁵ सं मा भद्रेण पृङ्क विपृचस्स्थ वि मा पाप्मना
पृङ्क ॥ १८ ॥ cf. oben 12, 9; Mātr. S. 2, 3, 8; 3, 11, 7.

इति श्रीमद्यजुषि काठके चरकशाखायामोरिमकायां सवा नाम
सप्तत्रिंशं⁶ स्थानकं संपूर्णम् ॥⁷

¹ Vgl. RV 10, 131, 2; Mātr. S. 1, 11, 4

² Vgl. Mātr. S. 2, 3, 8.

³ So corr. Ch वृकं, cf. Mātr. S. 3, 11, 7

⁴ So Ch; cf. Mātr. S. 3, 11, 7.

⁵ So corr. Ch संपृचास्स्थ

⁶ So corr. Ch सप्तत्रिंशं

⁷ So die Unterschrift des

Capitels in Ch

सौमो' राजामृते सुतं चृजीर्षेणाजहान्मृत्युम् ।

चृतेन सत्यमिन्द्रियं विधानी शुक्रमन्थस इन्द्रस्येन्द्रियमिदं पयो ऽमृतं
मधु ॥

सौममद्रो बृषिवच्छन्दसा' हिसंशुचिषत् ।

5 चृतेन' सत्यमिन्द्रियं विधानी शुक्रमन्थस इन्द्रस्येन्द्रियमिदं पयो ऽमृतं
मधु ॥

अद्भ्यः क्षीरं बृषिवत्कुड्वाङ्गिरसो' धियां ।

चृतेन' सत्यमिन्द्रियं विधानी शुक्रमन्थस इन्द्रस्येन्द्रियमिदं पयो ऽमृतं
मधु ॥

10 अन्नात्परिसृतो रसं वक्षणा बृषिवत्क्षत्रम्' ।

चृतेन' सत्यमिन्द्रियं विधानी शुक्रमन्थस इन्द्रस्येन्द्रियमिदं पयो ऽमृतं
मधु ॥

रैतो सूत्रं विजहाति यौनिं प्रविशदिन्द्रियम् ।

गर्भो जरायुणावृत उल्बं जहाति जन्मना ।

15 चृतेन सत्यमिन्द्रियं विधानी शुक्रमन्थस इन्द्रस्येन्द्रियमिदं पयो ऽमृतं
मधु ॥

वेदेन रूपे बृषिवत्सुतासुतौ' प्रजापतिः ।

चृतेन सत्यमिन्द्रियं विधानी शुक्रमन्थस इन्द्रस्येन्द्रियमिदं पयो ऽमृतं
मधु ॥

20 दृष्टां रूपे व्याकरोत्सत्यानृते' प्रजापतिः ।

¹ Dies Capitel und der Anfang des folgenden nach T₁ und Br₁ accentuirt auch in W₁ vorhanden ² व्यपिय ohne Accent in T₁ und Br₁, der Accent ergäuzt, cf den dritten Vers ³ In T₁ und Br₁ hier nur चृतेन, das Weitere des Verses ist offenbar zu ergänzen ⁴ Der Accent ergäuzt, T₁ व्यपियकुड्वाङ्गिरसो, Br₁ व्यपियकुड्वाङ्गिरसो, Ch दृष्टा ⁵ In T₁ und Br₁ nur चृतेन, das Weitere des Verses zu ergänzen ⁶ In T₁ und Br₁ hier व्यपियत् richtig accentuirt. ⁷ In T₁ und Br₁ nur चृतेन, so auch in den folgenden Versen ⁸ Accent ergäuzt, in T₁ und Br₁ व्यपियत् ohne Accent. ⁹ Accent ergäuzt, in T₁ und Br₁ व्यकरोत् ohne Accent

अथद्वामंनृते ऽदधाच्छ्रुवाँ सत्ये प्रजापतिः ।

ऋतेन सत्यमिन्द्रियं विपानि शुक्रमन्थस इन्द्रस्येन्द्रियमिदं पयो ऽमृतं
मधु ॥

दृष्ट्वां परिस्रुतो रसैः शुक्रमैः शुक्रमैः अपिबत्यसोमं प्रजापतिः ।

ऋतेन सत्यमिन्द्रियं विपानि शुक्रमन्थस इन्द्रस्येन्द्रियमिदं पयो ऽमृतं^१
मधु^१ ॥ ११ ॥

cf. Māitr. S. 3, 11, 6; TBr. 2, 6, 2; VS 19, 72-79.

सुरावन्तं^२ बर्हिषदे सुवीरं यज्ञं हिन्वन्ति महिषा नमोभिः ।

दधानासोमं दिवि देवतासु मदेनेन्द्रं^३ यजमानास्वर्काः ॥

यस्ते रससम्भृत औषधीषु सोमस्य शुष्मसुरया सुतस्य ।

तेन जिन्व यजमानं मदेन^४ संस्वतीमश्विना इन्द्रमयिम् ॥ 10

यमश्विना नमुचेरामुरादधि संस्वत्यंसनोदिन्द्रियाय ।

इमं तं शुक्रमं मधुमन्तमिन्द्रुं^५ सोमं राजानमिहं भक्षयामि ॥

यदत्र रिषं रसिनस्सुतस्य यद्विन्द्रो अपिबच्छचीभिः ।

अहं तदस्य मनसा शिवेन सोमं राजानमिहं भक्षयामि ॥^६

पितृभ्यस्स्वधायिभ्यस्स्वधा नमः पितामहेभ्यस्स्वधायिभ्यस्स्वधा^{१५}

नमः प्रपितामहेभ्यस्स्वधायिभ्यस्स्वधा नमो ऽद्यान्पितरो ऽमीमदन्त

पितरो ऽतीतृपन्त पितरः पितरश्शुन्ध्वम् ॥

पुनन्तु^७ मा पितरस्सोम्यासः पुनन्तु मा पितामहाः ।

पुनन्तु प्रपितामहाः पवित्रेण शतायुषा ॥

^१ Dieser Halbvers nur in W 1 vollständig, T 1 und BrI haben nur ऋतेन; Ch liest ऋतेन सत्यमिन्द्रियमिदं पयो मत्तं मयु^२ Der Anfang des Capitels in T 1 und BrI vorhanden; darnach accentuirt.

^३ So corr., nach Anleitung von Māitr. S. 3, 11, 7; cf. auch den folgenden Vers; Ms mदेनेन्द्रं, Ch so ohne Acc.

^४ Ch यजमानस्यदेन; W 1 यजमानं पदेन; T 1 und BrI यजमानं पदेन^५ BrI इमेने

शुक्रमैः; T 1 ऐ शुक्रमैः; Accent corrigirt. ^६ So corr.; Ms. मिन्द्रुं, resp. Ch ohne Acc.

^७ Bis hierher nach T 1 und BrI accentuirt; T 1 geht dann weiter auf Kāth. 13, 16 über; auch BrI bricht hier ab. ^८ Von hier ab die Accenta nach T 7 fol. 33

gesetzt, collationirt mit BrI fol. 91.

पुनन्तु मा पितामहाः पुनन्तु प्रपितामहाः ।

पवित्रेण शतायुषा विश्वमायुष्यश्नवै ॥

अम आयूषि पवसे ।¹

पुनन्तु मा देवजनाः पुनन्तु मनसा धियः ।

5 पुनन्तु विश्वा भूतानि जातवेदः पुनीहि² मा ॥

पवित्रेण पुनीहि मा शुक्रेण देव दीद्यत् ।

अपे क्रत्वा क्रतून्तु ॥

यज्ञे पवित्रमर्चिथमे विततमन्तरा ।

ब्रह्म तेन पुनातु मा ॥

10 पवमानस्वर्जनः पवित्रेण विचर्षणिः³ ।

यः पोता स⁴ पुनातु मा ॥

उभाभ्यां देव सवितः पवित्रेण सर्वेन च ।

मां पुनीहि विश्वतः ॥

वैश्वदेवी पुनती देव्यागाद्यस्या इमांस्तन्वो वीतपृष्टाः ।

15 तया मन्दन्तस्सधमाद्येषु⁵ वयं स्याम पंतयो रयीणाम्⁶ ।⁷

ये समानास्समनसः⁸ पितरो यमराज्ये ।

तेषां लोकस्वधा नमो यज्ञो देवेषु कल्पताम् ॥

ये समानास्समनसो⁹ जीवा जीवेषु मामकाः ।

तेषां धीर्मेयि कल्पतामसिंल्लोके शतं समाः ॥

20 इ सुती¹⁰ अगृण्वं पितृणामहं देवानामुत मर्त्यानाम् ।

ताभ्यामिदं विश्वमेजत्समेति यदन्तरा पितरं मातरं च ॥

¹ In T 7 und BrI fol 91 ist dieser Vers vollständig gegeben. ² So T 7, in BrI fol 91 पुनीहि ohne Accent.

³ So BrI, in T 7 च, ohne Accent. ⁴ So corr Ch मन्दन्तस्सधमाद्येषु, T 7 मन्दन्तस्सधमाद्येषु, BrI fol 91 मन्दन्तस्सधमाद्येषु.

⁵ So corr Ch मन्दन्तस्सधमाद्येषु, T 7 मन्दन्तस्सधमाद्येषु, BrI fol 91 मन्दन्तस्सधमाद्येषु. ⁶ Hier bricht T 7 ab, dergleichen BrI fol 91, daher das Weitere ohne Accent nur nach Ch.

⁷ So corr Ch समा नमसः. ⁸ So corr Ch मतो.

इदं हविः प्रजननं मे अस्तु दशवीरैः सर्वगणैः स्वस्तये ।

आत्मसनि प्रजासनि पशुसन्धयसनि लोकसनि ।

अग्निः प्रजां बहुलां मे करोत्वन्नं पयो रेतो अस्मासु धत्त ॥ २ ॥

cf. Māitr. S. 3, 11, 7 und 10.

सीसेन तन्नं मनसा मनीषिण ऊर्णासूचेण कवयो वयन्ति ।

अश्विना यज्ञं सविता सरस्वतीन्द्रस्य रूपं वरुणो भियज्यम् ॥ 5

तदस्य रूपममृतं शचीभिस्त्रिस्रो ददुर्देवतास्संरराणाः^१ ।

लोमानि शर्षपैर्वह्नुधा^२ न तोक्मभिस्त्वगस्य मांसमभवन्न लाजाः ॥

तदश्विना भिषजा रुद्रवर्तनी सरस्वती वयति पेशो अन्तरम्^३ ।

अस्थि मज्जानं मासैः करोतरेण^४ दधतो गवां त्यचि ॥

सरस्वती मनसा पेशलं वसु नासत्याभ्यां वयति दर्शतं वपुः^५ । 10

रसं परिस्रुता न रोहितं नयहुवीरिस्तसरं^६ न वेम ॥

पयसा शुक्रममृतं जनिचि सुराया मूत्राज्जनयन्ति रेतः ।

अपामतिं दुर्मतिं चाधमाना ऊवध्यं वार्ति सव्वं^७ तदारात् ॥

इन्द्रसुचामा हृदयेन सत्यं पुरोडाशेन सविता जजान ।

यकृत्कोमानं वरुणो भियज्यन्मत्स्रे वायव्यैर्न मिनाति पितृम् ॥ 15

अन्वाणि स्थाली मधु पिन्वमाना गुदाः^८ पात्राणि मुदुघा न धेनुः ।

शयेनस्य पचं न प्रीहा शचीभिरासन्दी^९ नाभिरुदरं न माता ॥

कुम्भो वनिपुर्जनिता शचीभिर्यस्मिन्त्रये योन्यां गर्भो अन्तः ।

आशिव्यक्तशशतधार उत्सो दुहे न कुम्भी स्वधां पितृभ्यः ॥

मुखं सदस्य शिर इत्सतेन जिह्वा पवित्रमश्विनासन्सरस्वती । 20

चयं न^{१०} पायुर्भिषगस्य वारो वस्तिर्न^{११} शेषो हरसा तरस्वी ॥

^१ So Ch; in Māitr. S. 3, 11, 9 भियज्यन् ^२ Māitr. S. 3, 11, 9 दधु ^३ So corr. Ch शर्षपैः ^४ So corr. Ch पन्तरा; cf. Māitr. S. 3, 11, 9 - Corr. ^५ So Ch; Māitr. S. 3, 11, 9 वारो ^६ Ch जानतु वारैः; besser Māitr. S. 3, 11, 9 नय-पुर्गैः ^७ So corr. Ch सव्वं, cf. Māitr. S. 3, 11, 9. ^८ So corr. Ch गुदा ^९ So corr. Ch सची; cf. Māitr. S. 3, 11, 9. ^{१०} So corr. Ch सव्व ^{११} So corr. Ch वस्ति

अश्विभ्यां चक्षुरमृतं यहाभ्यां छागेन तेजो हविषा श्रुतेन ।
 पक्ष्माणि गोधूमैः कुवलैरुतानि पेशो न शुक्रमसितं वसाते ॥
 अविर्न मेपो नसि' वीर्याय प्राणस्य पन्था अमृतो यहाभ्याम् ।
 सरस्वत्युपवाकैर्व्यानं नस्यानि बर्हिर्वदैर्जैजान ॥

- 5 इन्द्रस्य रूपमृषभो बलाय कर्णाभ्यां श्रोत्रममृतं यहाभ्याम् ।
 यवा न बर्हिर्भुवि केसराणि कर्कन्धु जज्ञे' मधु सारघं मुखात् ॥
 आत्मन्नुपस्थे न वृकस्य लोम मुखे श्मश्रूणि' न व्याघ्रलोम' ।
 केशा न शीर्षन्यशसे श्रियै शिखा सिंहस्य लोम त्विपिरिन्द्रियाणि ॥
 अङ्गान्यात्मभिषजा तदश्विनात्मानमङ्गैस्समधात्सरस्वती ।
- 10 इन्द्रस्य रूपं शतमानमायुश्चन्द्रेण ज्योतिरमृतं दधाना ॥
 सरस्वती योन्यां गर्भमन्तरश्विभ्यां पत्नी सुकृतं विभर्ति ।
 अपां रसेन वरुणेन सान्नेन्द्रि श्रियै जनयन्नप्सु राजा ॥
 तेजः' पशूनां हविरिन्द्रियावत्परिस्तुता पयसा सारघं मधु ।
 अश्विभ्यां दुग्धं भिषजा' सरस्वत्या सुतासुताभ्याममृतस्सोम इन्दुः ॥

15 ॥ ३ ॥ cf Mātr S 3, 11, 9 TBr 2, 6 4, VS 19, 80 fig

द्यवस्य नाभिरसि द्यवस्य योनिरसि स्थोनासि सुपदासि स्थोना-
 मासीद सुपदामासीद मा त्वा हिंसीन्मा' मा हिंसीः ॥

निपसाद' धृतं व्रतो वरुणः पस्त्यास्वा ।

साम्राज्याय सुक्रंतुः ॥

- 20 देवस्य त्वा सवितुः प्रसव् इश्विनोर्वाहुभ्यां पूषणो हंस्ताभ्यामश्वि-
 नोर्भिषज्येन तेजसे ब्रह्मवर्चसायाभिषिञ्चामि देवस्य त्वा सवितुः प्र-
 सव् इश्विनोर्वाहुभ्यां पूषणो हंस्ताभ्यां सरस्वत्या भिषज्येन वीर्यायान्ना-
 द्यायाभिषिञ्चामि देवस्य त्वा सवितुः प्रसव् इश्विनोर्वाहुभ्यां पूषणो

1 So corr Ch नसि, cf Mātr S 3, 11, 9 2 So corr Ch जज्ञे 3 So
 corr Ch श्मश्रूणि 4 So corr Ch साम्ना erste Hand सोमम् 5 So corr Ch
 तेजा' 6 So corr Ch सुश्रुभिषजा 7 So corr Ch हिंसीमां 8 Von hier ab
 soecenturt nach T1 und BrI fol 120 121

हंस्ताभ्यामिन्द्रस्येन्द्रियेण बलाय ध्रियै यंशसे ऽभिषिञ्चामि कौ ऽसि
कौ नामासि कसै त्वा काय त्वा सुंष्टोका^३ सुंमङ्गला^३ संत्यरा-
जा^३ ॥

शिरो मे धीर्येशो मुखं त्विधिः केशाश्च श्मश्रूणि^४ ।

राजा मे प्राणो अमृतं सघाट् चक्षुर्विराट् ह्योचम्^५ ॥

जिह्वा मे भद्रं वाङ् महो मनो मन्युस्स्वराट् भामः ।

मोदाः प्रमोदा अङ्गुलीरङ्गानि मित्रं मे सहः^६ ॥

बाहू मे बलमिन्द्रियं हस्तौ मे कर्म वीर्यम् ।

आत्मा ह्यचभुरो मम ॥

पृथीर्मे राष्ट्रमुदरमीसी यीवाश्च धीर्यौ ।

ऊरू अरत्नी जानुनी विशो मे ऽङ्गानि सर्वतः ॥

नाभिर्मे चिह्नं विज्ञानं पायुर्मे ऽपचितिर्भसत्^७ ।

आनन्दनन्दा अराडौ^८ मे भगस्सौभाग्यं पसः ॥

जङ्गाभ्यां पद्भ्यां धर्मो ऽसि विशि राजा प्रतिष्ठितः^{१०} ।

प्रति क्षचे प्रतिष्ठामि राष्ट्रे प्रत्यश्वेषु प्रतिष्ठामि गोषु ॥

प्रत्यङ्गेषु प्रतिष्ठाम्यात्मत्रति प्राणेषु प्रतिष्ठामि पुष्टे ।

प्रति द्यावापृथिव्योः प्रतिष्ठामि यज्ञे ॥

त्रयो देवा एकादश त्रयस्त्रिंशस्सुराधसः ।

बृहस्पतिप्रभृता देवस्य सवितुस्सवे ॥

देवा देवैरवन्तु मा प्रथमा द्वितीयैर्द्वितीयास्तृतीयैस्तृतीयास्तत्वेन^{११} २०

^१ Accent corr. T 1 und Brl हुन्कोकाः; cf. VS 20, 4.

^२ So Ch, ohne

Accent; T 1 und Brl सुंमङ्गलाः ^३ So Ch, ohne Accent; T 1 संत्यराजाः;

Brl सत्यराजाः, hier hört der Text von T 1 und Brl 121 auf. ^४ So corr. Ch

श्मश्रूणि ^५ sic Ch ^६ So corr. Ch घां महो, cf. MS 3, 11, 8; VS 20, 6.

^७ So corr. Ch सहः; cf. MS 3, 11, 8; VS 20, 6. ^८ So corr. Ch विज्ञानपायुर्मे

पचितिर्भसत्; MS 3, 11, 8 विशां पायुर्मे पचितिः; desgl. VS 20, 9. ^९ So Ch; in MS

3, 11, 8 आराडौ; desgl. VS 20, 9. ^{१०} So corr. Ch द्विताः ^{११} So corr. Ch

सौवा वृत्तिः

सत्यं यज्ञेन यज्ञो यजुर्भिर्यजूषि सामभिस्सामान्यृग्भिर्ऋचो याज्या-
भिर्याज्या वषट्कारैर्वपट्कार आहुतिभिराहुतयो मे कामान्समर्धयन्तु भू-
स्वाहा ॥

लोमानि प्रयतिर्मेम त्वङ्, म आनतिरागतिः ।

5 मीसं म उपनतिर्वस्वस्थि मज्जा म आनतिः ॥ ॥ ४ ॥

cf Mâtr S 3 11 8, TBr 2 6 5, VS 20 1-13

यहेवा¹ देवहेडनं देवासश्चकृमा² वयम् ।

अग्निर्मा तस्मादेनसो विश्वान्मुञ्चत्वहस³ ॥

यदि दिवा यदि नक्तमेनीसि चकृमा वयम् ।

वायुर्मा तस्मादेनसो विश्वान्मुञ्चत्वहस³ ॥

10 यदि जायद्यदि स्वप्न एनीसि⁴ चकृमा वयम् ।

सूर्यो मा तस्मादेनसो विश्वान्मुञ्चत्वहसः ॥

यज्ञामे यदराथे यत्सभायां यदिन्द्रिये ।

यच्छूद्रे यदर्य एनश्चकृमा वयम् ।

यदेकस्याधि धर्मणि तस्यावयजनमसि ॥

15 यदापो अश्या वरुणेति शपामहे तता वरुण नो मुञ्चावभृथ

निचुद्गुण⁵ निचेरुसि निचुद्गुणो ऽव देवैर्देवकृतमेनो ऽयाडव⁶ मर्त्यै-
र्मर्त्यैकृतमुरीरा नो देव रिपस्याहि⁷ ॥

समुद्रे ते हृदयमप्स्वन्तस्सं त्वा विशन्वोषधीरुतापः ॥

सुमित्रा ण आप ओपधयो भवन्तु दुर्मित्रास्तसै भूयासुर्यो ऽस्मा-

20 ष्छेष्टि यं च वयं द्विष्मः ॥

दुपदादिवेन्नुमुवानस्स्विन्नस्रात्वी मत्तरादिव ।

¹ Die ersten drei Verse accentuirt nach T1 und T7, Weiteres fehlt dort
Auch in W: finden sich diese drei Verse doch ohne Accente ² Ch देवास

च- ³ T7 स्वप्नमेनासि, desgl W1, ohne Accent, dagegen T1 स्वप्न एनीसि

⁴ So corr Ch निचुद्गुण, vgl das Folgende ⁵ So corr Ch ऽयाडव ⁶ So
corr Ch रिपस्याहि

पूतं पवित्रेणैवाज्यमापशुन्वन्तु सैनसः ॥

उद्वयं तमसस्परि पश्यन्तो ज्योतिरुत्तरम् ।

देवं देवचा सूर्यमगन्म ज्योतिरुत्तमम् ॥

प्रत्यस्तो वरुणस्य पाशः प्रतियुतो वरुणस्य पाशः ॥ एधो ऽस्यधि-
पीमहि समिदसि^१ ॥ तेजो ऽसि तेजो मयि धेहि ॥

अपो अद्यान्वचारिषं रसेन समगन्महि ।

पयस्वानप्र आगमं तं मा सैसृज वर्चसा ॥

समाववर्ति पृथिवी समुपास्तमु सूर्यः ।

वैश्वानरज्योतिर्भूयासं विभुं कामं व्यध्वै ॥

भूस्वाहा ॥ ५ ॥ cf. Maitr. S. 3, 11, 10; 1, 3, 99, TS 1, 4, 45, VS 20, 14—23. 10

समिद्ध इन्द्र उपसामनीके पुरोरुचा^२ पूर्वकृद्वावृधानः ।

त्रिभिर्देवैस्त्रिंशता वज्रवाहुर्जघान वृषं वि दुरो ववार ॥

नराशंसः प्रति शूरो मिमानस्तनूनपात्रति यज्ञस्य धाम ।

गोभिर्वपावान्मधुना समञ्जिह्वरायैश्चन्दी^३ यजतु^४ प्रचेताः ॥

इदितो देवैर्हरिर्वा अभिष्टिराजुह्वानो हविषा शर्धमानः ।

पुरंदरो गोत्रभिद्वज्रवाहुरायातु यज्ञमुप नो जुषाणः ॥

जुषाणो बर्हिर्हरिवान् इन्द्रः प्राचीनीं सीदत्रदिशा पृथिव्याः ।

उरुप्रथाः प्रथमानं स्योनमादित्यैरक्तं वसुभिस्सजोषाः ॥

इन्द्रं दुरः कवयो धावमाना वृषाणं यन्तु^५ जनयस्सुपत्नीः ।

द्वारो देवीरभितो विश्रयन्तां सुवीरा वीरं प्रथमाना महोभिः^६ ॥

उपासानक्ता बृहती^७ बृहन्तं पयस्वती सुदुधे शूरमिन्द्रम् ।

पेशस्वती तन्तुना संव्ययन्ती देवानां देवं यजतस्सुरूपे ॥

^१ Vgl. TS 1, 4, 45, 3; VS 20, 23

^२ So corr. Ch परोरुचा

^३ So corr.

Ch तमसस्परि

^४ MS 3, 11, 1 यजति, desgl. VS 20, 37.

^५ So corr. Ch इन्द्र

^६ MS 3, 11, 1 यन्ति, VS 20, 40 यन्तु

^७ So corr. Ch तयोभिः

^८ यत्ततो fehlt in

Ch und ist von mir ergänzt; cf. MS 3, 11, 1, VS 20, 41.

दैव्या मिमाना मनसा पुरुषा होतारा' इन्द्रं प्रथमा सुवाचा ।
 मूर्धन्यज्ञस्य मधुना दधाना प्राचीनं ज्योतिर्हविषा वृधातः ॥
 तिस्रो देवीर्हविषा वर्धमाना इन्द्रं जूपाणा वृषणं न पत्नीः ।
 अर्च्छन्तं तन्तुं ययसा सरस्वतीडा देवी भारती विश्वतूर्तिः^१ ॥

५ त्वष्टा दधदिन्द्राय शुष्ममपाको ऽचिपुयंशसे पुरुणि ।

वृषा यजन्वृषणं भूरिरेता मूर्धन्यज्ञस्य समनक्तु देवान् ॥

वनस्पतिरवसृष्टो न पाशैस्त्वन्या समञ्जच्छमिता^२ न देवः ।

इन्द्रस्य हव्यैर्जठरं पृषानस्त्वदाति^३ यज्ञं मधुना घृतेन ॥

स्तोकानामिन्दुं प्रति श्रू इन्द्रो वृषायमाणो^४ वृषभस्तुरापाट् ।

१० घृतमुषा मनसा हव्यमुदन्मूर्धन्यज्ञस्य^५ जुषती स्वाहा ॥ ॥ ६ ॥

cf Maitr S 3 11, 1, VS 20, 36—46, TBc 2 6, 8

आ चर्यणिमा वृषभो जनानां राजा कृष्टीनां पुरुहुत इन्द्रः ।

स्तुतश्रवस्यन्वसोप मद्विगुक्ता^६ हरी वृषणा यात्सर्वाक्^७ ॥

विवेप यन्मा धिषणा जजान स्तवै पुरा पार्यादिन्द्रमहूः^८ ।

अहसो यव पीपरद्यथा नो नावेव यान्तमुभये हवन्ते ॥

१५ ति सधीचोहृतयो^९ वृषायानि पौस्यानि^{१०} नियुतस्सथुरिन्द्रम्^{११} ।

समुद्रं न सिन्धव उक्थशुष्मा^{१२} उरुव्यचसं गिर आविशन्ति ॥

सत्यमित्तन्न त्वावाँ अन्यो अस्तीन्द्र देवो न मर्त्या ज्यायान् ।

अहबहिं परिशमानमर्षो ऽवासृजो अपो अच्छा समुद्रम् ॥^{१३}

^१ So corr Ch होतारा

^२ So corr Ch विश्वतूर्ति

^३ So corr Ch स्वदाति

समञ्जच्छमिता, cf VS 20 46

^४ So auch VS 20, 45, dagegen MS 3, 11, 1

स्वदाति ^५ So corr Ch वृषायमाणो, MS 3 11, 1 und VS 20, 46 = Corr

^६ So corr Ch हव्यमुदन्मूर्ध, cf MS 3, 11, 1 a E

^७ So corr Ch यात्सर्वाक्, cf MS 4, 14, 18, RV 1, 177, 1

^८ So corr Ch मद्विगुक्ता, cf MS 4, 12, 3 = Corr, RV 3, 32 14 दाट्

^९ So corr Ch परिशमान, cf MS 4 12 3 RV 3, 32, 14

^{१०} So corr Ch पौस्यानि cf RV 6 36, 3, MS 4 14 18 (die Samh. Mes hier = KAth I)

^{११} So corr Ch नियुतस्सथुरिन्द्रम् ^{१२} So corr Ch उक्थशुष्मा ^{१३} So corr Ch समुद्रम्

^{१४} RV 6, 30 4, MS 4, 14, 18

प्र ससाहिपे पुरुहूत श्वूञ्ज्येष्ठस्ते शुष्म इह रात्रिरस्तु ।
 इन्द्राभर दक्षिणेना वसूनि पतिस्सिन्धूनामसि रेवतीनाम् ॥¹
 स शेवृधमधिधा द्युक्त्तमसे महि द्यवं जनापादिन्द्र तथ्यम् ।
 रक्षा च नो मघोनः पाहि सूरौचाये च नस्स्वपत्या इपे धाः ॥²
 ॥ ७ ॥ of. Mātr. S. 4, 14, 18; 4, 12, 3; TBr. 2, 6, 9.

5

समिद्धो अग्निरश्विना तप्तो घर्मो विराट् सुतः ।
 दुहे धेनुस्सरस्वती सामी शुक्रमिहेन्द्रियम् ॥
 तनूपा भिषजा सुते ऽश्विनोभा सरस्वती³ ।
 मध्वा रजीसीन्द्रियमिन्द्राय पथिभिर्वहान्⁴ ॥
 इन्द्रायेन्दु सरस्वती नराशसेन नग्रहुम्⁵ ।
 अघातामश्विना मधु भेषजं भिषजा सुते ॥
 आजुह्वाना सरस्वतीन्द्रायेन्द्रियाणि वीर्यम् ।
 इडाभिरश्विना इपि समूजै सं रयिं दधुः ॥
 अश्विना नमुचेस्सुते सामी शुक्रं परिसुता ।
 सरस्वती तमाभरद्वर्हिषेन्द्राय पातवे ॥
 कवथो न व्यचस्वतीरश्विभ्यां न दुरो दिशः ।
 इन्द्रो न रोदसी दुघे⁶ दुहे कामान्सरस्वती ॥
 उघासा नक्तमश्विना दिवेन्दु सायमिन्द्रियैः ।
 संजानाने सुपेणसा समज्जाते सरस्वत्या ॥
 पातं नो अश्विना दिवा पाहि नक्तं सरस्वति⁷ ।
 दैव्या होतारा भिषजा पातमिन्द्र सचा सुते ॥

10

15

20

¹ RV 10, 180, 1, MS 4, 12, 3² RV 1, 54, 11, MS 4, 14, 18.³ So

corr. Ch सर

⁴ So auch VS 20, 56; dagegen MS 3, 11, 3 घ⁵ So corr.

Ch नमृद्, MS 3, 11, 3 und VS 20, 57 = Corr

⁶ Für दुघे haben MS 3, 11, 3

und VS 20, 60 उँ, aber VS 21, 34 auch दुघे

⁷ So corr. Ch सरस्वती, cf MS

3, 11, 3; VS 20, 62.

- तिस्रस्त्रेधा सरस्वत्यश्विना भारतीडा' ।
 तीव्रं परिस्रुता सोममिन्द्रायामुपवुर्मदम् ॥
 अश्विना भेषजं मधु भेषजं नस्सरस्वती ।^१
 गोभिर्नै सोममश्विना मासरेण परिस्रुतम् ।
 5 समधाती सरस्वत्या स्वाहेन्द्रे सुतं मधु ॥ ॥ ८ ॥^२
 cf Māiti S 3, 11, 3, VS 20, 65–66, TBr 2, 6, 12
 अश्विना हविरिन्द्रियं नमुचेर्धिया सरस्वती ।
 आ शुक्रमासुराइसु' मघमिन्द्राय' जभिरे ॥
 यमश्विना सरस्वती हविषेन्द्रमवर्धयन् ।
 स विभेद बलं' मघं' नमुचा आसुरे सचा ॥
 10 तमिन्द्रं पशवस्सचाश्विनोभा सरस्वती ।
 दधाना अभ्यनूपत हविषा यज्ञ इन्द्रियम् ॥
 य इन्द्र इन्द्रियं दधुस्सविता वरुणो भगः ।
 स सुचामा हविष्पतिर्यजमानाय सश्वत ॥
 सविता वरुणो दधद्यजमानाय दाशुषे ।
 15 आदत्त नमुचेर्वसु सुचामा बलमिन्द्रियम् ॥
 वरुणः क्षत्रमिन्द्रियं भगेन सविता श्रियम् ।
 सुचामा यशसा बलं दधाना यज्ञमाशत ॥
 अश्विना गोभिरिन्द्रियमश्वेभिर्वीर्यं बलम् ।
 हविषेन्द्रै सरस्वती यजमानमवर्धयन् ॥

^१ So corr Ch त्रीः ^२ So corr Ch पाशुपयमे, VS 20, 63 य सुपुयुमं*, MS 3, 11, 3 वासुपुयुमं*, aber Padap. richtiger इन्द्राय । सुपुयुः । ^३ Die zweite Hälfte dieses Verses fehlt in Ch ^४ So Ch, in MS 3, 11, 3 und VS 20, 66 परिस्रुत
^५ Die Bezeichnung für den Abschluß von Cap 8 fehlt in Ch, ich habe denselben gesetzt nach Analogie der Theilung von MS 3, 11, 3 und 3, 11, 4, welches letzteres Capitel ebenfalls mit अश्विना हविरिन्द्रियं beginnt ^६ So corr Ch मासुराइसु, cf MS 3, 11, 4 und VS 26, 67 = Corr ^७ Aneh VS 20, 67 मघं, dagegen MS 3, 11, 4 मघः ^८ So Ch, auch MS 3, 11, 4 nach allen Mss यज्ञ, dagegen VS 20, 65 यज ^९ Ch मघयं, VS 20, 68 मघं, dagegen MS 3, 11, 4 मघः ^{१०} So corr Ch यशसा, cf aber MS 3, 11, 4 und VS 20, 73 = Corr

ता नासत्या सुपेशसा हिरण्यवर्तनी नरा ।
 सरस्वती हविष्मतीन्द्र^१ कर्मसु नो ऽवत ॥
 ता भियजा सुकर्मणा सा^२ सुदुघा सरस्वती ।
 स वृचहा शतक्रतुरिन्द्राय दधुरिन्द्रियम् ॥
 युवे^३ सुराममश्विना नमुचा आसुरे सचा । 5
 विापयाना शुभस्पती इन्द्रं कर्मस्वावतम् ॥^४
 पुत्रमिव पितरा अश्विनोभेन्द्रावपुः काव्यैर्दंसनाभिः ।
 यत्सुरामं व्यपिचशशीभिस्सरस्वती त्वा मघवन्नभिष्णक् ॥
 यस्मिन्नश्वस ऋषभास उश्रणो^५ वशा मेपा अश्वसृष्टा^६ आहुताः ।
 कीलालये सोमपृष्ठाय वेधसे^७ हृदा मतिं जनय^८ चारुमग्नये ॥ 10
 अहाप्यमे हविरास्ये ते सुचीव घृतं चम्बीव सोमः ।
 वाजसनिं रयिमसे सुवीरं प्रशस्तं धेहि यशसं बृहन्तम् ॥ ॥ ९ ॥
 of Mātr S 3 11, 4 VS 20, 67—79, TBr 2 6 13
 समिद्धो अश्विस्समिधा सुपमिद्धो वरेण्यः ।
 गायत्री छन्द इन्द्रियं त्रियविगौर्वयो दधुः ॥
 तनूनपाञ्चुचिवतस्तनूपाश्च^९ सरस्वती^{१०} । 15
 उष्णिहा छन्द इन्द्रियं दित्यवाह गौर्वयो दधुः ॥
 इडाभिरगिरीद्व्यस्तोमो देवो अमर्त्यः ।
 अनुष्टुप्छन्द इन्द्रियं यञ्चाविगौर्वयो दधुः ॥
 सुवर्हिरगिः पूषणो स्तीर्णवर्हिरमर्त्यः ।
 बृहती छन्द इन्द्रियं त्रिवत्सो गौर्वयो^{११} दधुः ॥ 20

^१ So VS 20, 74 तौन्द, dagegen MS 3 11, 4 तौन्द ^२ So corr Ch स
^३ So corr Ch युवा ^४ Vgl RV 10 131, 4, auch MS 3 11, 4 und VS 20, 76
^५ So corr Ch भाग तदाणो ^६ So Ch, cf dagegen MS 3, 11, 4 a E und VS
 20 78 ^७ So corr Ch वेदये, cf MS 3 11, 4, VS 20 78 ^८ So auch VS
 20 78, dagegen MS 3, 11, 4 a E जनये ^९ So corr Ch वाहुवि, wie VS
 21, 13 schreibt, während MS इगुचि bietet Im Kath aber pflegt man
 छद् zu werden ^{१०} So corr Ch स्वती ^{११} So corr Ch गोर्वो

त्वा वैश्वानराय वैष्टुभेन च्छन्दसाहरूपदधे^१ देवस्य त्वा सवितुः इसव्रे
ऽश्विनोर्वाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्यामसये त्वा वैश्वानरायानुष्टुभेन च्छन्द-
सा राचीमुपदधे^२ ॥

पुनस्त्वादित्या रुद्रा वंसवस्समिन्धतां पुनश्चैलांणी वसुनीथ यज्ञैः ।

५ धृतेन ते तन्वूं वर्धयामि सत्यांस्सन्तु यंजमानस्य कामाः ॥^३

अग्निर्होता नो अध्वरै वाजी संपरिखीयते ।

देवो देवेषु यज्ञियः ॥^४

परि चिचिष्टध्वरं यात्यमी रथीरिव ।

आ देवेषु प्रयो दधत् ॥

१० परि वाजपतिः कविरग्निर्हैथ्यान्यक्रमीत् ।

दधद्रत्नानि दाशुषे ॥

परि त्वापे पुरं वयं विप्रै सहस्य धीमहि ।

धृपद्वर्णे दिवे दिवे^५ हन्तारं भद्रुरावताम्^६ ॥

परि प्रागादेवो^७ अग्नी रक्षोहामीवर्चातनः ।

१५ सैधन्विंश्चा अथ द्विपो दहन्क्षीसि विश्वहा ॥

चित्तस्य परिचित ऊर्ध्वश्रितश्चयध्वम् ।

प्रजामसै रयिमसै नियच्छत ॥ ॥ १२ ॥

व्रजं कृणुध्वी स हि वो नृपाणो वर्म सीव्यध्वं बहुला पृथूनि ।

पुरः कृणुध्वमायसीरधृष्टा मा चस्सुसोच्चमसो^८ द्विहा तम् ॥

२० अजीजनन्नमृतं^९ मर्त्यासो ऽसेमाणं तरणिं वीदुजम्भम् ।

दश स्वसारो अपुवस्समीचीः पुमींसं जातमभिसंभन्ताम्^{१०} ॥

^१ Accent corr T1 und Bel च्छन्दसाहरूपदधे W1 च्छन्दसाहरूपदधे ^२ T1 राचि
मुपदधे, Bel fol 51 राचिमुपदधे ^३ Vgl TS 4 2 3, 1 5 2, 2 5 ^४ Vgl RV
4 15, 1 flg MS 4 13, 1, TBr 3 6 4, 1 ^५ Accent corr T1 und Bel दिवे
दिवे, cf RV 10, 57, 22 ^६ Ch रायताम् T1 und Bel रायताम्, cf RV 10 57, 22
^७ Bel fol 51 द्विपो, dasgleichen W1, ohne Accent ^८ So corr Ch hier wieder
das einzige Ms liest चासुसोच्चमसो, aber vgl RV 10 101 5 ^९ So corr Ch
अजीजनपयत, vgl RV 3, 29, 13 ^{१०} So Ch RV 3, 29 13 रामे

साकीं हि शुचिना शुचिः प्रशास्ता क्रतुनाजनि ।
 विद्वानस्य व्रता ध्रुवा वया इवानुरोहति^१ ॥
 अंपासदेतु^२ निर्घृतिर्नेहास्या अपि किं चन ।
 अगोतां नाष्ट्रा^३ पाप्मानं सर्वं तदंपहन्महे ॥
 अंपास्य नैर्घृतांन्पाशान्मृत्योरेकशतं चये ।
 अंपास्य ये^४ सिनाः पाशा मृत्योरेकशतं सुवे^५ ॥
 ये ते पाशा एकशतं मृत्यो मर्त्याय हन्तवे ।
 तींस्ते^६ यज्ञस्य मायया सर्वानवयजामहे ॥
 देवीमहं निर्घृतिं^७ बाधमानः पितृव पुत्रं दमये^८ वंचोभिः ।
 यां जायमानस्य जायमानस्य^९ शिरो देवीं प्रति सूरिर्विचष्टे ॥^{१०}
 शं नो देवीरभिष्टय आपो भवन्तु पीतये ।
 शं योरभिस्रवन्तु नः ॥^{११}
 ऊर्जं विभ्रद्भुवनिस्सुमेधा गृहाणां^{१२} मोदमाना सुवचोः ।
 अघोरेण चक्षुपाहं शिवेन गृहाणां^{१३} पश्यन्वय उत्तिरामि ॥
 गृहाणामायुः^{१४} प्र वयं तिराम गृहा अस्माकं प्रतिरन्तायुः ।
 येन देवा ज्योतिषोर्ध्वं उदायन्तेनादित्या वसवो येन रुद्राः ।
 येनाङ्गिरसो महिमानमानशुस्तेनैतु यजमानस्वस्ति ॥
 स्योना पृथिवि भवानृक्षरा निवेशनी ।
 यच्छा नशर्म^{१५} सप्रथाः^{१६} ॥

^१ So Ch; RV 2, 5, 4 रोहते ^२ Von hier ab wiederum ein Stöck in T 1
 vorhanden; darnach accentuirt ^३ So meine Correctur, Ch अमोत्यानाष्ट्रा, T 1
 अगोतानाष्ट्रां ^४ Accent von mir gesetzt; in T 1 ये ohne Accent ^५ So T 1
 सिनाः etc.; in Ch सिनादापाशा मृत्योरेकशतं सुवे ^६ So T 1, in Ch तींस्ते ^७ Ch
 त्विर्घृतिं ^८ So Ch, ohne Accent, T 1 पुत्रान्दमय, aber TS 4, 2, 5, 4 पुत्रं दमये
^९ Accent corrigirt. In T 1 auch das 2 जायमानस्य accentuirt; in Ch ist dasselbe
 durchstrichen, erscheint also del. ^{१०} Hier bricht T 1 ab. ^{११} Vgl. AV
 1, 6, 1. ^{१२} So corr. Ch यद्दानात् ॥ मो- ^{१३} So corr. Ch यद्दानां ^{१४} So
 corr. Ch यद्दानामायुः ^{१५} So corr. Ch न शर्म, aber cf. RV 1, 22, 15; MS 4, 12, 2.
^{१६} So Ch; RV 1, 22, 15 सप्रथाः; desgl. MS 4, 12, 2.

- वाक्ता समुद्र' उपदधातु प्रजावनिं रायस्योपवनिं मह्यं वाजिनाय
 महो ध्रुवा सलिलासि ज्योतिष्मती सा स्वर्गं लोकं प्रजानीहि प्रजा-
 पतिः प्रजापतौ सादयतु नयाङ्गिस्वद्भुवा सीद ॥ १३ ॥
 उदस्याद्यनजिज्ञोर्जिदश्चजिद्विरण्यजिंत्सून्तया' परीवृतः ।
 5 एतचक्रेण' सवितां रथेनोर्जो भागं पृथिवीमेत्यापृणन्' ॥
 सै वरचान्दधातन' निराहावै' कृणोतन ।
 सिञ्चामहा अचवतै वयमुद्रिणं विश्वाहादस्तमंशितम् ॥
 वंक्ष जज्ञानै प्रथमं पुरस्तादिं सीमतंस्सुरुचो वेनं आवः ।
 सं बुध्या उपमां अस्य विष्टास्ततश्च यौनिमंसतश्च' विंवः ॥
 10 अनाप्ता यां वः प्रथमां यस्यां कर्माणि कुर्वते ।
 वीरान्बो अच मां दभैस्तद्व' एतत्पुरो' दधे ॥
 पर्यै धुं प्रंपन्व' वाजसातये परि वृचाणि सश्राणिः ।
 द्विषंस्तरथ्या" ऋण्यां न ईयसे ॥
 सहस्रधारै ऽव तै समस्वरन्दिवा नाके मधुजिह्वा असथंतः ।
 15 तस्य स्पशो न निमिषन्ति भूर्णयः पदे पदे" पाणिंनस्सन्ति सैतवः ॥^{१५}
 मलिङ्गुचो नामासि त्रयोदशो मास" इन्द्रस्य शर्मासीन्द्रस्य व-
 र्मासीन्द्रस्य वरुधमसि तं त्वा प्रपद्ये संगुस्साश्चस्संपुरुषः" ॥ सह यन्मै
 ऽस्ति तेन सं मे गर्भं च वमं च भव गायत्रीज्ञौमभिः प्रविशामि

¹ So corr Ch समुद्रा ² Dies Capitel accentuirt nach T1, Brl fol 117 und W^o ³ W² यत्क्रेण MS 2, 7, 12 एकचक्रेण ⁴ Brl त्यापृणन्, W² प्राण, cf MS 2 7 12 वृचिष्या यात्यापृणन् ⁵ So T1 und Brl fol 117, desgl Ch, ohne Accent W² न दधैर्द दधातव TS 4, 2 5, 5 न दध्वा द ⁶ So T1, Brl und W^o resp निराहावद्भुः, Ob निराहाव TS 4, 2 5, 5 निराहावतन W^o मासः, desgl Ch, ohne Acc vgl Kāth 16, 15 20 5, MS 2 7, 1a, TS 4, 2, 8 2
⁷ T1 मा दभोस्त' Brl मा दभोस्त' W² मा दभोस्त', Ch मदभैस्तद्वा cf AV 4 7, 7
⁸ W² हतै पुरोदधे, cf AV 4, 7, 7 ⁹ So T1 Brl, W², in Ch वृचु cf RV 9, 110, 1 ¹⁰ T1 हरथ्या, cf RV 9, 110, 1 ¹¹ So T1 und Brl, in W² पदे पदे ¹² Vgl zu dem ganzen Verse RV 9, 74 6 ¹³ So T1 und Brl, in Ob त्रयोदश मास, W^o त्रयोदश मास ¹⁴ So T1 und Brl, desgl Ch ohne Accent, in W² ज्ञौमभिःसुव

विष्टुभं^१ त्वचां प्रविशामि जगती मसिनं प्रविशाम्यनुष्टुभमस्त्रां प्र-
विशामि पङ्क्तिं मञ्जरां^२ प्रविशामि ॥

ऐन्द्रायं वमै बहुलं यदुयै विष्टे देवां नाति विध्यन्ति शूराः ।

तन्त्रस्त्रायतां तन्वृस्सर्वतो महंदायुष्मन्तो जरांमुपगच्छेम जीवाः ॥ १४ ॥

इति श्रीमद्यजुषि काठके चक्रशाखायामोरिमिकायां सौवाम- ५
णीनामाष्टाविंशं स्थानकं संपूर्णम् ॥'

यदक्रन्दः प्रथमं जायमान उद्यन्तमुद्रादुत वा पुरीषात् ।

श्येनस्य पक्षा हरिणस्य बाहू उपस्तुत्यं^१ महि जातं ते अर्चन् ॥

अभ्यस्यादिश्वः^२ पृतना अरातीस्तदगिराह तदु सोम आह ।

बृहस्पतिस्सवितेन्द्रस्तदाह पूषा माधात्सुकृतस्य लोके ॥

आस्यादुदस्यादजनिष्ट विप्रो व्यास्थन्मृधो अग्निशीत बाहू ।

समपृक्षि ज्योतिषा सूर्यस्य परा बाधस्व निर्वृतिं पराचैः^३ ॥

प्रजापतिस्त्वा सादयतु ॥

दिवो मूर्धांसि पृथिव्या नाभिरुर्गपामोपधीनाम् ।

विश्वायुष्मर्मा सप्रथा नमस्पथे वयस्स्वस्सदः^४ ॥

^१ So T1 und Brl, in W2 वैदुभ, desgl Ch, ohne Accent ^२ T1 und Brl मञ्जरा, W2 मञ्ज, Ch मञ्जरा ^३ So die Unterschrift des Capitels in Ch

^४ So corr Ch उपस्तुत्यं, vgl RV 1, 163, 1, in Kāth selbst nur noch die Anfangs-
worte des Verses an zwei Stellen (10, 6, 5, 6, 3) ^५ So corr Ch अय्यस्ता,

cf TS 4, 2, 6, 1, MS 1, 5, 3, 1, 6, 2 ^६ Ch निर्वृतिव्यं, kein Parallelvers

^७ So corr Ch नाभिरुर्ग ^८ Vgl Kāth 18, 15, wo der Vers anders abschließt,

cf auch MS 2, 12, 3, VS 18, 54

प्राचीनमूर्ध्वमधरागपागुदग्देवाः^१ पान्तु^२ यजमानममृतमृतात्^३ ।
 तेन वल्लणा तेन च्छन्दसा तया देवतयाङ्गिरस्वङ्गुवा सीद ॥
 आपो रेवतीः क्षयथा हि वस्वः क्रतुं च भद्रं विभृथामृतं च ।
 रायथ स्थ स्वपत्यस्य पत्नीस्सरस्वती तद्गृणते वयो धात् ॥

- ५ अर्थेत्स्स्यान्वगतो^४ उपेर्वस्तेजसा देवताभिर्गृह्णामि शर्मं च स्य
 वर्मं च स्य देवस्य वस्सवितुः प्रसवे मधुमतीस्सादयामि ज्योतिषे वा
 शुक्रास्य वीर्यावतीरिन्द्रस्य व इन्द्रियावतो देवताभिर्गृह्णाम्यमृतं च
 स्य सत्यं च स्य देवस्य वस्सवितुः प्रसवे मधुमतीस्सादयामि चक्षुषे
 वां मन्द्रास्स्थाभिभवो^५ विश्वेषां वो^६ देवानां देवताभ्यो गृह्णामि
 १० रक्षोघ्नीश्च स्यारातिघ्नीश्च^७ स्य देवस्य वस्सवितुः प्रसवे मधुमतीस्साद-
 यामि रेतसे वामधिपतिरस्यूर्जस्वानादित्यानां वो देवानां देवता-
 भिर्गृह्णामि सपत्नघ्नीश्च स्याभिमातिघ्नीश्च स्य देवस्य वस्सवितुः प्र-
 सवे मधुमतीस्सादयामि प्रजाभ्यो वां व्रजक्षितस्स्योर्ध्वथितो वृहस्प-
 तेर्वो वल्लणा देवताभिर्गृह्णामि वसु च स्य वामं च स्य देवस्य वस्स-
 १५ वितुः प्रसवे मधुमतीस्सादयामि तेजसे वां क्षत्रभृतस्स्यौजस्विनीर्मि-
 चावरुणयोर्वो देवयोर्देवताभिर्गृह्णामि भूतं च स्य भव्यं च स्य देवस्य
 वस्सवितुः प्रसवे मधुमतीस्सादयामि वचसे वां दिवि थयस्वान्त-
 रिक्षमापृण पृथिव्यां कल्पस्व ॥ १ ॥

यददस्संप्रयतीरहा अनदता^८ हते ।

- २० तस्मादा नद्यो^९ नाम स्य ता वो नामानि सिन्धवः ॥

यत्प्रेषिता वरुणेनाच्छीर्भे^{१०} समवल्पात ।

तदिन्द्र आपोद्यतीर्वस्ससादापो अनुष्ठन ॥

^१ So corr Ch मूर्ध्वा^१ ^२ So corr Ch पान्तु ^३ So Ch, kein Parallel
 vere ^४ Ch अर्थेत्स्स्यान्वगतो vgl TS 1, 8, 11, 1 ^५ So corr Ch चक्षुषे
 वास्य भूयो ^६ Dies wo fehlt in Ch und ist von mir ergänzt ^७ So corr
 Ch स्याराति^७ ^८ So corr Ch अनददता aber cf MS 2, 13, 1, TS 5, 6, 1, 2,
 AV 3, 13, 1 ^९ Ch schreibt zwei Mal nach einander नद्यो नद्यो ^{१०} Ch
 यत्प्रेषिताच्छीर्भे, vgl AV 3, 13, 2, anders MS 2, 13, 1, TS 5, 6, 1, 2

अपकामं स्यन्दमाना अवीवरत^१ वो हिकम्^२ ।

इन्द्रो वशशक्तिभिर्देवीस्तस्माद्धानाम^३ वः प्रियम् ॥

एको देवो अण्यतिष्ठस्यन्दमाना उपेत्य ।

उदानिपुर्महीरिति तस्मादुदकमुच्यते ॥^४

आपो देवीर्घृतमिदाप आसन्नधीधोमौ विभ्रत्याप इत्ताः ।

तीघा रसो मधुपृचामरंगम^५ आ मा प्राणेन सह वर्चसागन् ॥

तपो योनिरसि प्राजापत्यं विश्वाभिस्त्वा धीभिरुपदधामि ॥^६

ये यज्ञं समगृह्णन्देवा देवेभ्यस्परि ।

ताभ्यायची नयन्तु प्रजानती स्वर्गे लोके अमृतं दुहाना ॥

ये ज्योतींतीपि संदधति स्वरारोहन्तो अमृतस्य लोकम् ।

ते यन्तु प्रजानन्तो यज्ञं दधानास्सुकृतस्य लोकम् ॥

यः पन्था विततो देवयानश्छन्दोभिर्विगृहीत एति ।

तेनातिष्ठ दिवमन्तरिष्ठं यज्ञं गृहीत्वा सुकृतस्य लोकम् ॥

ये पशवो मेध्यासो यज्ञस्य योनिमभिसंबभूवुः ।

तान्ददन्ते कवयो विपश्चितो यज्ञं दुहानास्सुकृतस्य लोके ॥

यो यज्ञस्सहस्रधरो द्यावापृथिव्योरधि निर्मितः ।

तेनैतु यजमानस्स्वस्त्या दिवो ऽधि पृष्ठमस्यात् ॥

आयवे स्वाहायुष्कृते^७ स्वाहायोः पत्नने स्वाहा विष्णवे स्वाहा

बृहस्पतये स्वाहा ॥

अद्भ्यस्संभृतः पृथिव्या रसो विश्वकर्मणस्समवर्तताधि ।

तस्य त्वष्टा विद्धदूपमेति तन्मर्त्यस्य देवमाजानमये ॥^८

^१ So corr. Ch अवीरवत, vgl. AV 3, 13, 3; MS 2, 13, 1, TS 5, 6, 1, 3.

^२ Vgl. TS 5, 6, 1, 3. ^३ So corr. Ch देवीं तस्माद्धानाम ^४ Vgl. AV 3, 13, 4, MS 2, 13, 1.

^५ So corr. Ch मधुपेचाः; vgl. oben 35, 3; MS 2, 13, 1; AV 3, 13, 5; TS 5, 6, 1, 3. ^६ So corr. Ch ध्यातः; aber vgl. oben 35, 3; MS 2, 13, 1; AV 3, 13, 5; TS 5, 6, 1, 3. ^७ Vgl. MS 2, 13, 2 ^८ So corr. Ch

स्यात्तापुष्टवे ^९ Vgl. MS 2, 7, 15; VS 34, 17; TAr. 3, 13; 10, 1, 3.

चिवृत्ते अग्ने शिरस्तेनमे अग्ने शिरः पञ्चदशौ ते अग्ने' बाहू तौ मे
 अग्ने' बाहू सप्तदशस्ते अग्न आत्मा स मे अग्न आत्मैकविंशौ ते अग्न
 ऊरू तौ मे अग्न ऊरू त्रिणवौ ते अग्ने अष्टीवन्तौ तौ' मे अग्ने'
 अष्टीवन्तौ त्रयस्त्रिंशं ते अग्ने प्रतिष्ठानं तन्मे अग्ने प्रतिष्ठानं चिवृत्ते
 १ अग्ने शिरस्तेन माभिपाहि पञ्चदशौ ते अग्ने बाहू ताभ्यां माभिपाहि
 सप्तदशस्ते अग्न आत्मा तेन माभिपाहेकविंशौ ते अग्न ऊरू ताभ्यां
 माभिपाहि त्रिणवौ ते अग्ने अष्टीवन्तौ ताभ्यां माभिपाहि त्रय-
 स्त्रिंशं ते अग्ने प्रतिष्ठानं तेन माभिपाहि ॥ २ ॥

cf AY 3, 13, MS 2 13 1 und 2, TS 5, 6 1

प्रजापतिस्त्वा' सादयतु पृथिव्याः पृष्ठे ज्योतिष्मतीं व्यचस्वतीं
 १० प्रथस्वतीं प्रथो ऽसि पृथिव्यसि भूरसि भूमिरस्यदितिरसि विश्वधाया
 विश्वस्य भुवनस्य धर्त्री पृथिवीं यच्छ पृथिवीं ईह पृथिवीं मा हिं-
 सीर्विश्वस्मै प्राणाय व्यानायापानायोदानाय प्रतिष्ठायै चरित्राया-
 मिष्ट्वाभिपातु मह्यं स्वस्त्या छर्दिषा शंतमेन तथा देवतयाङ्गिरस्व-
 द्भवा सीद ॥

११ चितिं जुहोमि मनसा यथा देवा इहागमन् ।
 वीतिहोवा ऋतावृधः ॥
 समुद्रस्य वसुनस्य पत्नञ्जुहोमि' विश्वकर्मणे ।
 विश्वाहादाभ्यै हविः ॥

स्वाहोदपुरा' नामास्यन्नेन विष्टा वसवो रश्मितारो ऽग्निरधि वि-
 २० यत्तो अस्यां तां' त्वा प्रपद्ये सा मे शर्म च वर्म च भव तथा देवत-

¹ So corr Ch चान्ते ² So corr Ch चान्ते ³ Dies hier fehlt in Ch und ist von mir eingeschaltet.

⁴ So corr Ch चान्ते ⁵ Vgl MS 4 9, 16, VS 13, 17, TS 4 4, 6, 4, 4, 3, 3

⁶ Vgl MS 2, 10 6, TS 5 5, 1 3, VS 17, 75

⁷ Ch schreibt पत्नम् ॥ जुहोमि, im Folgenden dagegen fehlen die Versabteilungen und sind daher von mir gesetzt vgl MS 2, 10 6 a E, TS 5, 5, 4, 3, VS 17, 78

⁸ Vgl MS 2, 6, 14, TS 4, 4, 5

⁹ So corr

Ch त्वा

याङ्गिस्वङ्गुवा सीद ज्योतिरसि' ज्योतिर्मं यच्छ पृथिवीं द्विह पृथिव्या
 मा पाहि तथा देवतयाङ्गिस्वङ्गुवा सीद भूरसि भुवनस्य रेत इष्टका
 स्वर्गो लोको मनसा त्वान्वारोहामि सूरसि स्वर्सीष्टका स्वर्गे लोके
 चाचा त्वान्वारोहामि' यास्ते अग्र आर्द्रा^१ योनयो याः कुलायिनीर्ये
 ते अग्र इन्द्रो या उ नाभयो यास्ते अग्रे तन्व ऊर्जा नाम ताभि- ५
 स्त्वमुभयीभिर्साविदानास्स्वर्यचिन्वानास्तन्वी' निषीद ॥

मधु वाता^२ ऋतायते मधु क्षरन्ति सिन्धवः ।

माधीर्नस्सन्वोपधीः ॥

मधु नक्तमुतोपसा मधुमत्पार्थिवं रजः ।

मधु द्यौरस्तु नः पिता ॥^३

10

मधुमान्त्वो वनस्पतिर्मधुमाँ अस्तु सूर्यः ।

माधीर्गावो भवन्तु नः ॥

सैसर्पन्दीन्समुद्रान्स्वर्गानपां' पतिर्वृषभ' इष्टकानाम् ।

तत्र गच्छ यत्र पूर्वं परेताः' पुरीषं वसानस्तुकृतस्य" लोकम् ॥

अपां गम्भीरं गच्छ मा त्वा सूर्यः परिताप्सीन्मायिवैश्वानरः"^४

15

अनु त्वा दिव्या वृष्टिस्तचतामखिद्राः" प्रजा अभिविपश्य ॥

मही द्यौः पृथिवी च न इमं यज्ञं मिमिक्षताम् ।

पिपृतां नो भरीमभिः ॥^५

स्यूता देवेभिरमृतेनागादुखा स्वसारमधि वेदिमस्थात्"^६ ।

^१ So corr Ch ऊन्यो

^२ So corr Ch क्षरति

^३ So corr Ch आन्ता

^४ So corr Ch स्वर्पान्स्वर्गान्मास्त-

^५ So corr Ch घात, aber vgl RV 1, 90, 6,

MS 2, 7, 16, TS 4, 2, 3, VS 13, 27

^६ Vgl RV 1, 90, 7, zum folgenden

Verse RV 1, 90, 8

^७ Ch ससर्पन्दीन्समुद्रां, aber W 2 ससर्पन्दीन्समुद्रां, vgl MS

2, 7, 16, VS 13, 31 Dieser und die beiden folgenden Verse in W 2 vorhanden, doch mit so heckenhafter Accentuation, daß ich auf deren Wiedergabe verzichtet habe

^८ W 2 पति दृषभे

^९ W 2 परेता

^{१०} W 2 नारद, cf aber MS

2, 7, 16

^{११} So corr Ch स्या सम्यं परेताप्यी, W 2 स्या सुवर्षपरिताप्यी, vgl VS

13, 30

^{१२} Ch सचतामयि

^{१३} Vgl RV 1, 22, 13, MS 2, 7, 16

^{१४} So

corr Ch वेदि, vgl MS 2, 7, 16

सत्यं पूर्वेभिर्ऋषिभिश्चाकूपानो ऽग्निः प्रविष्टो इह तद्दधातु ॥
 पृथिवि पृथिव्यां सीद माता मातरि माता स्योना स्योनायाम् ॥
 क्रतुं देवानाममृतत्वमीमहे ऽग्निं सधस्ये सदनेष्वच्युतम् ।
 वैश्वानरं ब्रह्मणा विश्वव्यचसी स्तोमस्य धामन्निदधे पुरीषम् ॥
 ५ न्यधुर्मात्रया कवयो वयोधसमग्निं सधस्ये सदनेषु सुक्रतुम् ।
 वैश्वानरं ब्रह्मणा विश्वव्यचसी स्तोमस्य धामन्यधां पुरीषम् ॥
 समिध्यमानं समिधा समिन्यते ऽग्निं सधस्ये सदनेष्वहुतम् ।
 वैश्वानरं ब्रह्मणा विश्वव्यचसी स्तोमस्य धामन्पवमानमाभृतम् ॥
 समास्त्वापे ॥ ३ ॥ cf MS 2, 7, 16, 2, 8, 14, 2, 10, 6, 4, 9, 16 etc.

- 10 विश्वकर्मा^१ दिशां पतिः प्रजापतिस्सं नः पशून्पातु सं मां पातु
 तया देवतयाङ्गिरस्वद्भुवां सीद प्रजापतिर्दिशां पतिः प्रजापतिस्सं
 नः पशून्पातु सं मां पातु^२ तया देवतयाङ्गिरस्वद्भुवां सीद रुद्रो दि-
 शां पतिर्वरुणो दिशां पतिरग्निर्दिशां पतिः प्रजापतिस्सं नः पशू-
 न्पातु सं मां पातु तया देवतयाङ्गिरस्वद्भुवां सीद ॥ मां छन्दस्तप्तृ-
 15 थिव्यग्निर्देवता^३ प्रमां छन्दस्तदन्तरिक्षं^४ वांती देवता प्रतिमां छन्द-
 स्तद^५ द्यौस्सूर्यो देवतासीवयं छन्दस्तद्दिशस्सोमी^६ देवता विरादं छ-
 न्दस्तद्वाग्वरुणो देवता गायत्री छन्दस्तदजां^७ बृहस्पतिर्देवता त्रिष्टु-
 प्छन्दस्तद्दिरण्यमिन्द्रो देवता जंगती छन्दस्तद्वी^८ प्रजापतिर्देवतानु-
 ष्टुप्छन्दस्तदायुर्मित्रो देवतोष्णिहा छन्दस्तद्वेद्युः^९ पूषा देवता बृहती^{१०}

^१ So corr Ch क्रतुदेवानाममृतत्वमीमहे, vgl MS 2, 7, 16

^२ Vgl MS 2, 7, 16

^३ Dies Capitel accentuirt nach T1, T3 und BrI fol 72 73

fehlt in Ch, die Worte finden sich aber in den accentuirten Mss, desgl in W 48, wo das Textstück ebenfalls vorkommt doch ohne Accente

^४ T1, T3 und BrI schreiben मा च्छ

^५ T1, T3 und BrI प्रमां च्छ

^६ T1, T3 und BrI प्रतिमा च्छ

^७ W 13 द्यौस्सूर्यो देवतासीवयं छन्दस्तददिशस्सोमी

^८ Ch गायत्री च्छ, T1, T3 und BrI गायत्री च्छ

^९ Ch जंगती च्छ, T1, T3 und BrI जंगती च्छ

^{१०} T1, T3 und BrI पूषा च्छ

छन्दस्तद्वृष्टिः पञ्चन्यो देवता पङ्क्तिच्छन्दस्तदंशः परमेष्ठी देवता तेन
ब्रह्मणा तेन छन्दसा तया देवतयाङ्गिरस्वद्भुवास्सीदत् ॥ ४ ॥

cf. TS 5. 5, 5; MS 2, 13, 14.

ऋतसदसि सत्यसदसि तेजससदसि वर्चससदसि यशससदसि गृणा-
नासि धामासि धाम्ने त्वा धामभ्यस्त्वा धामसु^१ सीद सनिरसि सत्ये
त्वा सनेयं विक्षिरसि विक्ष्यै त्वा विदेयं कर्मासि कर्मणे त्वा क्रियासि^२
शक्तिरसि शक्त्यै त्वा शक्तेयं भूतिरसि भूत्यै त्वा भूयासं गूर्दां ऽसि गूर्दाय
त्वा गूर्दभ्यस्त्वा गूर्दे सीद क्षत्रं माहि क्षत्रं पिन्व क्षत्रं जिन्व क्षत्रं
यच्छ क्षत्रमसि क्षत्राय त्वा क्षत्रेभ्यस्त्वा क्षत्रे सीद विश्वेषु त्वा पार्थि-
वेषु सादयामि विश्वेषु त्वान्तरिक्षेषु सादयामि विश्वेषु त्वा दिव्येषु
सादयामि विश्वासु त्वाप्सु सादयामि विश्वासु त्वौषधिषु सादयामि^३
विश्वेषु त्वा वनस्पतिषु सादयामि विश्वासु त्वा दिक्षु सादयामि वि-
श्वासु त्वा प्रदिक्षु सादयामि ॥ दिवि सीद स्वर्जिदसि पृतनाजिदसि
भूरिजिदस्यभिजिदसि विश्वजिदसि सर्वजिदसि सत्राजिदसि धनजि-
दसि भ्राडसि विभ्राडसि प्रभ्राडसि सपन्नहनं त्वा वर्जं सादयामि^४
रद्योहनं त्वा वर्जं सादयामि पिशाचहनं त्वा वर्जं सादयामि यातु-^५
धानहनं त्वा वर्जं सादयाम्यरातिहनं त्वा वर्जं सादयाम्यभिमातिहनं
त्वा वर्जं सादयामि शत्रुहणमसि शत्रुहणं^६ भ्रातृव्यहणमसुरहणं त्वैन्द्रं
वर्जं सादयामि ॥ ५ ॥

उद्ददस्युदितिरस्युद्दत्यस्याक्रममाणास्याक्रामन्यस्याक्रान्तिरसि सं-
क्रममाणासि^७ संक्रामन्यसि संक्रान्तिरसि स्वर्गांसि स्वरसीपि सीदो-^८
र्जिं सीद भगे सीद द्रविणे सीद सुभूते सीद पृथिव्या यज्ञिये सीद
विष्णोः पदे सीदेडायाः पदे सीद घृतचति सीद पिन्वमाने सीद संव-

^१ So Ts und Bel ganz deutlich; in T: wohl ebenso, doch nicht ganz deut-
lich; in Ch पूरा सीदत्; vgl. unten 39, 13 s. E. ^२ So corr. Ch धामासु

^३ So corr. Ch शत्रुहणमसि शत्रुहणं ^४ So corr. Ch संक्रमणा

त्सरे सीद परिवत्सरे सीदेदावत्सरे सीदानुवत्सरे सीदोद्धत्सरे सीदैकस्याँ
 सीद दशसु सीद शते सीद सहस्रे सीदायुते सीद प्रयुते सीद नियुते
 सीदावुदे^१ सीद न्यवुदे^२ सीद वद्धे सीद समुद्रे सीद मध्ये सीदान्ते
 सीद परार्धे^३ सीद ॥ पिन्वमानासि पिन्वमानाय त्वा पिन्वमानेभ्यस्त्वा
 ५ पिन्वमाने सीदतेमस्युताय^४ त्वर्तभ्यस्वते^५ सीद सत्यमसि सत्याय त्वा
 सत्येभ्यस्त्वा सत्ये सीद संधिरसि संधये त्वा संधिभ्यस्त्वा संधिषु सीद
 सीध्निडसि सीध्निपे त्वा सीध्निभ्यस्त्वा सीध्निदसु सीद संपदसि संपदे
 त्वा संपद्मस्त्वा संपत्सु सीद ॥ ६ ॥

प्राची दिग्गायत्री छन्दो रथन्तर् सामाग्निदेवता वसन्त ऋतुस्त्रि-
 १० वृत्स्तोमः पञ्चदशवर्तनिस्त्रियविर्वयः कृतमयानां पुरोवातो वातस्त्रा-
 नग ऋषिदैक्षिणा दिक् चिष्टुच्छन्दो बृहत्सामेन्द्रो देवता यीष्म ऋतुः
 पञ्चदशस्तोमस्प्रदशवर्तनिर्दित्यवाङ्मयस्त्रेतायानां^६ दक्षिणाद्वातो वा-
 तः प्रान्त ऋषिः प्रतीची दिग्जगती छन्दो वैरूपै साम मरुतो देवता
 वर्षा ऋतुस्प्रदशस्तोम एकविंशवर्तनिस्त्रिवत्सो वयो द्वापरो ऽया-
 १५ नां^७ पश्चाद्वातो वातस्त्रनातन ऋषिरुदीची दिग्नुष्टुच्छन्दो वैराजं
 साम विश्वे देवा देवता शरद्वतुरेकविंशस्तोमस्त्रिणववर्तनिस्तुर्यवाङ्मय
 आस्कन्दो ऽयानामुत्तराद्वातो वातः पुराण ऋषिरूर्ध्वा^८ दिक् पङ्क्ति-
 ष्छन्दश्शांकरं र्वितं साम मित्रावरुणो देवता हेमन्तशिशिरो ऋतु
 चिणवस्तोमस्त्रयस्त्रिंशवर्तनिः^९ पृष्ठवाङ्मयो ऽभिभूर्यानां विष्वक्वा-
 २० तो^{१०} वातस्सुपर्णं ऋषिः पितरः पितामहाः परो ऽवरेभ्यस्ते नः पान्तु
 ते नो ऽवन्त्वस्मिन्ब्रह्मण्यस्मिन्क्षत्रे ऽस्यामाशिष्यस्यां पुरोधायामस्यां^{११}
 देवहृत्यां तेन ब्रह्मणा तेन च्छन्दसा तया देवतयाङ्गिरस्वहुवास्सी-
 दत^{१२} ॥ ७ ॥ cf MS 2, 7, 20, TS 4 3, 3

^१ So corr Ch सुंषे

^२ So corr Ch न्यवुंषे

^३ So corr Ch सौदंतम^३

^४ So corr Ch स्वतेभ्य^४

^५ Ch धानन्दवि^५

^६ So corr Ch प्रयुतपरो यान

^७ So

corr Ch ऋषिङ्गया

^८ So corr Ch त्रिणय^८

^९ So corr Ch त्रिष्यवातो

^{१०} So corr Ch पुरोधया^{१०}

^{११} So corr Ch वा सुर्गदत्त vgl 39, 4 a E, 39, 13 a E

आयुषः प्राणं संतनु प्राणाद्धानं संतनु व्यानादपानं संतन्वपाना-
 चक्षुस्संतनु^१ चक्षुष्यश्रोत्रं संतनु श्रोत्राद्वाचं संतनु वाच आत्मानं
 संतन्वात्मनः पृथिवीं^२ संतनु पृथिव्या अन्तरिक्षं संतन्वन्तरिक्षादिवं
 संतनु दिवस्त्वस्संतनु पृथिवी वशाभावस्या गर्भो वनस्पतयो जरा-
 ख्यमिर्वत्सो ऽपिहोचं पीयूषो ऽन्तरिक्षं वशा धाता गर्भो रुद्रा जरायु^३
 वायुर्वत्सो घर्मः पीयूषो द्यौर्वशा स्तनयित्नुर्गर्भो नद्यवाणि जरायु
 सूर्यो वत्सो वृष्टिः पीयूष ऋग्वशा बृहद्रथन्तरे गर्भः प्रैपनिविदो ज-
 रायु यज्ञो वत्सो दक्षिणा पीयूषो विड्वशा राजन्वो गर्भः पशवो जरायु
 राजा वत्सो वलिः पीयूषः ॥ ८ ॥ cf. TB. 1, 5, 7.

भूमस्कृदसि वरिचस्कृदसि प्राच्यस्यूर्ध्वास्यन्तरिक्षमसि तेजोदां त्वा^४ 10
 तेजसि सादयामि वर्चोदां त्वा^५ वर्चसि सादयामि पयोदां त्वा पयसि
 सादयामि यज्ञोदां त्वा यज्ञसि सादयामि द्रविणोदां त्वा द्रविणे सा-
 दयामि पृथिव्यास्त्वा द्रविणे सादयाम्यन्तरिक्षस्य त्वा द्रविणे साद-
 यामि दिवस्त्वा द्रविणे सादयामि दिशं त्वा द्रविणे सादयामि द्रवि-
 णोदां त्वा द्रविणे सादयाम्यप्सुपदसि वयस्सदसि श्येनसदसि गृध्रस- 15
 दसि^६ सुपर्णसदसि ॥

या देव्यसीएक आयुदां उपशीवरी^७ ।

सा मामुपशेष्व^८ जायेव पतिमित्तदा ॥

या देव्यसीएके प्राणदा व्यानदा अपानदाश्चक्षुर्दाश्रोत्रदा वाग्दा
 आत्मदाः पृथिविदा अन्तरिक्षदा द्यौर्दास्त्वर्दाः^९ कुमारीदाः प्रफर्वादाः^{१०}
 प्रथमीपशदा युवतिदा उपशीवरी ॥ सा^{११} मामुपशेष्व जायेव पति-
 मित्तदा ॥ ९ ॥ cf. MS 2, 13, 18 und 16; TS 4, 4, 7 und 6

^१ So corr. Ch मायुषः

^२ So corr. Ch पृथिवी

^३ So corr. Ch तेजोदप्या

^४ So corr. Ch वर्चोदत्वा

^५ So corr. Ch यज्ञः

^६ So corr. Ch तपसोया

^७ So corr. Ch पशोषु

^८ So corr. Ch मुदाः

^९ So corr. Ch मा

- इयमेव सा या प्रथमा व्यौच्छत्सावास्वन्तश्चरति^१ प्रविष्टा ।
 वधूर्भिर्माय नवगञ्जनिवी^२ त्रय एनां महिमानस्सचन्ते ॥
 छन्दस्वती उपसौ पेपिशाने समानं योनिमनुसंचरेते^३ ।
 सूर्यपत्नी विचरतः प्रजानती केतुमती अजरे भूरिरेतसा ॥
 5 ऋतस्य पन्यामनु तिस्र आगुल्लयो घर्मासो अनु रेतसागुः ।
 प्रजामेका रक्षत्यूर्जमेका क्षत्रमेका रक्षति देवयूनाम् ॥^४
 चतुष्टोमसदधाद्या तुरीया यज्ञस्य पक्षा ऋषयो भवन्ती ।
 गायत्री त्रिष्टुब्जगती विराडर्कं युञ्जानास्स्वराभरन्निदम्^५ ॥
 पञ्चभिर्धाता विदधा इदं यज्ञासां स्वसृजननपञ्च^६ पञ्च ।
 10 तासामु यन्ति प्रयवेण पञ्च नाना रूपानि क्रतवो वसानाः^७ ॥
 पञ्च व्युष्टीरु पञ्च दोहा गां पञ्चनाम्नीमृतवो ऽनु पञ्च ।
 पञ्च दिशः पञ्चदशेन कृत्वास्मानमूर्ध्निरिभि लोकमेकम् ॥
 ज्योतिष्मती प्रतिमुञ्चते नभ उपा देवी सूर्यस्य^८ घृतेन ।
 विपश्यन्ति पशवो^९ जायमाना नानारूपा मातुरस्या उपस्थे ॥
 15 त्रिंशत्स्वसार उपयन्ति निष्कृती समानं केतुं प्रतिमुञ्चमानाः ।
 ऋतूस्तन्वते^{१०} कवयः प्रजानतीर्मध्येछन्दसः^{११} परियन्ति भास्वतीः ॥

^१ So Ch, in MS 2, 13, 10 haben wir साप्यन्तश्चरति, AV 8, 9, 11 ध्यौच्छत्सिवा रामु चरति, TS 4, 3, 11, 1 ध्यौच्छत्सिवा चरति, keine dieser Lesungen liegt die von Ch so nahe, daß die Correctur evident wäre, vielleicht ist सा साप्य* zu lesen? oder doch nach MS zu corrigiren?

^२ So corr Ch क्षत्रिणे, aber vgl MS 2, 13, 10, TS 4, 3, 11, 1, AV 8, 9, 11.

^३ So corr Ch सचरते, MS 2, 13, 10 und AV 8, 9, 12 = Corr, TS 4, 3, 11, 1 सचरन्ती, auch so ließe sich Ch leicht corrigiren

^४ Vgl MS 2, 13, 10, TS 4, 3, 11, 1, AV 8, 9, 13

^५ So corr Ch इदं यज्ञानस्य, vgl MS 2, 13, 10, TS 4, 3, 11, 2, AV 8, 9, 14

^६ So corr Ch स्वसृज, cf TS 4, 3, 11, 2, anders MS 2, 13, 10

^७ So corr, Ch वसान, cf MS 2, 13, 10, TS 4, 3, 11, 2

^८ Hier beginnt ein Fragment in W 2, einige Verso mit unvollkommener Accentuation, auf deren Wiedergabe ich verzichtet habe, cf oben 26, 11, MS 2, 13, 10, TS 4, 3, 11, 4, AV 8, 4, 15

^९ So W 2, in Ch देवोऽस्यैव, cf MS 2, 13, 10, TS 4, 3, 11, 3.

^{१०} W 2 वचसे

^{११} So W 2 in Ch सन्वते, vgl MS 2, 13, 10, TS 4, 3, 11, 3

^{१२} So Ch, in W 2 सप्यच्छ

शुक्रर्षभा नभसा ज्योतिषागाद्विश्वरूपा श्रवत्यग्निक्तेतुः^१ ।
 समानमर्थे स्वपस्यमाना^२ विभती जरामजर^३ उप आगाः ॥
 चतूनां पत्नी प्रथमेयमागादह्नां नेची जनिची^४ प्रजानाम् ।
 एका सती बहुधोपो^५ व्युच्छाजीर्णा त्वं जरय सर्वमन्यत् ॥
 चतस्य धाम प्रथमा व्युपुष्यपामेका^६ महिमानं विभर्ति ।
 सूर्यस्यैका चरति निष्कृतानि धर्मस्यैका सवितैकां नियच्छते^७ ॥
 एकाष्टका तपसा तपमाना जजान गर्भं महिमानमिन्द्रम् ।
 तेन दस्यून्यसहन्त देवा हन्तासुराणामभयच्छचीभिः^८ ॥
 अनानुजामनुजां मामकर्ते^९ सत्यं वदन्धनुयच्छ एतत् ।
 भूयासमस्य सुमतौ यथा यूयमन्या वो^{१०} अन्यामति मा प्रयुक्तं ॥
 अभून्नु नस्सुमतौ विश्ववेदा आष्ट^{११} प्रतिष्ठामविदन्नु^{१२} गाधम् ।
 भूयासमस्य सुमतौ यथा यूयमन्या वो^{१३} अन्यामति मा प्रयुक्तं ॥
 प्रथमा ह व्युवास^{१४} सा धेनुभवद्यमे ।

सा नः पयस्वती दुहामुत्तरामुत्तरी^{१५} समाम् ॥ ॥ १० ॥^{१७}

cf. MAitr S 2 13, 10, TS 4 3 11, AV 8 9, 11—15

अपिनतीपाट^{१६} क्रत्वा शचीपतिस्सीहाद्येन^{१८} स्वर्गां यज्ञेन मघवान्-
 न्युना वृत्रहा वृषभेन तपसा वपद्वारेणार्धभाक् पृथिव्या सृणीको^{१९} ऽन्नेन
 गयस्मान्ना तनूमानृग्भिरन्नादस्तपसानाधृष्टसूर्येण विराडृतुभिः प्राभ-

^१ So Ch in W 2 Lücke vgl. TS 4, 3 11 5 श्रवत्यै-
 स्वपस्यमाना W 2 नमदस्तपस्यमाना vgl. TS 4 3 11, 5 ^२ So corr Ch जरामजर-
 W 2 जराम उप ^३ So corr Ch जनिचे vgl. MS 2 13 10 TS 4, 3 11, 5
^४ So corr Ch धोपु ^५ So corr Ch व्युपु ^६ vgl. MS 2 13, 10, TS 4, 3 11, 5
^७ Ch कर्त्विच ^८ Vgl. TS 4, 3 11, 3 ^९ So corr Ch जामजत, W 2 मामकर्त,
 vgl. TS 4, 3, 11, 3 ^{१०} So W 2, in Ch नो ^{११} W 2 मा प्रयुक्त ^{१२} So corr
 nach Anlesung von TS 4, 3, 11, 4 Ch schreibt आष्ट ^{१३} So corr Ch सविदे
 नु, W 2 hier nicht mehr vorhanden, TS 4, 3, 11, 4 सविदेदि ^{१४} So corr Ch
 नो ^{१५} So corr Ch उत्तराम vgl. MS 2 13, 10 a E, TS 4, 3, 11, 5 ^{१६} Ch
 सुतरामुत्तरा ^{१७} So corr Ch ॥ ११ ॥ ^{१८} So corr Ch अन्नितपाट ^{१९} So
 corr Ch सीहाम्येन, aber cf. TS 4, 4, 8 ^{२०} So Ch

वत्संवत्सरेण पर्यभवद्भीषाद्' चाभीषाह्यश्चाभिवयाश्चोर्ध्ववयाश्च स-
वयाश्च बृहद्वयाश्च सासह्यीश्च सहीयीश्च सहमानश्च सहस्वीश्चाभि त्वा
पूर नोनुमस्त्वामिद्धि हवामहे ॥ ११ ॥ cf TS 4 4 8

कंया' नश्चित्रं आभुवदूती' सदावृधस्सखा ।

5 कंया शंचिष्ठया वृतां ॥

कंस्त्वा सत्यो मंदानां मीहिष्ठो मत्सदन्धसः ।

हदां चिदारुंजे' वसु ॥

अभी पुं णस्संखीनामविता जरितृणांम् ।

शतं भवास्यूतिभिः' ॥

10 इन्द्रो दधीचो अस्यभिर्वृचाण्यप्रतिष्कृतः' ।

जघान नवतीर्नव ॥

इच्छन्नश्वस्य यच्छिरः पर्वतेष्वपधितम् ।

अविन्दच्छर्यणावति' ॥

अवाह गोरमन्वत' नाम त्वपुरपीच्यम्' ।

15 इत्या चन्द्रमसो गृहे ॥

तमिन्द्रं वाजयामसि महे वृचाय हन्तवे ।

स वृषा वृषभो भुवत् ॥

इन्द्रस्स दामने कृत श्योजिष्ठस्स बले वृधी" ।

द्युम्नी शुक्ली" स सोम्यः" ॥

1 So corr Ch दभीषाह्यमीषाह्यः 2 Der Anfang des Cap accentuirt nach Brl fol 175 3 Ch प्राभुव', cf RV 4 31, 1 4 So corr Ch वृतां, cf RV 4, 31, 2 MS 2 13 9 5 Brl वृचयुः hier bricht Brl ab 6 So corr Ch प्रतिष्कृतः, cf RV 1, 51 13, MS 2, 13, 6 7 Vgl MS 2 13, 6, dagegen RV 1, 51, 14 तद्विदुः 8 So corr Ch गोरः, cf RV 1, 51 15, MS 2, 13 6 9 So corr Ch पौष्यम्, = RV 1 84 15 10 sic Ch in Abweichung von allen andern Texten RV 8 52 8, MS 2 17, 6 u s w Dort findet sich dafür हित 11 So Ch, während die andern Texte वृतां lesen RV 8, 52, 8 u s w 12 So corr Ch स माद्य

गिरा वज्रो न संभृतस्सबलो अन्नपच्युतः^१ ।

ववक्ष उयो अस्तृतः ॥

इन्द्रमिन्द्राशिनो बृहदिन्द्रमर्केभिरर्किणः ।

इन्द्रं वाणीस्नूपत ॥

इन्द्र इक्षर्योस्सचा संमिष्ट आ वचोयुजा ।

इन्द्रो वज्रो हिरण्ययः ॥

इन्द्र वाजेषु नो वह^२ सहस्रप्रधनेषु च ।

उय^३ उयाभिरुतिभिः ॥

अभि त्वा शूर नोनुमी ऽदुग्धा इव घेनवः ।

ईशानमस्य जगतस्स्वर्दृशमीशानमिन्द्र तस्युयः ।

ईशानमिन्द्र तस्युषः ॥^४

न त्वावाँ अन्थो दिव्यो न पार्थिवो^५ न जातो न जनिष्यते ।

अश्वायन्तो मघवन्मिन्द्र वाजिनो^६ गव्यन्तस्त्वा हवामहे ॥

त्वामिदि हवामहे साता^७ वाजस्य कारवः ।

त्वां वृषेष्विन्द्र सत्यतिं नरस्त्वां काष्ठास्वर्वतः ।

त्वां काष्ठास्वर्वतः ॥

स त्वं नश्चिव वज्रहस्त धृष्णुया महस्स्तवानो अद्रिवः ।

महस्स्तवानो अद्रिवो गामशं रथ्यमिन्द्र संकिर सचा वाजं न जि-

ग्युषे ॥^८

यज्ञा यज्ञा वो अयये गिरा गिरा च चक्षसे^९ ।

प्र प्र वयममृतं जातवेदसं प्रियं मित्रं न शीसिषम् ।

^१ So corr. Ch *पच्यतः; vgl. RV 8, 82, 9; MS 2, 13, 6 u. s. w. ^२ So Ch; in RV 1, 7, 4 श्व; deagl. MS 2, 13, 6 u. s. w. ^३ So corr. Ch उया ^४ So corr. Ch ईशानमिन्द्र तस्युषो न त्वार्या etc., vgl. RV 7, 32, 22; MS 2, 13, 9 u. s. w. ^५ So corr. Ch पार्थिवः न etc.; vgl. RV 7, 32, 23; MS 2, 13, 9. ^६ So corr. Ch न जनिष्यते श्वायन्तो मघवन्मिन्द्र वाजिनः गव्यं vgl. RV 7, 32, 23; MS 2, 13, 9. ^७ So corr. Ch साता; vgl. RV 6, 46, 1; MS 2, 13, 9. ^८ Vgl. RV 6, 46, 2; MS 2, 13, 9. ^९ So Ch; dagegen दृष्टे in RV 6, 46, 1; MS 2, 13, 9 u. s. w.

वत्संवत्सरेण पर्यभवदभीषाद्' चाभीषाह्यश्चाभिवयाश्वोर्ध्ववयाश्च स-
वयाश्च बृहद्वयाश्च सासह्यश्च सहोयीश्च सहमानश्च सहस्वीश्चाभि त्वा
पूर नोनुमस्त्वामिद्धि हवामहे ॥ ११ ॥ cf TS 4 4 8

कया' नश्चिचं आभुवदूती' सदावृधस्सखा ।

5 कया शचिष्ठया वृता ॥

कंस्त्वा सत्यो मदानां मेहिष्ठो मत्सदन्वस' ।

दृढा चिदारुंजे' वंसु ॥

अभी पुं एस्संखीनामविता जरितृणां ।

शतं भवास्सूतिभिः' ॥

10 इन्द्रो दधीचो अस्यभिर्वृत्राण्यप्रतिष्कृतः' ।

जघान नवतीर्नव ॥

इच्छन्नश्वस्य यच्छिर' पर्वतेष्वपथितम् ।

अविन्दच्छर्यणावति' ॥

अत्राह गोरमन्वत' नाम त्वष्टुरपीच्यम्' ।

15 इत्या चन्द्रमसो गृहे ॥

तमिन्द्र वाजयामसि महे वृत्राय हन्तवे ।

स वृषा वृषभो भुवत् ॥

इन्द्रस्स दामने कृत ओजिष्ठस्स बले वृधी" ।

द्युम्नी शुक्ली" स सोम्य" ॥

¹ So corr Ch दभीषाश्चाभीषाह्यश्चा

² Der Anfang des Cap accentuirt

nach Bel fol 175

³ Ch आभुव' cf RV 4 31 1

⁴ So corr Ch इजे

cf RV 4 31, 2 MS 7 13 9

⁵ Bel अयम्' hier bricht Bel ab

⁶ So corr

Ch प्रतिष्ठत cf RV 1, 84 13, MS 2, 13 6

⁷ Vgl MS 2 13 6, dagegen RV

1, 84 14 तद्विद

⁸ So corr Ch गौर, cf RV 1, 84 15, MS 2, 13 6

⁹ So

corr Ch पौष्टयम् s RV 1 84 15

¹⁰ sic Ch in Abweichung von allen andern

Texten RV 8 82 6, MS 2 13 6 u s w Dort findet sich dafür दित

¹¹ So

Ch während die andern Texte वनादीं लसेन, RV 8, 82 8 u. s w

¹² So corr

Ch स शाय-

गिरा वज्रो न संभृतस्सबली अनपच्युतः^१ ।

ववक्ष उयो अस्तुतः ॥

इन्द्रमित्राधिनी बृहदिन्द्रमर्केभिरर्किणः ।

इन्द्रं वाणीरनूपत ॥

इन्द्र इन्द्रयोस्सचा संमिष्ट आ वचोयुजा ।

इन्द्रो वज्री हिरण्यः ॥

इन्द्र वाजेषु नो वह^२ सहस्रप्रधनेषु च ।

उय^३ उयाभिरूतिभिः ॥

अभि त्वा शूर नोनुमो इदुग्धा इव धेनवः ।

ईशानमस्य जगतस्स्वर्दृशमीशानमिन्द्र तस्युपः ।

ईशानमिन्द्र तस्युपः ॥^४

न त्वावा^५ अन्यो दिव्यो न पार्थिवो^६ न जाती न जनिष्यते ।

अश्रायन्तो मघवन्मिन्द्र वाजिनो^७ गव्यन्तस्त्वा हवामहे ॥

त्वामिद्वि हवामहे साता^८ वाजस्य कारवः ।

त्वां वृत्रेष्विन्द्र सत्पतिं नरस्त्वां काषास्वर्वतः ।

त्वां काषास्वर्वतः ॥

स त्वं नश्चिच वज्रहस्त धृष्णाया महस्तवानो अद्रिवः ।

महस्तवानो अद्रिवो गामश्वं रथ्यमिन्द्र संकिर सचा वाजं न जि-
ग्युषे ॥^९

यज्ञा यज्ञा वो अग्रये गिरा गिरा च चक्षसे^{१०} ।

प्र प्र वयममृतं जातवेदसं मियं मित्रं न शंसिषम् ।

^१ So corr. Ch पच्यतः; vgl. RV 8, 82, 9; MS 2, 13, 6 u. s. w. ^२ So Ch; in RV 1, 7, 4 श्व; deagl. MS 2, 13, 6 u. s. w. ^३ So corr. Ch उया ^४ So corr. Ch ईशानमिन्द्र तस्युपे न त्वावा^५ etc.; vgl. RV 7, 32, 22; MS 2, 13, 9 u. s. w. ^५ So corr. Ch पार्थिवः न etc.; vgl. RV 7, 32, 23; MS 2, 13, 9. ^६ So corr. Ch न जनिष्यते श्रायन्तो मघवन्मिन्द्र वाजिनः गव्यं vgl. RV 7, 32, 23; MS 2, 13, 9. ^७ So corr. Ch साता, vgl. RV 5, 46, 1; MS 2, 13, 9. ^८ Vgl. RV 6, 45, 2; MS 2, 13, 9. ^९ So Ch; dagegen दक्षे in RV 6, 48, 1; MS 2, 13, 9 u. s. w.

प्रियं मित्रं न शीसिपम् ॥

ऊर्जा नपाती^१ स हिनायमस्युर्दाशेम^२ ह्य्यदातये दाशेम ह्य्यदातये ।

भुवद्वाजेष्वविता^३ भुवद्बुध^४ उत चाता तनूनाम् ॥ ॥ १२ ॥

cf. Mātr. S. 2, 13, 9 und 6 etc.

अग्ने^५ देवीं इहावह जज्ञानो वृक्तवर्हिषे ।

३ असि होता न ईद्व्यः ॥

अंगन्म महो^६ नमसा यविष्ठं^७ यो दीदाय समिद्धस्वे दुरीणे ।

चित्रभानुं^८ रोदसी अन्तरुवीं^९ स्वाहुतं^{१०} विश्वतः प्रत्यञ्चम् ॥

मेधाकारं विदपस्य प्रसाधनमग्निं^{११} होतारं परिभूतमं मतिम्^{१२} ।

त्वामर्भस्य^{१३} हविषस्समानमिच्छ्वीं महो^{१४} वृणते नान्यं त्वत्^{१५} ॥

10 मनुष्वत्त्वा^{१६} निधीमहि मनुष्वत्समिधीमहि ।

अग्ने मनुष्वदङ्घ्रिरो देवान्देवयतो यज ॥

अग्निर्हि वाजिनं विशे ददाति विश्वचर्षणिः ।

अग्नी^{१७} राये स्वाभुवै स प्रीतो याति वार्यमिषी स्तोतृभ्य^{१८} आभर ॥

अग्निर्देवता कृत्तिका नक्षत्रं प्रजापतिर्देवता रोहिणी नक्षत्रं मरु-

१० तो देवतेन्वका नक्षत्रं रुद्रो देवता बाहुर्नक्षत्रमदितिर्देवता पुनर्वसु-

र्नक्षत्रं बृहस्पतिर्देवता तिष्यो नक्षत्रं सर्पा देवताशेषां नक्षत्रं पितरो

देवता मघां नक्षत्रं भृगो देवता फल्गुनीर्नक्षत्रमर्यमा^{१९} देवतोत्तराः

^१ So corr. Ch शीसिपमूर्जे नपात ^२ So corr. Ch स्युः ॥ दाशेम; vgl. RV 6, 49, 2; MS 2, 13, 9. ^३ So corr. Ch हुज्ज्य ^४ So corr. Ch दूधः ^५ Dies Capitel auch in T1 und BrI fol. 126 vorhanden; darnach accentuirt. ^६ So die Mes.; dagegen RV 7, 12, 1 मग्निः; desgl. MS 2, 13, 5; TBr. 3, 11, 6, 3. ^७ So T1;

in Ch यविष्ठः; BrI यविष्ठः ^८ Ch चित्रं भानु ^९ BrI fol. 126 एन्तरुवीं

^{१०} Accent in diesem Worte ergänzt; T1 und BrI स्वाहुतं ohne Accent. ^{११} So T1 und BrI; Ch त्रिदोतारं परिभूतमतिर ^{१२} So T1 und BrI; in Ch त्रामर्भस्य;

cf. TBr. 3, 11, 6, 3; RV 10, 91, 8 anders ^{१३} So T1 und BrI; in Ch स्या महो दणते भाव्यस्यत्

^{१४} So T1 und BrI; in BrI मनुष्वत्त्वा; cf. RV 5, 21, 1; TBr. 3, 11, 6, 3 ^{१५} So T1 und BrI, Ch यरिनराधे; vgl. RV 5, 6, 3; TBr. 3, 11, 6, 4. ^{१६} Ch श्लोचः ^{१७} So BrI; in Ch वन्गुणीः; T1 wohl

नो न

फल्गुनीनक्षत्रं सविता देवता हस्तौ नक्षत्रं त्वष्टा देवता चित्रा
 नक्षत्रं वायुर्देवता निष्ठा नक्षत्रमिन्द्रापी देवता विशाखं नक्षत्रं
 मिथो देवतानूराधां नक्षत्रमिन्द्रो देवता ज्येष्ठा नक्षत्रं निर्वृतिर्देवता
 मूलं नक्षत्रमापो देवतापाढां नक्षत्रं विश्वे देवा देवतोत्तरा अयाढां
 नक्षत्रं विष्णुर्देवताश्वत्यो नक्षत्रं वसवो देवता श्रविष्ठा नक्षत्रं बरु- 5
 णो देवता शतभिषङ् नक्षत्रमजं एकपाद्देवता प्रोष्ठपदा नक्षत्रमहि-
 र्बुध्न्यो देवतोत्तरे प्रोष्ठपदा नक्षत्रं पूषा देवता रेवती नक्षत्रमश्विनौ
 देवताश्वयुजौ नक्षत्रं यमो देवतापभरणीनक्षत्रमग्रे रुचस्थ प्रजाप-
 तेस्सोमस्य धातुर्भूयांसं प्रजनिषीय तेन वक्षणा तेन च्छन्दसा तया
 देवतयाङ्गिरस्वद्भुवांस्सोदत् ॥ १३ ॥

10

cf. TBr. 3, 11, 6, 3 und 4; Mâtr. S. 2, 13, 20

अग्निर्मूर्धायमग्निस्तामये पुष्करादधि ॥

हुवे वसुद्योत्मानं सुवृक्तिं विशमग्निमतिथिं सुप्रयसम् ।

मित्र इव यो दिधिषाय्यो भूहेव आदेवे जने जातवेदाः ॥

पुरो वो मन्द्रं दिथ्यं सुवृक्तिं प्रयति यज्ञे अग्निमध्वरे दधिध्वम् ।

पुर उक्थेभिस्स^१ हि नो विभावा स्वध्वरा करति जातवेदाः ॥

15

का त आकृतिर्मनसो वराय भुवदये शंतमा^२ का मनीषा ।

को वा यज्ञैः परि दष्टं त आय केन वा ते मनसा दाशेम^३ ॥

जनस्य गोपा अजनिष्ट जागृविरगिस्सुदक्षस्सुविताय नव्यसे ।

घृतप्रतीको बृहता दिविस्पृशा ह्युमद्विभार्ति भरतेभ्यश्शुचिः^४ ॥

^१ So Br.; in T: तत्र कथ्यते न*, in Ch तत्र कथ्यतेन* ^२ So die Mss.,
 wehn nicht vielleicht T: doch hantet bietet; in MS 2, 13, 20 हस्तौ, Caland corr.
 हस्तौ ^३ So T und Br., in Ch विशाखा, aber auch MS 2, 13, 20 विशाखं ^४ So
 T: und Br.; in Ch विश्वे देवो उत्तरा ^५ So T: und Br., in Ch धातु भू* ^६ So
 T:; desgl. Ch, ohne Accent; in Br: धूयां सोदत् ^७ So corr. Ch सुप्रयसम्, aber
 vgl. RV 2, 4, 1. ^८ So corr. Ch उक्थेभिः; vgl. RV 6, 10, 1 ^९ So corr.
 Ch शतमा; vgl. RV 1, 76, 1. ^{१०} Erste Hand in Ch दग्नेम ^{११} So corr. Ch
 भरतेभ्यश्शुचिः; vgl. RV 5, 11, 1; MS 2, 13, 7; TS 4, 4, 1, 2; VS 15, 27.

त्वामपे अङ्गिरसो गुहा हितमन्वविन्दज्जिह्विष्याणं^१ वने वने ।
 स जायसे मथ्यमानस्तहो महत्त्वामाहुस्सहसस्पुत्रमङ्गिर^२ ॥
 यज्ञस्य केतुं प्रथमं पुरोहितमग्निं नरस्त्रिपथस्ये समीधिरे ।
 इन्द्रेण देवैस्सरथं स बर्हिषि सीदन्नि होता यजथाय मुक्रतुः^३ ॥^४

४ त्वामपे हविष्मन्तो देवं मर्तास ईडते ।

मन्ये त्वा जातवेदसी स हव्या वक्ष्यानुपक्^५ ॥

त्वां चित्रश्रवस्तम हवन्ते विष्णु जन्तवः ।

शोचिष्केशं पुरुप्रियापे हव्याय वोढवे ॥

यद्वाहिष्ठं तदगये वृहदर्चे विभावसो ।

10 महिषीवं त्वद्रयिस्त्वद्वाजा^६ उदीरते ॥

आ ते अग इधीमहि ॥

आ ते अग ऋचा हविष्पुक्रस्य शोचिपस्पते ।

सुश्वन्द्रं दस्य विशपते हव्यवाट् तुभ्यं हूयत इपि स्तोतृभ्य आभर ॥

अग्निं तं मन्ये यो वसुरस्तं यं यन्ति धेनवः ।

15 अस्तमवन्त आशवो ऽस्तं नित्यासो वाजिन इपि स्तोतृभ्य आभर ॥

॥ १४ ॥ cf. Mutr S 2 13 7, TS 4 4 4, VS 15 20 fig

अग्निं नरो दीधितिभिररण्योर्हेस्तच्युती जनयन्त प्रशस्तम् ।

दूरेदृशं गृहपतिमथूर्युम् ॥

तमग्निमस्ते वसवो^७ नृणवन्सुप्रतिचक्षामवसे कुतश्चित् ।

१० दक्षाय्यो यो दम आस नित्यः^८ ॥

प्रेक्षो अपे दीदिहि पुरो नो ऽजसया सूर्या यविष्ठ ।

^१ So corr Ch दान vgl RV 5 11, 6, MS 2, 13, 7, TS 4 1, 4 3, VS 15, 29

^२ So corr Ch स जायते पथ्यमानस्तहो महत्त्वामाहुस्सहसस्पुत्रमङ्गिर पु, vgl RV 5, 11, 6, MS 2,

13, 7 u s w ^३ Vgl RV 5 11, 2 ^४ So corr Ch म इध्या यत्पुत्रपु, vgl

RV 5, 9, 1 ^५ So corr Ch त्वद्रयिस्त्वद्वाजा, vgl RV 5, 6 4 ^६ So corr

Ch मण्ड, vgl RV 5, 9, 5 ^७ So corr Ch वसवो दसो, vgl RV 7, 1, 2

^८ So corr Ch दम आस नित्य, vgl RV 7, 1, 2

त्वां शश्वन्त उपयन्ति वाजाः ॥
 एना वो अग्निं नमसोर्जो नपातमाहुवे ।
 प्रियं चोत्तष्ठमरतिं स्वधरं विश्वस्य दृतममृतम् ॥^१
 अय आयाह्यग्निभिर्होतारं त्वा वृणीमहे ।
 आ त्वामनक्तु प्रयता हविष्मती यजिष्ठं वर्हिंरासदे ॥
 उदस्य शोचिरस्यादाजुह्वानस्य^२ मीढुपः ।
 उन्नूमासो अरुपासो दिविस्पृशस्समग्निमिन्धते नरः ॥
 अये वाजस्य गोमत ईशानस्सहसो यही ।
 असे धेहि जातवेदो महि श्वरः ॥^३
 स इधानो^४ वसुष्कविरगिरीडेन्यो^५ गिरा ।
 रेवदस्मभ्यं पुर्वणीक दीदिहि ॥
 द्यपो राजन्तु त्मनाग्ने वस्तोरुतोपसः ।
 स तिग्मजम्भ रक्षसो दह प्रति ॥^६
 भद्रो नो अगिराहुतो भद्रा रातिस्सुभग भद्रो अध्वरः ।
 भद्रा उत प्रशस्तयः ॥^७
 यस्समिधा य आहुत्या^८ यो वेदेन ददाश मर्तो अयये^९ ।
 यो नमसा स्वधरः ॥
 तदग्ने^{१०} द्युम्नमाभर यत्सासाहत्सदने कंचिदचिणम् ।
 मन्यं जनस्य दूढ्यः ॥

^१ Vgl. RV 7, 16, 1; MS 2, 13, 8; TS 4, 4, 4, 4; VS 15, 32. ^२ So corr. Ch सुधिरः; vgl. RV 7, 16, 3; TS 4, 4, 4, 5. ^३ Vgl. RV 1, 79, 4; MS 2, 13, 8; TS 4, 4, 4, 5; VS 15, 35. ^४ So corr. Ch एधानो; vgl. RV 1, 79, 5; MS 2, 13, 8; TS 4, 4, 4, 5; VS 15, 36. ^५ So corr. Ch रीडेन्यो; vgl. RV 1, 79, 5; MS 2, 13, 8 u. s. w. ^६ Vgl. RV 1, 79, 6; MS 2, 13, 8; TS 4, 4, 4, 5; VS 15, 37. ^७ Vgl. RV 8, 19, 19; MS 4, 12, 5; VS 15, 38. ^८ So Ch; vgl. RV 8, 19, 5 चाहुताः ^९ So corr. Ch यानयो; vgl. RV 8, 19, 5. ^{१०} So corr. Ch उदने; vgl. RV 8, 19, 15; in Ch offers उ für त gesetzt.

अपि होतारं मन्ये दास्वन्तं वसुं सूनुं सहसो जातवेदसं विप्रं न
जातवेदसम् ।

य ऊर्ध्वया स्वधरो देवो देवाच्या' कृपा ।

घृतस्य विश्वाष्टिमनुवष्टि शोचिषाजुह्वानस्य' सर्षपः ॥

5 यजिष्ठं त्वा यजमाना हुवेम ज्येष्ठमङ्घ्रिरसां विप्र मन्मभिर्विप्रेभिःशुक्र
मन्मभिः' ।

परिज्मानमिव' द्यां होतारं चर्षणीनाम् ।

शोचिष्केशं वृषणं यमिमा विशः प्रावन्तु' जूतये विशः ॥

एवेन सद्यः' पर्येपि' पार्थिवं मुहुर्गीरितो' वृषभः कनिक्रदद्दधद्रेतः
कनिक्रदत् ।

10

शतं चक्षाणो" अक्षभिर्देवो वनेषु तुर्वणिः ।

सदो दधान उपरेषु सानुष्वग्निः" परेषु सानुषु ॥

अचेत्यग्निश्चिकितिहृष्यवाट् स सुमद्रथः" ।

अग्निःशुक्लेण शोचिषा बृहत्सूर्यो अरोचत ॥

15 भन्मृध्राण्यप द्विपो" दहन्वर्क्षासि विश्वहा ।

अग्निर्विश्वस्य राजति ।" अग्निर्विश्वं विराजति ।

अग्निस्सर्वं विराजति ॥ ॥ १५ ॥

cf Mātr S 2, 13 8, TS 4 4 4, VS 15 32 fig

इति श्रीमद्यजुषि काठके चरकशाखायामोरिमिकायां यदक्रन्दो
नामैकोनचत्वारिंशं स्थानकं संपूर्णम् ॥¹⁵

¹ So corr Ch घृत् ² So corr Ch देवाच्या ³ So corr Ch जुह्वान
म', vgl RV 1, 127, 1, MS 2, 13 8, TS 4 4, 4, 8, VS 15, 47 ⁴ So corr
Ch मन्मभिर्विप्रेभिःशुक्रमभिः, vgl RV 1, 127, 2 ⁵ So corr Ch परिज्मान, vgl
RV 1, 127, 2 ⁶ So corr Ch विश्वन्प्राप्तुं, vgl RV 1, 127, 2 ⁷ So
corr Ch सद्यः, vgl RV 1, 128, 3 ⁸ So Ch, RV 1, 128 3 पर्येति ⁹ So
Ch, vgl RV 1, 128, 3 ¹⁰ So corr Ch चतणो, vgl RV 1, 128 3 ¹¹ So
corr Ch सानु ¹² So corr Ch किति एष्यवाट् समुद्रथ, vgl RV VAI 6, 5
¹³ So corr Ch सानुष्य द्विप, vgl RV 8, 43 28 ¹⁴ So corr In Ch
राजति च' ¹⁵ So die Unterschrift des Capitel's an Ch

हिरण्यगर्भस्समवर्तताये^१ भूतस्य जातः पतिरेक आसीत् ।
 स दाधार पृथिवीं द्यामुतेमां कस्यै देवाय हविषा विधेम ॥
 यः प्राणतो निमिपतश्च^२ राजा पतिर्विश्वस्य जगतो बभूव ।
 ईशे यो अस्य द्विपदश्चतुष्पदः कस्यै देवाय हविषा विधेम ॥
 यं औजोदा बलदा यस्य विश्व उपांसते प्रशिषं यस्य देवाः ।
 यस्य छायांमृतं यस्य मृत्युः कस्यै देवाय हविषा विधेम ॥
 येन द्यौर्यां पृथिवी च^३ दृढा येन स्वस्तभित्तं^४ येन नाकम् ।
 यो अन्तरिक्षं चिममै वरीयः कस्यै देवाय हविषा विधेम ॥
 यं इमे द्यावापृथिवी तस्तभाने अंधारयद्रोदसी^५ रजमाने ।
 यस्मिन्नाधि विततस्सूर^६ एति कस्यै देवाय हविषा विधेम ॥
 यस्येमे विश्वे गिरयो महित्वा समुद्रं यस्य रसया सहाहुः^७ ।
 दिशो यस्य प्रदिशः पञ्च देवीः कस्यै देवाय हविषा विधेम ॥
 आपो ह यन्महती विश्वमायन्गर्भे^८ दधाना जनयन्तीरगिम् ।
 ततो देवानां निरवर्ततासुरैकः कस्यै देवाय हविषा विधेम ॥
 आ नः प्रजां जनयतु प्रजापतिर्धाता दधातु मुमनस्यमानः ।
 संवत्सरं ऋतुभिश्चाक्नुपानो मयि पुष्टिं पुष्टिपतिर्दधातु^९ ॥ १ ॥
 cf Mātr. S 2, 13 23, TS 4, 1 8 3 flg, RV 10, 121 usw

प्राणापानाभ्यां त्वा सयुजा युजा युनज्म्याधाराभ्यां त्वा सयुजा
 युजा युनज्मीन्द्राग्निभ्यां त्वा सयुजा युजा युनज्मि च्छन्दोभिस्त्वा स्तो-
 मेभिस्त्वोकथेभिस्त्वा^{१०} तेजसे त्वा वर्चसे त्वा रथ्यै^{११} त्वा प्रोषाय त्वा स-
 जातानां मध्यमेष्टेयाय मया त्वा सयुजा युजा युनज्मि ॥

^१ Dies Capitel in Brl fol 95 und 96 vollständig vorhanden, größtentheils auch in T5, ein kleines Fragment in T3 Nach diesen Mss accentuirt ^२ Ch निमिपः ^३ Das च fehlt in Ch und T5 ^४ Brl und T5 स्वस्तभित्तं ^५ Ch द्योदसे ^६ Hier kleine Lücke in T5, gerade dies Stück im Fragment von T1 vorhanden ^७ So Accent corrigirt, Mss सहाहुः ^८ Ch मायन्गर्भे ^९ So Accent corrigirt, Brl und T5 पुष्टिपति ^{१०} So corr Ch स्तोमेभिः ^{११} So corr Ch रथ्यै

त्वामये वृषभश्चेकितानं पुनर्युवानं जनयन्नुपागाम् ।
 अस्मूरिं शौ गार्हपत्यानि सन्तु तिग्मेन नौ ब्रह्मणा सैशिशधि ॥
 संवत्सरस्य प्रतिमां ये त्वा रात्र्युपासते ।

तेपामायुष्मतीं प्रजां रायस्योपेण सैसृज ॥^१ ॥ २ ॥

५ यो अप्स्वन्तरपिर्यो वृचे यः पुरुषे यो अरमनि ।

य आविवेश भुवनानि विश्वा तेभ्यो अपिभ्यो हुतमस्त्वेतत् ॥
 पृष्टो दिवि पृष्टो अपिः पृषिव्यां^२ पृष्टो विश्वा ओषधीराविवेश ।
 वैश्वानरस्सहसा पृष्टो अपिस्स नो दिवा स रिषः पातु नक्तम् ॥
 यस्मोमे अन्तर्यो गोष्वन्तर्वयीसि^३ य आविवेश यो भृगेषु ।

१० य आविवेश द्विपदो यश्चतुष्पदस्तेभ्यो अपिभ्यो हुतमस्त्वेतत् ॥

विश्वकर्मा त्वा सादयत्वन्तरिक्षस्य पृष्टे ज्योतिष्मतीमन्तरिक्षं य-
 च्छान्तरिक्षं दृहान्तरिक्षं मा हिंसीर्विश्वसै प्राणाय चानायापाना-
 योदानाय प्रतिष्ठायै चरिवाय वायुष्टाभिपातु मत्या स्वस्त्या हृदिपा
 शंतमेन तथा देवतयाङ्गिरस्वद्भुवा सीदान्तरिक्षमधिष्टौब्रह्मणा विष्टं

१५ रुद्रा रक्षितारो वायुरधिवियत्तो अस्यां तां त्वा^४ प्रपद्ये सा मे शर्म च
 वर्म च भव तथा देवतयाङ्गिरस्वद्भुवा सीद तेजो ऽसि तेजो मे यच्छा-
 न्तरिक्षं दृहान्तरिक्षं मा पाहि तथा देवतयाङ्गिरस्वद्भुवा सीद ॥

हुतादमपिं^५ यमु काममाहुयं दातारं प्रतियहीतारमाहुः ।

यं जोहवीमि^६ पृतनासु सासहिं तेभ्यो अपिभ्यो हुतमस्त्वेतत् ॥

^१ So Ch; besser TS 5, 7, 2, 1 य्वमं चै; so vielleicht zu corrigieren; vgl. zu dem Verse auch RV 6, 13, 19 (2. Hälfte) ^२ So corr. Ch चस्मूरि; vgl. RV 6, 15, 19; TS 5, 7, 2, 1. ^३ Vgl. TS 5, 7, 2, 1. ^४ So corr. Ch ये; vgl. MS 2, 13, 13. ^५ So corr. Ch पृषिव्यास्यो, vgl. oben 4, 16; MS 2, 13, 11; RV 1, 98, 2. ^६ So corr. Ch मेयं, vgl. MS 2, 13, 13; AV 3, 21, 2. ^७ So corr. Ch शस्वतु; vgl. MS 2, 13, 13; AV 3, 21, 2. ^८ Erste Hand in Ch ततः; dann corr. in सत्त्व; vgl. TS 4, 4, 5, 1 und 2. ^९ Ch दो हुतादः; das दो ist von mir gestrichen; vgl. MS 2, 13, 13 विश्वाटम. ^{१०} So corr. Ch प्राणुं ये ज्योतिष्मती, vgl. MS 2, 13, 13 a E.

येनेन्द्रस्य रथं संवभूवुर्वैश्वानर उत विश्वदाव्यः ।

धीरो यण्णक्रः परिभूरदाभ्यस्तेभ्यो' अग्निभ्यो हुतमस्त्वेतत् ॥

वेदिरसि सुधां मे धेहि वरुणस्य कुक्षी स्थो मा मा संतामं ता-
ह्यारिष्टनेमे ऽभि मा सच स्वस्त्या छर्दिपा शंतमेन नमो ऽग्नेवैश्वान-
रस्य हरसे नमश्शरवे चायमाण चायस्व नो हन्तरधि नो ब्रूहि ॥ 5

वर्चं आधायि मे तनूस्सह औजो महद्वलम् ।

त्रयस्त्रिंशद्दीर्घाणि तान्यग्निः प्रददातु मे ॥

आ मा वर्चो ऽग्निना दत्तमेतु महि राधस्सह औजो महद्वलम् ।

दीर्घायुत्वाय शतशारदाय प्रतिगृह्णामि महत इन्द्रियाय ॥

अग्ने दुग्धाये कक्षाये' किंशिलाये वन्याये कक्ष्य या त इपुर्युवा 10
नाम तस्यै ते विधेम तथा नः पाहि तस्यै ते स्वाहा ॥ ३ ॥

cf. Maitr. S. 2, 13, 13; TS 4, 4, 5; 5, 5, 9, 1.

रोहितेषु त्वा जीमूतेषु सादयाम्यरूपेषु त्वा' जीमूतेषु सादयामि

कृष्णेषु त्वा नीलेषु त्वासितेषु त्वा जीमूतेषु सादयाम्यश्वा नामासि

दुला नामासि नितली नामासि चुपुणीका नामास्यध्वयन्ती नामा-

सि भेधयन्ती नामासि वर्षयन्ती नामासि ज्योतिष्मती त्वा सादया- 15

मि ज्योतिष्कृतं त्वा सादयामि ज्योतिर्विदं' त्वा सादयामि ज्वलन्ती

त्वा सादयामि दीपमानां' त्वा सादयामि मल्मलाभवन्ती' त्वा सा-

दयामि रोचमानां' त्वा सादयामि बृहज्ज्योतिषं' त्वा सादयामि भा-

स्वती त्वा सादयामि बोधयन्ती त्वा सादयामि जायती त्वा साद-

याम्यजसां त्वा सादयामि प्रसवाय त्पोषयामाय त्वा काटाक्षाय' त्वा- 20

3 So corr. Ch यण्णक्रः परिभूरिदाभ्य', vgl. MS 2, 13, 13. 3 So Ch, vgl. in
TS 5, 5, 9, 1 गद्य 3 Dies tva fehlt in Ch und ist von mir ergänzt. 4 So
corr. Ch विदि 4 So corr. Ch दीपमानं 4 So corr. Ch erste Hand
ध्वयन्ता, dann मन्वन्ता, vgl. TS 1, 4, 34, Naigh. 1, 17. 7 So corr. Ch
रोचमानं 8 So corr. Ch तिर्यं 9 In Ch erste Hand कटाक्षाय, dann corr. in
काटाक्षाय

र्णवाय त्वा सिन्धवे त्वा समुद्राय त्वा सरसे त्वा विश्वथ्यचसे त्वा धर्ण-
साय त्वा द्रविणाय त्वा सुभूताय त्वान्तरिक्षाय त्वा ॥ ४ ॥

cf. Mātr S 2, 13, 19, TS 1, 4, 31, 4, 4, 5, 1, Tār 3, 19

द्यौरपराजितामृतेन नष्टादित्या^१ रक्षितारसूर्यो^२ ऽधिवियत्तो अस्यां
तां त्वा प्रपद्ये सा मे गर्भं च वर्मं च भव तया देवतयाङ्गिरस्वद्भुवा^३
५ सीद स्वरसि स्वर्मे यच्छ दिवं हेह दिवो मा पाहि तया देवतयाङ्गि-
रस्वद्भुवा सीद परमेष्ठी त्वा सादयतु दिवः पृष्ठे ज्योतिष्मतीं व्यचस्व-
तीं प्रथस्वतीं भास्वतीं^४ रश्मिवतीमा या द्यां भास्या पृथिवीमुर्व-
न्तरिक्षं दिवं यच्छ दिवं हेह दिवं मा हिंसीर्विश्वसै प्राणाय व्याना-
यापानायोदानाय प्रतिष्ठायै चरिचाय सूर्यस्वाभिपातु मद्या स्वस्त्या
१० छर्दिषा शंतमेन तया देवतयाङ्गिरस्वद्भुवा सीद ॥

उक्षान्नाय वशान्नाय सोमपृष्ठाय वेधसे ।

वैश्वानरज्येष्ठेभ्यस्तेभ्यो अपिभ्यो हुतमस्वेतत् ॥^५

प्राणो ऽसि व्यानो ऽस्यपानो ऽसि श्रोचमसि चक्षुर्नाम तया देव-
तयाङ्गिरस्वद्भुवा सीद ॥

१५ यत्ते ऽचितं यदु चितं^६ ते अग्रे यदूनं यद्वाचातिरिक्तम् ।

विश्वे देवा अङ्गिरसश्चिनवनादित्यास्ते चित्तिमापूरयन्तु ॥

यास्ते अग्रे समिधो यानि धाम या जिह्वा जातवेदो यो अर्चिः ।

ये ते अग्रे मेडवो^७ य इन्द्रवस्तेभिरात्मानं चिनुहि प्रजानन् ॥

चित्तिमचित्तिं^८ चिनवी विविद्वान्पृष्ठेव वीता वृजिना च मर्तान् ।

२० रामे च नस्त्वपत्याय^९ देव दितिं च रास्वादितिमुख्य ॥

^१ So Ch^१ Vgl TS 4, 4, 5 2 चिदो^२ darnach wohl zu corrigiren ^३ So
corr Ch भव तयागिर^४ ^५ So corr Ch लो भास्वतीं ^६ Vgl oben
7, 16, RV 9, 43, 11, MS 2, 13, 13 a E, TS 1, 3, 14, 7, AV 3, 21, 6, 20,
1, 3 ^७ Vgl TBr 3, 11, 6, 1 ^८ So corr Ch यो, vgl TS 5, 5,
4, 1 ^९ So Ch, vgl वेदो TS 5, 5, 4, 1 ^{१०} So corr Ch चित्तिमचितिं,
vgl RV 4, 2, 11, TS 5, 5, 4, 4 ^{११} So corr Ch मुख्याय vgl RV 4, 2, 11,
TS 5, 5, 4, 4

वयंमग्ने' धनवन्तस्स्यामालं यज्ञायोतं' दक्षिणायै ।
 यावा वदेदभि' सौमस्यीशुमेन्द्रे' शिष्येमेन्दुना सुतेन ॥
 रायंस्पोषं नो धेहि जातवेद ऊर्जो' भागं मधुमत्सूनृतावत् ।
 दधाम यज्ञं सुनवाम सौमं यज्ञेन त्वामुपशिष्टोम शक्र ॥
 ईशानं त्वा शुश्रुमा वयं धनानां धनपते । 5
 गोमदग्ने अश्ववद्धूरि पुष्टं हिरण्यवदन्नवद्धेहि मह्यम् ॥
 दुहां ते द्यौः पृथिवी पयो जगरंस्त्वा सोदकी विसर्पतु ।
 प्रजापतिनात्मानमाप्रीणे ऽरिक्तो म आत्मा ॥
 यो रुद्रो अपौ यो अस्तु यं औषधीषु यो वनस्पतिषु ।
 यो रुद्रो विश्वा भुवनाविवेश तस्मै रुद्राय नमो अस्तु देवाः⁶ ॥ 10
 ॥ ५ ॥ cf. TS 4, 4, 5 und 6, weiteres aus den Anmerkungen

पिता मातरिश्वाच्छिद्रा पदा धादच्छिद्रोशिजः कवयः पदानुत-
 क्षिपुस्सोमो' विश्वविन्नेता नेपद्बृहस्पतिरुक्थामदानि' शैसिपत् ॥
 यदक्रन्दः ॥

यमेन दत्तं चित्त एनमायुनगिन्द्र एनं प्रथमो अध्यतिष्ठत् । 15
 गन्धर्वो अस्य रशनामगृणात्सूरादश्वं वसवो निरतष्ट⁷ ॥
 असि⁸ यमो अस्यादित्यो अर्वन्नसि चित्तो गुह्येन व्रतेन ।
 असि सोमेन समया विपृक्त⁹ आहुस्ते चीणि दिवि बन्धनानि ॥
 चीणि त आहुर्दिवि बन्धनानि चीण्यसु चीण्यन्तस्समुद्रे ।

¹ Von hier an bis zum Schluß des Capitels in Brl fol 105 und T1 (Nr 2*)
 vorhanden und darnach accentuirt ² Ch स्वाम्न यज्ञायोतं ³ So Brl fol
 105 und T1, in Ch यावावदोद- ⁴ So Brl und T1, in Ch शिष्ये ⁵ So
 corr mit Caland, Brl, T1 und auch T6, wo der Vers 13^b sich findet, देवा,
 deagl Ch, ohne Accent ⁶ So Calands Corrector, Ch निसिष्यत्सोमो, TS
 5, 6, 86 यदनुत-⁷ सोमो ⁸ So corr Ch रुक्थामदानि, vgl TS 5, 6, 8, 9 ⁹ So
 corr Ch निरतष्ट, vgl RV 1, 163, 2, TS 4, 6, 7, 1 ¹⁰ So corr Ch अस्तु,
 vgl. RV 1, 163, 3, TS 4, 6, 7, 1. ¹¹ So corr Ch विपृक्ता, vgl RV 1, 163, 3,
 TS 4, 6, 7, 1.

उतेव मे वरुणच्छन्त्स्यर्वन्वचा' त आहुः परमं जनिवम् ॥

इमा ते वाजिनवमार्जनानीमा शफानी' सवितुर्निधाना' ।

अथा ते भद्रा वृषणा' अगृभणामृतस्य या अभिरहान्ति गोपाः ॥

संवत्सरो ऽसि परिवत्सरो ऽसीदावत्सरो' ऽस्यनुवत्सरो ऽस्युद्वत्सरो

१ ऽसि देवस्य त्वा सवितुः प्रसवे ऽश्विनोर्बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्यामिन्द्र-
वन्तं त्वा सादयामि धामच्छदसि स्वे योनौ सीद स्वे पृथिव्या योनौ
सीदर्तवस्ते' कल्पन्तां मासास्ते कल्पन्तामर्धमासास्ते कल्पन्तामहोरा-
चाणि ते कल्पन्तामद्धानि ते कल्पन्तां पक्षिषि ते कल्पन्तां शरीराणि ते
कल्पन्तामेत्या प्रेत्या सं चा च प्र च सारयागिर्ज्योतिर्ज्योतिरगिरिन्द्रो

१० ज्योतिर्ज्योतिरिन्द्रसूर्यो ज्योतिर्ज्योतिस्सूर्यः ॥

इमं स्तनमूर्जस्वन्तं धयापां प्रपीनमग्ने' सरिरस्य मध्ये ।

उत्तं जुषस्व मधुमन्तमूर्मि' समुद्रियं सदनमाविशस्व ॥ ६ ॥

cf TS 5 6.8, 6, 4 6 7, 5, 5, 10, 6, RV 1, 163, 2—6

समुद्रादूर्मिर्मधुमी उदारदुपिणुना सममृतत्वमानद्' ।

घृतस्य नाम गुह्यं यदस्ति जिह्वा देवानाममृतस्य नाभिः ॥

११ वयं नाम प्रव्रवाम' घृतस्यास्मिन्यज्ञे धारयामा नमोभिः ।

उप ब्रह्मा षृणवच्छस्यमानं' चतुष्पृङ्गो ऽवमीक्षौर' एतत् ॥

चत्वारि षृङ्गा चयो अस्य पादा द्वे शीर्षे सप्त हस्तासो अस्य ।

विधा बद्धो वृषभो रोरवीति' महो देवो मर्त्या आबिवेश ॥

¹ So corr Ch वरुणच्छन्त्स्य' vgl aber RV 1, 163, 4 TS 4, 6 7, 2, VS 29, 10

² So corr Ch शफानी, vgl RV 1, 163, 5, TS 4, 6, 7, 2, VS 29 16

Ch' vgl RV 1, 163, 5 अजितुनि', desgl TS 4, 6, 7, 2, VS 29, 16

⁴ So Ch, vgl RV 1, 163, 5 वचना, desgl TS 4, 6, 7, 2, VS 29, 16

⁵ So corr Ch परिवत्सरो सौदरा' ⁶ So corr Ch सौदरा' ⁷ So auch VS 17, 87, dagegen

TS 5, 5, 10, 6 प्रव्रवाममे ⁸ So corr Ch मानाद्, vgl RV 4, 58, 1, MS 1, 6 2

⁹ So corr Ch प्रव्रवाम, vgl RV 4, 58, 2 प्रव्रवामा, auch MS 1, 6 2

¹⁰ So corr Ch षृणुवच्छस्य', vgl RV 4, 58, 2, MS 1, 6, 2

¹¹ So corr Ch रोरवीति, vgl RV 4, 58, 3, MS 1, 6, 2

विधा हितं पणिभिर्गुह्यमानं^१ गवि^२ देवासो घृतमन्वविन्दन् ।
 इन्द्र एकै सूरे एकं जजान वेनादेकै स्वधया निरुतष्टुः ॥
 एता अर्पन्ति इद्यात्समुद्राच्छतव्रजा रिपुणा नावच्छे^३ ।
 घृतस्य धारा अभिचाकशीमि हिरण्ययो वेतसो मध्य आसाम् ॥
 सम्यक्स्रवन्ति सरितो न धेना अन्तर्हृदा मनसा पूयमानाः ।
 एते अर्पन्त्यूर्मयो घृतस्य मृगा इव क्षिप्रणोरीषमाणाः ॥
 सिन्धोरिव प्राध्वने शूघनासो चातप्रनियः पतयन्ति यद्वाः ।
 घृतस्य धारा अरूपो न वाजी काष्ठा भिन्दन्मूर्मिभिः पिन्वमानः ॥
 अभि प्रवन्त समनेव योयाः कल्याण्यस्मयमानासो^४ अयिम् ।
 घृतस्य धारास्समिधो नसन्त ता जुपाणो हर्षति जातवेदाः ॥
 कन्या इव बहुतुमेतवा उ अञ्ज्यञ्जाना अभिचाकशीमि ।
 यत्र सोमस्सूयते यत्र यज्ञो घृतस्य धारा अभि तपवन्ते ॥
 अभ्यर्षत सुष्टुतिं गव्यमाजिमस्सासु भद्रा द्विविणानि वध्न ।
 इमं यज्ञं नयत देवता नो घृतस्य धारा मधुमत्पवन्ते ॥
 धामन्ते विश्वं भुवनमधिष्ठितमन्तस्समुद्रे हृद्यन्तरायुधि ।
 अपामनीके समिधे य आभृतस्तमश्याम मधुमन्तं त ऊर्मिम् ॥
 ॥ ७ ॥ cf RV 4 58

पितुं^५ नु^६ स्तोषं महो^७ धर्माणं तविषीम् ।
 यस्य चित्तो व्योजसा वृचं^८ विषवर्मर्दयत् ॥
 स्वादो पितो मधो^९ पितो वयं त्वा ववृमहे^{१०} ।
 अस्माकमवितां भव ॥

^१ So corr Ch पणि, vgl RV 4, 58 4 ^२ So corr Ch गवे vgl RV 4, 58 4 ^३ So corr Ch नवर्षति vgl RV 4 58 5 ^४ So corr Ch कल्याण्यस्मय, vgl RV 4 58 8 ^५ Dies Capitel in T1 und BrI vorhanden, darnach accentuirt vgl RV 1, 187, 1 Die Mss T1 und BrI haben hier fast durchweg die richtigen Lesarten während Ch vielfach abweicht ^६ Ch पितुं T1 पितु ^७ Ch स्तो ^८ So T1 und BrI, in Ch मधु, vgl RV 1, 187, 2 ^९ So T1 und BrI, in Ch घृष्टेगृष्टे 8gl RV 1, 187, 2

उप नः पितवांचर' शिवंश्शवाभिहृतिभिः^१ ।
 मयोभूरद्विपेण्यस्संखा' सुशैवो अंदयाः^२ ॥
 तंव त्वे' पितो रसा रजास्यनु विष्टिताः ।
 दिवि वांता इव श्रिताः^३ ॥

५ तंव त्वे' पितो ददतस्तंव स्वादिष्ट तं पितो ।
 प्रं स्वान्नानो रसानां तुविधीवा इवेरते ॥
 त्वे' पितो महानां देवानां मनो हितम् ।
 अकारि चारु केतुना तंवाहिमवसावधीत्^४ ॥
 यददः पितो अजगन्विवस्व पर्वतानाम् ।

१० अचा चिन्नो मधो पितो ऽरं भक्षाय गम्याः ।
 यदपामोषधीनां परिशमारिशामहे ।
 वांतापे पीव इन्द्रव ॥^५
 यत्ते सोम गंवाशिरो^६ यंवाशिरो भंजामहे ।
 वांतापे पीव इन्द्रव ॥

१५ करम्भ आपधे भव पीवो वृक्ष उदारशिः ।
 वांतापे पीव इन्द्रव ॥

तं त्वा^७ वयं पितो वंचोभिर्गावो नं^८ ह्यां सुषूदिमं ।

देवेभ्यस्त्वा सधमादमस्संभ्यं^९ त्वा सधमादम्^{१०} ॥ ॥ ८ ॥ cf RV 1, 187

मह्यमापो मधुमदैरयन्त^{११} मह्यं ज्योतिरभरत्सूर्यस्तत् ।

^१ So T 1 und Bel, in Ch पित वाचर, vgl RV 1, 187, 3

^२ Ch श्रिता

ऊतिभिः vgl RV 1, 187, 3

^३ Accent corr, T 1 und Bel मयोभू, vgl. RV

1, 187, 3

^४ Ch अदया, vgl RV 1, 187, 3

^५ So T 1 und Bel, in Ch ते,

vgl RV 1, 187, 4

^६ To T 1 und Bel, in Ch वात एवापिता., vgl RV 1,

187, 4

^७ So T 1 und Bel, in Ch ते, vgl RV 1, 187, 5

^८ So T 1, in

Bel त्वाह्यम्, Ch त्वाहि, vgl RV 1, 187, 6

^९ In Ch folgt auf diesen Vers

der 10 Vers करम्भ आपधे (ac), in T 1 und Bel steht derselbe an der richtigen Stelle

^{१०} So T 1 und Bel, in Ch गंवाशिरो, vgl RV 1, 187, 9

^{११} Ch

सत्या

^{१२} So T 1 und Bel in Ch मे

^{१३} Ch सधमा

^{१४} Ch सधमा

^{१५} Vgl AV 6, 61, 1 देववता

मां देवा' अनु विश्वे तपोजा मह्यं देवस्रविता' व्यचो धात्' ॥

अहमस्तभ्रां पृथिवीमुत घामहमृत्तूरजनी' सप्त साकम् ।

अहं वाचं परि' सर्वा बभूव य इन्द्राग्नी असनी सखायौ ॥

अहं घावापृथिवी आवभूवाहं विश्वा ओपधीस्सप्त सिन्धून् ।

मह्यं विशस्समनमन्त दैवीरहमुपशतहव्यो' बभूव ॥

राथे' जातस्सहसे वृद्धः क्षत्राणां क्षत्रभृत्तमो वयोधाः ।

महान्महित्वा सैस्तभ्ये क्षत्रे राष्ट्रै च जागृहि ॥

नंव कृत्व इन्द्रो राजा सविता त्वाभिपिञ्चतु ।

मित्रो वायुर्बृहस्पतिर्धाता क्षत्रं दधानु ते ॥

अदितिस्त्वा सुष्वतु' राजन्महते क्षत्राय महते ज्यैष्ठ्याय महते 10

राज्याय महते जानराज्याय महते विंशस्य भुवनस्याधिपत्याय समा-

स्त्वामे देवस्य त्वा सवितुः प्रसवे ऽश्विनोर्बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्यां सं-

स्वत्या वाचा यन्तुर्यन्त्रेणैर्मममुंमामुषायणममुंषाः पुत्रमप्येस्तांमा-

ज्येनाभिपिञ्चामीन्द्रस्य साम्राज्येनाभिधिञ्चामि" ॥ ९ ॥

cf AV 6, 61, 1-3

ममाप्ये वर्चो विहवेष्वस्तु वयं त्वेनानास्तन्वं पुपेम ।

मह्यं नमन्तां प्रदिशश्चतस्रस्त्वयाध्यक्षेण पृतना जयेम ॥¹¹

मम देवा विहवे सन्तु सर्वे इन्द्रवन्तो मरुतो विष्णुरग्निः ।

ममान्तरिक्षमुरुलोकमस्तु मह्यं वातः पवते¹² कामे अस्मिन् ॥

¹ Ch मान्वेदा, aber vgl AV 6, 61, 1 ² So corr Ch सविता, AV 6, 61, 1

= Corr ³ So corr Ch मत्त AV 6 61, 1 - Corr ⁴ So corr Ch हवृत्तूर',

vgl AV 6, 61, 2

⁵ So corr Ch वासस्पति

⁶ So mein Correcturversuch

Ch सुपसतहव्यो, mit स्मनहव्य weiß ich nichts anzufangen, ist vielleicht स्मनहव्य möglich und सुपसतहव्यो zu lesen? ⁷ Von hier ab in T₁ und BrI fol 121

vorhanden, bis zum Ende des Capitels, darnach accentuirt ⁸ So T₁ und

BrI, wohl in सुषोतु zu corr, oder nach Caland सुषुतु, Ch undeutlich, etwa स्वपुतु

⁹ Ch वेणाममुंषा

¹⁰ So der Text in BrI, in Ch schließt derselbe mit पुत्रमन्त्रे

साम्राज्येनाभिधिञ्चामि, desgl in T₁, accentuirt ¹¹ Vgl RV 10, 128, 1, AV

5, 3, 1, TS 4, 3, 14, 1, MS 1, 4, 1.

¹² So Ch, vgl RV 10, 128, 2 पवता,

desgl AV 5, 3, 3, TS 4, 7, 14, 1

- मयि देवा द्रविणमायजन्तां ममाशीरस्तु मम' देवहूतिः ।
 दैव्या होतारो वनिपन्न' एतदरिष्टास्स्थाम तन्वा सुवीराः ॥
 मह्यं यजन्तां मम यानीष्टाकृतिस्सत्या' मनसो मे अस्तु ।
 एनो मा निगां कतमच्चनाहं' विश्वे देवा अस्तुतिष्ठन्तु मेह ॥
 ५ अग्निर्मनुं' प्रतिनुदम्पुरस्ताददव्यो गोपः परिपातु विश्वतः ।
 अपाञ्चो यन्तु निर्ऋषं' पुनस्ते ऽमैषां' चित्तं प्रबुधा विनश्यतु ॥
 धाता धातृणां भुवनस्य यस्पतिर्देवी' सवितारमभिमातिपाहम् ।
 इमं यज्ञं बृहस्पते ऽश्विनोभेन्द्रावत' काथीर्देसनाभिः ॥
 त्रयीधपदुवीरुरु शास्कृणोत विश्वे देवा इह वीरयध्वम् ।
 10 मा हासहि' प्रजया मा तनूभिर्मा रधाम' द्विपते सोम राजन् ॥
 उरुव्यचा नो महिषश्शर्म यैसदसिन्हवे पुरुहूतः पुरुष्टुः ।
 स नः प्रजायै हर्यंश्च मृडेन्द्र मा नो वीरधो मा परा दाः ॥¹¹
 तिस्रो देवीर्महि¹² नश्शर्म यच्छत प्रजायै नस्तन्वे यच्च¹³ पुष्टम् ।
 मा नो वधीदभिभा सो¹⁴ अणस्तिर्मा नो वृधद्वृजना¹⁵ देया या ॥
 15 ये नस्सपला अप ते¹⁶ भवन्विन्द्राग्निभ्यामववाधामहे तान् ।
 आदित्या रुद्रा उपरिस्पृशं सोयं चेत्तारमधिराजमक्रन् ॥

¹ Vgl RV 10 128, 3 मया' मयि, desgl AV 5, 3 5, TS 4 7, 14, 1 ² Ch यचिपच वत', vgl AV 5 3, 5 वनिपच वत', RV 10, 128, 3 वनुपन्ना पुष्ये, TS 4, 7, 14, 1, 2 वनिपन्त पुष्ये ³ So corr übereinstimmend mit AV 5, 3, 4, Ch मया नेष्टाकृति', vgl RV 10, 128, 4 मम धानि दृष्ट्याकृति', desgl TS 4 7, 14, 2 ⁴ So corr Ch कतम'व' ⁵ So auch Tb 4, 7, 14, 2, dagegen RV 10, 128, 6 वने मयु desgl AV 5 3, 2 ⁶ So corr Ch विनुष, anders RV und TS निगुत AV निपता, vgl aber RV 7, 104, 14 ⁷ So corr Ch सैषा, vgl RV 10, 128, 6, AV 5, 3 2, TS 4, 7, 14 3 ⁸ So corr Ch वदह्यतो श्विनोभेन्द्रावत vgl RV 10, 128, 7, TS 4, 7, 14, 3 ⁹ So corr Ch महात्महि aber vgl RV 10, 128, 5, AV 5, 3, 7, TS 4, 7, 14, 2 ¹⁰ So corr Ch तनूभिर्मरिधाम, erste Hand मरिधाम, vgl RV 10 128 5 AV 5, 3, 7, TS 4, 7, 12, 2 ¹¹ Vgl RV 10, 128, 8, AV 5 3, 8, TS 4 7, 14, 3 4 ¹² So corr Ch देवोर्महि ¹³ So corr Ch यच्च, vgl AV 5 3, 7 ¹⁴ So corr Ch वधीदभिभा सो, vgl AV 5, 3, 6 विददभिमा मे' ¹⁵ So Ch, in AV 5 3, 6 विदद्वृजना ¹⁶ So corr Ch येन सपला नपतेमे', vgl RV 10, 128, 9, AV 5 3 10

अर्वाञ्चमिन्द्रममुतो हवामहे यो गोजिह्वनजिदश्वजिद्यः ।

इमं नो यज्ञं विह्वे जुषस्वेह कृणमो हरिवो मेदिनं त्या ॥¹ ॥ १० ॥

of RV 10, 128, TS 4 7, 14, AV 6, 3

तव² श्रिये व्यजिहीत³ पर्वतो गवां गोचमुदसृजो यदङ्गिरः⁴ ।

इन्द्रेण युजां तमसा परीवृतं⁵ बृहस्पते निरपामौजो⁶ अर्णवम् ॥

बृहस्पते अंति यदयो अंहाद् द्युमंदिभाति क्रतुमज्जनेषु ।

यद्दीदंयच्छ्वसर्तप्रजात तदस्मासु द्रविणं धेहि⁷ चित्रम् ॥

बृहस्पतिस्समजयदसूनि महो व्रजाङ्गोमतो देव एषः ।

अपस्मिंषासन्स्वंप्रतीतो⁸ बृहस्पतिर्हन्यमिचमकैः⁹ ॥

यमो दाधार¹⁰ पृथिवी यमो द्यामुत सूर्यम् ।

यमाय सर्वमिन्नस्ये¹¹ यन्त्राणंदायुरदितम् ॥

यथा पञ्च यथा पद्भ्या पञ्चदर्शयः ।

यमं यो विद्यात्सं द्रूयाद्यथैकपिचिजानते ॥¹²

त्रिकटुकैभिः पतति पद्भुवीरैकमिद्वृहत् ।

गायत्री त्रिष्टुप्छन्दोसि सर्वा तां यमं आहिता ॥¹³

मृडा¹⁴ नो रुद्रोतं नो मयस्कृधि दायदीराय नमसा विधेम ते ।

यच्छ¹⁵ च योश्च¹⁵ मंनुरायेजे पितां तदश्याम तव रुद्र प्रणीतिषु ॥

¹ Vgl. TS 4 7, 14, 4 AV 6 3 11, (RVkh 10, 128, 1) ² Dies Cap. 111

Brl fol 16 17 vorhanden, darnach accentuirt auch in W 1 und G vorhanden

³ Accent ergänzt, Brl व्यजिहीत ohne Accent ⁴ Brl यद् ⁵ So Ch, ohne

Accent Brl und G परिवृत, desgl. W 1 ohne Accent, vgl. RV 2 23, 18 ⁶ Ch

प्रमोजो ⁷ Ch देहि, vgl. oben 4, 16 auch RV 2, 23 15, MS 4, 14 1, TS

1, 8 22, 3, VS 26, 3 ⁸ So Brl und W: Ch सुरप्रतीतो, G स्वरप्रतीतो, vgl.

oben 4, 16, RV 6, 73 3, TS 2, 8, 2, 8 ⁹ Accent corr., Brl हन्यमिच, aber

vgl. oben 4 16, RV 6 73, 3 ¹⁰ So Brl, G und W 1, auch T 6 (wo dieser

Vers ebenfalls fol 11¹ vorhanden) Ch दधार, vgl. aber auch TAR 6, 5, 2 दधार

¹¹ T 6 सर्वमिन्नस्ये ¹² Accent des schließenden Verbums ergänzt, Brl विजानते

ohne Accent, vgl. aber TAR 6, 2 ¹³ Vgl. RV 10, 14, 16 u s w

¹⁴ Dieser und die folgenden beiden Verse auch in Brl fol 102 103 enthalten

¹⁵ Ch यच्छ च योश्च, vgl. RV 1, 114, 2, TS 1, 5, 10, 2

अश्याम ते सुमतिं देवयज्यां क्षयं दीरस्य तं व रुद्र मीढुः^१ ।

सुन्नायं चिद्विशो^२ अस्माकमाचारिष्टवीरा जुहवाम^३ ते हविः ॥

लेपं वयं रुद्रं यज्ञसाधमङ्कुः^४ कविमं वसे निह्यामहे ।

आरे अस्मद्द्वयं^५ हेडो अस्यतु सुमतिमिद्वयमस्यां^६ वृणीमहे ॥

५ अं व ते हेडो वरुण^७ नमोभिरं व यज्ञेभिरिमहे हविर्भिः ।

क्षयन्वसंभ्यमसुर प्रचेतो^८ राजन्वेनीसि शिश्रथः कृतानि ॥

उदुत्तमं वरुण पाशमसंदंवाधमं विं मध्यमिं अथाय ।

अथा वयमादित्य व्रते तं वानागसो अदितये स्याम ॥^९

इमं मे वरुण शुधी हवमद्यां च मृडय ।

१० त्वामवस्युराचके ॥^{१०}

तं च्वा यामि व्रक्षणा वन्दमानस्तंदांशास्ते यजमानो हविर्भिः ।

अहेडमानो वरुणेहं वोद्युरुशिस^{११} मां न आंयुः प्रमोषीः ॥ ॥ ११ ॥

cf RV 2, 23 18, 16, 6, 73, 3, TAr 6, 5, 2, RV 10 14, 16, 1, 114, 2-4, 1, 24, 14, 15 11, 1, 25 19

हव्यं प्रीणीहि हव्यं श्रीणीहि हव्यं अथय ॥ हव्यं पच हव्यमसि ह-
व्याय त्वा हव्यवाडसि हव्ये सीद ॥

११ स्वयं कृषावाणस्सुगमप्रयावं तिग्मशृङ्गो वृषभशशोशुचानः ।

प्रत्नी सधस्यमनुपग्यमान आ तन्तुमपिदिव्यं^{१२} ततान^{१३} ॥

^१ Ch मीढुः ^२ So corr Ch, W1 und G -द्वयो, BrI चर्चद्वयो und BrI foI 102 चर्चद्वयो, vgl RV 1, 114, 3 ^३ BrI सुनुयाम ^४ So BrI an beiden

Stellen desgl Ch ohne Accent, W1 यज्ञसाधमङ्कुः यिमवसे, desgl G, mit Ac-
centen, dagegen RV 1, 114, 4 यङ्कुः ^५ So BrI an beiden Stellen, und G,
desgl W1, nur ohne Accent, in Ch आरे अस्मद्द्वयं हेडो, vgl RV 1, 114, 1

^६ Ch सुमतिमद्वयं ^७ So BrI, W1 und G, in Ch वरुणो, vgl RV 1, 24, 14

^८ So die Mes, ebenso TS 1, 5, 11, 2, desgl der Padap zu RV 1, 21, 14 und
MS 4, 10, 4 प्रचेत, dagegen Samh Text RV 1, 24, 14 प्रचेत, desgl MS 4, 14, 17,
4, 10, 4 ^९ Dieser Vers findet sich so, d h vollständig gegeben, in BrI und

G, desgl W1, ohne Accent In Ch dagegen nur der Anfang उदुत्तमं vgl
RV 1, 24, 15 ^{१०} Dieser Vers findet sich so an dieser Stelle in BrI und G,

desgl in W1, ohne Accent. In Ch fehlt derselbe ganz Vgl RV 1, 25, 19

^{११} BrI शशशुचानः ^{१२} So corr Ch निन्दित्य, vgl MS 2, 13, 22 a A, TBr

2, 4, 2, 5 ^{१३} So corr Ch ततानि, vgl MS 2, 13 22 a A, TBr 2, 4, 2, 5

त्वं नस्तन्तुरुत सेतुरग्रे त्वं पन्था भवसि देवयानः ।
 त्वयाग्रे पृष्टं वयमारुहेमाथा देवैस्साधमादं^१ मदेम ॥
 अतिसर्गं ददतो मानवाय स्वर्गं पन्थामनुपश्यमानाः^२ ।
 अजुपन्त मरुतो यज्ञमेतं वृष्टिद्यावानममृते स्वर्विदम् ॥
 आवर्तमानो भुवनस्य मध्ये प्रजा विकृण्वन्नयन्विरूपम्^३ ।
 संवत्सरः परमेष्ठी धृतवती यज्ञं नः पातु रजसः परस्मात् ॥
 प्रजां पिपतुं परिवत्सरो नो धाता दधातु सुमनस्यमानः ।
 बह्वीसाकं बहुधा विश्वरूपा एकघ्नता मामभिसंविशन्तु ॥ १२ ॥
cf. Mnitr 8 2, 13, 22, TBr 2 4 2, 5 6

यदाकृतात्सममुस्रीद्दृदो^४ वा मनसस्संभृतं चष्टुपो वा ।
 तमनुप्रेहि सुकृतस्य लोकं यचर्षयो जग्मुः प्रथमाः पुराणाः ॥
 एतं^५ सधस्थाः परि वो ददामि यमावहाच्छेवधिं^६ जातवेदाः ।
 अन्वागन्ता यज्ञमानस्वस्ति ते स्म जानीत परमे व्योमन् ॥
 एतं जानीत परमे व्योमन्वये सधस्था^७ विद लोकमस्य ।
 यदागच्छात्पयिभिर्देवयानिरिष्टापूर्ते कृणुतादाविरसि ॥
 इमीं स्तनमिष्टो यज्ञः ॥
 येन सहस्रं वहसि येनाग्रे सर्ववेदसम्^८ ।
 तेनेमं यज्ञं नो वह स्वर्देवेषु गन्तवे ॥
 येनाग्रे सुकृतः पथा मधोर्धारा व्यानशुः ।
 तेनेमं यज्ञं नो^९ नय^{१०} स्वर्देवेषु गन्तवे ॥

^१ So corr Ch सद्रमाद vgl MS 2, 13, 22, TBr 2, 4 2 6 ^२ So corr Ch
 मल , vgl MS 2, 13, 22 ^३ Etwas anders MS 2, 13, 22 ^४ So corr Ch
 सममुपदो, vgl TS 5 7 7, 1 ^५ So corr Ch कर्ता, vgl TS 5, 7, 7, 1 ^६ So
 corr Ch ष्ठेवधि ^७ So corr Ch सधस्था, vgl TS 5, 7, 7, 1, vgl auch den
 vorausgehenden Vers ^८ So corr Ch सर्वेभ्यः, vgl oben 18, 18, TS 5, 7, 7, 3,
 MS 2 12, 4, VS 15 55, 16, 62 ^९ So corr Ch यज्ञः, vgl TS 5, 7, 7, 3 —
 Corr ^{१०} So Ch, vgl TS 5, 7, 7, 3 auch hier var

येनामे दक्षिणावन्तं यज्ञं वहन्त्यृत्विजः ।

तेनेमं यज्ञं नो वह स्वर्देवेषु गन्तवे ॥¹

प्रस्तरेण परिधिना सुचा वेद्या च वर्हिषा ।

ऋचेमं यज्ञं नो नय स्वर्देवेषु गन्तवे ॥

5 यत्र धारा मधुमतीस्सदा स्यन्दन्ते अक्षिताः ।

तदग्निर्वैश्वकर्माणस्त्वर्देवेषु नो दधत् ॥

अपूपकूला नद्यस्सदा स्यन्दन्ते² अक्षिताः ।

तदग्निर्वैश्वकर्माणस्त्वर्देवेषु नो दधत् ॥

उपक्षरन्ति मधुनो घृतस्य कुल्याः पूर्णास्सदमक्षीयमाणाः ।

10 तदग्निर्वैश्वकर्माणस्त्वर्देवेषु नो दधत् ॥

यास्ते अग्ने या वो देवाः ॥

रोचय मा द्राह्मणेष्वथो राजसु रोचय ।

रोचय मा विश्वेषु शूद्रेषु मयि धेहि रुचा रुचम् ॥

स्वर्णधर्मस्स्वाहा स्वर्णशुक्रस्स्वाहा स्वर्णसूर्यस्स्वाहा स्वर्णार्क-

15 स्स्वाहा स्वर्णग्निस्स्वाहा ॥ ॥ १३ ॥ cf TS 5, 7, 7

इडे³ अग्नियं विपश्चितं गिरां यज्ञस्य साधनम् ।

शुष्टीवानं धितावानम् ॥⁴

अग्ने शक्रेम⁵ ते वयं यमं देवस्य वाजिनः ।

अति वैपीसि तरेम ॥

20 पृथुषाजा अमर्त्या घृतनिर्णिकस्वाहुतः ।

अग्निर्यज्ञस्य हव्यवाद् ॥⁶

तं सवाधो⁷ यतंसुच इत्यां धियां यज्ञवन्तः ।

¹ Vgl. TS 5, 7, 7 3 ² Vgl. TS 5, 7, 2 ³ So corr. Ch. स्यन्दन्त, vgl. den folgenden Vers, cf. auch Ts 5, 7, 7, 3 ⁴ Dies Capitel in T 1 (Nr. 11) und Bri fol. 29-30 vorhanden, darnach accentuirt ⁵ Vgl. RV 3, 27, 2, MS 4, 11, 2 ⁶ शक्रेम in den MS ohne Accent, vgl. RV 3, 27, 3 ⁷ Vgl. RV 3, 27, 5 ⁸ Bri सुवाधो, vgl. RV 3, 27, 6

आचक्रुरगिमूतये ॥

नवं नुं स्तोममप्रये दिवंशयेनाय^१ जीजनम्^२ ।

वस्वः कुर्विद्वर्नाति नः ॥

स्यार्हां यस्य श्रियो दृजे रयिर्वीरवतो यथा ।

अये यज्ञस्य चैततः^३ ॥

उप त्वा रणसंदृजं प्रयस्वत्तस्सहस्रकृत ।

अये ससृजमहे^४ गिरः ॥

उप छायांमिव घृणेरंगम्^५ जमे ते वयम् ।

अये हिरण्यसंदृजः ॥

अये मृदं महीं असि यं द्रमां देवयुं जंनम् ।

दयेष वहिँरासदम् ॥^६

सं मानुषीषु दूढभो^७ विष्टुं प्रावीरंमर्त्यः ।

दृतो विश्वेषां भुवत् ॥

अयिर्भृगुयञ्जुचिमन्नवानवदाहुवे^८ ।

अयिं समुद्रंवाससम् ॥

आं सवि सवितुंर्यथा भंगस्येव भुजिं हुवे ।

अयिं समुद्रंवाससम् ॥^९

हुवे वातस्वनं कविं पर्जन्यक्रन्थीं संहः ।

अयिं समुद्रंवाससम् ॥^{१०}

उप त्वा जामयो गिरो देदिशतीर्हविष्कृतः ।

वायोरनीके अस्थिरन् ॥^{११}

यस्य चिधान्वृतं वहिँस्तस्यां^{१२} असंदिनम् ।

^१ In den Mes श्चेनाय ohne Accent, vgl RV 7, 15, 4 ^२ Bel लोजन, vgl RV 7, 15, 1 ^३ Vgl RV 7, 15, 5 श्रोत्रम् ^४ Ch ससृजमहे, vgl RV 6, 16, 37-
^५ Ch घृणेर, vgl RV 6, 16, 39 ^६ Vgl RV 4, 9, 1 ^७ Ch दूरभो, vgl RV 4, 9, 2 ^८ Bel जननये, vgl RV 8, 91, 4 ^९ Vgl RV 8, 91, 6 ^{१०} Vgl RV 8, 91, 5 ^{११} Vgl RV 8, 91, 13 ^{१२} Vgl RV 8, 91, 14 तद्व्यावसदिनम्, Ch तद्व्यावसदिनम्

आपश्चिन्दिधा पदम् ॥

अपिर्मूर्धा ॥

उदरे शुचयस्तव शुक्रां भ्राजन्त ईरते^१ ।

तव ज्योतीषर्चयः ॥

^५ ईशिषे वार्यस्य हिं दावस्यागे स्वृर्पतिः ।

स्तोतां स्यां तव शर्मणि^२ ॥

त्वामगे मनीषिणस्त्वीं हिन्वन्ति चिन्तिभिः ।

त्वां वर्धन्तु नो गिरः ॥^३

अदव्यस्य स्वधावतो दूतस्य रभतस्तदा ।

^{१०} अप्रैस्सख्यं वृणीमहे ॥^४

अपिंशुचिव्रततमशुचिर्विप्रशुचिष्कविः ।

शुची रोचत आहुतः ॥^५ ॥ १४ ॥

cf RV 3, 27, 2-6, 7, 15, 4, 5, 6, 16, 37 38, 4 9, 1 2, 8, 91, 4-6 13 14
8, 44 17-21, MS 4, 11, 2

इत्येकोत्तरशतशाखाध्वर्युप्रभेदभिन्ने श्रीमद्यजुर्वेदे काठके चरकशा-
खायामोरिमिकायां हिरण्यगर्भं नाम चत्वारिंशं स्थानकं संपूर्णम् ॥

^{१५} भद्रमस्तु संपूर्णां चैयमोरिमिका ॥ श्रीयन्वचये मध्यपठिताश्च याज्या-
नुवाक्याः संपूर्णाः ॥ असिन्वचयाम्यन्तरे याज्यानुवाक्या नाम
चतुर्षो यन्वः ॥^६

^१ Ch इदमे, vgl RV 3, 44, 17

^२ W 1 शर्मणे, vgl RV 8, 44, 16

^३ Vgl RV 8, 44, 13

^४ RV 8, 44, 20

^५ RV 8, 41, 21.

^६ So die

Unterschrift dieses Capitels, resp Buches in Ch

अथाश्वमेधो नाम पञ्चमो गन्धः ॥¹

ये¹ ते पन्थानस्सवितः² पूर्वांसो ऽरेणवो वितता³ अन्तरिक्षे ।

तेभिर्नो अद्य पथिभिस्सुगैभी रक्षा च नो अग्नि च ब्रूहि देव ॥

नमो ऽग्नये पृथिविदक्षिते लोकस्पृते लोकमसै यजमानाय देहि
नमो वायवे ऽन्तरिक्षदक्षिते लोकस्पृते लोकमसै यजमानाय देहि⁵
नम आदित्याय दिविदक्षिते लोकस्पृते लोकमसै यजमानाय दे-
हि ॥ १ ॥ cf. TS 7, 6, 24.

देवस्य त्वा सवितुः प्रसवे ऽश्विनोर्वाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्यामाददे ॥

इमामगृह्णन्नशनामृतस्य पूर्वं आयुषि विदथेषु कव्या ।

तया देवास्सुतमावभूवुर्नृतस्य सामन्तरमारपन्ती⁶ ॥¹⁰

अभिधा असि भुवनमसि ॥ यन्तासि धर्तासि सो ऽग्निं वैश्वानरं
सप्रथमं⁷ गच्छ स्वाहाकृतः पृथिव्यां स्वगा त्वा देवेभ्यस्स्वाहा त्वा
प्रजापतये यन्ता राड्यन्तासि यमनो धर्तासि धरुणः कृषे त्वा होमाय
त्वा रथ्ये त्वा घोषाय त्वा पृथिव्यै त्वान्तरिक्षाय त्वा दिवे त्वा सते
त्वासते त्वाद्भस्त्वौषधीभ्यस्त्वा⁸ विश्वेभ्यस्त्वा भूतेभ्यः ॥ २ ॥¹⁵

cf. MS 3, 12, 1; TS 7, 1, 11, VS 22, 2-5.

¹ Es folgen hier in Ch noch die Worte ओं स्वत्यस्तु प्रजायः ॥ ओं नमो ब्रह्मणे ॥
ओं दृष्टे नम इति घोषायामर्षम ॥ ओं ॥² Dies Capitel auch in Bel fol 229
vorhanden, darnach accentuirt³ So auch TS 7, 5, 24; dagegen RV 1, 35, 11
पन्थाः, ebenso VS 34, 27.⁴ So auch TS 7, 5, 24; dagegen RV 1, 35, 11
सुंक्रता, ebenso VS 34, 27.⁵ So corr. Ch सामन्तरं⁶ So corr. Ch
सप्रथमं; vgl. MS 3, 12, 1; TS 7, 1, 11, 2; VS 22, 3 = Corr.⁷ So corr.
Ch हत्योषः

विभुर्मात्रा प्रभुः पिचाश्वो^१ ऽसि हयो ऽसि मयो ऽस्यत्वो ऽसि
 नरो ऽस्यर्वासि सप्रिरसि वाज्यसि वृषासि नृमणा^२ अंसि ययुर्नामा-
 स्यादित्यानां पत्वान्वेक्ष्यये स्वाहा स्वाहेन्द्रायिभ्यां स्वाहा विश्वेभ्यो
 देवेभ्यस्स्वाहा प्रजापतये स्वाहा सर्वाभ्यो देवताभ्य इह धृतिस्स्वाहेह
 ३ विधृतिस्स्वाहेह रन्तिस्स्वाहेह रमतिस्स्वाहा भूरसि भुवे त्वा भव्याय
 त्वा भविष्यते त्वा विश्वेभ्यस्त्वा भूतेभ्यो देवा आशापाला एतं देवेभ्यो
 ऽश्वं मेधाय प्रोद्धितं गोपायत ॥ ३ ॥

cf MS 3 12, 4, TS 7, 1 12, 1, VS 22, 19

आयनाय स्वाहा प्रायणाय स्वाहोद्गावाय स्वाहोद्गताय^३ स्वाहा
 शूकाराय स्वाहा शूकृताय स्वाहा पलायिताय स्वाहापलायिताय
 10 स्वाहा वल्गते स्वाहा परावल्गते स्वाहा यते स्वाहा प्रयते स्वा-
 हा ॥ ४ ॥ cf MS 3, 12, 3, TS 7, 1, 13, VS 22 7 8

अयये स्वाहा सोमाय स्वाहा वायवे स्वाहापां मोदाय स्वाहा
 सविचे स्वाहा सरस्वत्यै स्वाहा पूष्णे स्वाहा बृहस्पतये स्वाहा मि-
 चाय स्वाहा बरुणाय स्वाहा ॥ ५ ॥

cf MS 3 12 2, TS 7, 1 14, VS 22, 6

15 पृथिव्यै^४ स्वाहान्तरिक्षाय स्वाहा दिवे स्वाहा सूर्याय स्वाहा चन्द्र-
 मसे स्वाहा नक्षत्रेभ्यस्स्वाहा प्राच्यै दिशे स्वाहा दक्षिणायै दिशे
 स्वाहा प्रतीच्यै दिशे स्वाहोदीच्यै दिशे स्वाहोर्ध्वायै^५ दिशे स्वाहा दि-
 ग्भ्यस्स्वाहावान्तरदिशाभ्यस्स्वाहा समाभ्यस्स्वाहा शरद्भ्यस्स्वाहाहोरा-
 त्रेभ्यस्स्वाहाहार्धमासेभ्यस्स्वाहा मासेभ्यस्स्वाहार्तुभ्यस्स्वाहा^६ संवत्सराय
 20 स्वाहा सर्वस्यै स्वाहा ॥ ६ ॥

cf MS 3 12, 7 8, TS 7, 1, 15, VS 22, 27 28

अयये स्वाहा सोमाय स्वाहा सविचे स्वाहा सरस्वत्यै स्वाहा पूष्णे

^१ So corr Ch पिचासा, vgl MS 3, 12, 4, 7, 1, 12, 1, VS 22, 19 = Cor.
^२ So corr Ch नृमणा ^३ So corr Ch स्वाहोद्गावाय स्वाहोद्गताय ^४ Vor पृथिव्ये
 steht in Ch noch द्वितीय वायु ॥ १० ॥ ^५ So corr Ch र्ध्वाय ^६ So corr Ch
 स्वाहार्तुभ्य

स्वाहा बृहस्पतये स्वाहापां मोदाय स्वाहा वायवे स्वाहा मित्राय
स्वाहा वरुणाय स्वाहा ॥ ७ ॥

cf. MS 3, 12, 2. 5; TS 7, 1, 16; VS 22, 6, 27.

पृथिव्यै¹ स्वाहान्नरिक्षाय स्वाहा दिवे स्वाहाग्नेये स्वाहा सोमाय
स्वाहा सूर्याय स्वाहा चन्द्रमसे स्वाहाहे स्वाहा रात्र्यै स्वाहर्जवे² स्वा-
हा साधवे स्वाहा सुक्षित्यै स्वाहा क्षुधे स्वाहाशितिन्ने स्वाहा रो-
चाय³ स्वाहा हिमाय स्वाहा शीताय स्वाहातपाय स्वाहाख्याय
स्वाहा⁴ स्वर्गाय स्वाहा लोकाय स्वाहा वृत्ताय स्वाहा सर्वसै स्वा-
हा ॥ ८ ॥ cf. TS 7, 1, 17.

भुवो देवानां कर्मणापसर्तस्य⁵ पथ्यासि वसुभिर्देवेभिर्देवतया गा-
यत्रेण त्वा छन्दसा युनज्मि वसन्तेन त्वर्तूनी⁶ हविषा दीक्षयामि भुवो¹⁰
देवानां कर्मणापसर्तस्य⁵ पथ्यासि रुद्रेभिर्देवेभिर्देवतया वैष्टुभेन त्वा
छन्दसा युनज्मि यीप्सेन त्वर्तूनी⁶ हविषा दीक्षयामि भुवो देवानां
कर्मणापसर्तस्य⁵ पथ्यास्यादित्येभिर्देवेभिर्देवतया जागतेन त्वा छन्दसा
युनज्मि वर्षाभिस्त्वर्तूनी⁶ हविषा दीक्षयामि भुवो देवानां कर्मणाप-
सर्तस्य⁵ पथ्यासि विश्वेभिर्देवेभिर्देवतयानुष्टुभेन त्वा छन्दसा युनज्मि¹⁵
शरदा त्वर्तूनी⁶ हविषा दीक्षयामि भुवो देवानां कर्मणापसर्तस्य प-
थ्यास्यद्भिरोभिर्देवेभिर्देवतया पाङ्केन त्वा छन्दसा युनज्मि हेमन्तशि-
शिराभ्यां त्वर्तूनी⁶ हविषा दीक्षयामि भुवो देवानां कर्मणापसर्तस्य
पथ्यास्याहं दीक्षामरुहमृतस्य पत्नी गायत्रेण छन्दसा ब्रह्मणा चर्त-
सत्ये ऽधी सत्यमृते ऽधी सुचामाणं महीमू पु ॥ ९ ॥ cf. TS 7, 1, 18. 20

इंकाराय स्वाहेकृताय स्वाहा क्रन्दते स्वाहायक्रन्दते स्वाहा प्रीथते

¹ Diesem Worte geht in Oh voraus नमन चापु ॥ १० ॥; cf. oben und am
Schluß des Capitels ² So corr. Ch स्याहर्जवे; cf. TS 7, 1, 17, 1. ³ So

Ch! Wahrscheinlich mit TS 7, 1, 17, 1 zu corr. in रोचाय ⁴ So corr. mit
Calaad; Ch स्वाहाख्याय; wohl Dittographie. ⁵ So corr. Ch पसर्तस्ये; das णं am
Rande eingeschaltet; vgl. TS 7, 1, 18, 1. ⁶ So corr. Ch पसर्तस्य ⁷ So corr.
Ch पसर्तस्ये; das णं am Rande eingeschaltet.

स्वाहा प्रमोथते^१ स्वाहा गन्धाय स्वाहा घ्राताय स्वाहा प्राणाय स्वा-
 हा व्यानाय स्वाहापानाय स्वाहा संदीयमानाय स्वाहा संदिताय
 स्वाहा विचृत्यमानाय स्वाहा विचृत्ताय स्वाहा पलायिष्यते स्वाहा
 पलायिताय स्वाहोपरिष्यते स्वाहोपरताय स्वाहा निवेक्ष्यते स्वाहा
 ५ निविशमानाय स्वाहा निविष्टाय स्वाहा निपत्यते स्वाहा निपीदते
 स्वाहा निपण्णाय स्वाहासिष्यते स्वाहासीनाय स्वाहासिताय स्वा-
 हा निपत्यते स्वाहा निपद्यमानाय स्वाहा निपन्नाय स्वाहा शयि-
 ष्यते स्वाहा शयानाय स्वाहा शयिताय स्वाहा संमीलिष्यते स्वाहा
 संमीलते^२ स्वाहा संमीलिताय स्वाहा स्वप्स्यते स्वाहा स्वपते स्वा-
 १० हा सुप्ताय स्वाहा प्रभोत्स्यते स्वाहा प्रबुध्यमानाय स्वाहा प्रबुद्धाय
 स्वाहा जागरिष्यते स्वाहा जाग्यते स्वाहा जागृताय स्वाहा शुश्रूषमा-
 णाय^३ स्वाहा शृण्वते स्वाहा श्रुताय स्वाहा वीक्षिष्यते स्वाहा वी-
 क्षमाणाय स्वाहा वीक्षिताय स्वाहा सैहास्यते स्वाहा संजिहानाय
 स्वाहोज्जिहानाय स्वाहा विवर्त्यते स्वाहा विवर्तमानाय स्वाहा वि-
 १५ वृत्ताय स्वाहोत्थास्यते स्वाहोत्तिष्ठते स्वाहोत्थिताय स्वाहा विधवि-
 ष्यते^४ स्वाहा विधून्वानाय स्वाहा विधून्नाय स्वाहोत्क्रीस्यते^५ स्वाहो-
 त्कामते स्वाहोत्क्रान्ताय स्वाहा चंक्रमिष्यते स्वाहा चंक्रम्यमाणाय^६
 स्वाहा चंक्रमिताय स्वाहा कण्डूयिष्यते स्वाहा कण्डूयमानाय स्वाहा
 कण्डूयिताय स्वाहा निकषिष्यते स्वाहा निकषमाणाय^७ स्वाहा निक-
 २० पिताय स्वाहा यदत्ति तस्मै स्वाहा यत्पिबति तस्मै स्वाहा यन्मेहति
 तस्मै स्वाहा यन्चकृत्करोति तस्मै स्वाहा रेतसे स्वाहा प्रजाभ्यस्वाहा
 प्रजननाय स्वाहा ॥ १० ॥ cf TS 7, 1, 19; MS 3, 12, 3; VS 22, 7, 8.

^१ So corr. Ch प्रोथते स्वाहा प्रमोथते, TS 7, 1, 19, 1 = Corr.; vgl. auch MS 3, 12, 3 a. A.; VS 22, 7. ^२ So corr. Ch समीलते, vgl. TS 7, 1, 19, 2 = Corr.

^३ So corr. Ch शुश्रूषमानाय ^४ So corr. Ch विधयेष्यते, TS 7, 1, 19, 3 = Corr.

^५ So corr. Ch स्वाहोत्कामते, TS 7, 1, 19, 3 = Corr. ^६ So corr. Ch चंक्रम्यमानाय

^७ So corr. Ch निकषमाणाय

अग्रये स्वाहा वायवे स्वाहा सूर्याय स्वाहर्तमस्युतस्यर्तमसि सत्य-
मसि सत्यस्य सत्यमस्युतस्य पन्था असि देवानां छायामृतस्य नाम
तत्सत्यं यज्ञं प्रजापतिरसि ॥

अग्निं यदस्मिन्वाजिनीव शुभस्पर्धन्ते दिवस्सूर्येण विशः ।

अपो वृणानः पवते कवीयन्पशून् गोपा इयैः परिज्मा ॥ ११ ॥¹
cf TS 7 1, 20

इति श्रीमद्यजुषि काठके चरकशाखायामश्वमेधनामनि पञ्चमे
अध्याये पन्थानुवचनं प्रथमं संपूर्णम् ॥²

एकस्मै स्वाहा द्वाभ्यां स्वाहा त्रिभ्यस्स्वाहा चतुर्भ्यस्स्वाहा पञ्च-
भ्यस्स्वाहा षड्भ्यस्स्वाहा सप्तभ्यस्स्वाहाष्टाभ्यस्स्वाहा¹ नवभ्यस्स्वाहा
दशभ्यस्स्वाहैकान्नविंशत्यै स्वाहा विंशत्यै स्वाहा नवविंशत्यै स्वाहा¹⁰
विंशते स्वाहैकान्नचत्वारिंशते स्वाहा चत्वारिंशते स्वाहा नवच-
त्वारिंशते स्वाहा पञ्चाशते स्वाहैकान्नषष्ठ्यै स्वाहा नवषष्ठ्यै स्वाहा
सप्तत्यै स्वाहैकान्नाशीत्यै स्वाहाशीत्यै स्वाहा नवाशीत्यै स्वाहा नवत्यै
स्वाहैकान्नशताय स्वाहा शताय स्वाहा द्वाभ्यां शताभ्यां स्वाहा सर्व-
स्मै स्वाहा ॥ १ ॥ cf TS 7, 2, 11, (MS 3 12, 15, VS 23, 39) ¹⁵

एकस्मै स्वाहा त्रिभ्यस्स्वाहा पञ्चभ्यस्स्वाहा सप्तभ्यस्स्वाहा नव-
भ्यस्स्वाहैकादशभ्यस्स्वाहैकान्नविंशत्यै स्वाहैकविंशत्यै स्वाहा नव-
विंशत्यै स्वाहैकविंशते स्वाहैकान्नचत्वारिंशते स्वाहैकचत्वारिंशते

¹ Hier folgt in Ch noch एकत्रय ॥ १६ ॥, vgl oben
des Capitels in Ch

² Erste Hand in Ch ११५.

³ So die Unterschrift

स्वाहा नवचत्वारिंशते स्वाहैकपञ्चाशते स्वाहैकात्रपथ्यै स्वाहैक-
पथ्यै स्वाहा नवपथ्यै स्वाहैकसप्तत्यै स्वाहैकान्नाशीत्यै स्वाहैकाशीत्यै
स्वाहा नवाशीत्यै स्वाहैकनवत्यै स्वाहैकात्रशताय स्वाहा शताय
स्वाहा सर्वस्यै स्वाहा ॥ २ ॥ cf. TS 7, 2 12

- 5 द्वाभ्यां स्वाहा चतुर्भ्यस्स्वाहा षड्भ्यस्स्वाहाष्टाभ्यस्स्वाहा दशभ्य-
स्स्वाहाष्टादशभ्यस्स्वाहा¹ विंशत्यै स्वाहा त्रिंशते स्वाहाष्टात्रिंशते
स्वाहा चत्वारिंशते स्वाहाष्टाचत्वारिंशते स्वाहा पञ्चाशतेस्व षाष्टा-
पञ्चाशते स्वाहा पथ्यै स्वाहाष्टापथ्यै स्वाहा सप्तत्यै स्वाहाष्टासप्तत्यै
स्वाहाशीत्यै स्वाहाष्टाशीत्यै स्वाहा नवत्यै स्वाहाष्टानवत्यै स्वाहा
10 शताय स्वाहा सर्वस्यै स्वाहा ॥ ३ ॥ cf. TS 7 2 13

त्रिभ्यस्स्वाहा पञ्चभ्यस्स्वाहा यथा द्वितीय एवं चतुर्थोऽन्यत्र-
भृते. ॥ ४ ॥ cf. TS 7, 2 14

- चतुर्भ्यस्स्वाहाष्टाभ्यस्स्वाहा द्वादशभ्यस्स्वाहा षोडशभ्यस्स्वाहा वि-
शत्यै स्वाहा चतुर्विंशत्यै स्वाहाष्टात्रिंशत्यै स्वाहा द्वात्रिंशते स्वाहा
15 षट्त्रिंशते स्वाहा चत्वारिंशते स्वाहाष्टाचत्वारिंशते स्वाहा द्वापञ्चा-
शते स्वाहा षट्पञ्चाशते स्वाहा पथ्यै स्वाहा चतुष्पथ्यै स्वाहाष्टापथ्यै
स्वाहा द्वासप्तत्यै स्वाहा षट्सप्तत्यै स्वाहाशीत्यै स्वाहा चतुरशीत्यै
स्वाहाष्टाशीत्यै स्वाहा द्वात्रयत्यै स्वाहा षण्णवत्यै¹ स्वाहा शताय
स्वाहा सर्वस्यै स्वाहा ॥ ५ ॥ cf. TS 7 2 15

- 20 पञ्चभ्यस्स्वाहा दशभ्यस्स्वाहा पञ्चदशभ्यस्स्वाहा विंशत्यै स्वाहा
पञ्चविंशत्यै स्वाहा त्रिंशते स्वाहा पञ्चत्रिंशते स्वाहा चत्वारिंशते
स्वाहा पञ्चचत्वारिंशते स्वाहा पञ्चाशते स्वाहा पञ्चपञ्चाशते स्वाहा
पथ्यै स्वाहा पञ्चपथ्यै स्वाहा सप्तत्यै स्वाहाशीत्यै स्वाहा पञ्चाशीत्यै
स्वाहा नवत्यै स्वाहा पञ्चनवत्यै स्वाहा शताय स्वाहा सर्वस्यै स्वा-
25 हा ॥ ६ ॥ cf. TS 7, 2 16

¹ So corr. Ch. षाष्टाष्टादशभ्यस्स्वाहा

¹ So corr. Ch. षण्णवत्यै

दशभ्यस्स्वाहा विंशत्यै स्वाहा त्रिंशते स्वाहा चत्वारिंशते स्वाहा
पञ्चाशते स्वाहा षष्ठ्यै स्वाहा सप्तत्यै स्वाहाशीत्यै स्वाहा नवत्यै स्वा-
हा शताय स्वाहा सर्वस्यै स्वाहा ॥ ७ ॥ cf. TS 7, 2, 17.

विंशत्यै स्वाहा चत्वारिंशते स्वाहा षष्ठ्यै स्वाहाशीत्यै स्वाहा
शताय स्वाहा सर्वस्यै स्वाहा ॥ ८ ॥ cf. TS 7, 2, 18.

पञ्चाशते स्वाहा शताय स्वाहा द्वाभ्यां शताभ्यां स्वाहा त्रिभ्यश्च-
तुर्भ्यः पञ्चभ्यष्पद्भ्यस्सप्तभ्यो ऽष्टाभ्यो^१ नवभ्यश्शतेभ्यस्स्वाहा सहस्राय
स्वाहा सर्वस्यै स्वाहा ॥ ९ ॥ cf. TS 7, 2, 19.

शताय स्वाहा सहस्राय स्वाहायुताय स्वाहा प्रयुताय स्वाहा नि-
युताय स्वाहार्बुदाय^२ स्वाहा न्यर्बुदाय^३ स्वाहा वदाय स्वाहा समुद्राय^४
स्वाहा मध्याय स्वाहान्ताय स्वाहा परार्धाय स्वाहापसे स्वाहा व्युष्ट्यै
स्वाहोदेषते स्वाहोद्यते स्वाहोदिताय स्वाहा स्वर्गाय स्वाहा लो-
काय स्वाहा सर्वस्यै स्वाहा ॥ १० ॥ cf. TS 7, 2, 20.

इति गणानुवचनं द्वितीयम् ॥^५

अर्वाद् यज्ञसंक्रामत्वमुष्मादधि^६ मामभि ।

ऋषीणां यः पुरोहितः ॥

निर्देवं^७ निर्वीर्यं कृत्वा विष्कन्धं^८ तस्मिन्हीयतां यो ऽस्मान्द्वेषि ।

शरीरं यज्ञशमलं^९ कुसीदं तस्मिन्सीदतुं^{१०} यो ऽस्मान्द्वेषि ॥

^१ Ch षष्ठ्यो; cf. oben.

^२ So corr. Ch वृंधाय

^३ So corr. Ch न्यवृंधाय

^४ So die Unterschrift des Capitels in Ch.

^५ So corr. Ch संक्रामत्वमुष्माः;

vgl. TS 7, 3, 11, 1.

^६ So corr. Ch निन्दिरादिः; vgl. TS 7, 3, 11, 1.

^७ So

corr. Ch विष्कन्धं, vgl. TS 7, 3, 11, 1.

^८ So corr. Ch यज्ञशमले; vgl. TS 7, 3, 11, 1.

^९ So corr. Ch सीदतः; vgl. TS 7, 3, 11, 1.

यज्ञ यज्ञस्य यज्ञेजस्तेन संक्राम मामभि ।

ब्राह्मणानृत्विजो^१ देवान्यज्ञस्य तपसा ते ऽसा अहमाहुवे ॥

इष्टेन पक्कमुप ते हुवे ऽसा अहम् ।

सं ते वृञ्जे मुकूर्तं^२ सं प्रजां पशून् ॥^३

^४ प्रैषान्तामिधेनीराधारा^५ आज्यभागा आद्युतं प्रत्याद्युतमाश्रूणामि ते ।

प्रयाजानुयाजान्स्विष्टकृतमिडामाशिष^६ आवृञ्जे स्वः ॥

अपिनेन्द्रेण^७ सोमेन सरस्वत्या विष्णुना देवताभिः ।

याज्यानुवाक्याभ्यामुप ते हुवे ऽसा अहं यज्ञमाददे^८ ते वषट्कृतम् ॥

स्रुतं शस्त्रं प्रतिगरं यहमिडामाशिष आवृञ्जे स्वः ।^९

^{१०} पत्नीसंयाजानुप^{११} ते हुवे ऽसा अहं समिष्टयजुराददे^{१२} तव ॥

पशून्सुतं^{१३} पुरोडाशान्स्वनान्योत यज्ञम् ।

देवान्सेन्द्रानुप ते हुवे ऽसा अहमपिमुखान्सोमवतो ये च विश्वे ॥

॥ १ ॥ cf. TS 7, 3, 11.

भूर्तं^{१४} भंथं भविष्यं वषट् स्वाहा नमः चक्रं साम यं जुर्वषट् स्वाहा

^{१५} नमो गायत्री विष्टुञ्जंगती वषट् स्वाहा नमः पृथिव्यन्तरिक्षं द्यौर्व-

षट् स्वाहा नमो ऽन्नं कृषिर्वृष्टिर्वषट् स्वाहा नमः पितां पुत्रः पौ-

त्रो^{१६} वषट् स्वाहा नमः प्राणो^{१७} ब्यानी ऽपानो वषट् स्वाहा नमी

भूर्भुवस्स्वर्वषट् स्वाहा नमः ॥ २ ॥ cf. TS 7, 3, 12.

आ मे गृहा भवन्ता प्रजा म आ मा यज्ञो विशतु पीर्यावान् ।

^{१८} आपो देवीर्यज्ञिया माविशन्तु सहस्रस्य मा भूमा मा प्रहासीत् ॥

^१ So corr. Ch ब्राह्मणा नृत्विजो, vgl. TS 7, 3, 11, 1. ^२ So corr. Ch मुकूर्तो, vgl. TS 7, 3, 11, 2. ^३ Das Zeichen ॥ fehlt in Ch; von mir gesetzt. Vgl. TS 7, 3, 11, 2.

^४ So corr. Ch राधारा, vgl. TS 7, 3, 11, 2. ^५ So corr. Ch याज्यान्स्विष्टकृतः; vgl. TS 7, 3, 11, 2. ^६ So corr. Ch देव ^७ So corr. Ch माददः; vgl. TS 7, 3, 11, 2. ^८ Das Zeichen १ fehlt in Ch. ^९ So corr. Ch संयाज्या, vgl. TS 7, 3, 11, 3.

^{१०} So corr. Ch राददते; vgl. TS 7, 3, 11, 3. ^{११} So corr. Ch पशून्सुतस्युः; vgl. TS 7, 3, 11, 3. ^{१२} Dies Capitel in T 6 fol. 7^b vorhanden; darnach accenturiert. ^{१३} Ch न इष्टियुः. ^{१४} Accent corr.; T 6 धौर्वो; vgl. TS 7, 3, 12. ^{१५} Ch प्राणो, in T 6 प्राणो ohne Accent; daher dieser ergänzt.

आ मे यहा' भवन्वा पुरोरुक्स्तुतशस्त्रे' माविशती समीची' ।
 आदित्या रुद्रा वसवो मे सदस्यास्सहस्रस्य मा भूमा मा प्रहासीत् ॥
 आ माग्निष्टोमो विशन्तूकथ्यश्चातिराचो मा विशन्वापिशर्वः ।
 तिरोअह्ना मा सुहुता' आविशन्तु सहस्रस्य' मा भूमा मा प्रहासीत् ॥
 ॥ ३ ॥ cf. TS 7, 3, 13.

अग्निना तपो ऽन्वाभवद्वाचा ब्रह्म मणिना रूपाणि हिरण्येन व-
 र्चो ऽद्भिः पृथिवी वायुनान्तरिक्षं सूर्येण दिवं चन्द्रमसा नक्षत्राणि
 यमेन पितृनाज्ञा मनुष्यान्फलेन नाद्यानजगरेण' सर्पांन्याघ्रेणारण्या-
 न्पशूञ्छत्रेन पतत्रिणो वीहिनान्नानि यवेनौषधीस्तुम्बरेणोर्जे न्ययो-
 धेन वनस्पतीन्वृष्णाश्वान्वृषभेण' गा वृष्णितावीर्वस्तेनाजा गायत्र्या 10
 इन्द्रीसि चिवृता स्तोमात्रयन्तरेण सामानि ब्राह्मणेन वाचम् ॥ ४ ॥
 cf. TS 7, 3, 14.

स्वाहाधिमाधीताय स्वाहा स्वाहाधीतं' मनसे स्वाहा स्वाहा मनः
 प्रजापतये स्वाहा काय स्वाहा कस्मै स्वाहा कतमस्मै स्वाहादित्यै
 स्वाहादित्यै मस्यै स्वाहादित्यै सुमृडीकायै स्वाहा सरस्वत्यै स्वाहा सर-
 स्वत्यै पावकायै स्वाहा सरस्वत्यै बृहत्यै स्वाहा पूष्णे स्वाहा पूष्णे प्र- 15
 पथ्याय स्वाहा पूष्णे नरंधिपाय स्वाहा त्वष्ट्रे' स्वाहा त्वष्ट्रे" तुरीपाय
 स्वाहा त्वष्ट्रे" पुरुरूपाय स्वाहा विष्णवे स्वाहा विष्णवे निखुर्यपाय
 स्वाहा विष्णवे निभूयपाय स्वाहा विश्वो देवस्य नेतुः ॥ ५ ॥
 cf. TS 7, 3, 16

दद्रस्स्वाहा हनुभ्यां स्वाहोषाभ्यां स्वाहा नासिकाभ्यां स्वाहा
 मुखाय स्वाहा चक्षुभ्यां स्वाहा श्रोत्राभ्यां स्वाहा पार इष्ट्वो ऽवा- 20

1 In Ch, wie es scheint यहा (so erste Hand) in यहा corr 2 So corr
 Ch पुरोरुक्ता', vgl. TS 7, 3, 13 = Corr 3 So corr Ch समीची, vgl. TS 7, 3, 13.
 4 So corr Ch तिरोअह्ना मा सुहुता, vgl. TS 7, 3, 13 5 So corr. Ch सहस्रस्य,
 vgl. TS 7, 3, 13 6 So corr Ch नाद्या, in TS 7, 3, 14 नाददान् 7 So corr.
 Ch न्ययोधेन, ubrigens läge es wohl ebenso nah, mit TS 7, 3, 15 न्ययान्वेण zu
 lesen 8 So corr. Ch इन्द्रासि, vgl. TS 7, 3, 15 9 So corr. Ch त्वष्ट्रे
 10 So corr. Ch त्वष्ट्रे 11 So corr. Ch त्वष्ट्रे

रीयेभ्यः¹ पक्षभ्यस्स्वाहावार इष्टवः पारीयेभ्यः² पक्षभ्यस्स्वाहा ग्री-
 ष्णे स्वाहा भूर्भ्या स्वाहा ललाटाय स्वाहा मूर्ध्ने स्वाहा मस्तिष्काय
 स्वाहा केशेभ्यस्स्वाहा वहाय स्वाहा यीवाभ्यस्स्वाहा क्न्धेभ्यस्स्वा-
 हा³ कीकसाभ्यस्स्वाहा पृष्टिभ्यस्स्वाहा पाजस्याय⁴ स्वाहा पार्श्वभ्यां
 5 स्वाहीसाभ्यां स्वाहा दोषभ्यां⁵ स्वाहा बाहुभ्यां स्वाहा जङ्घाभ्यां स्वा-
 हा श्रोणिभ्यां स्वाहोरुभ्यां स्वाहाष्ठीवद्भ्यां स्वाहा जङ्घाभ्यां स्वाहा
 भसदे स्वाहा शिखराडेभ्यस्स्वाहा बालधानाय स्वाहागडाभ्यां स्वाहा
 श्रेपाय स्वाहा रेतसे स्वाहा प्रजाभ्यस्स्वाहा प्रजननाय स्वाहा पद्म-
 स्स्वाहा शफेभ्यस्स्वाहा लोमभ्यस्स्वाहा त्वचे स्वाहा लोहिताय स्वा-
 10 हा मांसाय स्वाहा⁶ क्षावभ्यस्स्वाहास्थिभ्यस्स्वाहा⁷ मज्जभ्यस्स्वाहाङ्गे-
 भ्यस्स्वाहात्मने स्वाहा सर्वस्यै स्वाहा ॥ ६ ॥ cf TS 7 3 16

अञ्जयेताय स्वाहाञ्जिपक्ष्याय स्वाहा शितिपदे स्वाहा शिति-
 ककुदे स्वाहा शितिरन्ध्राय स्वाहा शितिपृष्ठाय स्वाहा शित्यिंसाय
 स्वाहा पुष्पकर्णाय स्वाहा शित्योष्ठाय स्वाहा शितिभ्रवे स्वाहा शि-
 15 तिभसदे स्वाहा श्वेतानूकाशाय स्वाहाञ्जये स्वाहा ललामाय स्वा-
 हासितज्ञवे⁸ स्वाहा कृष्णैताय स्वाहा रोहितैताय⁹ स्वाहारुणैताय
 स्वादेदशाय स्वाहा कीदशाय स्वाहा तादशाय स्वाहा सदशाय स्वा-
 हा विसदशाय स्वाहा सुसदशाय स्वाहा रूपाय स्वाहा सर्वस्यै स्वा-
 हा ॥ ७ ॥ cf TS 7, 3 17

२० कृष्णाय स्वाहा श्वेताय स्वाहा पिण्ड्वाय¹⁰ स्वाहा सारङ्गाय स्वा-
 हारुणाय स्वाहा गौराय स्वाहा बभ्रवे स्वाहा नकुलाय स्वाहा शो-

¹ So Ch in TS 7, 16, 1 श्याभ्य

² So Ch in TS 7, 16, 1 पादभ्य

³ So corr Ch क्न्धेभ्य

⁴ So corr Ch पाजस्याय (erste Hand vielleicht पाजस्याय),
cf TS 7, 3, 16 1

⁵ Erste Hand in Ch दाषभ्यां

⁶ Dies श्यादा fehlt in

Ch und ist von mir ergänzt

⁷ So corr Ch श्यादास्स्वाहा

⁸ So corr Ch

श्यादावितिज्ञवे, vgl. TS 7, 3, 17

⁹ So corr Ch रोहितैताय, vgl. TS 7, 3, 17

¹⁰ So corr Ch शिप्याय

णाय स्वाहा रोहिताय स्वाहा श्यावाय स्वाहा श्यामाय स्वाहा पालवाय^१ स्वाहा मुरूपाय स्वाहा सरूपाय स्वाहा विरूपाय स्वाहानुरूपाय स्वाहा प्रतिरूपाय स्वाहा श्वलाय स्वाहा कमलाय स्वाहा पृथ्वये स्वाहा पृथ्विसक्थाय^२ स्वाहा सर्वस्यै स्वाहा ॥ ८ ॥

cf. TS 7, 3, 18.

श्रीपथीभ्यस्स्वाहा मूलेभ्यस्स्वाहा तूलेभ्यस्स्वाहा पर्वेभ्यस्स्वाहा वल्गेभ्यस्स्वाहा पुष्पेभ्यस्स्वाहा फलेभ्यस्स्वाहा गृहीतेभ्यस्स्वाहागृहीतेभ्यस्स्वाहावपन्नेभ्यस्स्वाहा शयानेभ्यस्स्वाहा सर्वस्यै स्वाहा ॥ ८ ॥

cf. TS 7, 3, 19.

वनस्पतिभ्यस्स्वाहा मूलेभ्यस्स्वाहा तूलेभ्यस्स्वाहा स्कन्धेभ्यस्स्वाहा^३ शाखाभ्यस्स्वाहा पर्णेभ्यस्स्वाहा पुष्पेभ्यस्स्वाहा फलेभ्यस्स्वाहा गृहीतेभ्यस्स्वाहागृहीतेभ्यस्स्वाहावपन्नेभ्यस्स्वाहा शयानेभ्यस्स्वाहा^४ शिष्टाय स्वाहा परिशिष्टाय स्वाहातिशिष्टाय स्वाहा सैशिष्टाय स्वाहोच्छिष्टाय^५ स्वाहा^६ रिक्ताय स्वाहारिक्ताय स्वाहा प्ररिक्ताय स्वाहा संरिक्ताय स्वाहोद्रिक्ताय स्वाहा सर्वस्यै स्वाहा ॥ १० ॥ cf. TS 7, 3, 20.

इत्यनुवचनं तृतीयम् ॥^७

मेपस्त्वा पचतैर्यतु लोहितपीवद्भागैश्शत्मलिर्चुद्धा पर्णो ब्रह्म-
णा अघ्नो मेधेन न्ययोधश्चमसैरुद्धर ऊर्जा गायत्री छन्दोभिस्त्रिवृ-

^१ So Ch; in TS 7, 3, 18 पादनाय ^२ So corr. Ch सक्थाय स्कन्धेभ्यः; vgl. oben 5, 3, 6; TS 7, 3, 20 schreibt hier स्कन्धेभ्यः

^३ So corr. Ch

^४ Ch शोडि

^५ Dies श्चुद्धर fehlt in Ch und ist von mir ergänzt.

^६ So die Unterschrift des Capitels in Ch.

^७ Dies श्चुद्धर fehlt in Ch und ist von mir ergänzt.

त्स्तीमैवन्तीस्स्थावन्तीस्त्वावन्तु प्रियं त्वा प्रियाणां वर्धिष्ठमापानां'
गणानां त्वा गणपतिं हवामहे वसो मम प्रियाणां' त्वा प्रिय-
पतिं हवामहे वसो मम निधीनां त्वा निधिपतिं हवामहे वसो
मम ॥ १ ॥ cf. TS 7, 4, 12.

- 5 कूपाभ्यस्त्वाहा कुल्याभ्यस्त्वाहा स्यात्याभ्यस्त्वाहावद्व्याभ्यस्त्वा-
हा खत्याभ्यस्त्वाहा' हृद्याभ्यस्त्वाहा' सूद्याभ्यस्त्वाहा पत्वत्याभ्य-
स्त्वाहा' वैशन्तीभ्यस्त्वाहा सरस्याभ्यस्त्वाहा वर्षाभ्यस्त्वाहावर्षाभ्य-
स्त्वाहा प्रुष्टाभ्यस्त्वाहा' ह्रादुनिभ्यस्त्वाहा स्यावराभ्यस्त्वाहा स्यन्दमा-
नाभ्यस्त्वाहा नादेयोभ्यस्त्वाहा सैन्धवीभ्यस्त्वाहा समुद्रियाभ्यस्त्वाहा
10 सर्वाभ्यस्त्वाहा ॥ २ ॥ cf. TS 7, 4, 13.

अद्भ्यस्त्वाहा वहन्तीभ्यस्त्वाहा समुद्रं वहन्तीभ्यस्त्वाहा समन्तं
वहन्तीभ्यस्त्वाहोयं वहन्तीभ्यस्त्वाहा भीमं वहन्तीभ्यस्त्वाहा शीमं
वहन्तीभ्यस्त्वाहा शीघ्रं वहन्तीभ्यस्त्वाहाम्भोभ्यस्त्वाहा नभोभ्यस्त्वा-
हा महोभ्यस्त्वाहा ॥ ३ ॥ cf. TS 7, 4, 14.

- 15 यो अर्वन्तं निर्घासति तमभ्यमीति' वरुणः ।

परो मर्तः' परश्या ॥

अहं च त्वं च वृचहन्सीसनुयाव वरीष्वा' ।

अरातीवा चिदद्रिवो ऽनु नौ शूर मीसते भद्रा इन्द्रस्य रातयः ॥

¹ So corr. Ch वर्धिष्ठामाः; vgl. TS 7, 4, 12. ² So corr. Ch प्रियानां ³ So
Ch; besser wohl mit TS 7, 4, 13 एष्याभ्यः zu lesen ⁴ So corr. mit Galand;
Ch इत्याभ्य' ⁵ So corr. Ch पत्वत्याभ्य' ⁶ So corr. Ch प्रुष्टाभ्यस्त्वाहा; vgl.
Pā. 3, 1, 17, Vārt. 1 पुष्टा, पुष्टायते; TS 7, 4, 13 एष्याभ्यः ⁷ So corr. Ch त्रयमे
मीति; vgl. MS 3, 12, 1 n. E; TS 7, 4, 15 ⁸ So corr. Ch मंतः ⁹ So
gewiß richtig Ch, यरीषु von यरु, das als Bezeichnung für Flüsse Naigh. 1, 13
angeführt wird, doch bisher noch nicht belegt war, auch in Böhtlingks zweitem
WB. nicht; vgl. beide Petersburger Wörterbücher s. v. यरु, resp. यरी fem plur.
„Flüsse“. Vgl. den Vers RV 8, 51, 11 und TS 7, 4, 15 mit andrem Schluß des
Avastha

अभि क्रवेन्द्र' भूर्य जमन्न ते विच्यङ् महिमानं रजीसि ।

स्वेना हि वृषे शवसा जगन्ध न शचुरजं विविदद्युधा' ते ॥ ४ ॥

cf TS 7, 4, 15

नमो राज्ञे नमो वरुणाय नमो ऽध्याय नमः प्रजापतये नमो ऽधि-
पतये ऽधिपतिरस्यधिपतिं मा कुर्वधिपतिरहं प्रजानां भूयासं मां'
धेहि मयि धेह्युपाकृताय स्वाहालव्याय स्वाहा हुताय स्वाहा ॥ ५ ॥ 5

cf TS 7, 4, 16

मयोभूर्वातो' अभिवात्युसा' ऊर्जस्वतीरोपधीराविशन्ताम् ।

पीवस्वतीर्जीविधन्याः पिवन्त्यवसाय पद्वते रुद्र नो मृड ॥

यास्सरूपा विरूपा एकरूपा' यासामग्निर्निष्ठ्या नामानि वेद ।

या अङ्गिरसस्तपसेह चक्रुस्ताभ्यः पर्जन्य महि शर्म यच्छ ॥

या देवेषु तन्वमैर्यन्त यासां सोमो विश्वा रूपाणि वेद ।

10

ता अस्मभ्यं पयसा पिन्वमानाः प्रजावतीरिन्द्र गोष्ठे रिरिहि' ॥

प्रजापतिर्मह्यमेता रराणो विश्वेदेवैर्यज्ञियैस्संविदानः ।

वह्नीर्भवन्तीरूप' नो गोष्ठमाशुस्तासां वयं प्रजया सैसदेम ॥

इह धृतिस्वाहेह विधृतिस्वाहेह रन्तिस्वाहेह रन्तिस्वाहा म-

हीमू' पु सुचामाणम् ॥ ६ ॥ cf TS 7, 4 17, RV 10 169

15

कस्विदेकाकी¹⁰ चरति क उ स्विज्जायते पुनः ।

किं स्विद्विमस्य भेपजं किं स्विदावपनं महत् ॥

सूर्य एकाकी चरति चन्द्रमा जायते पुनः ।

अपिहिमस्य भेपजं भूमिरावपनं महत् ॥

¹ So corr Ch क्वेन्द्र, vgl RV 7, 21 6, TS 7 4 15

² So corr Ch

मचुरतयिद्यट vgl RV 7, 21, 6 TS 7 4 15

³ So corr Ch भूयासमसा, vgl

TS 7, 4, 16

⁴ Dies Capitel auch in W 15 vorhanden

⁵ Ch घात्पदा, vgl

RV 10, 169, 1, TS 7, 4, 17

⁶ Ch एकाङ्गा, vgl RV 10, 169 2, TS 7, 4, 17

⁷ So W 15, in Ch रिदेह, vgl RV 10, 169, 3

⁸ So W 15, in Ch भेपजस्य,

vgl RV 10, 169, 4

⁹ Ch मयोमू

¹⁰ Auch dies Capitel in W 15

vorhanden

का स्विदासीत्पूर्वचित्तिः किं^१ स्विदासीद्वृहद्द्वयः^२ ।

का स्विदासीत्पिलिप्पिला^३ का स्विदासीत्पिशङ्गिला ॥

घौरासीत्पूर्वचित्तिरश्व आसीद्वृहद्द्वयः^४ ।

अविरासीत्पिलिप्पिला^५ राचिरासीत्पिशङ्गिला^६ ॥

५ पृच्छामि त्वा परमन्तं पृथिव्याः पृच्छामि त्वा भुवनस्य नाभिम् ।

पृच्छामि त्वा वृष्णो अश्वस्य रेतः पृच्छामि वाचः परमं व्योम ॥

वेदिमाहुः परमन्तं पृथिव्या यज्ञमाहुर्भुवनस्य नाभिम् ।

सोममाहुर्वृष्णो अश्वस्य रेतो ब्रह्मैव वाचः परमं व्योम ॥ ॥ ७ ॥^७

cf TS 7,4 18, MS 3, 12 19, RV 1, 164 34 35, VS 23, 9-12 61 62

अश्वे अश्वत्थिष्विके न मा नयति कश्चन ।

10 ससस्यश्वकस्सुभगे काम्पीलवासिनि ॥

स्वर्गे लोके संप्रीर्णुवाशामाहमजामि^८ गर्भधमा त्वमजासि गर्भधं
तौ सह चतुरः पदस्संप्रसारयावहै वृषा वां रेतोधा रेतो दधातूस्स-
कथ्योर्गृदं^{१०} धेस्त्रिज्जिमुदञ्जिमन्वज ॥

यस्स्त्रीणां जीवभोजनो य आसां चिलधावनः ।

15 प्रियस्त्रीणामपीच्यो^{११} य आसां कृष्णे लक्ष्मणि सर्दिगृदिं^{१२} पराव-
धीत् ॥^{१३}

अश्वे अश्वत्थिष्विके न मा नयति कश्चन ।

ससस्यश्वकः^{१४} ॥

ऊर्ध्वामेनामुच्छ्रयताद्वेणुभारं गिरा इव^{१५} ।

^१ So W 1८, in Ch क ^२ So W 1८, in Ch द्वय ^३ So W 1८, in Ch
त्पिलिपिना ^४ Ch रश्चरासीः ^५ So W 1८, in Ch पिपिलिपिना ^६ So W 1८,

in Ch रत्नौरः ^७ In Ch fehlt hier die Zahl, resp die Bezeichnung des
Capitelabchlusses der jedoch durch W 1८ wie auch durch TS feststeht. ^८ So

Ch und W 1८ 'मजामि' ^९ W 1८ मरुमजामि गर्भधमात्वमजामि गर्भधन्तो ^{१०} Ch
मत्वा ^{११} Ch सप्रेयो W 1८ सप्रीयो oder सप्रीयो ^{१२} Ch सन्दि ^{१३} Die

Versatzbelegungen fehlen hier in Ch und sind von mir gesetzt ^{१४} Ch समस्य

^{१५} W 1८ द्वेणु भार गिरा इव

अधास्या मध्यमेधतां शीते वाते पुनन्निव^१ ॥

अश्व इत्युक्तम् ॥

यद्धरिणी यवमसि^२ न पुष्टं पशु मन्यते ।

भूद्रा यदर्यजारा^३ न घोषाय धनायति ॥^४

अश्व इत्युक्तम् ॥

इयं यका शकुन्तिकाहलमिति^५ वञ्चति ।

आहतं गभे पसो निजल्गलीति^६ धानिका ॥

अश्व इत्युक्तम् ॥

माता च ते पिता च ते इयं वृहस्य रोहतः ।

प्रसुलामीति ते पिता गभे मुष्टिमतीसयत्^७ ॥

दधिक्राव्यो^८ अकारिपमापो हि ष्टेति तिस्रः ॥ ८ ॥

cf. TS 7, 4, 19, MS 3, 12, 20; 3, 13, 1; VS 23, 19-32

भूर्भुवस्स्वर्वसवस्वाञ्जन्तु गायत्रेण च्छन्दसा रुद्रास्वाञ्जन्तु चैष्टु-
भेन च्छन्दसादित्यास्वाञ्जन्तु जागतेन च्छन्दसा ॥

यद्वातो अपो अगमदिन्द्रस्य तन्वं प्रियाम्^९ ।

एतौ स्तोत्रेतेन पथा पुनरश्वमावर्तयासि^{१०} नः ॥

लाजी३ञ्छाची३न्यशो^{११} ममा३^{१२} यव्यायै गव्याया एतद्देवा अन्न-
मत्तैतदन्नमद्धि प्रजापते ॥

युञ्जन्ति ब्रह्मरूपं चरन्तं परि तस्युपः ।

रोचन्ते रोचना दिवि ॥

^१ So W 14, in Ch मध्येमेधतां शीते वाते पुनन्निव

^२ So W 14, in Ch यवमसि

^३ Ch यदर्यजारा

^४ In W 14 kommt dieser Vers erst nach dem folgenden.

^५ So corr. Mes. शकुन्तिका

^६ So corr. Ch und W 14 कृति

^७ W 14

पुष्टिम^८ ^९ In W 14 ist dieser Vers (RV 4, 39, 6) vollständig gegeben und dann erst folgt das Weitere wie in Ch ^{१०} So corr. Ch तस्युपः ^{११} So corr.

Ch यव्यायै गव्याया, vgl. TS 7, 4, 20; MS 3, 12, 16, VS 23, 7. ^{१२} So corr. Ch

छातीन्यशो, vgl. TS 7, 4, 20, MS 3, 12, 19. ^{१३} Die a von mir ergänzt; vgl.

TS 7, 4, 20.

युञ्जन्त्यस्य काम्या^१ हरी विपक्षसा रथे ।

शीणा धृष्णू^२ नृवाहसा ॥

केतुं कृण्वन्नकेतवे पेशे मर्यां श्रपेगसे ।

समुपद्भिरजायथाः ॥ ॥ ९ ॥

cf TS 7 4 20 MS 3 12 18 19 VS 23 5-8, RV 1 6 1-3

- ५ प्राणाय स्वाहा व्यानाय स्वाहापानाय स्वाहा स्नावभ्यस्वाहा
संतानेभ्यस्वाहा परिसतानेभ्यस्वाहा पर्वभ्यस्वाहा सधानेभ्यस्वाहा
हा शरीरेभ्यस्वाहा यज्ञाय स्वाहा दक्षिणायै स्वाहा स्वर्गाय स्वाहा
लोकाय स्वाहा सर्वस्यै स्वाहा ॥ १० ॥ cf TS 7 4 21

इति मेयानुवचनं चतुर्थम् ॥^३

- 10 सिताय स्वाहासिताय स्वाहाभिहिताय स्वाहानभिहिताय स्वाहा
युक्ताय स्वाहायुक्ताय स्वाहायुक्ताय स्वाहोद्युक्ताय स्वाहा विमु-
क्ताय स्वाहा प्रमुक्ताय स्वाहा वञ्चते स्वाहा परिवञ्चते स्वाहा संव-
ञ्चते स्वाहानुवञ्चते स्वाहोद्वञ्चते स्वाहा यते स्वाहा धावते स्वाहा
तिष्ठते स्वाहोपरजाय स्वाहा सर्वस्यै स्वाहा ॥ १ ॥ cf TS 7 4 22

- 15 पृथिव्यै स्वाहान्तरिक्षाय स्वाहा दिवे स्वाहा संभ्रोपते^४ स्वाहा
सप्रवमानाय स्वाहा सप्रुताय स्वाहा मेघायिपते स्वाहा मेघायते
स्वाहा मेघायिताय स्वाहा मेघिताय स्वाहा मेघाय स्वाहा नीहाराय
स्वाहा निहाकायै स्वाहा प्रासचाय स्वाहा प्रचलाकायै^५ स्वाहा वि-

^१ So corr Ch काम्या ^२ So corr Ch धृष्णू ^३ So die Unterschrift des Capitels in Ch ^४ So corr Ch संभ्रोपते vgl TS 7 5 11 1 - Corr ^५ So corr Ch प्रचलाकायै vgl TS 7 ० 11, 1

द्योतिष्यते स्वाहा विद्योतमानाय स्वाहा संबिद्योतमानाय स्वाहा
 स्तनयिष्यते स्वाहा स्तनयते स्वाहोयै^१ स्तनयते स्वाहा वर्षिष्यते स्वा-
 हा वर्षते स्वाहाभिवर्षते स्वाहा परिवर्षते स्वाहा संवर्षते स्वाहानु-
 वर्षते स्वाहा प्रोषिष्यते स्वाहा प्रुष्यते स्वाहा परिप्रुष्यते स्वाहा शी-
 कायिष्यते स्वाहा शीकायते स्वाहा शीतिकाय स्वाहोद्गहीष्यते स्वा-
 होद्गृह्णते स्वाहोद्गृहीताय स्वाहा विभ्रोष्यते स्वाहा विभ्रवमानाय
 स्वाहा विभ्रुताय स्वाहातप्यते स्वाहातपते स्वाहोयमातपते^२ स्वा-
 हर्भ्यस्स्वाहा^३ यजुर्भ्यस्स्वाहा सामभ्यस्स्वाहाद्गिरोभ्यस्स्वाहा वेदेभ्य-
 स्स्वाहा गायत्र्यभ्यस्स्वाहा नाराणीसीभ्यस्स्वाहा रैभीभ्यस्स्वाहा सर्वसै
 स्वाहा ॥ २ ॥ of TS 7, 5 11

दत्वते स्वाहादन्तकाय स्वाहा प्राणिने स्वाहाप्राणकाय स्वाहा^४
 नासिकायते स्वाहानासिकाय स्वाहा मुखवते स्वाहामुखकाय स्वा-
 हाक्षवते स्वाहानक्षकाय स्वाहा कर्णवते स्वाहाकर्णकाय स्वाहा
 शीर्षवते स्वाहाशीर्षकाय स्वाहा पादवते स्वाहापादकाय स्वाहा
 प्राणते स्वाहाप्राणते स्वाहा वदते स्वाहावदते स्वाहा पश्यते स्वा-
 हापश्यते स्वाहा शृण्वते स्वाहाशृण्वते स्वाहा मनस्विने स्वाहामन-
 स्काय स्वाहा रेतस्विने स्वाहारेतस्काय स्वाहा प्रजाभ्यस्स्वाहाप्रजन-
 नाय स्वाहा लोमवते स्वाहालोमकाय स्वाहा त्वचे स्वाहात्वक्काय
 स्वाहा चर्मवते स्वाहाचर्मकाय स्वाहा लोहितवते स्वाहालोहिताय
 स्वाहा मसिन्वते^५ स्वाहामसिकाय स्वाहा स्रावभ्यस्स्वाहास्रावकाय^६
 स्वाहास्थन्वते स्वाहानस्थकाय स्वाहा मज्जन्वते स्वाहामज्जकाय
 स्वाहाङ्गवते स्वाहानङ्गकाय स्वाहात्मन्वते स्वाहानात्मकाय स्वाहा
 सर्वसै स्वाहा ॥ ३ ॥ of TS 7, 5, 12.

^१ So corr Ch स्वाहोयै, vg] TS 7, 5, 11, 1

^२ So corr Ch स्वाहा उपपते

स्वाहा उपते स्वाहोयमा उपते; vg] TS 7, 5, 11, 2 = Corr.

^३ So corr. Ch स्वाहोयै,

vg] TS 7, 5, 11, 2.

^४ Dies स्वाहा fehlt in Ch und ist von mir ergänzt

^५ So Ch, ebenso auch TS 7, 5, 12, 2

^६ So corr Ch स्रावभ्यस्वाहा

अग्निः पशुरासीत्तेनायजत स एतं लोकमजयद्यस्मिन्नाग्निस्स ते लोकस्तं जेष्यस्यथावजिघ्रं वायुः पशुरासीत्तेनायजत स एतं लोकमजयद्यस्मिन्वायुस्स ते लोकस्तं जेष्यस्यथावजिघ्रादित्यः पशुरासीत्तेनायजत स एतं लोकमजयद्यस्मिन्नादित्यस्स ते लोकस्तं जेष्यस्यथावजिघ्रं ॥ ४ ॥ cf TS 5, 7, 26, VS 23, 17

द्यौस्ते पृष्टं पृथिवी सधस्यमात्मान्तरिष्ठी समुद्रो योनिस्सूर्यस्ते चक्षुर्वातः प्राणश्चन्द्रमन्थ्रोत्रं दिशः पादा अवान्तरदिशः पशवो नक्षत्राणि रूपं मासाश्चार्धमासाश्च परूपृतवो ऽङ्गानि संवत्सरो महिमा ॥ ५ ॥^१ cf TS 6, 7, 25

10 आयासाय स्वाहावयासाय स्वाहा वियासाय स्वाहा प्रयासाय स्वाहा संयासाय स्वाहोद्यासाय स्वाहा शोकाय स्वाहा शुचे स्वाहा शुचये स्वाहा तपसे स्वाहा तप्यन्तै स्वाहा क्षुधे स्वाहा भूणहन्त्यायै स्वाहा सर्वस्यै स्वाहा ॥ ६ ॥^२ cf TS 1, 4, 35, VS 39, 11 12

जुह्वकाय स्वाहावभृथाय स्वाहा सर्वस्यै स्वाहा ॥ ७ ॥^३

15 मृत्यवे स्वाहावभृथाय स्वाहा सर्वस्यै स्वाहा ॥ ८ ॥^४

कस्त्वा युनक्ति स त्वा युनक्तु विष्णुस्त्वा युनक्तस्य यज्ञस्यद्धै महि संनत्या अमुष्मै कामायायुषे त्वा प्राणाय त्वा व्यानाय त्वापानाय त्वा व्युष्ट्यै त्वा रथ्यै त्वा राधसे त्वा पोपाय त्वा घोपाय त्वा राद्धोपाय त्वा प्रच्युत्यै^५ त्वा कस्त्वा विमुञ्चति स त्वा विमुञ्चतु विष्णुस्त्वा विमुञ्च-

20 त्वस्य यज्ञस्यद्धै महि संनत्या अमुष्मै कामायायुषे त्वा प्राणाय त्वा

^१ So corr Ch स्वयत्परिजय

^२ So corr Ch समुद्र, vgl TS 5, 7, 25

^३ So

corr Ch दिशः

^४ Ch व्यहृती

^५ Die Zahl corrigirt, Ch setzt hier irriger weise 9 woraus im Folgenden noch einige Fehler hervorgehen, die erst mit Cap 9 ein Ende haben

^६ So corr Ch स्वयत्परिजय

^७ So corr

Ch स्वयत्परिजय, vgl TS 1, 4 35

^८ Die Zahl corr Ch hat hier ॥ ८ ॥

^९ Die Zahl corr Ch hat hier ॥ २ ॥

^{१०} Die Zahl corr Ch hat hier ॥ १० ॥

^{११} So corr Ch प्रच्युत्यै, erste Hand प्रच्ये, vgl TS 7, 5, 13

^{१२} So corr

प्रच्युत्यै

प्यानाय त्वापानाय त्वा व्युष्ट्यै त्वा रथ्यै त्वा राधसे त्वा योषाय त्वा
घोषाय त्वाराहोषाय त्वा प्रतिष्ठित्यै त्वा ॥ ९ ॥

cf. TS 7, 5, 13; (VS 1, 6; 2, 23).

अप्रये गायत्राय त्रिवृते राधन्तराय^१ वासन्तायाष्टाकपाल इन्द्राय
वैष्टुभाय पञ्चदशाय वार्हताय यैष्मयैकादशकपालो विश्वेभ्यो देवे-
भ्यो जागतेभ्यस्सप्तदशेभ्यो वैरूपेभ्यो वार्षिकेभ्यो द्वादशकपालो मि- ५
त्रावरुणाभ्यामानुष्टुभाभ्यामेकविंशत्यां^२ वैराजाभ्यां शरदाभ्यां पय-
स्या बृहस्पतये पाङ्कगय त्रिणवाय शक्राय हैमन्तिकाय चरुस्सवित्र^३
अतिच्छन्दसाय त्रयस्त्रिंशाय^४ रैवताय शैशिराय द्वादशकपालो ऽदित्यै
विष्णुपत्न्यै चरुप्रये वैश्वानराय द्वादशकपालो ऽनुमत्यै चरुः काय
एककपालः ॥ १० ॥ cf. TS 7, 5, 14

10

हिरण्यगर्भस्समवर्तताये भूतस्य जातः पतिरेक आसीत् ।

स दाधार पृथिवीं द्यामुतेमां कस्यै देवाय हविषा विधेम ॥

उपयामगृहीतो ऽसि प्रजापतये त्वा जुष्टं गृह्णामि तस्य ते द्यौ-
र्महिमा नद्यत्राणि रूपमादित्यस्ते तेजस्तस्यै त्वा महिम्ने प्रजापतये
स्वाहा ॥ ११ ॥ cf. TS 7, 5, 16, MS 3, 12, 16.

15

अथा विष्टा जनयन्कर्चराणि स हि घृणिरूर्चराय गातुः ।

स प्रत्युदैद्वरणं^५ मध्ये अर्प्य स्वा यत्नू^६ तन्वमैरयत् ॥

उपयामगृहीतो ऽसि प्रजापतये त्वा जुष्टं गृह्णामि तस्य ते ऽन्त-
रिक्षं महिमापो वयींसि रूपं वायुष्टे तेजस्तस्यै त्वा महिम्ने प्रजापतये
स्वाहा ॥ १२ ॥ cf. TS 1, 7, 12, 2

20

यः प्राणतो निमिषतो महिल्विक इद्राजा जगतो बभूव ।

ईशे यो अस्य द्विपदश्चतुष्पदः कस्यै देवाय हविषा विधेम ॥

^१ So corr. Ch रथ्यः ^२ So corr. Ch मनुष्टुः ^३ So corr. Ch सवित्र ^४ Ch त्रिपत्न्यै ^५ Ch प्रत्युदैद्वरणः; vgl. den Vers oben 9, 6 und 14, 3; andere TS 1, 7, 12, 2 und MS 1, 10, 3. ^६ So nach 9, 6 und 14, 3 offenbar die Kāthaka Form dieses Verses; Ch hat hier स्वार्यतनु तन्वमे

उपयामगृहीतो ऽसि प्रजापतये त्वा जुष्टं गृह्णामि तस्य ते पृथि-
वी महिमौपधयो वनस्पतयो रूपमपिस्ते तेजस्तस्मै त्वा महिस्ते प्रजा-
पतये स्वाहा ॥ १३ ॥ cf TS 7, 5 16 17, MS 3, 12, 17

आ^१ ब्रह्मन्वाहणो ब्रह्मवर्चसी जायतामांसिन्वाष्ट्रे^२ राजन्यृ इपय्य-
५ ष्पूरो महारथो जायतां दोग्धी धेनुर्वोढानङ्गानाभुस्संभिर्जिष्णूं रथे-
ष्टाः पुरंधियोपा सभयो युवांस्य^३ यंजमानस्य वीरो जायतां निकामे
निकामे नः पर्जन्यो वर्षतु फलवतीर्न ओपधयः पचन्तां योगक्षेमो
नः कल्पताम् ॥ १४ ॥ cf TS 7, 5 18, MS 3 12, 6, VS 22, 22

आक्रान्वाजी^४ पृथिवीममिं युजमकृत वाज्यर्वाक्रान्वाज्यन्तरिक्षं
१० वायुं युजमकृत वाज्यर्वा ह्यं वाज्याक्रीस्त सूर्ये युजमकृत वाज्यर्वायुष्टे
वाजिन्युद्रनु त्वाग्ने स्वस्ति मा संपारय वायुष्टे वाजिन्युद्रनु त्वाग्ने
स्वस्ति मा संपारयादित्यस्ते वाजिन्युद्रनु त्वाग्ने स्वस्ति मा संपारय
प्राणधृगसि प्राणं मे द्दह ब्यानधृगसि ब्यानं मे द्दहापानधृगस्यपानं मे
द्दह चक्षुरसि चक्षुर्मे धेहि श्रोत्रमसि श्रोत्रं मयि^५ धेह्यायुरस्यायुर्मे
१५ धेहि सर्वमायुर्गेपम् ॥ १५ ॥ cf TS 7, 5 19

क्रमैरभ्यक्रमीद्वाजी विश्वैर्देवैर्ज्ञैस्संविदानस्त नो नय मुकृतस्य
लोकं तस्य ते वर्ये स्वधया मदेम ॥ १६ ॥ cf. TS 5 7, 24.

जज्ञि बीजं वष्टां पर्जन्यः पन्था^६ सस्यै सुपिप्पला ओपधयस्त्व-
धिचरणेयै सूपसदनो ऽसिस्त्वध्यक्षमन्तरिक्षं सूपवाः^७ पवमानस्सूप-

^१ Dies Capitel auch in T⁸ fol 5^a und Brl fol 7 vorhanden, darnach ac-
centuirt

TS 7, 5 18

^२ So corr die Ms जायतामसि, resp Ch so ohne Accent, vgl

^३ So die Accentuation in Brl, in T⁸ सुयस्य, vgl TS 7, 5, 18

^४ Ch आक्रा एवाजी

^५ Man erwartet entweder hier मे oder vorher चक्षुर्मयि und
nachher स्यायुर्मयि wie in TS 7, 5, 19, 2, das Letztere dürfte das Richtige sein

^६ So Ch^१ vgl TS 7, 5 20 पत्ता

^७ So Ch, in TS 7, 5, 20 सुपय

स्थाना द्यौश्शिवमसौ तपन्यथापूर्वमहोरात्रे पञ्चदशिनो ऽर्धमासा-
स्त्रिंशिनो^१ मासाः कुप्रा चतुवशान्तस्संवत्सरः ॥ १७ ॥

of TS 7, 5, 20

आग्नेयो ऽष्टाकपालस्सौम्यश्चरुस्सावित्रो ऽष्टाकपालस्सारस्वतश्चरुः
पौष्णश्चरु रौद्रो गावीधुकश्चरुग्रये वैश्वानराय द्वादशकपालो मृगा-
खरे यदि नागच्छेदराये ऽ^२ होमुचे^३ ऽष्टाकपालस्सौर्यं पयो वायव्य आ- 5
ज्यभागः ॥ १८ ॥ of TS 7, 5, 21.

अग्रये ऽ^४ होमुचे ऽष्टाकपाल इन्द्रार्यो^५ होमुच एकादशकपालो वा-
योसावित्र आगोमुग्भ्यां चरुर्मिचावरुणाभ्यामागोमुग्भ्यां पयस्था-
श्विभ्यामागोमुग्भ्यां धाना मरुद् एनोमुग्भ्यस्सप्तकपालो विश्वेभ्यो
देवेभ्य एनोमुग्भ्यो द्वादशकपालो ऽनुमत्यै चरुग्रये वैश्वानराय द्वाद- 10
शकपालो द्यावापृथिवीभ्यार्महोमुग्भ्यां द्विकपालः ॥ १९ ॥

of TS 7, 5, 22, MS 3, 15, 11

अग्रये^६ संमनमत्पृथिव्यै संमनमद्यथाग्निः^७ पृथिव्यां समनमदेवं मं-
द्यं भद्रास्सैनतयस्सैनमन्तु^८ वायवे^९ संमनमदन्तरिष्ठाय संमनमद्यथा
वायुरन्तरिष्ठेण समनमदेवं मद्यं भद्रास्सैनतयस्सैनमन्तु सूर्याय संम-
नमद्विवे संमनमद्यथा सूर्यो दिवां समनमदेवं मद्यं भद्रास्सैनतयस्सैन- 15
मन्तु^{१०} वरुणाय संमनमदद्भ्यस्संमनमद्यथा वरुणो ऽद्भिस्संमनमदेवं^{११}
मद्यं भद्रास्सैनतयस्सैनमन्तु सांखे संमनमद्वेवं संमनमद्यथा सांमर्चा^{१२}
समनमदेवं मद्यं भद्रास्सैनतयस्सैनमन्तु ब्रह्मणे संमनमत्तथाय संम-
नमद्यथा ब्रह्म द्यैवेण समनमदेवं मद्यं भद्रास्सैनतयस्सैनमन्तु राज्ञे
संमनमद्विशे संमनमद्यथा राजा विशां समनमदेवं मद्यं भद्रास्सैनत- 20

^१ Ch त्रिंशिनो, vg! TS 7, 5, 20

^२ Das " in Ch nicht vorhanden, von

mir ergänzt.

^३ Dies Cap auch in BrI vorhanden und darnach accentuirt

^४ Ch सपन्य

^५ BrI अग्र, Ch अग्र

^६ So BrI, in Ch वायु स

^७ Ch

सपन्य

^८ Accent corrigirt, BrI सपन्यदेव

^९ Accent corrigirt, BrI सामर्चा,

vg! TS 7, 5, 23, 2.

यस्सैनमन्तु रंधाय संसनमदंश्वेभ्यस्सैनमद्यंषा^१ रंधो ऽश्वैस्सैनमदेवं
मंह्यं भद्रास्सैनतयस्सैनमन्तु^२ ॥ २० ॥ cf TS 7, 5, 23

समिद्दिशां कया नः ॥

को अद्य युङ्क्ते धुरि गा ऋतस्य शिमीवतो भामिनो दुर्दणायून् ।

३ आसन्विपूहत्स्वसो मयोभूय एषां भृत्यामृणधत्स जीवात् ॥ ॥ २१ ॥
cf MS 3, 16, 4 a E, RV 1, 84, 16, TS 4, 2, 11, 3 u s w

इति मितानुवचनं पञ्चमम् ॥^३

जीमूतस्येव भवति प्रतीकं यद्वमीं याति समदामुपस्ये ।

अनाविद्धया तन्वा जय त्वी स त्वा वर्मेणो महिमा^४ पिपर्तुं ॥

धन्वना गा धन्वनाजिं जयेम धन्वना तीव्रास्समदो जयेम ।

10 धनुश्शचोरपकामं कृणीति धन्वना सर्वाः^५ प्रदिशो जयेम ॥

वक्ष्यन्तीवेदागनीगन्ति कर्णे प्रियं सखायं परिपस्वजाना^६ ।

योषेव शिद्धे वितताधि धन्वज्या इयं समने पारयन्ती ॥

ते आचरन्ती समनेव योषा^७ मातेव पुत्रं विभृतामुपस्ये ।

अप श्रून्विध्यतीं संविदाने आत्नीं इमे विस्फुरन्ती^८ अमिचान् ॥

15 बह्वीनां पिता बहुरस्य पुत्रश्चिद्धा^९ कृणीति समनावगत्य^{१०} ।

इपुधिस्सद्भाः पृतनाश्च सर्वाः पृष्टे^{११} निनद्यो जयति प्रसूतः ॥

^१ Accent corrigé, BrI दश्वेभ्य ^२ Ch नहया ^३ So die Unterschrift des Capitels in Ch ^४ So corr Ch वर्मेणो महिमा, vgl RV 6, 75, 1. ^५ So corr Ch धन्वना सर्वा ^६ So corr Ch परिपस्वजाना, vgl RV 6, 7, 3, MS 3, 16, 3, TS 4 E 6, 1, VS 29, 40 ^७ So corr Ch योषा ^८ So corr Ch श्रून् ^९ So auch MS 3 16 3 ^{१०} So corr Ch चिद्धा ^{११} So corr Ch पृतना ^{१२} So corr Ch पृष्ट, vgl RV 6 75, 5 u s w

रथे तिष्ठन्वयति वाजिनः पुरो यव यव कामयते सुपारथिः ।
 अभीशूनां महिमानं पनायत^१ मनः पश्चादनुयच्छन्ति रथमयः ॥
 तीव्रान्घोषान्कृत्वते^२ वृषपाणयो ऽथा रथेभिस्सह वाजयन्तः ।
 अवक्रामन्तः प्रपदैरमिचान्क्षिणन्ति शत्रून्पव्ययन्तः^३ ॥
 रथवाहनै^४ हविरस्य नाम यत्रायुधं निहितमस्य चर्म ।
 तथा रथमुप शर्मै सदेम विश्वाहा वयं सुमनस्यमानाः ॥
 स्वादुर्पसदः पितरो वयोधाः कृच्छ्रेथितश्शक्तीवन्तो गभीराः ।
 चिचसेना उपुचला अमृधास्ततोवीरा उरवो व्रातसाहाः ॥
 ब्राह्मणासः पितरस्सोम्यासश्शिखे नो धावापृथिवी अनेहसा ।
 पूषा नः पातु दुरिताहतावृधो रक्षा माकिनो^५ अघशैस ईशत^६ ॥
 सपर्ये वस्ते मृगो अस्या दन्तो गोभिस्संनद्धा पतति प्रसूता ।
 यत्रा नरस्सं च वि च द्रवन्ति तत्रास्मभ्यमिपवशशर्मै यैसन् ॥
 वृज्जीते^७ परिवृद्धि^८ नो ऽश्मा भवतु नस्तनूः ।
 सोमो अधिघ्नवीतु^९ नो ऽदितिशर्मै यच्छतु ॥
 अहिरिव भोगैः पर्येति वाहुं ज्याया हेतिं परिवाधमानः ।
 हस्तघ्नो विश्वा वयुनानि विद्वान्पुमान्पुर्मासं^{१०} परिपातु विश्वतः ॥
 आजर्दन्ति सान्वेपां^{११} जघनीं उपजिघ्रते^{१२} ।
 अश्वाजनि प्रचेतसो ऽश्वान्समत्सु चोदय ॥
 वनस्पते वीद्वङ्गो हि भूया अस्सत्सखा प्रतरणस्सुवीरः ।
 गोभिस्संनद्धो अमि वीडयस्वास्थाता^{१३} ते जयतु जेतानि ॥

^१ So corr. Ch अभीशूनां महिमानं पनायत, vgl. RV 6, 75, 6
 क्षण्यते; vgl. RV 6, 75, 7 u. s. w. ^२ Ch अभीशूनां ^३ So corr. Ch रथमयः;
 vgl. RV 6, 75, 8 u. s. w. ^४ So corr. Ch माकिनो; vgl. RV 6, 75, 10. ^५ So
 corr. Ch ईशत ^६ So Ch^१ Wahrscheinlich doch wohl fehlerhaft für अघशैस,
 wie nach RV 6, 75, 12; TS 4, 6, 6; VS 29, 43 zu erwarten ^७ Ch unentf. ch.
 civa परिवृद्धि; vgl. RV 6, 75, 12. ^८ So corr. Ch वीतु ^९ So corr. Ch
 पुर्मासः, vgl. RV 6, 75, 14. ^{१०} So corr. Ch सान्वेपां, vgl. RV 6, 75, 13. ^{११} So
 corr. Ch जिघ्रते ^{१२} Ch स्वतां, vgl. RV 6, 47, 20.

दिवः पृथिव्याः पर्योज उद्धृतं वनस्पतिभ्यः पर्याभृती सहः ।
 अपामोज्मानं परि गोभिरावृतमिन्द्रस्य वज्री^१ हविषा रथं यज्ञ ॥
 इन्द्रस्य वज्रो मरुतामनीकं मित्रस्य गर्भो वरुणस्य नाभिः ।
 सेमां नो हव्यदातिं जुषाणो देव रथ प्रति हव्या गृभाय ॥

- ५ उपश्वासय पृथिवीमुत द्यां पुरुत्रा ते मनुतां विष्टितं जगत् ।
 स दुन्दुभे सजूरिन्द्रेण देवैर्दूपादवीयो अपसेध ष्वबून् ॥
 आक्रन्दय बलमोजो न आधा निष्टनिहि दुरिता बाधमानः ।
 अपप्रोष दुन्दुभे दुच्छुना इत इन्द्रस्य मुष्टिरसि वीडयस्व ॥
 आमूरज प्रत्यावर्तयेमाः केतुमहुन्दुभिर्वावदीति ।

- 10 समश्वपर्णाश्चरन्ति नो नरो ऽस्माकमिन्द्र रथिनो जयन्तु ॥ ॥ १ ॥
 cf TS 4, 6, 6, MS 3, 16, 3, VS 29 38-57, RV 6, 75, 1-14, 6, 47,
 26-31

समिद्धो अज्जन्कृदरं^२ मतीनां घृतमसे मधुमत्पिन्वमानः ।
 वाज्री वहन्वाजिनं जातवेदो देवानां वक्षि म्रियमा सधस्थम् ॥
 घृतेनाज्जन्सं पथो देवयानान्नजानन्वाज्यपेतु^३ देवान् ।
 अनु त्वा सप्ते प्रदिशस्सचर्ता स्वधामस्यै यजमानाय धेहि ॥

- 15 ईद्वश्वासिं^४ बन्धश्च वाजिन्नाशुश्वासि मेध्यश्च सप्ते ।
 अपिष्टा देवैर्वसुभिस्सजोपाः प्रीतं वह्निं वहतु जातवेदाः ॥
 स्तीर्णे^५ वहिस्सुष्टरीना जुषाणोरु पृषु^६ प्रथमानं पृथिव्याम् ।
 देवेभिरक्तमदितिस्सजोपास्स्योनं कृषाना^७ सुविते दधातु^८ ॥
 एता उ^९ वस्सुभगा विश्ववारा वि पश्वोभिश्चयमाणा^{१०} उदातैः ।

^१ So corr Ch वज्रो, vgl RV 6, 47, 27, MS 3, 16, 3, TS 4 6, 6, 6, VS 29, 53

^२ So corr Ch विष्टिता, vgl RV 6 47, 29, MS 3 16, 3 u s w ^३ Ch रुदर

^४ So corr Ch वाज्यपेतु, vgl MS 3, 16, 2, TS 5, 1, 11, 1, VS 29, 2 ^५ So

corr Ch श्वासि, vgl MS 3 16, 2, TS 5, 1, 11, 1, VS 29, 3 ^६ So corr Ch

पृषुष्य, vgl MS 3, 16, 2, TS 5, 1, 11, 2, VS 29, 4 ^७ So corr Ch रुदवान

^८ So corr Ch दधातु ^९ So corr Ch एता तजस्सु, vgl MS 3 16, 2, TS 5, 1,

11, 2, VS 29, 5 ^{१०} So corr Ch चियमाणा

ऋष्वास्सतीः कवयणुम्भमाना' द्वारो देवीसुप्रयाणा' भवन्तु ॥
 अन्तरा मित्रावरुणा चरन्ती मुखं यज्ञानामभिसंविदाने ।
 उपासा वाँ सुहिराण्ये सुशिल्पे ऋतस्य योना इह सादयामि' ॥
 प्रथमा वाँ सरथिना सुवर्णा देवौ पश्यन्तौ भुवनानि विश्वा ।
 अपिप्रयं चोदना वाँ मिमाना होतारा ज्योतिः प्रदिशा दिशन्ता ॥ ५
 आदित्यैर्नो भारती वष्टु यज्ञं सरस्वती सह' रुद्रैर्न आवीत् ।
 इडोपहूता वसुभिस्सजोषा यज्ञं नो देवीरमृतेषु धत्त ॥
 त्वष्टा वीरं देवकामं जजान त्वष्टुर्वा जायत आणुरथः ।
 त्वष्टेदं विश्वं भुवनं जजान बहोः कर्तारमिह यश्चि होतः ॥
 अथो घृतेन त्मन्या समक्त उप देवीं चतुशः पाथ एतु । 10
 वनस्पतिर्देवलोकं प्रजानन्नपिना हव्या स्वदितानि वक्षत् ॥
 प्रजापतेस्तपसा वावृधानस्सद्यो जातो ममिषे' यज्ञममे ।
 स्वाहाकृतेन हविषा पुरोगा याहि सख्या' हविरदन्तु देवाः ॥ ॥ २ ॥
 cf. MS 3, 16, 2; TS 5, 1, 11; VS 29, 1-11.

यदक्रन्दः ॥

आत्मानं ते मनसारादजानामवी दिवा पतयन्तं पतङ्गम् । 15
 शिरो अपश्यं' पथिभिस्सुगोभिररेणुभिर्जेहमानं¹⁰ पतच्चि ॥
 अवा ते रूपमुत्तममपश्यं¹¹ जिगीयमाणमिय¹² आ पदे गोः ।
 यदा ते मर्तो अन्तु भोगमानडादिद्वसिष्ठ औपधीरजीगः ॥

¹ So Ch; vgl. v. 1. in TS 5, 1, 11, 2 neben कवयः, was auch MS 3, 16, 2; VS 29, 5.

² So Ch; dagegen सुपाण्या in MS 3, 16, 2; TS 5, 1, 11, 2, VS 29, 5.

³ So corr. mit Caland, Ch सारथिना, dagegen सादयामि in MS 3, 16, 2; TS 5, 1, 11, 3, VS 29, 6.

⁴ So corr. Ch चोदनागामिः; vgl. MS 3, 16, 2; TS 5, 1, 11, 3; VS 29, 7.

⁵ So corr. Ch सह; vgl. MS 3, 16, 2; TS 5, 1, 11, 3; VS 29, 8.

⁶ So corr. Ch सोजः, vgl. MS 3, 16, 2, TS 5, 1, 11, 4, VS 29, 10.

⁷ So Ch; vgl. dagegen दर्शयं in MS 3, 16, 2; TS 5, 1, 11, 4; VS 29, 11.

⁸ So Ch; dagegen माथ्या MS 3, 16, 2; TS 5, 1, 11, 4; VS 29, 11.

⁹ So corr. Ch अपश्यस्यदि', vgl. RV 1, 163, 6; TS 4, 6, 7, 3; VS 29, 17.

¹⁰ So corr. Ch रेणुभिः; vgl. RV 1, 163, 6.

¹¹ So corr. Ch तममपश्यं; vgl. RV 1, 163, 7; TS 4, 6, 7, 3; VS 29, 18.

¹² So corr. Ch मान'

अनु त्वा रथो अनु मर्यो अर्वन्ननु गावो ऽनु भगः कनीनाम् ।

अनु व्रातासस्तव^१ सत्यमीयुरनु देवा मभिरै वीर्यै ते ॥

हिरण्यशृङ्गो ऽयो अस्य पादा मनोजवा अवर इन्द्र आसीत् ।

देवा इदस्य हविरद्यमायन्यो अर्वन्तं प्रथमो अध्वतिष्ठत् ॥

३ ईर्मानासस्त्रिलिकमध्यमासस्त्री^२ पूरणासो दिव्यासो अत्याः ।

हैसा इव श्रेणिशो यतन्ते यदाक्षिपुर्दिव्यमज्जमश्वः ॥

तव शरीरं पतयिष्ये अर्वन्तव^३ चिह्नं वात इव ध्रुजीमान् ।

तव शृङ्गानि विष्टिता पुरुत्रारण्येषु जर्भुराणा चरन्ति ॥

उप प्रागाच्छसनं^४ वाज्यर्वा देवद्रीचा मनसा दीधानः ।

१० अजः पुरो नीयते नाभिरस्यानु पश्चात्कवयो यन्ति रेभाः ॥

उप प्रागात्परमं यत्सधस्थमर्वा^५ अच्छा पितरं मातरं च ।

अद्या देवाञ्छुष्टमो हि गम्या अथाशास्ते^६ दाशुपे वार्याणि ॥ ३ ॥

cf. RV 1, 163, 1. 6—13, TS 4, 6, 7, VS 29, 17—24

मा नो मित्रो वरुणो अर्यमायुरिन्द्र ऋभुक्षा मरुतः परिव्यन् ।

यद्वाजिनी देवजातस्य सप्तेः प्रवह्यामो विदथे वार्याणि ॥

११ यन्निर्णिजा रेकणसा प्रावृत्तस्य रातिं गृभीतां मुखतो नयन्ति ।

सुप्राङ्जो मेम्यद्विश्वरूप^७ इन्द्रापूष्णोः प्रियमप्येतु^८ पाथः ॥

एष च्छागः^९ पुरो अश्वेन वाजिना पूष्णो भागो नीयते विश्वदेवः^{१०} ।

अभिप्रियं यत्पुरोडाशमर्वता त्वष्टेदेनै सौश्रवसाय जिन्वति ॥

^१ So corr. Ch व्रताम*, vgl. RV 1, 163, 5; TS 4, 6, 7, 3; VS 29, 19. * So

corr. Ch सामस्त्रिलिकमध्यमासस्त्री, vgl. RV 1, 163, 10, TS 4, 6, 7, 4; VS 29, 21.

^२ So corr. Ch शरीरमाधितव*, vgl. RV 1, 163, 11, TS 4, 6, 7, 4, VS 29, 22

^३ So Ch, desgl. TS 4, 6, 7, 4 und VS 29, 22, dagegen ध्रुजीमान् RV 1, 163, 11.

^४ So corr. Ch प्रागाच्छसन, vgl. RV 1, 163, 12; TS 4, 6, 7, 3, VS 29, 23

^५ So corr. Ch यत्सधस्थमर्वा, vgl. RV 163, 13; TS 4, 6, 7, 5; VS 29, 24

^६ So corr. Ch अथास्ते, vgl. RV 1, 163, 13, TS 4, 6, 7, 5; VS 29, 24

^७ So corr. Ch मेम्य*, vgl. RV 1, 162, 2; MS 3, 16, 1, TS 1, 6, 8, 1, VS 25, 25.

^८ So auch MS 3, 16, 1; in RV 1, 162, 2 ष्वेति, desgl. TS 4, 6, 51, VS 25, 23

^९ Ch च्छागः ^{१०} So Ch; wohl in विश्वदेव. zu corr. mit RV 1, 162, 3; MS 3, 16, 1;

TS 4, 6, 8, 1; VS 25, 26

यद्दक्षिणमृतुगो देवयानं चिर्मानुषाः पर्यश्वं नयन्ति ।
 तत्रा यूष्णः प्रथमो भाग एति यज्ञं देवेभ्यः^१ परिवेदयन्नजः ॥
 होताभ्यर्चुरावया^२ अग्निमिन्यो^३ यावयाभ उत गीस्ता सुविप्रः ।
 तेन यज्ञेन स्वरकृतेन स्वियेन वध्याणा आपृणध्वम् ॥
 यूषवस्का उत ये यूषवाहाश्चपालं ये अश्वयूषाय तक्षति ।
 ये चार्वते पचनं संभरन्त्युतो तेषामभिगूर्तिर्न^४ इन्वतु ॥
 उप प्रागात्सुमन्मे ऽधायि मन्म देवानामाशा उप वीतपृष्ठः ।
 अन्वेनं विप्रा ऋपयो मदन्तु^५ देवानां पुष्टे चकृमा सुवन्धुम् ॥
 यद्वाजिनो दाम संदानमवती या शीर्षण्या रग्ना रज्जुरस्य ।
 यद्वा घास्य प्रभृतमास्ये तृणं सर्वा ता ते अपि देवेष्वस्तु ॥
 यदश्वस्य क्रविषो मष्टिकाश यद्वा स्वरौ स्वधितौ रिप्रमस्ति ।
 यद्वास्तयोश्शमितुर्येनखेषु^६ सर्वा ता ते अपि देवेष्वस्तु ॥
 यदूवध्वमुदस्यापवाति^७ य आमस्य क्रविषो गन्धो अस्ति ।
 सुकृता तच्छमितारः कृषन्तूत^८ मेधं शृतपाकं पचन्तु ॥
 यन्वीक्षणं मीस्वचन्या^९ उखाया या पात्राणि यूष्ण आसेचनानि ।
 ऊष्ण्यापिधाना चक्षुणामङ्गास्नाः परिभूपन्त्यश्वम् ॥ ४ ॥
 of RV 1, 162, 1—10 13, MS 3, 16, 1, TS 4, 6, 8, 9, VS 25, 24—33 36
 यज्ञे गावाद्यिना पच्यमानादभि शूलं निहतस्यावधावति ।
 मा तद्व्यामाश्रियन्मा तृणेषु देवेभ्यस्तदुश्रद्धो रातमस्तु ॥

^१ So corr Ch हेपेय वgl RV 1 162 4 u s w ^२ So corr Ch रपया, vgl RV 1, 162, 5, MS 3, 16 1, TS 4, 6 8, 2, VS 25, 25 ^३ So corr Ch निदो, vgl RV 1, 162, 5 u s w ^४ So corr Ch तिच, vgl RV 1, 162, 6, MS 3, 16, 1, TS 4 6, 8, 2, VS 25 29 ^५ So Ch, vgl dagegen मदन्ति in RV 1, 162, 7, MS 3, 16, 1, TS 4, 6 8, 3, VS 29, 30 ^६ So corr Ch शमितर्ष- vgl RV 1, 162, 9 u s w ^७ So corr Ch उदयस्तमुद, vgl RV 1, 162, 10, TS 1, 6, 8, 4, VS 25, 33 ^८ So corr Ch तद्वमितार रूपयतार, vgl RV 1, 162, 10, TS 4, 6, 8, 4, VS 25, 33 ^९ So corr Ch शविच, vgl RV 1, 162, 13, MS 3, 16, 1; TS 4, 6, 9, 1, VS 25, 36

ये वाजिनं परिपश्यन्ति पक्रं य ईमाहूसुरभिर्निहरेति ।
 ये चार्वतो माँसभिष्णामुपासत उतो तेषामभिगूर्तिने^१ इन्वतु ॥
 मा त्वाग्निध्वेनयेद्भूमगन्धिर्मोखा^२ भ्राजन्यभिविक्त जग्निः^३ ।
 इष्टं वीतमभिगूर्तं वपद्रुतं तं देवासः प्रतिगृह्णन्त्यश्वम् ॥

५ निक्रमणं निषदंनं विवर्तनं यच्च पद्मीशमर्वतः^४ ।

यच्च पपौ यच्च^५ घासिं जघास सर्वा ता ते अपि देवेष्वस्तु ॥
 यत्ते सादे महसा शूकृतस्य पाध्याया वा कशया वा^६ तुतोद ।
 सुचेव ता हविषो अध्वरेषु सर्वा ता ते ब्रह्मणा सूद्यामि ॥
 यदश्वाय चास उपस्तृणन्त्यधीवासं या हिरण्यान्यसै ।

१० संदानमर्वन्तं पद्मीशं प्रिया देवेष्वायामयन्ति ॥

चतुस्त्रीशब्दाजिनो देवबन्धोर्वद्भीरश्वस्य स्वधितिस्तमेति ।
 अच्छिद्रा^७ गात्रा वयुना कृणोत परुष्परुन्मुष्या^८ विशस्त ॥
 एकस्त्वष्टुरश्वस्य^९ विशस्ता इा यन्तारा^{१०} भवतस्तपतुः ।

या ते गात्राणामृतुथा कृणोमि ता ता^{११} पिण्डानां प्रजुहोम्यसौ ॥

१५ मा त्वा तपत्रिय आत्मापियन्तं मा^{१२} स्वधितिस्तन्व आतिष्ठिपत्ते ।

मा ते गृध्रविशस्तातिहाय च्छिद्रा गात्राण्यसिना मिषू कः ॥
 न वा उ एतन्मियसे^{१३} न रिष्यसि देवा इदेपि पथिभिस्तुगेभिः ।

^१ So corr. Ch गूर्तिव, vgl. RV 1, 162, 12 ^२ Ch ध्वेनयेद्भूम, erste Hand ध्वनाये; vgl. RV 1, 162, 15 ध्वनयोद्भू; ebenso VS 25, 37 in MS 3, 16, 1 u. E. schwanken die MS; TS 4, 6, 9, 2 ध्वनयिद्भू-
^३ So corr. Ch जग्निः, vgl. RV 1, 162, 15; MS 3, 16, 1 u. E.; TS 4, 6, 9, 2. ^४ So corr. Ch पद्मीश; vgl. RV 1, 162, 14; MS 3, 16, 1; TS 4, 6, 9, 1; VS 25, 38
^५ So corr. Ch यच्च; vgl. RV 1, 162, 14; MS 3, 16, 1; TS 4, 6, 9, 1, VS 25, 38.
^६ Dies ist fehlt in Ch und ist von mir ergänzt; vgl. RV 1, 162, 17; TS 4, 6, 9, 3; VS 25, 40. ^७ So corr. Ch अच्छिद्र; vgl. RV 1, 162, 15; TS 4, 6, 9, 3; VS 25, 11.
^८ So corr. Ch वयुना; vgl. RV 1, 162, 15; TS 4, 6, 9, 3, VS 25, 41.
^९ RV 162, 19 und die andern Texte त्वष्टुरश्वस्य ^{१०} So corr. Ch यन्तारा; vgl. RV 1, 162, 19 u. s. w. ^{११} So corr. Ch चात्रा; vgl. RV 1, 162, 19 u. s. w. ^{१२} So corr. Ch मा; vgl. RV 1, 162, 20
^{१३} So corr. Ch उ एतन्मियसे; vgl. RV 1, 162, 21; MS 1, 2, 15; TS 4, 6, 9, 4; VS 25, 44.

हरी ते युञ्जा पृषती अभूतामुपास्याद्वाजी धुरि रासभस्य ॥
 सुगन्धं^१ नो वाजी स्व^२गन्धं पुंसः पुत्रा उत विश्वपुषं रयिम् ।
 अनागास्वं^३ नो अदितिः कृणोतु क्षत्रं नो अश्वो वनते^४ हविष्मान् ॥
 ॥ ५ ॥ cf RV 1, 162, 11—22, MS 3, 16 1, TS 4 6 8 4, 4, 6 9, 1 Bg, VS
 25, 34 35 37—45

इति जीमूतानुवचनं षष्ठम् ॥^५

5

इन्द्राय राज्ञे सूकरो वरुणाय राज्ञे कृष्णो यमाय राज्ञं चक्षुश्च चक्षुष-
 भाय राज्ञे गवयश्शार्दूलाय राज्ञे गौरिः पुरुषराजाय मर्कटः क्षिप्रश्येनस्य^६
 चर्तिका नीलङ्गो^७ कृमिस्सोमाय राज्ञे कुलुङ्गस्सिन्धोश्शिभूमारी^८
 हिमवतो हस्ती ॥ १ ॥ cf TS 5 5 11, MS 3, 14 11, VS 24 30

मयुः प्राजापत्य उलो हलिहृषो वृषदेशस्ते धातुस्सरस्वन्यै शारि- 10
 श्येता पुरुषवाक्सरस्वते शुक्रश्रयेत. पुरुषवागारण्यो ऽजो नकुल-
 शका ते पौष्णा^९ वाचे क्रौञ्चः ॥ २ ॥

cf TS 5 5 12 MS 3 14 12—14 VS 24 31—33

अर्पा नग्ने रुषो^{१०} नाक्रो मकरः पुलीरयस्ते^{११} कूबरस्य^{१२} वाचे पैङ्ग-

^१ So corr Ch इयन्वजो vgl RV 1 162 22 TS 4 6 9 1 VS 25 45

^२ So corr Ch अनागन्त्वजो vgl RV 1 162 22, TS 4 6 9 4 VS 25 45 ^३ So
 Ch, dagegen वनते RV 1 162 22 TS 4, 6 9 4, VS 25 15

^४ So die
 Unterschrift des Capitels in Ch ^५ So corr Ch राज्ञे vgl TS 5 5 11 ^६ So

corr Ch क्षिप्र श्येनस्य ^७ So corr Ch नीलङ्गो ^८ So Ch für शिभूमारी ^९ So

corr Ch पौष्णो ^{१०} Erste Hand रुषो ^{११} So Ch, vgl MS 3, 14 2 und

3 14 16 पुनीक्य, VS 24 25 कुनीक्य, TS 5 5 13 कुनीक्य ^{१२} So Ch, wohl in

कूपारस्य zu corr, vgl Pet WB कूपार „Meer“, AK 1 2 3 1 Sch — कूपार — प्रहूपार,

bisher noch unbelagt auch in Bohtl ogks kürzerem WB mit dem Stern versehen,

TS 5, 5 13 MS 3, 14 16 und VS 24 30 lesen sie ऽकूपारस्य

राजो^१ भगाय कुपीतक आती वाहसो दर्विदा ते वायव्या दिग्भ्य-
श्चक्रवाकः^२ ॥ ३ ॥

cf TS 5, 5, 13, MS 3, 14, 2 3 16, 16, VS 24, 34 35

बलायाजगर आखुसृजया शयासडकस्ते^३ मैवा^४ मृत्यवे ऽसितो म-
न्यवे स्वजः^५ कौम्भीनसः पुष्करसादो लोहिताहिस्ते त्वाप्राः^६ प्रतिश्रु-
० त्कायै वाहसः ॥ ४ ॥ cf. TS 5, 5, 14, MS 3, 14, 14, VS 24, 33

पुरुषमृगश्चन्द्रमसे गोधा कालका दावाघाटस्ते वनस्पतीनामे-
रण्हे कृष्णो रात्रौ पिगः^७ द्विज्जा^८ नीलशीर्णी^९ ते ऽर्धम्णो धातुः क-
ङ्कटः^{१०} ॥ ५ ॥ cf TS 5, 5, 15, MS 3, 14, 16 17, VS 24, 35 36

सौरी बलाकश्यो^{११} मयूरश्येनस्ते गन्धर्वाणां वसूनां कपिञ्जलो
१० रुद्राणां तित्तिरी रोहित्कुण्डुणाची^{१२} गोलत्तिका ता अप्तरसामण्याय
सूरमः ॥ ६ ॥ cf TS 5, 5, 16; MS 3, 14, 18, VS 24, 37.

पृषतो वैश्वदेवो विद्वो^{१३} न्यङ्कुः कशस्ते ऽनुमत्या अन्यवापो ऽर्धमा-
सानां^{१४} मासां कश्यपः कुवयिः कुटर्दत्प्योहस्ते सिनीवाल्यै वृहस्प-
तये शिम्युटः^{१५} ॥ ७ ॥ cf TS 5, 5, 17, MS 3, 14, 20, VS 24, 39

१५ गका भौमी पाङ्कः^{१६} कशो मन्थीलवस्ते पितृणामृतूनां जहका
संवत्सराय लोपा कपोत उलूकशशस्ते^{१७} नैर्चृताः^{१८} कृक्वाकुस्सा-
विचः ॥ ८ ॥ cf TS 5, 5, 18, MS 3, 14, 19, VS 24, 26 38

^१ Erste Hand in Ch राजाजो ^२ So corr. Ch चक्रवाक, vgl TS 5, 5, 13, VS 24, 32 ^३ So corr. Ch ययासडकस्ते ^४ So corr. Ch मैवा ^५ So corr. Ch मत्र; vgl TS 5, 5, 14 अज ^६ So corr. Ch त्वाप्राः ^७ So Ch, für विरः TS 5, 5, 15; VS 24, 39, MS 3, 14, 20 ^८ In Ch undeutlich, vielleicht द्विज्जा ^९ So corr. Ch शिनीवाल्या, vgl TS 5, 5, 16 ^{१०} So corr. Ch कङ्कटः, vgl VS 24, 32 कङ्कटः, TS 5, 5, 15 कङ्कटः ^{११} So corr. Ch कश्यपः, vgl TS 5, 5, 16 ^{१२} So corr. Ch कुण्डुणाची, vgl TS 5, 5, 16, MS 3, 14, 18, VS 24, 37. ^{१३} So Ch (viell विद्वो), vgl. TS 5, 5, 17 पितृ, VS 24, 32 पितृ ^{१४} So corr. Ch र्धमासा ^{१५} So Ch; vgl TS 5, 5, 17 शिम्युटः, v. 1 शिम्युट ^{१६} So corr. Ch पाङ्क, vgl TS 5, 5, 18, MS 3, 14, 7, VS 24, 26, in mehreren Mes der TS शश १) ^{१७} So corr. Ch उलूकशशस्ते ^{१८} So corr. Ch नैर्चृता

रुह रौद्रः कृकिलासश्शकुनि^१ पिप्पका ते शरव्यायै^२ हरिणो मा-
स्तो ब्रह्मणे शार्गस्तरेक्ष^३ कृष्णश्चा चतुरक्षी^४ गर्दभस्त इतरजनानामयये
धूह्ना^५ ॥ ९ ॥ cf TS 5 5 10 MS 3 14 20 21 VS 24 39 40

अलज आन्तरिक्ष^६ उद्रो महुः प्रवस्ते ऽपामदित्यै^७ हंससाचिरि-
न्द्रायै कीर्षा^८ गृध्रशितिकक्षी वाध्रीणसस्ते^९ ऽदित्या द्यावापृथिव्या^{१०} ५
श्वाचित् ॥ १० ॥ cf TS 5 5 20 (MS 3 14 16 20), (VS 24 34 39)

सुपर्णं पार्जन्यो^{११} हंसो वृको वृपदेशस्त ऐन्द्रा अपामुद्रो ज्यम्भो
लोपाशस्सिंहो नकुलो व्याघ्रस्ते महेन्द्राय कामाय परस्वान् ॥ ११ ॥
cf TS 5 5 21 (VS 24 34—37)

इतीन्द्रानुवचनं सप्तमम् ॥^{१२}

आयेय^१ कृष्णयीवस्सारस्वती^२ मेयी बभ्रुस्सौम्य पौष्णश्याम-^३ 10
शित्तिपृष्ठो वार्हस्पत्यशिश्ल्यो वैश्वदेव ऐन्द्रो ऽरुणो भारतः कल्माष
ऐन्द्राग्रस्सिंहितो ऽधोरामस्सावित्रो वारुणः पेतः^४ ॥ १ ॥

cf TS 5 5 22 MS 3 13 2 VS 29 58

अश्वस्तूपरो गोमृगस्ते प्राजापत्या^५ आयेयौ कृष्णयीवौ त्वाष्ट्री

^१ So Ch vgl ककुनास = ककुनाय Sch zu Ak 2 5 12 Pet WB 8 7

^२ So corr Ch शरव्यायै ^३ So corr Ch चतुरक्ष्य vgl TS 5 5 19 ^४ Ch

धूह्ना ^५ So corr Ch अतः ^६ So corr Ch अपामदित्यै vgl TS 5 5 20

^७ So Ch in TS 5 5 20 कीर्षा ^८ So corr Ch वाध्रीणसः ^९ So corr Ch

पृथिव्या ^{१०} So corr Ch पार्जन्यो vgl TS 5 5 21 ^{११} So die Unterschrift

des Capitels in Ch ^{१२} So corr Ch श्रव्याः ^{१३} So corr Ch पौष्य ^{१४} So

corr Ch पय

लोमशसक्त्यौ^१ शितिपृष्ठी बार्हस्पत्यौ धात्रे पृषोदरस्सौर्यो^२ बलक्षः^३
पेत्वः ॥ २ ॥ cf. TS 5, 5, 23; MS 3, 13, 2, VS 24, 1.

अथये ऽनीकवते रोहिताञ्जिनद्धानधोरामौ सावित्रौ पौष्णी
रजतनाभी वैश्वदेवौ पिशङ्गौ तूपरौ^४ मारुतः कल्माष आयेयः कृ-
ष्णो ऽजस्सारस्वती मेधी वारुणः कृष्ण एकशितिपात्पेत्वः ॥ ३ ॥
cf. TS 5, 5, 24, VS 29, 59.

इति पेतवानुवचनमष्टमम् ॥

रोहितो धूमलोहितः कर्कन्धुरोहितस्ते प्राजापत्या बभुररुणबभु-
म्भुकबभुस्ते रोद्राश्रयेतश्रयेताक्षश्रयेतयीवस्ते पितृदेवत्यास्तिस्रः^५ कृ-
ष्णा वशा वारुण्यस्तिस्रश्चेता^६ वशास्सौर्यो मैत्राबार्हस्पत्या धूमल-
१० लामासूपराः^७ ॥ १ ॥ cf. TS 5, 6, 11; (MS 3, 13, 3); (VS 24, 2).

पृथ्निस्तिरथीनपृथ्निरूर्ध्वपृथ्निस्ते मारुताः फल्गुलोहितोर्षी^८ बल-
क्षी^९ तास्सारस्वत्यः पृपती क्षुद्रपृपती स्थूलपृपती ता वैश्वदेव्यास्तिस्र-
श्रयामा वशाः पौष्ण्यस्तिस्रो^{१०} रोहिण्यो^{११} वशा मैत्र्य ऐन्द्राबार्हस्पत्या
अरुणललामासूपराः ॥ २ ॥ cf. TS 5, 6, 12, MS 3, 13, 5 3; VS 24, 4, 2.
१५ शितिबाहुर्न्यतश्शितिबाहुस्समन्तशितिबाहुस्त ऐन्द्रवायवाशिश-

^१ So corr. Ch सक्तौ. ^२ So corr. Ch पृषोदरः, vgl. TS 5, 5, 23 पृषोदरः, und auch Ch liest weiter unten 5, 9, 4 पृषोदरः. ^३ Ch बलक्षः. ^४ So corr. Ch तूपरौ, vgl. TS 5, 5, 24, VS 29, 59. ^५ Ch पेत्यनु. ^६ So corr. Ch देवत्यस्तिस्रः; vgl. TS 5, 6, 11. ^७ So corr. Ch वाष्प्यास्तिस्रः; vgl. TS 5, 6, 11. ^८ So corr. Ch मस्तुः; vgl. TS 5, 6, 12. ^९ So corr. Ch वनपर्णता, vgl. TS 5, 6, 12, MS 3, 13, 5. ^{१०} So corr. Ch वाष्प्यः, vgl. TS 5, 6, 12. ^{११} So corr. Ch रोहिण्यो, vgl. TS 5, 6, 12 रोहिण्योः.

तिरन्धो^१ अन्यतश्शितिरन्धस्समन्तगितिरन्धस्ते मैवावरुणाशुद्धवाल-
स्सर्वशुद्धवालो मण्णिवालस्त आश्विनास्तिस्सश्शित्पा^२ वशा वैश्वदेव्य-
स्तिस्सश्शयेनीः परमेष्ठिने सौमापौष्णाश्यामललामास्तूपराः ॥ ३ ॥
cf TS 5, 6 13, (MS 3, 13, 6), (VS 24 5)

उन्नत ऋषभो वामनस्त ऐन्द्रावरुणाश्वितिककुच्छित्तिपृष्ठश्शि-
तिभसत्त^३ ऐन्द्रावार्हस्पत्याश्वितिपाच्छित्योष्ठश्शितिभूस्त^४ ऐन्द्रावैष्ण-
वास्तिस्सस्मिध्मा वशा वैश्वकर्मण्यस्तिस्सौ धात्रे मृषोदराः पौष्णाशये-
तललामास्तूपराः^५ ॥ ४ ॥ cf TS 5 6 14, (MS 3 16, 7 8), (VS 24 6 7)

कर्णास्त्रयो यामास्सौम्यास्त्रयश्शितिङ्गा अग्रये यविषाय त्रयो न-
कुलास्तिस्सौ रोहिण्यस्त्रियव्यस्ता^६ वसूनां तिस्रो ऽरुणा दित्यौहस्ता
रुद्राणी सौमेन्द्रा वभ्रुललामास्तूपराः ॥ ५ ॥ cf TS 5, 6, 16 10

श्रुवास्त्रयो वैष्णवा अधीलोधकर्णास्त्रयो विष्णव उरुक्रमाय ल-
प्सुदिनस्त्रयो विष्णव उरुगायाय पञ्चाव्यस्तिस्स आदित्यानां चि-
त्तास्तिस्सौ ऽङ्गिरसामाग्नेन्द्राः कृष्णललामास्तूपराः ॥ ६ ॥
cf TS 5 6 16

इन्द्राय राज्ञे त्रयश्शितिपृष्ठा इन्द्रायाधिराजाय त्रयश्शितिककुद
इन्द्राय स्वराज्ञे त्रयश्शितिभसदस्तिस्सस्तुयौहस्ताध्यानां तिस्रः पृष्ठी-
ह्यो विश्वेषां देवानामैन्द्रावैष्णवा^७ गौरललामास्तूपराः ॥ ७ ॥
cf TS 5 6 17

अदित्ये त्रयो रोहितैता इन्द्रायै त्रयः कृष्णैताः कुङ्कि^८ त्रयो ऽरुणै-
तास्तिस्सौ धेनवो राकायै त्रयो^९ ऽनङ्गाहस्मिनीवात्या आरावैष्णवा
रोहितललामास्तूपराः ॥ ८ ॥ cf TS 5 6, 18

सौम्यास्त्रयः पिशङ्गास्सौमाय^{१०} राज्ञे त्रयस्सारङ्गाः पार्जन्या नभो- 20

^१ So corr Ch घावध^१ ^२ So corr Ch स्ता अश्वि^२ ^३ So corr Ch
अश्वि^३ ^४ So corr Ch चाङ्गिराष्टयि^४ ^५ So corr Ch प्रदेतानत्ताम^५
^६ So corr Ch शक्तिव्यस्ति^६, cf oben 5, 9, 2, TS 5 6, 13 ^७ So corr Ch
विष्णवा ^८ So corr Ch कुङ्कि^८ ^९ Dies त्रयो ist von mir ergänzt, Ch राकायै
नङ्गाह, vg! TS 5, 6, 18 ^{१०} Ch पिशङ्गा

रूपास्त्रिसौ ऽजा मल्हा इन्द्राण्यै तिस्रो मेय^१ आदित्वा द्यावापृथिव्या
मालङ्गास्तूपराः ॥ ९ ॥ cf. TS 5, 6, 19.

वारुणास्त्रयः कृष्णललामा वरुणाय राज्ञे त्रयो लोहितललामा
वरुणाय रिशादसे^२ त्रयो ऽरुणललामाश्शित्पास्त्रयो वैश्वदेवास्त्रयः
३ पृथ्नायस्सर्वदेवत्या ऐन्द्रासौराश्रयामललामास्तूपराः ॥ १० ॥
cf. TS 5, 6, 20.

इति रोहितानुवचनं नवमम् ॥^३

सोमाय स्वराजे ऽनोवाहा अनङ्वाहा इन्द्रापिभ्यामोजोदाभ्यामो-
ष्टारा इन्द्रापिभ्यां बलदाभ्यां सीरवाहा अवी द्वे धेनू भौमी दिग्भ्यो
वडवे द्वे धेनू भौमी वैराजे^४ पुरुषी द्वे धेनू भौमी वायव आरोहण-
१० वाहा अनङ्वाहौ^५ वारुणी^६ कृष्णे वगे आराद्रौ^७ दिव्या ऋषभौ परि-
मरौ^८ ॥ १ ॥ cf. TS 5, 6, 21.

एकादश प्रातर्गव्याः पशव आलभ्यन्ते छगलः कस्मापः किकिदि-
वीषिदीगयस्त्रौ^९ त्वाष्ट्रौ सौरीर्नव श्वेता वशा अनूवन्ध्या भवन्त्यामेय
ऐन्द्राप आश्विनस्ते विशालयूप आलभ्यन्ते ॥ २ ॥ cf. TS 5, 6, 22

११ पिणङ्गास्त्रयो वासन्तास्सारङ्गास्त्रयो यैष्माः पृषन्तस्त्रयो वार्षिकाः

^१ So corr. Ch मेय ^२ So corr. Ch विदसे; vgl. TS 5, 6, 20. ^३ So die
Unterschrift des Capitels in Ch ^४ So Ch; wohl entweder in वैराजे oder
in विराजे zu corrigieren; TS 5, 6, 21 liest वैराजे ^५ So corr. Ch अतु ^६ So
corr. Ch वारुणे, vgl. TS 5, 6, 21. ^७ So corr. Ch आराद्रौ, vgl. TS 5, 6, 21.
^८ So corr. Ch परिमरौ, vgl. TS 5, 6, 21. ^९ So Ch; da hier nur zwei Thiere
für Transitar gezählt werden — der Bock und der Vogel — habe ich das seltsame
Compositum stehen lassen; vgl. dagegen TS 5, 6, 22.

पृथ्वयस्त्रयश्शारदाः पृथ्विसक्थास्त्रयो' हैमन्तिका अचलिप्रास्त्रयश्शै-
गिरासंवत्सराय निवक्षसः ॥ ३ ॥ cf TS 5, 6, 23

वसन्ताय कपिञ्जलानालभते यीष्माय कलविङ्कान्वर्षाभ्यस्तित्ति-
रीञ्छरदे^१ वर्तिका^२ हेमन्ताय^३ ककाराञ्छिराय^४ विकरान्^५ ॥ ४ ॥
cf MS 3, 14, 1, VS 24, 20

गायत्री^६ विष्टुञ्जगन्तनुष्टुप्पङ्क्त्यां सह ।

वृहत्पृष्णिहा^७ ककुप्सूचीभिश्शिम्यन्तु त्वा ॥

द्विपदा यां चतुष्पदा त्रिपदा यां च पदपदा ।

सञ्छन्दा यां च विञ्छन्दास्सूचीभिश्शिम्यन्तु^८ त्वा ॥

महानानी रेवंतयो विश्वा आशाः प्रसूवरीः^९

मेध्या विद्युतो वाचस्सूचीभिश्शिम्यन्तु त्वा ॥

रजतां हरिणीस्सीसा युजो युज्यन्ते कर्मभिः ।

अश्वस्य वाजिनस्त्वचिं सूचीभिश्शिम्यन्तु त्वा ॥

नारीस्ते पत्नयो लोम विचिन्वन्तु मनीषया ।

देवानां पत्नीविंशस्सूचीभिश्शिम्यन्तु त्वा ॥

कुविदङ्ग ॥ ५ ॥ cf TS 5, 2, 11, MS 3, 12, 21, VS 23, 33—38

कस्त्वा^{१०} ह्यचति^{११} कस्त्वा विंशस्ति कस्ते गांधारिणि शिम्यति ।

कं उ ते शमितां कविः ॥

ऋतंवस्त ऋतुथां परुशशमितारो^{१२} विंशस्तु ।

संवत्सरस्य धायसा शिमिभिश्शिम्यन्तु त्वा ॥

^१ So corr Ch सन्ता^२ Ch रोञ्छरदे^३ So corr Ch वर्तिका^४ So
corr Ch हेमन्ताय^५ So Ch, resp ककाराञ्छि, vgl ककरान् MS 3, 14, 1, VS
24, 20^६ So Ch, vgl VS 24, 20 चिककरान्^७ Dies Cap in BrI fol
174 175 vorhanden, darnach accentuirt^८ Die drei ersten Sylben in
BrI abgebrochen, der erste Accent ergänzt^९ BrI सूचितिभिः^{१०} Ac-
cent corrigirt, BrI चायः प्रसूवरी^{११} Auch dies Cap in BrI fol 175 vor-
handen, darnach accentuirt^{१२} Ch ऋति oder हृति, vgl TS 5, 2, 12, 1, VS
23, 39^{१३} So BrI, in Ch पुर

दैव्या' अध्वर्यवस्त्वा छचन्तु' विं च शासतु ।
 गात्राणि पर्वशशिशमाः' कृण्वन्तु शिम्यन्तः ॥
 अर्धमासाः पंष्टिपि ते मासाच्छचन्तु' शिम्यन्तः ।
 अहोरात्रान्ति महतो विलिष्टं सूदयन्तु ते ॥
 5 पृथिवी ते ऽन्तरिक्षेण वायुग्निद्वंद्वं भिषज्यतु ।
 द्यौस्ते नक्षत्रैस्सदं रूपं कृणोतु साध्या' ॥
 शं ते परिभ्यो गात्रेभ्यश्शमस्त्वरेभ्यः ।
 शमस्यभ्यो मज्जंभ्यश्शंमु ते तन्वे भुवत् ॥ ६ ॥
 cf TS 5, 2, 12, VS 23, 39—44

इति सोमानुवचनं दशमम् ॥'

- 10 अर्षये' नमो गायत्र्यै नमस्त्रिवृते नमो रथम्भराय नमो वसन्ताय
 नमः प्राच्यै दिशे नमः प्राणाय नमो वंसुभ्यो नमः ॥ १ ॥
 इन्द्राय नमस्त्रिष्टुभे नमः पञ्चदशाय नमो बृहते नमो यीष्माय
 नमो दक्षिणायै दिशे नमो व्यानाय नमो हृद्रेभ्यो नमः ॥ २ ॥
 महद्भ्यो नमो जंगत्यै नमस्प्रदशाय नमो वैरूपाय नमो वर्षाभ्यो
 15 नमः प्रतीच्यै दिशे नमो ऽपानाय नम आदित्येभ्यो नमः ॥ ३ ॥
 विश्वेभ्यो देवैभ्यो नमो ऽनुष्टुभे नम एकविंशाय नमो वीराजाय
 नमश्शरदे नम उदीच्यै दिशे नमस्समानाय नमश्चन्द्रमसे नमः ॥ ४ ॥

1 Ch देव्या 2 So Brl, in Ch षतु 3 So Brl; in Ch द्रिमा 4 Ch
 द्यु 5 Vgl TS 5, 2, 12, 2 and VS 23, 43 साध्या 6 So die Unterschrift
 des Capitels in Ch 7 Kāth 5, 11, 1—6 auch in Tr vorhanden und darnach
 accentuirt

मिवावरुणाभ्यां नमः^१ पङ्क्त्यै नमस्त्रिणवत्रयस्त्रिणाभ्यो नमश्शा-
करैवताभ्यां^२ नमो हेमन्तशिशिराभ्यां नम ऊर्ध्वायै दिशे नम उदा-
नाय नमो विष्णवे नमः ॥ ५ ॥

पृथिव्यै नमो ऽग्नये नमो भूताय नमश्चक्षुषे नमो ऽन्तरिक्षाय नमो
वायवे नमो भव्याय नमश्श्रोत्राय नमो दिवे नमस्सूर्याय नमो भवि- ५
षते नमो मनसे नमः ॥ ६ ॥

इति नमस्कारवचनमेकादशम् ॥^३

अलिवन्दाय^४ स्वाहा वलिवन्दाय स्वाहा सर्वस्यै स्वाहा ॥ १ ॥

इत्यलिवन्दानुवचनं द्वादशम् ॥^५

शादं दद्विरवकान्दन्तमूलैस्तेगान्दीष्टाभ्यां मराडूकाञ्जम्भैरादकां^६ खा- १०
देनोजै^७ सैसीदेनाराणं जाञ्चीलेन मृदं वस्वैशर्कराभिरवकामवका-

^१ Hier folgt in Gh गण्यरवेवताभ्या नमो, ein offener Fehler, der in T1 sich nicht findet, wo diese Worte nur ein Mal und zwar an der richtigen Stelle stehen

^२ T1 शश्वर

^३ So die Unterschrift des Capitels in

Gh

^४ Auch das kurze Capitel in T1 vorhanden und darnach so

centuert

^५ So die Unterschrift des Capitels in Gh

^६ Gh राडूकाञ्ज

vgl 5, 7, 11

भिश्शर्करामुत्सादेन' जिह्वामवक्रन्देन तालुं सरस्वती जिह्वाये-
ण ॥ १ ॥ cf TS 5, 7, 11; MS 3, 15, 1; VS 25, 1.

वाजी हनुभ्यामप आस्येनादित्याञ्छुभिरुपयाममधरोष्ठेन' सद्-
हरेणान्तरेणानूकाश' प्रकाशं प्रकाशेन वाही स्तनयिन्नुं निर्वाधेन
5 सूर्याग्नी चक्षुर्भ्यां विद्युतं कनीनिकाभ्यामग्निं मस्तिष्केण वलं म-
ज्जभिः ॥ २ ॥ cf TS 5, 7, 12; MS 3, 15, 1.2, VS 25, 1.

कूर्माञ्छफैरच्छराभिः' कपिञ्जलान्ताम कुष्ठिकाभिर्जवं जङ्गाभिर-
गदं जानुभ्यां वीर्यं गुहाभ्यां' भयं प्रचलाभ्यां गुहोपपद्माभ्यामश्विना
असाभ्यामदितिं शीष्णां निर्ऋतिं' निर्जास्माकशीष्णां ॥ ३ ॥

cf. TS 5, 7, 18; MS 3, 15, 3; VS 25, 3.

10 योक्तं गृध्राभिर्युगमानतेन चित्रं मन्याभिस्संघोषात्प्राणैः' प्रकाशेन
त्वचं पराकाशेनान्तरां' मशकान्केशैरिन्द्र' स्वपसा बहेन' बृहस्पतिं
शकुनिसादेन रथमुष्णिहाभिः ॥ ४ ॥ cf TS 5, 7, 14.

मित्रावरुणौ श्रोणिभ्यामिन्द्रापी शिखरदाभ्यामिन्द्रावृहस्पती ऊ-
रुभ्यामिन्द्राविष्णु अष्टीवर्द्धां सवितारं' पुच्छेन गन्धर्वाञ्छेपेनाप्सर-
15 सो मुष्काभ्यां पवमानं पायुना पविचं पोत्राभ्यामाक्रमणै स्थूराभ्यां
प्रतिक्रमणं गृध्राभ्याम् ॥ ५ ॥ cf. TS 5, 7, 15.

इन्द्रस्य क्रोढो' इदित्यै पाजस्यं दिशां जचवो जीमूतान्दृदयौपशा-
भ्यामन्तरिक्षं' पुलितता नभ उदर्येणेन्द्राणी' श्रीह्वा' वल्मीकान्क्रोञ्चा
गिरीञ्चाश्रिभिस्समुद्रमुदरेण वैश्वानरं भस्मना ॥ ६ ॥

cf. TS 5, 7, 16, MS 3, 15, 7, VS 25, 8.

¹ So corr. Ch दग्धेः ² Ch त्वं वमयुः ³ So corr. Ch महुनरोषा; vgl. TS 5, 7, 12, 1; MS 3, 15, 2. ⁴ Ch कर्मां छपरच्छरा; vgl. TS 5, 7, 13; MS 3, 15, 3; VS 25, 3

⁵ So Ch, vgl. TS 5, 7, 13 कुहाभ्या ⁶ So corr. Ch निन्वृतिविः ⁷ So corr. Ch चित्तमन्याभिरसगोषात्प्राः; vgl. TS 5, 7, 14 चित्तमन्याभिः संक्रोयांन् ⁸ So corr. Ch पाकाये; vgl. TS 5, 7, 14.

⁹ So corr. Ch नरास्यजका; vgl. TS 5, 7, 24. ¹⁰ So corr. Ch बहेन; vgl. TS 5, 7, 11. ¹¹ So corr. Ch सवितारं; vgl. TS 5, 7, 15.

¹² So Ch; vgl. कुष्टाभ्यां TS 5, 7, 15; MS 3, 15, 6 a E; VS 25, 6 ¹³ So corr. Ch केशो, vgl. TS 5, 7, 16; MS 3, 15, 7, VS 25, 8.

¹⁴ So corr. Ch श्रोत्राभ्यामपदोः; vgl. TS 5, 7, 16; MS 3, 15, 7; VS 25, 8. ¹⁵ So corr. Ch वल्मीकां, vgl. TS 5, 7, 16. ¹⁶ So corr. Ch क्रोञ्च

पूष्णे वनिपुरन्धाहेस्सूरगुदाः सर्पाङ्गुदाभिर्च्चतून्पृष्टिभिर्दिवं पृ-
ष्ठेन वसूनां प्रथमा^१ कीकसा रुद्राणां द्वितीयादित्यानां तृतीयाद्भिर-
सां चतुर्थी साध्यानां पञ्चमी विश्वेषां देवानां षष्ठी ॥ ७ ॥

of TS 5, 7, 17, MS 3, 15, 9, VS 25, 7

ओजो यीवाभिर्निर्च्चृतिमस्यभिरिन्द्रै स्वपसा बहेन रुद्रस्य विच-
लस्कन्धो ऽहोरात्रयोर्द्वितीयो ऽर्धमासानां तृतीयो मासश्चतुर्थे ञ्चतू-^२
नां पञ्चमसंवत्सरस्य षष्ठः ॥ ८ ॥ of TS 5, 7, 18

आनन्दनन्दयुभ्यां कामं प्रत्यासाभ्यां भयी शितीमद्वा^३ प्रशिपं प्र-
शासाभ्यां सूर्याचन्द्रमसौ वृक्षाभ्यां श्यामशबलौ मतस्नाभ्यां अष्टिं
रूपेण निमुक्तिमरूपेण^४ ॥ ९ ॥ of TS 5, 7, 19

अहमीसेन रात्री पीवसापो यूषेण घृतं रसेन श्यां वसया दूषी-^५
काभिर्द्दुनिमद्युभिः प्रुष्वां दिवं रूपेण नक्षत्राणि प्रतिरूपेण पृथि-
वीं चर्मणा कवी^६ ह्योपाकृताय स्वाहालब्धाय स्वाहा हुताय स्वा-
हा ॥ १० ॥ of TS 5, 7, 20

अग्नेः पक्षतिस्सरस्वत्या निपक्षतिस्सोमस्य तृतीयापां चतुर्थ्योप-
धीनां पञ्चमी रुद्रस्य षष्ठी मरुतां सप्तमी बृहस्पतेरष्टमी मित्रस्य न-^७
वमी वरुणस्य दशमीन्द्रस्यैकादशी विश्वेषां देवानां द्वादशी द्यावा-
पृथिव्योः पार्श्वे यमस्य पाटोरः^८ ॥ ११ ॥

of TS 5, 7, 21, MS 3 15 4, VS 25, 4

वायोः पक्षतिस्सरस्वतो निपक्षतिश्चन्द्रमसस्तृतीया नक्षत्राणां च-
तुर्थी सवितुः पञ्चमी संवत्सरस्य षष्ठी सर्पाणां सप्तम्ययम्णो ऽष्टमी
धातुर्नवमी त्र्यष्टुर्दशमीन्द्राण्या एकादश्यदित्या द्वादशी द्यावापृथि-^९
व्योः पार्श्वे यम्याः पाटोरः^{१०} ॥ १२ ॥ of TS 5, 7, 22, MS 3, 15, 5, VS 25 5

^१ So corr Ch प्राहेस्सूरगुदा, vgl TS 5, 7, 17, MS 3, 15, 9, VS 25, 7 ^२ So
corr Ch भट्टिः ^३ So corr Ch पृष्यमा ^४ So Ch, vgl शितीमद्वा TS 5, 7, 19

^५ So corr Ch निमुक्तिः, vgl TS 5, 7, 19 ^६ So Ch, vgl TS 5, 7, 20 कवीं क-

^७ So Ch, vgl पाटोरः TS 5, 7, 21 ^८ So corr Ch हस्तानां, vgl TS 5, 7, 22,

MS 3, 15, 5, VS 25, 5 ^९ So corr nach dem vorigen Capital, Ch पटोर, vgl
TS 5, 7, 22 पाटोरः

पन्थामनुवृग्भ्यां संततिं स्त्रावत्याभ्यां शुक्रान्पित्तेन हरिमाणं य-
 क्त्वा हलिद्वयान्पापवातेन कूश्माञ्छकभिशवर्तानूवध्येन शुनो वि-
 शसनेन सर्पांस्त्रोहितगन्धेन वयसि पक्कगन्धेन पिपीलिकाः प्रशा-
 देन ॥ १३ ॥ cf. TS 5, 7, 23

३ इति शादानुवचनं त्रयोदशम् ॥^१

इत्येकीत्तरशताध्वर्युशाखाप्रभेदभिन्ने श्रीमद्यजुर्वेदकाठके चरकशा-
 खायामश्वमेधो नाम पञ्चमो गन्धः संपूर्णः ॥ ओं संपूर्णो चरकशा-
 खा ॥ ओं नमो ब्रह्मणे ॥ भद्रम् ॥ शिवम् ॥ शुभमस्तु ॥ ॥ ॥ ओं शुभ-
 मस्तु सर्वजगताम् ॥ ओं नमो ब्रह्मणे ॥^२

^१ So die Unterschrift des Capitels in Ch
 Buches und damit des ganzen Textes in Ch

^२ So die Unterschrift dieses

VERZEICHNISS

DER VERS- UND CAPITELANFANGE DES KĀTHAKAM

- aœçuœ ca me 18, 11
 aœhomuce prabharevā 8, 16
 akran karma karmakṛtāh 9, 4
 akrandad agnis stāyān 16, 8, 16, 9;
 16, 10, (19, 11 und 12)
 akshan ammadanta hi 9, 6
 aganna maho namaś 39, 13
 agna āyāhi vitaye 20, 14, (16, 4, 19, 5;
 26, 11)
 agna āyāhy agnibhih 39, 15
 agna āyāshi pavase 4, 11, (9, 2,
 19, 14; 34, 2, 38, 2)
 agnaye 'œhomuce 'shtākāpīlāh 5, 5, 19
 agnaye gāyatrīya 5, 5, 10
 agnaye tvā pravṛhām 30, 6
 agnaye namo gāyatrī 5, 11, 1
 agnaye 'nikavate prātaḥ 9, 5
 agnaye 'nikavate rohitāñjñ 5, 8, 3
 agnaye pathikṛte 'shtākāpīlām 10, 5
 agnaye yavishṭhāyāshṭ 'kāpīlām 10, 3;
 10, 4
 agnaye samanamat 5, 5, 20
 agnaye svīhī vāyave svīhī sūryīya
 sv 5, 1, 11
 agnaye svāhā somāya svāhī vāyave sv.
 5, 1, 5
 agnā agniç carati pravishṭāh 3 4
 agnā yo martyo duvāh 20, 14 a E
 agnāvishṇū agnāvishṇūpṛvakānah 11, 13
 agnāvishṇū mahitad vām mahitvam 4, 10
 agnāvishṇū mahi dhāma priyam vām
 4, 16
 agniḥ paçur āsit 5, 5, 4
 agniḥ prajām bahulīm me 38, 2 a E
 agniḥ pratnenā manmanā 2, 14
 agniḥ prathamo vasubhih 10, 12
 agniḥ pṛtassavane pūtv asmīn 30, 6;
 (30, 7)
 agniḥ pṛçañtu prathamāh 13, 15 a E
 agniḥ yunajmi çavast 18, 15; (22, 1,
 35, 2)
 agniḥ vai pūrvyam giri 11, 12
 agniḥ vo devam agnibhis svayoshāh 35, 1
 agniḥ vai sṛṣṭam agnihotram 8, 11
 agniœ suditiœ sudṛçam 18, 21 a E
 agniœ stomena bodhaya 19 14, (20, 14)
 agniœ hoturam manye 26, 11 a E,
 39, 15, (20, 14)
 agnimart ishāt kratvā 19, 11
 agniñāgnis samidhyate 15, 11, 34, 19,
 (20, 14)
 agniñā tapo 'nvābhavat 35, 15; 5, 3, 4
 agniñā vai devīs svargam lokam 22, 7
 agniñendrena somena 5, 3, 1
 agniḥ tam manye yo vasuḥ 39, 14 a E
 agniḥ dātām puro dadhe 2, 15 a E;
 (19 14)
 agniḥ dātām vṛñmāhe 20 14
 agniḥ naro didhṛtibhih 31, 19; 39, 15
 agniḥ ūlo purohitam 2, 14 a E
 agniḥ ūço vasuvyasya 7, 16
 agniḥ uktho purohitah 10, 13
 agniḥ ekākṣharīm açvīñā dyakṣharīm
 14, 1

agnir dad itī satpatim 2 15
 agnir manyam pratinudan 40 10
 agnir mukham prathamam devatanam
 4 16
 agnir mūrdhā divah kakut 6 9 (7 4,
 7 5 9 2 12 14 20 14 20 15,
 39, 14, 40 14)
 agnir yajurbhis savitī stomach 9, 10
 agnir va imam lokam 8, 9
 agnir va utsidan snmavatsaram 9, 1
 agnir vicvāya r jati 39 15 a E
 agnir vīram jaghant 2, 14, (20 14)
 agnir va jato na vyarecata 13, 13
 agnir v i devebhyo pikramat 19, 2
 agnir va pran udefum 8 5
 agnir hi vajnam viçe 39 13
 agnir hotā no adhvare 16, 21, 38 12
 agnir hotā nyasidat yajñ n 2 15 a E
 agnir hotā purohitah 2 15 a E (7 16)
 agnir hotāna taw hve 4 14 (31 15)
 agnir çucirafatamah 40 14 a E
 (19 14)
 agnishvatta ritaridhah 21 14
 agnishvattīl pitara eha 21 14
 agnishvattan rtmatal 21 14
 agnis tigmēna çocishā 18, 1
 agnis tuvicravastamam 2 15
 agnihotre vai jayampati 6, 4
 agnihotre stomach 7, 1
 agni raksh vasi sedhati 2 14 (15 12)
 agnishomā imā su me 4 16
 agnishomabhyam yajnaç cakshushmāç
 tayor aham 5, 1
 agnishomabhyam yajnaç cakshushmān
 ity agnishomau 32, 1
 agnishomavay pīrvapaksha upatishthe
 ta 7, 5
 agne a girāç çatam te 16 8 (19 11
 22 12 a E)
 agne ucci i vadeha nah 14 2
 agnel pakshutis sarasvatyā nīpaksha
 til o, 13 11
 agnel pur sham asy npsa nama 17 1

agne jātān pranudā nas sap 17, 6,
 (21, 2)
 agne tava çravo vayah 16 14 (20 4)
 agne tri te vajna 9 19
 agne tva su jagrhi 2 4 (23 5)
 agne tvam no antumah 7 1 (7 8)
 agne tvam purishyah 16 11
 agne dabbhāyo çrtatana itī 31, 12
 agne da daçushe riyam 6 10
 agne divo arnam accā jagasi 16 11
 agne devā bhāvaha 39, 13
 agne nksatram ajaram 2 14
 agne naya supatha rāye 3 1 6 10
 agne pāvasta svapā a me 7 16 (19 14)
 agne p vaka rocisha 17 17 (19 14)
 agne prehi pratamah 18 4 (21 9)
 agne bhāshva vi mrdīah 2 15
 agne bhāna ushasim ūrdhva 16 8,
 (19 11)
 agne bhjavartin 16, 8 (19 11 22
 12 a E)
 agne mrla mahā asi 40 14
 agne yam vajnam adhvaram 2 14
 agne yat te divi varcal 16 11
 agne yukshvā hi ye tva 22 5, (22, 6)
 agne raksha no abhasā 2 14
 agner ukam āpa viveça 4 13 (29 3)
 agner ayur asi 11, 7
 agner bhāgo si dikshāya adhapayam
 21, 1
 agner manve prathamasya 22, 15
 agner vai bh gah punaridheyam 8, 15
 agne vajasya gomatah 39 15
 agne vidhema te parame janman 18 4
 agne vicvbbis srāmā dev ub 15 12
 agne çākema te vayam 40 14
 agne çardha mahate sūbhagya 2 15
 agnes tādūr asi vishnave tvā 2, 8
 agne sv hi l rāhu jatavedah 18 17 a F
 agnes stomam manamahē 20 14 a E
 agny tman bhishajā 38 3
 ā giras m tvā devinām 8, 4
 ahirāvo va svargam lokam 23 4

acety agniç caktiç 39, 16 a. E.
 aśasram indram aruśham 16, 17.
 aśjanana amrtam martyāśah 38, 13
 aśo deyaś sayonitāya 8, 8
 aśo hy agner aśanīṣṭā çokāt 16, 17 a. E.
 aśjanti tvām adhvare 16, 12
 aśjyetāya svāhāñyushaktāya svāhā
 5, 3, 7
 atīriśhma tamasaś pāram 17, 18
 ati niho ati sridhah 18, 16
 atrātrah paramo yajñakratūnām 33, 2
 atividdhā viturenā 9, 19
 atv viçāh pariśhāh 16, 13
 atisargam dadāte mānavāya 40, 12
 atitap id yajñe yajñam 5, 1 a. E.
 ato vajam antamebhūh 9, 18
 atyāso na yo marutaḥ 21, 13
 atrā te rūpam uttamam 5, 6, 3
 atrāha ger amanvata 39, 12
 athātad apratiratham 21, 10
 athūtad vātsapram 10, 12
 athūtā āçvinīh 20, 10
 athūtā nārṛtīh 20, 2
 athāte 'gnibhyah kāmebhyah 19, 8
 athāte 'tigrīh yā yud eva 14, 9; 29, 7
 athāte parasāmānaś teśham 33, 8
 adabdhāśya svadhāvntah 40, 14 a. E.
 adabdhēbhūh savitah 4, 10
 aditah piçān pramumoktu 30, 8
 aditur vā prajakām sudanam apacat
 7, 15
 aditv tvā devī viçradeçyāvati 16, 6;
 10, 7
 adityāu trayah 5, 9, 8
 adīçram aśya ketavah 4, 11
 adēvena manasā yo riśh 4, 16
 adbhyaḥ kśhīram vyapibat 38, 1
 adbhyaś sambhīdīh pṛthuyāh 39, 2
 adbhyaś svāhī vāhantibhyaḥ 5, 4, 3
 adha smī te carśhuçayah 17, 18 a. E.
 adha hy agne kratoh 20, 14 a. E.
 adhī hotī njasidāh 18, 20
 adhupatnū bhuvanānām 17, 1

adhī yad asmin vāyutva 5, 1, 11
 adhy avocad adhvaktā 17, 11
 adhvaryo 'yam yajñah 35, 7
 anamitram no adharāk 37, 10
 anavas te ratham 8, 16
 anādhṛṣhyo jātavedāh 18, 16
 anānujām anujām mām alarta 39, 10
 anekavantam ūtaye 21, 13
 anu te dāyā maha indriyāya 8, 16
 anuttamā te maghavan 9, 18
 anu tvā mīti manyatām 2, 5, 3, 5;
 (24, 3 a. E; 26, 8)
 anu tvā mitrāvarunā 37, 9
 anu tvā ratho anu mavyo arvan 5, 6, 3
 anu tvābhūne adha deva 8, 16
 anu tvendro madaty anu bhraspatīh
 37, 9
 anu dyāvapṛthivī tat tv ojah 8, 16
 anumate 'numanyasva 35, 12 a. E.
 anumatyā aśhṭākapālo dhēmīh 15, 1
 anumatyāu carā rākāyā 15, 3
 antu agne ruçā tvam 10, 8 a. E.
 antarā mitrāvarunā caranti 5, 6, 2
 antar yaccha maghava 4, 1; (27, 2)
 antaryāmapatrena svītram 28, 7
 annam vā catarhotīrah 9, 15
 annapate annasya nah 16, 10; (19, 12)
 annit pamsuto rasam 36, 1
 anyā vo anyam avatu 16, 13
 anv agnir ushāsām agram 16, 2; (19, 3)
 anv id anumate tvam 18, 16, (22, 14
 a. E, 22, 15 a. E)
 anv enam mīti manyatam 16, 21
 apah pranayaty 'po vā 31, 3
 apakīmasā syandamānīh 39, 2
 apantū çandīmarkān 4, 4
 apām yo dravane rasah 36, 15
 apām rasam udajaśasam 14, 3
 apām treman sūdayāmi 16, 18
 apām napid āçubeman 18, 14; (14, 6
 a. E)
 apām naptre jhāshah 5, 7, 3
 apām idam nyayanam 17, 17
 13

apam prsthama asu 16 3, (16, 15)
 apasmid etu nirrtah 38 13
 apasya nurrtañ paçin 38 13
 api pantham agamahi 2 6, (24 6)
 apûpakûla nadyas sadu 40 13
 apeta vita vi ca s 16, 11, (20, 1)
 apo adyuvacirisham 4, 13 38 5,
 (29 3 a. E)
 apo devir upasiya 16, 4, (19, 5)
 apo devir madhumatih 15 6
 apsu me somo abravat 2 14
 apsv agne sadhush çava 16 10 (2 14
 35, 14)
 apsi antar amptam apsu 13 14, (14 6)
 abhikratvendra bhûr atha 5 4 4
 abhikranda stanaya garbham 11, 13
 abhi gotram sahasu 18 5
 abhi tyam devam savitaram 2 6 (24 5)
 abhi tv deva savitah 16 12, (28 7)
 abhi tv varcavasiçam 36 15, 37 9
 abhi tv çûra nonumah 39 12, (12 15,
 39 11 a. E)
 abhi prabhara dhṛshata 8 16
 abhi pravanta samanava yoshah 40 7
 abhi prehi viravasa 37 9
 abhi shu nas sakhamam 39 12
 abhûd devas savita vandyo nu nah
 39 18
 abhûn nu nas sumatau viçvavedah
 39 10 a. E
 abhyarshata sushrutim gayyam 40 7
 abhyasthad viçvah pṛtanah 39 1
 abhyavartasva pṛthivi 16 14
 amandan ma marutah 9 18
 amutrabhûyid adha yad yamasya
 18 16
 ambe ambily ambike 5, 4, 8
 ambhas sthâmbhah 7, 1
 ambhas sthethi 7, 7
 ayam yjño vardhatam gobhih 35 3,
 (35 4)
 ayam yo si yasya te 38, 12
 ayam vap mitravaruna 4 2

ayam vedah pṛthivim anvavindat 31 14
 ayam venaç codayat p 4, 3
 ayam so agnir yasmin 16 11, (20 1)
 ayakshma vih prayaya saerjamu 1, 3
 ayam te yonir rtiyah 2 4 6 9, 16
 11, 18 18, (7, 4 und 5 23 6 a. E)
 ayam no agnir varirah k 4 9 6 10
 ayam puro bhûs tasya prinah 16, 19
 ayam puro harikeçah 17, 9
 ayam pûsha ravir bhagah 9 19
 ayam agnih (39 14), s die folgenden
 Pratikas
 ayam agnir urushyati 15 12
 ayam agnir viratamo vayodhah 18 18
 ayam agniç çreshthitamo jam astu
 7 14
 ayam agnis sahasinah 16 15 (7 17)
 ayam iha pṛthivamo di vi 6, 9 (7 4)
 ayam u shya pra devavuh 15 12
 aya te agne samudhe 6 11 a. E
 aya visitha janayan karvarani 9 6
 14 3, 5, 5, 12, (36 13)
 ayic çagne sy anabhiçastiç ca 34 19,
 (32 4)
 ayukta çapta çumâhyavah 9 19 (11 1)
 arcim te sumatim 6 11
 ardham va ctasya yajnasya miyate
 35, 18
 ardham vedyañ yuparâçya 26 6
 ardhamasuh parûçsi te 5 10 6
 ardhavaçam ca sruç ayumæçca 14, 8
 arvancam indram amuto havimaha
 40 10 a. E
 arvan yjnas samkrâmatu 5, 3, 1
 alaya antarikshah 5, 7, 10
 ahvandiya svithi 5, 12, 1
 aratatyâ dhonus tvam 17 11 a. E
 aya te hclo varuna 40 11
 ara drapo ræçumatim 28 4
 aradhâtup rakshah 1, 6, 31, 5
 arapatuntir aradan 16 13
 aramba rudra adumahi 9 7
 arsham baddha upabhṛtâ 31, 14

avir na mesho nasi urjāya 38, 3
 avyathamīnā pṛthivyām 16, 6; (19, 7)
 açmann ūrjam parvato çç. 17, 17;
 21, 7
 açmā ca me mṛttikā ca me 18, 10
 açyāma te sumatim devayajyā 40, 11
 açravāḥ hi bhūridivattarā vām 4, 15
 açvatthe vo nishadanam 16, 13
 açvas tūparo gomṛgas te 5, 8, 2
 açvāraṇṇo somavatiṁ 16, 13
 açvinā gobhir indriyam 38, 8
 açvinā namuces sutam 38, 8
 açvinā bheśajam madhu 38 8 a E
 açvinā kavir indriyam 38, 9
 açvibhyam cakshur amṛtim 38, 3
 açvo ghṛtena imanyā samaktah 5, 6, 2
 açvo na pratigrhya 12, 6
 aśhīsu prakrameshu 8, 3
 asaṁkhyātā sahasrām 17, 16
 asid atra suvriyam 11, 12
 asave svāhā vasavo svāhā 35, 8; 35, 10
 asi yamo aśy ādityah 40, 6
 asunvantam ayajamīnam iccha 16, 12
 asuryam vā etasmīd vartnam kṛtā
 14, 2
 asu yas tāmro arunah 17, 11
 asū yo 'vasarpati 17, 11
 astabhū id dyam vshabhū 2, 6, (11, 12)
 asnabhyam tad divo nibhīyah 17, 19
 asmā id u prabharī tīstuyamh 8 16
 asma u te mahā mahē vidhema 18, 20
 asmīkam agne maghvateu 4 16
 asmīkam indras samrteshu 18 5 a E
 asmāsv indra indriy up d 5 2, (32, 2)
 asnum me yajna upi bhuyo vtu 31, 14
 asme indrabhrispati 10, 13, (23, 11)
 asmū te pratiharyate 10, 12
 asya pratnam ann dyutam 6, 9, (7, 4
 und 5)
 asya pramīd apīvatī 7, 13
 asyed eva pramūco 6, 17
 astapnyas tarunyah 6, 11
 aham ca tram ca vrtrahan 5, 4, 4

aham dyāvapṛthivī ābabhūca 40 9
 aham aham arpitē sapta s 9, 19
 aham astabhūnām pṛthivīm 40, 9
 ahar māsena rātrīm 5, 11, 10
 ahar vavāsan na rātri 7, 10
 ahar vā devānām āsit 7, 6
 ahāvya agne havir āsye te 38, 8 a E
 ahir iva bhogāh 5, 6, 1
 ahutado vā etasya purā devāh 8, 13
 ākutim agnau prayujam 16, 7
 ākutyā prayuje 2, 2
 ākrandaya bhāsa ojah 5, 6, 1
 ākranya vīna pṛthivīm 16, 2, (19, 3)
 ākrān vāpi pṛthivies agnau 5, 5, 15
 āgatya vjy adhvanam 16, 2, (19, 3)
 āganna mitrivarunī varenyam 5, 6
 āgnāvishnavam ek oḍaḥā ipīlam 10, 1;
 11, 8; 19, 9
 āgnir agnī bhāratāh 20, 14
 āgnivṛtanīm anadīhim 13, 6
 āgneyah kṛshnagrīvah 5, 8, 1
 āgneyas sūmyo bārhaspatyah 29, 8
 āgneyaḥ sarasvatīḥ sūmyam 29, 10
 āgneyam ajam ālbheta 13, 5
 āgneyam aśhīkapīlam 11, 2
 āgneyo 'śhīkapīlah pīśunāç caruh
 37, 3
 āgneyo 'śhīkapīlas sūmyaç caruh
 9, 4; 15, 2; 37, 2; 5, 5, 18
 āghu ye agnau indhate 13, 15
 ācarshapirī vshabhō janitum 38, 7
 ājatam jītaxedasi 15, 12
 ājuhāna idyo vandyāç ca 16, 20
 ājuhānas supṛakāh 18, 4, (21, 9)
 ājuhānā sarasvatī 38, 8
 ā tam bhayr sūçravaseshu 16, 9
 ā tishthantam pari vjye abhūsham 37, 9
 ā tishthi vrtrahan vatham 37, 9
 ā tā na indra vrtrahan 6, 10, (21, 13)
 ā tā bhara mīkir etat 6, 10
 ā te agna idhmāhi 9, 6, (39, 14 a E)
 ā te agna pca havih 39, 14 a E
 13*

ā te maha indroty ugra 8 16
 a te suparna 11 13
 atmann upasthe na vrkasya loma 38 3
 atmanvan nabho dubyate 35 6
 Atmanam te manasirid vānam 5 6 3
 atma jayasya 170by 35, 6
 ā tvī pigharṇi vacas 16 2, (19 3)
 ā tvārahā 16 8, 35 7, (19 11)
 ad it paçyamy uta 35 3
 ad it pratasya retasah 2 14
 adityam garbham pavas 16, 17
 āditya va asuraṇ hatvā 28, 6
 ādityaso adityas sy ma 11 12 a E
 adityebhvo dharayadvadbhyah 11, 6
 adityar no bhurati 5 6 2
 a devānā apī pāthi m āganma 2 15
 (18 21 a E 35 9)
 a devo yatu svit 17, 19
 adheyo gna nadheya itī 8, 12
 a nā etu manāh pūnah 9 6
 ā nah prajam janayatu 119j patih
 13 15 40 1 a F (35 9)
 ānandanandathubhy m kumam 5, 13, 9
 ā no agne riyam bhara 10 12
 ā no agne sucotana 2 14
 ā no divo bhātāh p 4 16 (20 15)
 a no bhadr h kratavo yantu 26 11
 ā no matravarunā 4 16 (12, 14)
 ā no yajnam bhurati 16 20
 ā no vāçābhur ātibhūh 8 17
 antrān sthāh madhu pīnamānā 38 3
 (A B Druckfehler im Text antrān)
 ānyam divo m tarçvā 4 16
 apāh prānta bheshajam 12 15 a F
 āpo asman mītaras sūhuvantu 2 1
 āpo devāh pratigrhātā 16 10 (19 12)
 āpo devor uparja 16 4
 āpo devir ghrtam id apāh 30 3, 30 2
 āpo devir bhātāh 2 2 (23 2)
 āpo revatīh kshayathā 39 1 (12 16
 a E)
 āpo va idam vān 22, 9
 āpo ha yau mulatāh 40 1

āpo ha sthā mayobhuvah 16 4 (19 5
 5 4 8 a E)
 āpyayat am dhruva ghrtena 31, 14 a E.
 āpyayadhvam acṇhyā devabhagam 1 1,
 (30 10)
 āpyayasva madintama 35 13 a E
 āpyayasva sametu te 16 14
 ā brahman brahmanah 5, 5, 14
 ā bhaudishthasya suvatim 7 16
 āmapesha bhavanti 36, 6
 ā māgnishotomo vāçatu 5 3 3 a E
 ā mā vareo gunā dattam etu 40 3
 a E
 ā mā vāçasya prasavo jagamy it 14 1,
 (14 7 18 13)
 ā māçisho dohakamāh 5 3, (32 3)
 amār vā pratyaçartayemāh 5 6 1 a E
 ā me grhā bhavanti ā prajā me 5, 3, 3
 ā me grahā bhavanti ā puro ruk 5 3 3
 ā yāv haste nā h dīnam 15 12
 āvam gauh pṛçñāh 7 13
 ā yad dūvasyād dūvāso 9 18
 āyānā svit 5, 1, 4
 ā vām naras sudanavāh 11 9
 āyam bhātā çarvā j mārā pshthāh 37 9
 ā vas tatantā rodasi 18 20
 ā vasmā sapta ā svit 8 16
 āyāçyā svitvāças va svitā 5, 5, 6
 āyurā deva jarasam 11 13
 āyur va dhruva uttamāh 28, 1
 āyushāh pr nāvā suvatānā 39, 8
 āyushmād astu me mukham 20 15
 āyus samdhattam prānam 27, 7
 āyos tvā sa lane çiday am 17, 10, 21, 3
 āroha patho juhu devay am 31 14
 ārdradanavas sthā 2, 1
 āryamay itū vāçābhūh 10 13
 āvartamāno bhuvanāvā madhye 40 12
 ā vartayā m vartay 13 9
 ā v eo madhyam arukāh 18 18
 ā vāyo bhāçhā çuçāh 1 2, 13, 11
 (13 12)
 ā vibadhā pātrāpas tamāçā 26 11

indro vâi vrâtram akâœs tasya mûrdhâ-
nam 28, 9
indro vâi vrâtrâya vajram ud 12, 3;
27, 10
indhanis tvâ çatvê humah 6, 9, (7, 6,
35, 2)
imam yajnam idam vicala 2, 14
imâœ sâhasraœ catadharâm utsam
16, 17
imâœ stanam ūrjasvantam 40, 6 a E,
(40, 13)
imâœ sv asmaî hṛda ī 12, 15 a E
imam no yajnam amṛteshu 16, 21
imam agna sṛṣṭhe varçase kṛdh
11, 7 a E, 36, 15, (11 8)
imam indro adidharat 35 7
imam ūrjâyup varuṇasya nibham 16, 17
imam mâ bhṛsîr ekaçapham 16, 17
imam mâ bhṛsîr dvîpadam 16, 17
imâœ me deva savitâh 15, 11
imam me varuṇa çrudhâ 4, 16, (11, 12
a E, 11, 13, 12, 15, 21, 13)
imâœ su nîvam aruham 2 3
imâ gîra âdityebhvaḥ 11, 12
imâ juhvatî yushmad ī 4, 16
imâ te vṛjîm vamarjanam 40, 6
imâ me mîtravaruṇau 7, 3, (7, 11)
imam dhîyâœ çakshamânasya 2, 3
imam narâh kṛmota 1, 9
imam agrbhân raçanam 5, 1, 2
imâ rudrîya tvase kapardine 17, 10
ime çatvâro rajaso vimânâh 13 15
ime vâ sabastîm te vajuh 13, 12
imo agne vitatimam havî& 35, 2; (2,
15, 19, 14)
imâu te pakshî ajarau 13, 15
imâu devâu jayamânû 8, 17
iyam yakî çakuntikî 5 4, 8
iyam vâmasya manmanah 13 15, (21, 13)
iyâœ çushmebhîr bisakha 4 16
iyâœ svastis samvatsarîya 13, 15
iyam te çakra tanûh 2, 5
iyaty agra âsîr ado devî 7, 12

iyam adadîd rabhasam 4, 16
iyam eva sa yâ prathamâ 39, 10
irajann agne prathayastva 16, 14
isham duhan dudugham 12, 14
isham ūrjam abam itah 16 14
isharena te manasa sutasya 17, 19
isham vâ etâm devîh 25, 1 (im Text
Druckfehler eti fur etâm)
ishe tropâvir asî 3, 4
ishe troje tvâ 1, 1
ishto yajño bhrgubhîh 5, 4; 18, 18
a E, (32, 4, 40, 13)
iha givah prajavâdhvam 35 3, (35, 4)
iha tvâ bhûry âcaret 6 11
ihaha vas svatavasah 20, 15
ihâvîgne adbhî dhîrava 18 16
ihavâdhî mîpacyoshîbhâh 35 7
idito devair harvîn 38, 6
ide agnim vipaççitam 40, 14
idyaç çîs vandyaç ca 5, 6, 2
irmânûsas silikamudhyamâh 5 6, 3
içanam tvâ çuçuram 40, 5 a E
içishe varyasya hî 40, 14
ukshinnîya vaçinnîya 7, 16, 40 5
ukshî samudro aruṇah 18 3, (21, 8)
ukhâm karotu çaktyî 16, 5
ugra diçam abhibhûtir vajodhah 22, 14
ugrî vighnamî mûrdhah 4, 15
ugro jyne vîryîya 17, 18 a E
uc elushmî oshadhnam 16, 13
uc chravastva vanaspate 15, 12
uta no deva devam 7, 17
uta no brahman avishah 2, 15
uta bruvanû jantvâh 8, 16, (13, 12)
uta smîsya dravatas turanyatâh 13,
14 a E
utkrîma mabate sâubhaghîya 16, 2
uttishîha brahmanaspate 10, 13
ut samudrîn madhumîn 7, 12
utsrjyânnotsrjyî smutî 33, 7
udakramid dravmodh 16, 2
ud agne tara tad ghrîtat 7, 12
ud agne tishîha pratyatanuchva 16, 15

ud agne çucayas tava 40, 14; (2, 14; 19, 14)
 udaprato na vayo rakshamânûh 23, 12
 udasthâ dhanajîd gojit 38, 14
 ud asya çocir asbât 39, 15
 ud âyushâ svâyushâ 2, 6
 ud irayata marutas samudratah 11, 9; (30, 4)
 ud u tishtha svadhvara 16, 4
 ud uttamam mumugdhi nah 21, 13
 ud uttamam varuna pîçam 3, 8; 16, 8, 40, 11 a E; (19, 11; 21, 13)
 ud u tyam jîtavedasam 4, 9; (10, 13, 11, 1, 13, 16; 21, 14; 30, 5)
 ud u tvâ viçre devâh 16, 10; 18, 3, (19, 12, 21, 8)
 ud enam uttarâm naya 18, 3
 ud eshâm bâbh aturam 16, 7 a. E; (19, 10)
 ud ehy agne adhi mâtuç 7, 12, 38, 12
 udgrâbhaç ca nigrâbhaç ca 1, 12, 18, 3 a. E.
 udbudhyasvâgne pratyâgrîh tvam 18, 18
 udvad asy uditir asi 39, 6
 ud vayan tamasas pari 18, 16, 38, 5, (22, 1)
 unnata çshabho vâmanas te 5, 9, 4
 unambhaya prthvim 11, 9
 upa ksharanti madhuso ghrtasya 40, 13
 upa ksharanti sindhavah 11, 12, (11, 5)
 upa cchâyâm iva ghner aganma 40, 14
 upa jmann upa vetase 17, 17
 upa te gâ vâkaram 13, 16
 upa telgne dive dive 7, 1, (7, 8)
 upa tvâ jâmayo girah 40, 14
 upa tvâ juhvo mama 7, 12
 upa tvâ rapiasamrçam 40, 14
 upa nah pitav ficara 40, 8
 upa nas sônave girah 26, 11
 upaprayanto adhvaram 6, 9; (7, 4)
 upa prâçie çhasvam vjy arvâ 5, 6, 3
 upa prâçit paramam jat sâdbastham 5, 6, 3 a. E.

upa prâçit suman mo 'dhâyi manma 5, 6, 4
 upayâmagrîto 'si drushadam tvâ 14, 3
 upayâmagrîto 'si prajâpataye tvâ jyo-
 tishmate 29, 5
 upayâmagrîto 'si prajâpatayo tvâ pra-
 jâbhya esha 30, 5
 upayâmagrîto 'si brhaspatsutasya 4, 11
 upayâmagrîto 'si madhava 4, 7
 upayâmagrîto 'si mitrâvarunâbhyâm 4, 6
 upa çreshthâ na âçushah 22, 15
 upa çrâsaya prthvim 5, 6, 1
 upasadbhur vâ devâh 26, 2
 upahâtîh pitaras somjâsah 21, 14
 upâœçv arâhînarukto vâ 20, 5
 upâvasya tuanyâ 16, 20 a. E.
 upeta çantârah 30, 8; (30, 9)
 upem asrishi vâjayuh 12, 15
 ubhî jygathur na parâjayethe 12, 14; (23, 11)
 ubhîbhyâm deva savitah 38, 2
 ubhâ vâm indrâgni 6, 9, (7, 4; 7, 5)
 uras hi rjâ varunaç cakûra 4, 13; (29, 3)
 ura vishno vikramasva 3, 1; 3, 2
 uruvjaci no mulshaç çarma 40, 10
 urvi rodasi varvah kintum 22, 15 a. E.
 uçantas tvâ havâmâhe 21, 14; (36, 12)
 uçak pîvako aratih 16, 9
 ushîsî naktam açvina 38, 8
 ushîsî naktî brîhati brhantam 38, 6
 ushe jahvi supeçasa 38, 10
 usri etam dhârvidhî 2, 7
 ūrjap bibhrad çasuvanîh 38, 13
 ūrjo napî jîtavedah 16, 14
 ūrjo napîtav sa hmityam 39, 12 a. E.
 ūrdhva ō shu na ūtaye 15, 12; 16, 4
 ūrdhvâ asya samudho bhavanti 15, 17
 ūrdhvâ dîçâm rantrîçausbadhnam 22, 14
 ūrdhvîm enam ucchrayatî 5, 4, 8
 ūrdhvâ yasyâmatir bhâh 2, 6

ūrdhvo ūrdhvaro divispṛk 1 12
 ūrdhvo nah paby ābhasah 15 12
 ūrdhvo bhava pratīdhyadhy āsmat
 16 15
 ūksimavoḥ gulpe sthah 2, 3
 ūca stomas samardhaya 15 11 a E,
 (18 19)
 ūjite s ūjite
 ūjam ca me mītam ca me 18, 9
 ūtvas ta ūttha 5 10 6
 ūtasad asī satyasad asī 19, 5
 ūtasya dhama prathamā 39 10
 ūtasya pantham anu tisra ūgah 39 10
 ūtavanam ūcṣvānam 4 16 (6 10,
 7, 16)
 ūtāvanam mahisham ūcṣvadarcatam
 16 14
 ūtishad ūtadhama 18, 14
 ūtōnim patni prathameyam āgat 39 10
 ūtviyo ūtite 26, 9
 ūdādarena sakhyā sacceya 9 19
 ūbhur ūbhuhur abhi vas syāma 23 11
 ūbhayo va indram pratyaksham 37, 17
 ūkya istuvata 17, 5
 ūkavāca esha etena vā devāh 33, 6
 ūkavācatim mahun 20, 8
 ūkās trāshṭur ācvasya 5 6 5
 ūkasmā svihā 5, 2, 1, 5, 2, 2
 ūkasya cin me vibhā astr oḅh 9 18
 ūkādāca pritar gavyah 5, 10, 2
 ūkādācimbhar jānti 34, 1
 ūkāshtakā tapasa tapyamāna 39, 10
 ūko devo apy atīshṭat 39 2
 ūkavā sadhasthā pari vo dadāmi 40 13
 ūkavā janita paramo vyoman 40 13
 ūkad va asya samvatsarah 36, 14
 ūkavā u tyam madhona 13 15 a E
 ūkavā arshanti brdyat samudrat 40 7
 ūkavā u vas subhagā ūcṣvavārāh 5 6, 2
 ūdam āganma devayajanam 2 4
 ūdāgushenas vayam 12 14 (23 11
 a. E)
 ūnā vo āgama namasa 39 15

ūnā vyāghram parīshasvajanam 37 9
 a E
 ūndra sanasim rayim 8, 17 a E,
 (26 11)
 ūbhur no arkur bhvā 20 14
 ūva pitra ūcṣvadevya 17 18
 ūva vandasya varunam 17, 19
 ūved indram vṛshānam 8 16
 ūved cte prati mā rocmanāh 9 18
 ūved yūne yuvatayo namanta 18 16
 ūvena sadyah paryeshi 39 10
 ūsha cchigah puro ācvena 5 6 4
 ūsha vas stomo marutah 9 18 a E
 ūsha sya vā kshipanim 13 14 a F
 ūsha vas s satra 14 1
 ūshy ūshu bravāmi te 2 14 (20, 14)
 ūjasvad astu me mukham 36 10
 ūjishtham te madhyatah 16 21
 ūjo grīvābhur nṛtīm 5, 13, 8
 ūdanapacano gurīpatyāh 6, 8
 ūmāsaḥ carshandhṛtāh 4 7
 ūshadhayāh pratigrāmi gum 16 4
 ūshadhayāh pratimodādhiam 16 4
 ūshadhībhyas svāhā 5 3, 9
 ūshadhīr ita marāh 16 13, (13 16)
 ūndravā yavagrā āgne grīyante 30, 2
 ūndravā yavagrā grīmitā 30, 3
 ūndrā āgama varma bahulam 38 14 a F
 ūndragnam ekādācalāy āma 9, 17
 ūnṛrabhṛgvas olucim 40 14
 ūkās svīd ekāki carati 5, 4, 7
 ūkādā cana prayocchasi 4 10
 ūkādā cana stāvīr vā 4, 10, 7 2, (7 9)
 ūkād dhusṣyisu vṛdhamāno āgne 7, 16
 ūkādṛc ca va suparā 23, 10
 ūkavā ita vahatum etava u 40 7
 ūkavā u shvīd asya senaya 7 17
 ūkavā tac chṛṇve cṛcya 21 13
 ūkavā naḥ citra abhuvat 39, 12 (21 13,
 5 5 21)
 ūkavā śubhā savayasāh 9, 18
 ūkambha oshadhe bhava 40 8

ghṛtena sīta madhusā 16 12 a. E
 ghrtenaktāu pṛṣṭam trayetham 3, 6
 ghrtenanyan sam patho derayanān
 5 6 2
 cakshur me dhenu cakshushe 9 19
 cakshushah pitā manasā hi dhurah
 18, 2
 catuṣ cikhanda yuvataḥ supatni 31 14
 caturbhyas svah śtibhyas svāhā 5, 2, 5
 catur yu tas tisrah 34, 11
 catuṣṭhomam adadi id va turyā 39 10
 catuṣṭroṣṭad vajno devābandhoh 5 6 5
 catvāro vā devānāḥ hotvā sva 25, 7
 candram agnum candraratham 7 12
 citas stha paricatah 38 12 a. E
 citim juhoma manasā 39 3
 cittim acittim cāvāh 40 5
 cittis sruk cittim jyam 9, 8
 citram devānam ud agād ankam 4 9.
 22 5 (10 13, 13 16 21, 14 22 6
 und 8)
 chandrasvati ushasau pṛṇiṣṭe 39 10
 chandrasvati yajnam 13, 8
 janghābhyāḥ pādubhyam dharmo sm
 38 4
 janyā bhyaḥ varṣhā 5, 5, 17
 janasya gopā vyavishṭā jagrāh 39 14
 janāya cid ya vate 4 16
 janishṭā hi janyo agre 16 3 a. E
 (19 4 a. E)
 janishṭha ugras sabase turāya 4, 8
 jātavedo vajayā gaccha devān 30 8
 a. E
 jgharmy agnum manasā 16 2 (19 3)
 jghra me bhadrām vā mahāh 38 4
 jṇōtasyeva bhavati pratikam 5, 6, 1
 jumbakāya svāhā 5 5, 7
 jushasva svaprathastamam 10 21
 jush no barhīr harivān na andrah 38 6
 jushṭo damṣṭā vā tithih 2 15
 juhvaḥ samam asti tī yajnamukham 18, 19
 jūr asti 24, 3

jyotir asī vīṇarūpam 3, 1
 jyotishṭhomam prathamam upayanti
 33, 3
 jyotishmati pratimuncate 39 10
 tā śyayanta dravipa 18 1
 tāḥ ṛḡmaso arushāsah 17 18
 tāḥ sadhrīcīr ātayo vishnyam 38 7
 tāḥ supratikāḥ sudrḡam 7 16 a. E.
 tāḥ hi ṇāvanta ite 19 14
 tāt tvā yamī brahmanā vandamāh
 4 16, 40 11 a. E (11 13, 12 15
 17, 19)
 tāt tvā vavam pito vacobhāh 40 8 a. E
 tāt purushāya vidmahe 17, 11
 tād agne dymnam abhāra 39 16
 tād aḡvā bhishajā rudravārtam 38 3
 tāl āsya rūpam amrtam 38 3
 tād harantī pavavāh parastāt 1, 2
 a. E (31 1)
 tād it padam na viciketa vidvān
 35 13 (35 13)
 tād vishvoh paramam padam 3 3
 (26 5 a. E)
 tanunapac chucivratāh 38 10
 tanunapit patha rāsyā 16 20
 tanāpi bhushyā sute 38 8
 tantum tatam rajaso bhānum 13 11
 a. E, (18 12)
 tan nas turipam adbhutam 18 17
 tāp tvā vajrāḥ sudhryo navyam agne
 18 20
 tam nemum rbhavo vāthā 7 17
 tāpo shr agne antarān 35 14
 tam agnum aste vasarāh 39 15
 tam a no arkam amrtāya 17 18
 tam id garbhām prathamam 18 1 a. E
 tam andrām pṇāvās sacā 38 9
 tam andrām vajryamāsi 39 12
 tam u tvā dādhyam rshāh 16, 3,
 (15 12 19 4)
 tam u tvā pīthyo vshā 16 3 (15 12
 19 4)
 tam patnibhīr anugacchemā 18 18

tvam ca soma no vaçah 23 12
 tvad agne kavya tvat 21 14
 tvad dhi putra sabasah 6 10
 tvad vipro jayate vjç agne 4 16
 tvam dâtas tvam u nah 15 19
 tvam nas tantur uta setu agne 40 12
 tvam nas soma vaçvatah 2 14
 tvam no agne varuçasya vidyâm 34 19
 a E (12 14)
 tvam agne dpubhis tvam 16 2 a. E
 (19 3)
 tvam agne bhîhad vaçah 23, 12
 tvam agne vratyâ asi 2 4, (6 10,
 23 6 35 9)
 tvam agne sapratha asi 9 14 (20 15)
 tvam indriy adhir jah 8 17
 tvam imâ oshadhis soma 13, 15
 tvam mahâ indra tubhyam 6 10
 tvyâ vajasâ sidhanyah 6 11
 tvyâ hi nah pitrah 21 14
 tvashâ turipo adbhutah 38 10
 tvashâ dadhad indriya çushmam 38 6
 tvashâ vram devak nam jayana 5 6 2
 tvam vardhanti kshityah 18 20
 tvam citricrivastama 2 15 39 14
 tv m agne sugrasah 39 14
 tvam agne pushkarid adhi 16 3,
 (15 12, 39 14)
 tvam agne mamel mah 40 14 a E
 tvam agne jayaman h 16 9 a E
 tvam agne vasuçatam 7 16
 tvam agne v jasitnam 6 10
 tvam agne vrânte brahmanah 18 16
 tv m agne vrl abhaç cektinam 40 2
 tvam agne havishmantah 39 14
 tvam id dhi hav mahâ 12 15 39 12
 (39 11 a E)
 tvam u tye dadhure prathamam 30 8
 (30 9)
 tre pito mahânâm 40, 8
 tre vasûni pûrvanika 7 16
 tresham vajam rudram yajnasâdham
 40 11

daoshtrîbhyam mahimân agne 16 7,
 (19 10)
 dakshinena pada dakshinam 24, 4
 datvate svaha 5, 6, 3
 dadbhys svaha 5, 3, 6
 dadhikravno akursham 6 9 (7 4
 5 4 8 a. E)
 daçabhyas svaha 5, 2, 7
 digbhyo loshtan samasyati 20, 4
 diva prthivyah pary oja udbhrtam
 5 6 1
 divas pari prathamam jayne 16, 9
 diva cit tamah knavanti 11 9
 divo no vrlstam marutah 11 18
 divo mârdh sa prthivyah 18, 15 39 1
 divo rukma urucaksha udeti 10 13
 a. E
 divo va vishna uta va prthivyah 2 10,
 (25 8)
 divyâ suparnam vajasam 19 14
 diço va nakulpanta 8, 1
 dikshyâ vral aptavyâ 21, 5
 dirghas te astv ukuçah 6 10
 duro devr diço mahi 38 10
 dukham te dyauh prthivi 40 5 a. E
 dâtam vo vaçavedasam 12, 15
 drôhasva devî prthivi 16 7
 drîha cid ya vanaspatin 10 12
 drçano rukma urvya 16, 8, 16 9
 (19, 11)
 drshjva parisruto rasam 38 1 a. E
 drshvâ r pe vyakurot 38 1
 devatam va etad ayatanam 32, 7
 deva tvashtr bhûni te saçsasmetu 3 7
 devam harhis suderam 19 13
 deva savitah prasava 13, 14, (15 11)
 deva sûrya somam kreshy mah 2, 6
 devas tra santodrapatu 16 6 (19 7)
 devasya tra savituh prasava iti 31, 7,
 31, 8
 devasya tra savituh prasave çinor
 bhûbhyam pûshno hastibhâm
 agnaye jusham 1, 8

- devasya tvā savituh prasave 'çvīnor
 babubhyam pāśhino hastabhyam
 adade 1, 2, 1, 9, 2, 9, 2, 11, 2, 12,
 3, 3, 1, 5, 16, 1, 5, 1, 2
 devasya tvā savituh prasave 'çvīnor
 bhūbhyaṃ pāśhino hastabhyam
 pṛthivyā sadbaste 16, 3
 devasya tvā savituh prasave 'çvīnor
 bhūbhyaṃ pāśhino hastabhyam pṛ-
 tigrāhīni 9, 9
 devasya itam bāhisho devayajya 5, 3,
 32, 3
 devam janam agam 5, 6, 32, 6
 deva devobhyo adhvaryāntah 18 3
 (21 8)
 devanam osha upasāha isit 13 9
 deva va anyo 'nvasi çrūshthya
 21, 9
 deva va asuram ācātram 12, 5
 deva va asuram yajnam abhūpta 29, 6
 deva va asuram hatvā varadeyā id osha
 manāh 28, 2
 deva va ośādīshu pakṣisu 12, 7
 deva va na samajante 11, 3
 deva va nūnāya yajna 11, 5
 deva va vjaprasavya yūn ayuh
 21, 12
 deva va sattram isatvā 10, 2
 deva va somyābhishutya 27, 2
 deva ca va asura ca vyajne samyānti
 25, 2
 deva ca va asura ca samyānti avan
 24, 10, 25, 6, 27, 8, 29, 1, 37, 14
 deva ca va asura ca samvad eva
 vyajne kurvata 20, 12, 21, 7, 26 10,
 27, 9, 30, 7, 37, 12
 deva ca va asura ca sāmim loka itan
 35, 20
 devam ahim nortam bādham antah 38 13
 devir apo āgregavāh 1, 11, (31, 10)
 devir po apur napa 15, 6
 devir apo madhumāh 16 6
 derebhyo vānaspate bāhishā 18 21
 dāsam dhyaṃ manānthe 2 4, (23 5)
 dāsam narāṃ svātram 2 3
 dāvya adhvaryāntah tvā 5 10 6
 dāvya māmānā manasā jurat 38 6
 dāvya hotara pṛthamā 16 20
 dāvya hotara bhūshya 38 10
 dāvya hotarordhvam itam 18 17
 dyaur aparyāntena 40, 5
 dyaur isit pāśhantih 5 4 7
 dyauc ca tvā pṛthivī ca pṛacetā
 37, 9 a E
 dyauc ca tvā pṛthivī ca çūntimā 35 11
 dyaus to pṛsthām 16 2, 5 5, 5
 drapsaq cakvānta pṛthivīm 13 9 a F,
 16 15, 35 8 (20 5)
 drāshtre nama upadrāshire 20, 12
 drupad id itan nūnūcānāh 38 5
 dravāns sarprasūth 16 7 (19 10)
 dvāra dikṣūto bhavati 31, 12
 dvābhyo svāha 5, 2, 3
 dvāro devir anv asyā 18 17
 dvāpāda ya cādvāpāda 5 10 5
 dvāyo vyajne varunāya 3 8 a F
 dve spti āgavām 17, 19 38 2 (auch
 an die er letzteren Stelle ist spti
 zu lesen)
 dhānānyas sahamāh 38, 12
 dhānāni me çāosya pāh 7, 1, 7, 11
 dhāvanā ga dhāvanam 5, 6 1
 dhātā dīdhātu no rivam 13 16 a F
 dhātā dhātānām bhūvanāya yas patih
 40 10
 dhātā rāis savitodam 1, 12, 13, 9,
 (17 10)
 dhāman to vjvam bhūvanam 40 7 a E
 dhīrajantā aditi isah 11 12
 dhīshya vyajante 26, 1
 dhīra tv asya mahānā 4 16 a F
 dhruvaksūtr dhruvajam 17, 1
 dhruvam dhruvena kurvāh 30 7
 dhruva dā ur dhruva pṛthivī 35 7
 dhruvas dhruvā 16, 16
 dhruvo sa dhruvo hām 12, 2

nakish (um karmani) naçat 11 12
 naktohiçâ simanasî 16 8, 18 4,
 (19 11, 21 9)
 na tam vidatha ya idam jajana 18, 1
 na ta arva renukakatah 13 16
 na tvanaw anyo divah 39 12
 na dikshutena hotavyam 23, 6, 26, 3
 na pûrvasmu padam uparapat 21, 6
 na pray uddhaty i pitryajno hi 36, 12
 nama ishukrûbhyah 17, 13
 namas te agna ojaso 7 17
 namas te rudra manyave 17 11
 namas te karase 17, 17
 namas su te nûrte tigmatejah 16, 12
 namas sity va ca 17, 15
 namoçî ta ayudhaya 17 11
 namo astu milagrivaya 17, 11
 namo astu sarpebhyah 16 15
 namo giricya 17, 14
 namo mahimna uta cakshushe 13 9
 (13 10)
 namo mitrasya varunasya cakshuse
 2 7 (24 1)
 namo r jne namo varunâya 5, 4, 5
 namo vah lûrkebhyo devanaw brda
 jebhyah 17, 16
 namo huragyah have 17, 12
 na jajamâna ishvasi 11 12
 naracçasah prati çûro maminah 38 6
 naracçasasya mahimnam esham 37, 4
 naracçaso agne sukrt 18 17
 nava krtva mlro rya 40 9
 navam nu stomam agnayo 40 14
 na va u etan manyase 5 6 5
 nava nro bhavati jayamâh 10 12
 1 E
 navantany ahni 33, 4
 naha te agne tamah 35 14
 naha te pârtam akshipt 20 14
 naha teshim ama çana 7 2
 nanagnevam krayate 9, 2
 nana prano jayam nasya 30 8
 nana va etu pura somu 27, 4

nana hi devasy cakre 17 19
 nabha prthivyis samidhâno agnim
 16 7, (19 10)
 nabhir me citam vjunam 3^a 4
 naris te patnayo loma 5 10 5 a E
 naham indram cirina 8, 17
 nikramanam nishadanam 5, 6 5
 nigrabhyis stha 3, 10
 nibhâyapûr idhrvaniye 31, 16
 niruptaw hrûh 8, 7
 nirlagdham rakebo nirdagdharatih
 1, 7, 31, 6
 nirdevam nirvryam 5 3 1
 niveçanas sangamano vasûm 16 12
 nishasada dhrtavratah 2 7, 7 14 13 8,
 (8 7 36 4)
 nishkaram adhvarasya 16 14
 nishkrtir nama vo mat 16 13
 ni hota hotrshudane 16 3 (15 1°,
 19 4 1 E)
 nidam va etad yajusya krayate 29 1
 nû na indraratna 12 14 (23 11)
 nû no rasva sîhavi vat 2 15
 nrvad vço sadam id dhel y asme 18 20
 numishy i va satfram çata 10, 6
 ny agnim jatavedasam 2 14
 ny adhur matrava karayah 39 3 a E
 pancadças stomâ çjo va urvam 37, 8
 paçca dçço datur yajnam arantu 18 3
 pancabhir diçta videdha idam 39 10
 pancabhyas svat 5, 2, 6
 panca vyushir anu panca dohah
 39 10 (26 11)
 paççate svaha 5, 2, 9
 pathyav svastim jayati 33, 9
 padam devisya namasa 18 20
 pantham anuvagbhvam 5, 13 13
 payah pithivy up jaya oshadhushu
 18 13 a F
 payas çukram amrtam 38 3
 payasyay çayetamy ari 12, 1
 payasvatir apa oshadhavyah 30 4
 payasvad astu me mukham 36 10

- paramasyah paravatah 16, 7, (19 10)
 parasya adho samvatah 16 7, (7, 17,
 19 10)
 pari te dūdabho rathah 7, 2, (7, 4)
 pari te dhanvano hetih 17, 11
 pari trivishṭy adhvaram 16 21, 38, 12
 pari tvā gurvano girah 2 12
 pari tvagne puram vāyam 16, 2, 38, 12,
 (19, 8)
 pari no rudrasya hetih 17 16
 pari pragid devo agnih 38 12 a E
 pari jo raçminā divah 11 13 a E
 pari vājapatih kavah 16 2, 16 21,
 38 12, (19 8)
 parito shucati sutam 37 18
 pareta pitaras somyasah 9 6
 pavo diva para eni pṛthivyā 18 1
 parjanya prajāyate 20 15
 pary āshu pradhanve 38 14
 pavamānas svar janah 38 2
 pavitrena punah ma 38 2
 paçuṃ badhnamā varuṇāya rajne 13 2
 a E
 paçusanamito vrashtayah 26, 4
 paçur va agnih 20, 9
 patam no açvina diva 38 8
 patram prayujyante 38, 10
 pavakayā yaç cetantya kṛpā 17 17
 pavakavareṇ çukravareṇ 16 14
 pavikā nas sarasvatī 4 16 (20 15)
 pavitrā kanyā 17 18
 pitā mātariçvā chidripada 40, 6
 pitā vatsanāṃ patir aghnyanam 13 9
 pitum nu stosham 10, 8
 pipihī deva uçatah 2 15, 16 21,
 (20 15)
 piçangas trayo vasantih 5, 10, 3
 piprasvā sarasvatah 19 14
 putram iva pitara açvina 17 19 38 9
 punantu mā devajanah 38 2
 punantu mā pitaras somyasah 38 2
 punantu mā pitmahih 38 2
 punaradheya adhiyate 8, 14
 punar asadya sadanam 16, 10
 punar ōrjā nivartasva 8, 14, 16, 6,
 (9, 1, 16 10, 19 11 und 12, 22 12 a E)
 punar nah pitaro manah 9 6
 punas tvaditya rudra 8 14, 38 12
 punas tvā mitravarunau 8 14
 punatu te parisrutam 12 9
 pura krūrasya visipah 1 9 a E, (35 5)
 purishyaso agnyah 16 11
 purushamṛgaç candramase 5, 7, 5
 purūny agne purudhā 18 20 a E
 purovato java rivat 11, 9
 puro vo mandrap divyam 39 14
 pushpavatah prasmatih 16 13
 pūrnam asi 32, 5
 pūrna darve parapata 9 5
 pūshā ga arveta nah 4 15, (20 15)
 pūshā yunakto savita 16 12
 pūshno vamshtuh 5, 13, 7
 pūchamā tvā param antam 5 4 7
 pṛthivi bhūvāni sivarā 35, 3
 pṛthivyā sham ud antariksham 18 4
 pṛthivyā purisham asy apso nama
 17, 6
 pṛthivyā tvāntarikshya 26, 5
 pṛthivyā namo guayo 5, 11, 6
 pṛthivyā svāntarikshya 5, 1, 6,
 5, 1, 8, 5, 2, 37, 15
 pṛthivyā amartyah 40 14
 pṛçnis traçenapṛçnih 5, 9, 2
 pṛçnyāh payo si 1, 10
 pṛshato vāçvadevah 5, 7, 7
 pṛshadāçā marutah pṛçnim itarah 30 1
 pṛshātr me rishtram adhvam 38 4
 pṛshāto diva pṛshāto agnih 4 16, 40 3,
 (11 13 20 15 22 14 a E 22 16)
 pṛghusya bhavamahe 9 4
 pṛa carshanibhyah pṛtanahiveshu 4 15
 pṛa citram arkam grāte 20 15
 pṛa cyavasva bhuvanaspate 21, 7
 pṛagananam vā pitṛvatah 28, 8, 30, 1
 pṛajā agno samvāçya 7 12
 pṛajvantah pratigrhanti 30 8, (30 9)

- prajāpatih paçān asṛjata te 'smād
 apīkrāman 10, 11
 prajāpatih prajā asṛjata tā asmād
 apīkrāman 37, 1
 prajāpatih prajāḥ sṛṣṭvā sa rucīcāna
 rāṣṭrānyata 29, 9
 prajāpatir akāmāyata prajāyeyeti 34, 8
 prajāpatir akāmāyata prajāḥ sṛjeyeti
 34, 7
 prajāpatir akāmāyata bhūyāw syām
 34, 13
 prajāpatir akāmāyata syāt prajāyeyeti
 9, 11
 prajāpatir akāmāyata syām ita 34, 9
 prajāpatir daçabhoti 9, 13
 prajāpatir manasi sīrasvato vāci 34, 14
 prajāpatir mahyam eti rarānah 5, 4, 6
 prajāpatir vā ātmano 'dhi 34, 6
 prajāpatir vā adam āsit 6, 1
 prajāpatir vā indriya vajram 10, 10
 prajāpatir vā etum agre 22, 4
 prajāpatir vā oshadhīh 31, 1
 prajāpatis tvā sādāyatu 30, 3
 prajāpati ramayatu prajā iha 13, 16
 a E.
 prajāpate nahi tvad anyā etiḥ 15, 6
 a E
 prajāpater jīyamānīh prajāh 30, 8
 prajāpater bhīgo 'si 5, 5
 prajāpater vai paçasah 30, 9
 prajāpates tapasī vīvrdhānah 5, 6, 2
 a E
 prajāim pipartu parivatsaro nah 40, 12
 a E
 prajāḥ sṛṣṭvīśho 'vejya 36, 8; 36, 11
 prajāḥ sṛṣṭvā so 'kūmayata 9, 16
 pra tat te adya çipriṣṭhā 6, 10
 pra tad viśnus stavate 2, 10 a E;
 (25, 8)
 prati tyan nīma rājyam adhīyi 15, 8
 prati spāço viṣya tūrnitamah 16, 15
 pratūrtaap vajraṁ ādṛva 16, 1, (19, 2)
 pratūrvaṇa ehy avākṛāman 16, 1, (19, 2)
- praty aṅgeshu pratitishṭhāmy ātman
 38, 4
 prathamā vāw sarathinā suvarnā 5, 6, 2
 prathamā ha vyuvāsa 39, 10 a E
 prathame māsi pṛṣṭhāny upayanti
 33, 5
 pra devam devavitaye 15, 12
 pra devam devjā dhijā 15, 12
 pra nūnam brahmanaspathi 7, 14 a E
 pra no yacchātṛ arjamā 14, 2
 pra prāyam agnir bharatasya 16, 10
 pra bhāva 4, 16, (12, 14)
 pra budhnyā va irate 21, 13
 pramuṣca dhanvanas tram 17, 11
 pramuṣcamāna bhuvanasya retah 30, 8
 pra yābhūr yāsi dīçraçasam 10, 12
 pra yo jāyite vidvāw asya 10, 13
 pra vaç çukrāya bhānave 7, 16
 pra vas sakhīyo agnaye 7, 16
 pra vām dāwāw açvīnā 17, 18
 pra vedhase kavaye 7, 12
 prasadya bhasmanā yonim 16, 10
 pra sa mitra marto astu 23, 12
 pra samrāje bhād arcā 12, 15
 pra sāsāhīsho paruhūta 38, 7; (10, 12)
 pra so agne tavotibhūh 12, 14
 prastatena paridhūh 40, 13
 prāci dig gīyatri çhūdah 39, 7
 prāci diçāw sahīçayā 22, 14
 prācinam ūrdhivam adharāk 39, 1
 prācinam barhuh pradīçī 16, 20
 prācinavaççam kurvanti 22, 13
 prācinam anu pradīçam 7, 13, 16, 4,
 (21, 9)
 prāçyam diçā tram indasi 8, 17
 prāna uparaveshu bhīrāçṛiyah 34, 15
 prāna upiççur apānah 27, 3
 prāpāpīnūbhīyam tvī çyujā yujī 40, 2
 prānāya svahī vyūnīya svāhī 5, 4, 10
 prāçā vā divedatyāh 27, 5
 prānā vā saesthūyājūweshu 29, 3
 prajā yo nīma 8, 17
 pred agne jyotishmān 16, 10, (19, 12)

- predhho agne dadih 18 4 35 1, 39 15,
(2 15, 19 14, 20 14 21 9)
preyam agid dushap 1 2, (31 1)
prothadaçvo na yavase 17 10
prutu v j kankradan 16 4, (19 5)
pruyamedha vu nama 6, 6
bal ittha parvat nam 10 12
barhishadah pitarah 21 14
balavijn yas sthavirah 18, 5
balayajagara akhuh 5, 7, 4
bahish te astu bal iti 13 9
balavinam pit bahur asya 5 6, 1
brhaspatyam carum nirvapat 11, 4
b rhaspatyaç caruh purohitasya 15, 4
bahù me balam indriyam 38 4
bhatò ma v jena 5, 2, 32, 2
bhat sama kshatrabhàt 22 14
brhaspatih prathamam jayam mah
11 13 (17 18)
brhaspatipurohit devih 38, 12
brhaspatir nah pariputu 10 13
brhaspatih samajayad vasuñ 4, 16
40 11
brhaspate iti yad aryo arhid 4 16
40 11
brhaspate jushasta nah 4 16 (26 11)
brhaspate paridy rathena 18 5
brhaspate savitar bodhàç nam 18 16
bodhàç ca ma pratibodhàç ca 37, 10
bodh me asya vacasa 16 10 (19 12)
bodh su me maghavan 12 15
brahma kshatram pavate tejah 37 18
brahma jayi carum prathamam 16 15
38 14 (20 5)
brahmanadino vadanti kum prathame
n hna 34, 10
brahman me matayuh 9 18
brahma dev nam padavih 23 12
brahmanasya mûrdhan sidadet 12, 11
brahmanasah pitarah 5 6 1
bhadràm karnebhig çruy ma 3, 1
bhadrin naç çreyas saman ishà 13 16
E
- bhadro no agur ahutah 39 15
bhavatam nas samanasa 8 4 16 11
(26 7)
bhava no agne vitoh gopah 2 15
bhuvanam asi 1, 12, 31 11
bhuvah tvam indra brahman 23 12
bhuvò devanam karman 5, 1, 9
bhuvò yaj asya rajasaç ca net 16 15
a E (20 15)
bhûtam bhavyam bhavishyat 5, 3, 2
bhûto bhûteshu carati pravishat 37 9
bhûtyaskrd asi varivaskrd asi 39, 9
bhûri cakarti juyebhar asme 9, 18
(23 11 a E)
bhûr bhuvah svar vasvas tra 5, 4, 9
bheshajam gave çv ja 9 7
mekshû devavato rathah 11, 12
made made hi no dadih 10 12
madhu naktam utoshah 39 3
madhum n no vacaspatih 39 3
madhu vata riyate 39 3
manushvat tv adhmah 7 13 a E,
39 13
mano jyotir jushat m 34 19
mano ny huvamabe 9 6
manve vam matravarun 22 15
mama ca n ma tava jatvedah 7 3
(7 11)
mamattu nah parijna 23 11
mama dev vishve santu sarve 40 10
mama n ma prathamam j 7 3 (" 11)
mam gne varco vishveshv astu 4, 14,
40, 10 (8 16 31 5)
mayi çrñ m y aham agre 7 12
mayi tyad indriyam mahat 5 ° (32 2)
mayi deva devanam yujant m 40 10
mayah pr japatyal 3, 7, 2
marut vato abhavit 3, 4, 6
marut m pishati vaça 1 12
marutam manve adhi no bruvantu
22 15
maruto yad dha vo drvah 8 17 9, 19,
(21 13)

marutrantam vṛshabhāṃ vṛrdhnam
4 8
marutva Indra vṛshabhā 4 8
marudbhyo namo jagatyā 5, 11, 3
mahāç carlarmy arvatah 7, 16
mahāç cid agna evasah 2 15
mahāç indro nṛvad 1 4 8
mahāç indro ya ojas 4 8
mahāç namo revatyāh 5 10 5
mahāç mahi askabhāyat 10 13
mahī trinam avo stu 7, 2, (7, 9)
mahī dyaui prthivi ca nah 13, 9,
15 12 16, 16, 39 8 (13 10 20 7)
mahī dyaui ghrtavā 13, 15 (20 15)
mahim ā shu mātaraḥ svratnam
30 4 und 5, (11 13, 19 14)
mahī viçpatni sadām 7, 12
mako rajām bandhuta 6 11
mahyāç yajantim mama 40 10
mahyam āpo madhumad urayantā 40, 9
matī ca te pitā ca te o 4 8 a E
mātera putram prthivi 16 11 a E,
(20 1, 22 6)
mā tvat śbetrāny aranam gauma 30 3
mā tvāgnir dhvanayet 5 6 5
mā tvā tapat priya atmā 5 6 5
madhyandinid vā savanit 28, 4
madhyandinena vā savanena 28, 3
mā naç çāso ararushah 7 2
mā nas toke tanaye 23 12 a E
mā nas samīsyā dādhyah 7, 17
mā no asmim mah dhāne 7 17 a E
mā no devānāṃ vṛçah 7 17
mā no dhavarishuh pitarah 35 5
mā no mitro varuḥ aryamāyuh 5, 6, 4
mā no hīsoy janitā 16, 14
marutam carum nrvapet 11 1
mā su bhittā mā su rishah 16 7,
(19 10)
mitrasya caishauldbrtah 16 6 23 12
(19 7)
mitras saevsya prthivim 16, 5, (19, 6)
mitravaruḥābhyām namah 5, 11, 5

mitravarunam çronibhyām 5, 13, 5
mitro janān yatayati 30 19
mīdhushṭama çivatama 17, 16
mīrdhanam divo aritam 4 5, (28 1)
mṛgo na bhumah kucarāh 8 16
mṛdā no rudrota no mayas kṛdhā 40 11
mṛtyave svaha 5, 5, 8
medhikaram vidathasya 39 13
medho vā esha paçūnāṃ jat karmah
20, 7
memam yajnam tamo vidat 35 5
mesha vā jad upa ca 35 14 a. D
mesham aranyam anu te digam 16 17
ya aranyāḥ paçavo viçvarūpāḥ 30 8
ya indra indriyam dadbhuh 38 9
ya ima viçvā jitam 10 12, (23 12)
ya ima viçvā bhuvanim 18 1
ya ime dyāv prthivi janitā 16 20
ya ime dyāv prthivi tastabhine 40 1
ya etivanto vā bhīḥ asah 17, 16
ya ojadā baladāh 40 1
yah panthā vitato derāṃ mah 39 2
yah prajāya paçubhir eva 9, 14
yah pruvatah (8 17, 10, 13, 22 14)
(vgl die folgenden Versanfänge)
yah pruvato numshataç ca 4 15, 40 1
yah pruvato numshato mahitrā 5, 5, 13
yac cid dhi te purushatrā 2 15
yajushtham tvā yajamāna hūvema 39 15
yajusya ketuprathamam puruḥitam
39 14
yajusya vā çiro 'chidyata 20, 4
yajusya hi esha rivān 35, 5
yajni yajni vo agnaye 39 12
yajnena yajnam ayajanta devāh 15 19
a D
yajnena vā esha vṛrdhyate 9, 3
yajno devānām pratyeti sunnam 4 10
yajno vā devēbhyo pikramat 23, 3
yatni vā sū vṛkeṇ ādan 36, 7
yato vito manojatih 35 15
yat kīncedam varuḥa 23 12
yat te asmim ghora āsan juhoma 16 12

jat te kruddhah parovapa 8 14
 jat te gūdrad agnau 5, 6, 5
 yat te 'citam jad u citam 40 5
 yat te soma subhavam 13 16, (22 14
 a E, 22 16)
 vat te pavitrām arcishu 32 2
 yat te manyuparoptasya 8 14
 yat te śilpam kaçyapa rocniwat 37 9
 yat te sude mahasi çūlīrtasya 5 6 5
 yat te soma gaviçirah 40 8 a E
 yat pīthiṣya anamṣtam 7 12 a E
 yat pṛeshitā varunena 39 2
 yatra kvaca te mano s yatro kvaca etc
 yatra dhara madbumatih 40 13
 yatra vāttha vanaspate 35 19 a E
 yatrupalī prier ahavaniyat 25, 3
 yatro kvaca te manah 20 14
 yath dityam idityah 10 12 a E
 yathā no aditih karat 23 12
 yathā pūnca yathā śatī 40 11
 yatharūpam agniç cetavyah 22, 8
 yathā va punarādheyā evam 22, 2
 yathā va rāthā ekakam 34, 17
 yathā ha tyad vasavah 2 15, (9 19)
 yad abrandah prathamam jayam mah
 30, 1, (40 5 5, 6, 3)
 yad agne kani kani ca 16 7 (19 10)
 yad aty apayivak 16 7
 yad atra riptam rasinah 38 2
 yad atra çūhītam rusanah 17 19
 yad adah pito ajagan 40 8
 yad adas samprayatir 39 2
 yad adya tvā prajāta yajne 4 12
 yad antariksham pitham utā dyaṃ
 9 6 a E
 yad antarikshasya yad divah 7 12 a E
 yad apam oshadhūm m 40 8
 yad aṣṭam vabatuḥ śhryā 22 15
 yad avayrshēnt jōhay t 37, 19
 yad avayrshāc chakunh 35 4
 yad avayrshāc chvapū mukhena
 35 4
 yad açvasya kaviçah 5 6 4

yad açvāya vasa upastranti 5 6 5
 yad asya pūc rajasah 16, 12, (20 2)
 yad abram vajayam ma 16 13
 yad ākātā 40, 17
 yad śūtipady abhut 13, 10
 yadī kamaçeta jayam mah vajayam mah
 37, 6
 yadī jagrad yadī svapne 38 5
 yad idam abhūdasatī 22 15
 yadī divi yadī naktam 38 5
 yad indro uniyad ritah 29 11
 yadī manyeta jayam mah utah 22, 10
 yadī som u saçsat u çy utam 11, 4
 yadidam divo yadī va pīthiṣy 1 7 19
 yad itradhyam udarasyapar tī 5 6 4
 yad oshadhayas samagmata 16 13
 yad gam dādity yus tena 28, 5
 yad gr me yad uranye 9 4 38 5 (der
 Schluß verschieden)
 yad derā derāshelanam 39, 5
 yad dyāvā indra te çatam 19 15
 yad dhruvā jayam mah 5 4 8
 yad diviçhyam rāçō devay nam 5 6 4
 yady akritam apahareyuh 34, 3
 yady ukhye bhriyam u 22, 12
 yad va me çy utam 8, 2
 yad vāyo dama sandanam 5 6 4
 yad vito apo agamat 5 4 9
 yad vilushītham tal agnaye 39 14
 yad vo vajam pramam mah vātā mah 30 9
 (6 10 a E)
 yad va r jātyāc sa varunavah
 37, 6
 yadri dyaṃ kshatram idam 22 14
 yan nirṇya rekhasā pavyrtasya 5 6 4
 yan nikshanam mahapacanyā ukh y h
 5 6 4 a E
 yan me agne asya yajnasya risiṣ t
 31 14
 yan me manasāc chidram 34 19 (35 2)
 yan me mano jayam mah gatam 29 2
 yam te devī nirrtir abandha 16 12,
 (20 2)

yam tvā devipih 2 15
 yam tvayā svādhitā 3 2
 yamaṁ gūya bhāngacārah 38 12
 yam agne pṛtsu martyam 3 9
 yam aśvina namucer āsurā ddhī 38 2
 yam aśvina sarasvatī 38 9
 yamaṁ dattam trita enam āyuna
 40 6
 yamo dādura pṛthivīm 40 11
 yam paridhīm paryadhatih 1, 12
 yathā dhishya upadhyante 22, 11
 yas tastambha sahasā vi jmo antān
 9 19
 yas te adya kṛnavat 16 9, (35, 8 a. E)
 yas te apsu mahimā 7 13 a E
 yas te drapsas skandati 35 8
 yas te drapso madhumān 35 8
 yas te rasas sambhita oshadhīshu 38, 2
 yas tvī svaśras suhranyo agne 6 11
 yasmin aśvina śhabhisa ulshanah
 38 9
 yasmi tvā sukṛte jātavedah 10 12
 yasmi putraso aditeh 7 2 (MS 1, 5 4
 te hi putraso aditeh)
 yasya kurmo grhe havih 18 3
 yasya tridhita avyām 40 14
 yasya dronakalāḥ upadāsyati 35, 16
 yasya prāyānam auy anyā id yajuh
 15 11
 yasva vratam upatishthante 19, 14
 a E
 yasvedam prānan nimishat 22 15
 yasyme vāve gurāyo mahitā 40 1
 yas samgrāman jāvati 22 15 a
 yas samidhā va ihutyā 39 15
 yas some antar so goshv antah 40 3
 ya agneye gayatṛih 21, 4
 va apo divyah pavasi sambabhāvah
 37 9
 ya oshadhayah prathamajih 16, 13
 ya oshadhīh pūrvaajih 13 16
 jih jhalnur ya apbalah 16 13
 jam va andvan adhvaryuh 20, 6

ya te ishuc civatam 17, 11 a E
 ya te dhāmāni (20, 15), cf die folgen-
 den Verse
 ya te dhāmāni divya pṛthivyām 13 15
 ya te dhāmāni parimāni yavam 18 2
 ya te dhāmāni navishā yajanti 11 13
 ya te rudra civa tanūh 17, 11, 17, 16
 ya te hetur m bhushama 17, 11
 ya dereshu tvam arayata 5 4 6
 ya devy ashtakasy apasam 35 12
 ya devy ashtakā vurdah 39 9
 jam vāra upāto deva devin 4 12
 jam gharma kapilam 1, 7 a. E, (31 6)
 jam va asura derebhyah 37, 16
 jam ishūm gṛhanta 17, 11
 va rājanā dundubhā matyām 36 15
 yā vaś carma śaśamāyā 8 17 a E,
 (21 13)
 ya vā svāni puruśpāhā 4 15
 ya vā kṛcā madhumati 1 2
 jam puruśa ārdhva bhūh 20, 3
 ya vām mitravarāṇā sahasy ujayā
 11, 11
 ya vo devas surjo rucāh 16 16
 (40 18 a. E)
 ya vāghraṁ oshthikobhū 37 18 a E
 ya śatena j ratanoshī 16 16
 ya cedam upācyavanti 16 13
 ya śyētākṣi kṛshnavatī 24 1
 ya saśkrth prathamā 4 4
 ya subahus svaugantī 13 16
 yas tvā stathur dmanam 16 13
 yas tisrah paramajih 14 3
 yas te agne (40 13 a E) s die folgen-
 den Versanfänge
 yas te agne samidho apsv antih 35 4
 yas te agne samidho vām dhāmā
 40, 5
 yas te agne sūrve rucāh 16 10
 yas te rike sumatayāh 13 16
 yas te ritrayas svātar devavanāh 5 6
 yas te civas tvāvo jātavedah 7, 13
 yas te sahasrāo hetayāh 17, 16

yās sarūpa virupāh 5 4 6
 yās senā abhivārah 16 7, (19, 10)
 yās somarājūr varunasya 16 13 a E
 ya hastina dvīpāni ya hiranye 36 16
 yuktena manasā yayam 15 11
 yuktvaya savitī deva 15 11
 yukshva hi devahūtam 7, 17, 22 5,
 (22, 6)
 yuje v im brahma pūrvyam 15 11
 junjate mana uta junjate 2, 10,
 15 11, (18 19, 25 8)
 junjanti bradhvam arusham 5 4 9
 junjanti asya kamya 5 4 9
 junjanti rasabharā yavam 16 1, (19 2)
 junjanti prathamā manā 15, 11
 junakta sira vi jugā tanota 16 12
 junjanti tvā brahmanā duryena 4 14
 (31, 15)
 jurāva suramam aṣvina 17, 19, 39 9
 juram etina divi rocanāni 4 16
 jurā surasā parivita agit 15 12
 yūpavarskī uta te yūpavāhik 5 6 4
 yūyam asman nayata 8 17
 ye apāthet im amitebhū 22 15
 ye keca jant mahimā dhūmayik 13 15
 (20 15)
 ye 'gnayah purishuvā 22 10
 ye gnyas samanasa sacetasā 7 14
 ye gnyas samanasa ntarī dyāvī
 pṛthivī 17 10
 ye janeshu mahimāvah 16 7 (19 10)
 ye jyotishu sampādhati 39 2
 ye tūrtim prācaranti 17 16
 ye te arjama bahavā 10 13
 ye te panth nas savitā 5, 1, 1
 ye te pīṣṭi ekāṣṭam 38 13
 ye te sarasvātīrī arjavyā 19 14
 ye deva divy ekidaṣa sikhā 4, 5
 ye deva deva im yajuyā 17, 17
 ye deva devebhyo adhi 17, 17 a E
 ye deva manuyā 2 4 (23 5)
 ye deva yajnahano yajnamushā pṛthī
 vyam 5 6

ye deva yajnahano yajnamushā anta
 riksho 5 6
 ye deva yajnahano yajnamusho divi 5 6
 yena devī pōshordhva udayan 38 13
 yena dyaur ugra pṛthivī ca 40 1
 jenarshayas tapasā sattram asita
 18, 18
 yena sahasram vāhā 16, 18, 40 13
 ye nas sapatna apa te bhavantu 40 10
 yenagne dakshinavantam 40 13
 yenigne sukrtah patha 40 13
 ye nilagrīvaḥ citikanthī divam 17 16
 ye nilagrīvaḥ citikanthāḥ ṣarvā 17 16
 yenendrasya rathā sambabhūvā 40 3
 yenendriya samabharan 5 6
 ye oneshu viudhyanti 17, 16
 ye pathunim pathurakshyah 17, 16
 ye paṣāṣo medhyasā 39 2
 ye p yavo mamatejam 6 11
 ye badhyamanam anubadhyamanā
 30 8 (30 9)
 yebhr dityas tapati ira ketubhik
 37 9
 yebhūḥ gūpāni prapathanā 37, 9
 ye bhātīm adhīpatayā 17 16
 ye rashrabhrō ye rashtrasya 37, 11
 ye vaneshu ṣaṣṭiparā 17 16
 ye vānam pariparyanti pakvam 5 6 5
 ye vido rocane divā 16 15
 yesham iḥe paṣupatū paṣūnam 30 8
 yeshu vā yudhī bh 16 15
 ye samanā samanasa pitarā 39 2
 ye samanā samanasa jurā 39 2
 ye smā mahaty arjave 17 16
 ye agnī kavayāhanā 21 14
 ye agnīr agnē tapasā 16 17
 ye apsv antar agnīr ye vṛtre 40, 7
 ye arvantam ygh vāsati 5, 4, 4
 ye aṣvatīḥ ṣamigurbhā 7, 12
 ye aṣvasya dādīkravā 7, 16
 ye asmabhyam aratīḥ 16 7, (19 10)
 yoktram grāhrahik 5, 17, 4
 yoge yoge tavastaram 16 1, (19 2)

yo jata eva prathamah 8 16
 yo drapso vācuh patitah 35 8
 yo nah kanishtham iba 31, 14
 yo nah pita janita 18 1
 yo nas sanutyō abhīdisā agne 35, 14
 yo no agnih pitaro hr̥tsu 7, 12
 yo no mar̥to mar̥to durh̥yāyuh 21, 13
 yo no vica manasī durh̥yāyuh 31, 14
 yo jajnas sahasradhīrah 39, 2
 yo rudro agni u yo apsu 40 5 a E
 yo revin vo amnah 7 2
 yo vaç çivatamo rasah 16, 4
 yo vim ratha p̥juraçmih 22 15
 yo viçvacakshur uta viçatomukhah 18 2
 yo vai stomabhig unim v̥vati ç ca 34, 18
 yo sya kushthā jagatāh 38 12
 yo ha va srucam yogam 31, 13
 yo ha sya vim rathurā 17, 18
 rajati harimis sisah 5 10 5
 rathantarā sma bhavati 14, 10
 rathantarā smabhbh 22 14
 rathavithanā bhavī asya nama 5 6 1
 rathitām u rathinām 22 15
 rathe aksheshu v̥shabhasya v̥ye 36 15
 rathe tshthān nayati 5 6, 1
 ratat p̥tho varuṇas sūrya 12 15
 ramayate murtag çjenam 11, 13
 raçmir asi kshaya tvā 17, 7
 rikam ahaṣ subavam 13, 16
 riyantam adhr̥v̥ripam 7, 1, (7, 8)
 riyāy asi priçī dik 17, 8
 ritrim ritrim aprayānam 16 7, (19 10)
 ritri v̥akhyad avati 13 16
 rivaspoham no d̥hēn jatavedah 40 5
 rivo jitas sahasē v̥ddhah 40 9
 rudrikhum te p̥çum karomī 9, 7
 rudris saççyā p̥thuvam 16 5, (19, 5)
 rurā randrah 5, 7, 9
 red asy agnis tvā çmatu 3, 7
 reto mūtram v̥yahati 38 1
 revatir nas sadhamidāh 8, 17, (10, 12
 12 15)
 rohiteshu tvā jūmūteshu 40, 4

rohitō dhūmrakohitah 5, 9, 1
 laugalāṃ paviravam 16 12
 lokam p̥r̥va cchudram p̥r̥va 16 19 a E,
 (21 3)
 lomani prayatir mama 38 4 a E
 rakshyantived āganiguntī karmam 5
 6, 1
 vadbim v̥p̥tram marutāh 9, 18, (23, 11
 a E)
 vanaspatibhyas svahā 5, 3, 10
 vanaspatir vasr̥shō na 38, 6
 vanaspate raçanayā bhīdhīya 18 21
 vanaspate vasr̥jā 18, 17
 vaneshu v̥y antariksham tatitā 2, 6,
 4 9, (24 6)
 vayam nama prab̥v̥vama gh̥rtasya
 40 7
 vayam agne d̥hanvantas syama 40, 5
 vayas suparna upaseduh 9 19
 varunah kshatram indriyam 38 9
 varutram tvashṭur varunasya 16 17
 varca idhīyī me tanuh 40, 3
 varcasvad astu me mukham 36 15
 varshabhar̥ p̥tunodity ih 38 11
 vashaṭ te vishva isa 6 10
 vasantīva kapinjalan 5, 10, 4
 vasantenartunī devā vasavah 38, 11
 vasanto gr̥shimo m̥dhūmanti 13 15
 vasavas tvodiriyantu 35 7
 vasur agnir vasuçravāh 7 1
 vasoh pavitram asi 1, 3, 31, 2
 vasor d̥harim juboti 21, 11
 vahishṭiebbir viharan y asi 11, 13 a E
 vācaspataye pavasva 4, 1; 27, 1
 vācaspatim v̥çvakarmānam ōtaye 18 2
 a E 21 13 a E, (30 5)
 vici var saha manushr̥ih 6, 7
 vajah purastid uta madhyato nah
 18 13
 vajas hanubhy un 5, 13, 2
 vajaç ca me prasavaç ca me 18, 7

- vṛgasya nu prasavaḥ cietriye 14 2
 vṛgasya nu prasavaḥ susūtre 'gre 14, 2
 vṛgasya nu prasave mitaram mahim
 13, 14, (14 6, 18, 19)
 vṛgasya mi prasavaḥ (nodgrībhena) 1, 12,
 18, 3 (21, 8 a E)
 vṛgasyedam prasavaḥ ababhāva 14, 2
 vṛjno yajati paśavo va 36, 4
 vṛje vṛje vata vṛjno nah 13, 14,
 (20 15 a E)
 vṛjo me sapta pradīcāḥ 18 13
 vṛjo me vṛjya prasavīti 18 13
 vṛtasya jātīm varuṇīśya nībhūm 16 17
 vṛjūh jātāh pavitrēna 12 9
 vṛjūh aḥ regaḥ yajñāpārah 10 12
 vṛjūr va tvī manūr va tvī 13 14
 vṛjōh pakṣhātis sarasvatāh 5, 13, 12
 vṛjōs savitur vidātham 22 15
 vṛunam kṛṣṇam pṛtvam 13, 2
vṛuṇāḥ cētyāh kṛṣṇāh pṛtvāh 5, 2, 10
 vṛṣṇeva vidyūm mūnātī 11, 13
 vṛṣṇatī a svāhī 5, 2, 8
 vṛjyūm dhanuḥ kapardīnah 17 11
 vṛ jyotishā bhātī bhātī 2 15, (7 16)
 vṛ te bhīnam tākām 13 9
 vṛ te mūncamī rājanam 5 3 (32 3
 a E)
 vṛdāḥ yadī saruṇā ragnam 27 9
 vṛdāḥ te agne tṛdāh trayāṇi 9 19
 16 9
 vṛ j yasaḥ pṛthamā 16 4 (7 16 19 5)
 vṛbhidyā j purāḥ cāyathem 9 19 a E
 vṛbhūr mitrā prabhūh 2, 1, 1
 vṛbhūr aśi jayāhīnah 2, 11
 vṛbhūr ī bhātī pūbitu 2 9
 vṛmāna eśha divo madhye 18 3
 vṛmukto nyo nātrān 24 8
 vṛmūcyādīvam agnīḥ cērayānāh 16 19
 a E
 vṛud dīcām vīṣṇupātī 22 14
 vṛvṛṣha yan mī dīhṣhāṇā 8 16, 38, 7
 vṛṣam kavīm vṛṣpātīm 15 20
 vṛṣo yantrī nūdamīno 31, 14
 vṛṣakarmaṇ haviṣhā vṛdhanena 18 2
 vṛṣakarmaṇ haviṣhā vṛdhanāh 18 2,
 21, 13
 vṛṣakarmā cēd ayanāhā 18, 1
 vṛṣakarmā dīcām pātīh 39, 4
 vṛṣakarmā vīmānā yo vṛjomi 18 1
 vṛṣakarmā vṛṣadevāh 36 15
 vṛṣakarmā haviṣī idam jushānah 31 19,
 (35 2)
 vṛṣakarūpe va trīcīrṣhā 12, 10
 vṛṣasya jāno bhuvanasya j 16 9
 vṛṣvā agne tvay vṛjyam 13, 12
 vṛṣvā rōpīntī pratinūncīte haviḥ 16 8,
 (10 12)
 vṛṣvā dhendro adhvaktī 12 14, (23 11)
 vṛṣvā vṛjya maruto vṛṣvā ūhī 18 13
 vṛṣvā devāh (20 15) a die folgenden
 Versanfänge
 vṛṣvo deva rī vṛdīhāh 13 15
vṛṣvo deva vṛṣvāḥ mūro amānā 30 6
 vṛṣvobhyo devobhyo mūnātī 3, 11, 1
 vṛṣvobhyo devānām mantrē 22 15
 vṛṣvo devasya netuh 2 2, 16 7, (24 2)
 vṛṣvāmbho divo dhārunoh 22 14 a E
 vṛṣvānōh karīmā pṛjyātī 3 3 16 16,
 (26 5)
 vṛṣṇor nu kam vṛjyāmi pṛvōcām 2 10,
 (25 8)
 vṛṣṇor manasī pātē sthāh 1, 5, 31, 1
 vṛṣṣhādīhēnīś sādīhī 37, 9
 vṛṣhōtrām tvī kavē 1 11
 vṛṣjite pṛvōcūllā nah 5 6 1
 vṛṣṣvā yantām bahubīhāh 18 20
 vṛṣṣabhām cārṣhamām 1 16
 vṛṣhīgnīm vṛṣhānām bhāran 16 4,
 (19 5)
 vṛṣhā soma dīyūmā vāsi 2 14, (20, 15)
 vṛṣhōpe yat te vṛṣhānah 8 16
 vṛṣṣhā hī vṛṣṣhā adhvātāh 6, 10
 vṛṣṣam vīmūnātī 23, 4
 vṛṣṣam ahuh parām antām 5 4 7 a E
 vṛṣṣvāna rūpe vṛjyāpātī 38 1
 vṛṣṣvāna vṛṣṣam vṛṣṣvāh 31, 14

vâruje sâmann adhu me 22, 14
 vârupena sâmnâ tac chakeyam 22, 14
 vâçvadevi punati devy jgât 38, 2
 vâçvadevena yajate 36, 3
 vâçvânarasya sumatâu syâma 4, 16
 vâçvânaro na útaye 4, 16, (11, 13;
 20, 15; 22, 14 a. E; 22, 15)
 vâshnavam vâmanam âlabheta 13, 3
 vyacasvatîr urvîyî vîçrayantîm 16, 20
 vyâghro vâyyâghre adhu vikramasva
 37, 9
 vrajam kîndhvaœ sa hu vah 38, 13
 vratam kṛnuta tac chakeyam 2, 4
 çakâ bhūmi pîûkha 5, 7, 8
 çacyâkarta pitarâ yurînâ 23, 11 a. E
 çatam vo amba dhîmâni 16, 13
 çatam te râjan bhushajah 4, 13
 çatam no nu çaradah 35, 1
 çatîya svâhî 5, 2, 10
 çatâyudhîya çalavyrîya 13, 15
 çatena piçûr çaranâbhîdhehi 4, 16 a. E
 çam na îpo dhanavyâh 2, 1
 çam no devir abhîçhaye 13, 16; 38, 13
 çam no bhavantu vâpnah 13, 14; (20, 15
 a. E)
 çamitâ no vanaspathî 38, 10 a. E.
 çarabham âranyam anu te diçûmi
 16, 17 a. E.
 çarma ca stho varma ca sthah 16, 3;
 (19, 4)
 çâdam dadbhîh 5, 13, 1
 çâradenartunâ devâh 38, 11
 çitibâhur anyatah 5, 9, 3
 çiprîm vâjînîm pate 10, 12
 çiro mo çîrî çago mukham 38, 4
 çiro vâ etad yajîasya 25, 9; 25, 10
 çivena vacasî trâ 17, 11
 çivo bhava praçâbhyah 16, 4; (19, 5;
 26, 7)
 çivo bhûtvâ mahyam agne 16, 8 a. E
 çukrajyotiç ca citrajyotiç ca 18, 6
 çukrap te anyad yajatam te 4, 15;
 (20, 15)

çukrarshabhî nabhasâjyotîshîgit 39, 10
 çucum nu stomam navajâtam' 13, 15;
 (21, 13)
 çunthâs trayo vâshnavâh 5, 9, 6
 çunao suphâlâ vitudantu 16, 12
 çunao huvema magharânam 21, 14
 çnotv agnis samidhî havam me 3, 9
 çûçirenartunâ devâh 38, 11 a. E.
 çnathad vṛtram 4, 15; (21, 13; 23, 11)
 çyeno bhûtvâ parâpata 2, 7, (24, 7)
 çriyase kam bhîubhîh 8, 17
 çrinâm udîro dharunah 16, 9, (2, 15)
 çrukarnîya kavaye vedyâya 85, 1,
 (35, 12 a. E.)
 shad âdhîtajyâbhîshu 19, 10
 sa â no yonœ sadatu 17, 18
 sa idhîno vasush kavîh 39, 16
 sa ishuhastîs sa nishangbhîh 18, 5
 sam yat ta indra manyavah 8, 16
 sam yad dhananta manyubhîh 8, 17
 sam yâ vah priyâs tanvah 7, 12
 samrâd diçao sahasîmni 22, 14
 samvatsaram vâ etasya 12, 8
 samvatsaram ukhyam bhîtvâ 23, 3
 samvatsarasya pratîmîm 40, 2 a. E.
 samvatsaro vâ antara 21, 6
 sam varatrîn dadhîtana 38, 14
 sam varcasâ payasâ 4, 12
 samvatsâthîœ svarvidû 16, 3
 sam vas sulcantu marutah 35, 3
 sam vas sryâmî hṛdayam 7, 12
 sam vâp karmanî sam ishî 12, 14;
 (23, 11)
 sam vâm manîœsi sam vratî 16, 11
 sam vo dadhîtu varuṇah 3, 9, 10, 12
 saœçatam me brahma 16, 7 a. E.;
 (19, 10)
 saœ sam id yuvase vṛshan 2, 15
 saœ sarpan trîn samudrîn 39, 3
 saœsidasva mahîœ asî 16, 3 a. E.
 saœsrshîm vasubhî radhîh 16, 5
 saœsrâvabhîgâs stheshâ brhanta 1, 12
 sakhîyas sam vas samyâncam 2, 15

- sakhe sakhāyam abhyāvartissa 26, 11
 samkraudanenānimishena 18, 5
 sa jāto 'garbho asī rodasyoh 16, 4;
 (19, 5)
 sajoshā devāir avarāhī 4, 1
 sam cedhyasāvāgne pra ca bodhayānam
 16, 16
 samjñānam no divā paçoh 10, 12
 sa te jñānti sumatim 6, 11
 satyām ca me çraddhā ca me 19, 8
 satyam it tan na tvācā anyo asti
 38, 7
 sa tvam viprāya dīçuše 2, 14
 sa tvam naç citra vajrahasta 39, 12
 sa tvam no agnē 'vamah 34, 19 a. E.;
 (19, 14)
 sa tvam agnē pratikena 7, 16
 sadā sugah pitumān 13, 16
 sadyo jāto vyamimā yajnam 16, 20
 a. E.
 sadhamādo dhumayā hrja ekāh 15, 6
 a. E.
 sa nah pāvaka dīdivah 19, 14
 sa nah piteva sūnave 7, 1; (7, 8)
 sa nāramata 6, 2
 sam te payāsvi sam u yantu 16, 14
 a. E.; (35, 19 a. E., 37, 5)
 sam te vāyur matariçvā 16, 4, (19, 5)
 saparyenyas sa priyah 18, 20
 sa pūrvayā nvidī 21, 14
 sapta te agnē samidhah 7, 14; 18, 4;
 34, 19, (8, 3, 21, 9, 35, 2)
 sapta tra harito rathe 9, 19, (11, 1)
 saptadaças sarvo bhavati 14, 7
 saptadaç ote draya grahoh 14, 6
 saptartryas sapta vadāsvi 35, 5
 sa pratnaran narīyāç 20, 11
 sa bodhī sūrir maghavā 16, 10 a. E.;
 (19, 12)
 sam agnē vasubhur no avyāt 10, 12
 samānā va ākōtīm 10, 12
 sa mānushishu dālabhah 40, 14
 samāno vā yonā āstām 6, 3
 samāvavarti pṛthivi 39, 5 a. E.
 samāvartann adharā 15, 7 a. E.
 samās tvāgna rtavo vardhayantu 19, 16;
 (22, 1; 39, 3 a. E.; 40, 9)
 samitāv samkalpethām 16, 11; (20, 1)
 sam it sravanti s sarit sravanti
 samid dīçām āçayā nah 22, 14; (5, 6, 21)
 samiddha indra ushasim anike 39, 6
 samiddhasya çrayamānsh 15, 12
 samiddhe agnā adhi mānshānah 18, 3
 samiddho agnir açvāt 38, 8
 samiddho agur ābutah 4, 14; (31, 15)
 samiddho agor samidhī 38, 10
 samiddho añjan krdaram 5, 6, 2
 samiddho adya manusho durone 16, 20
 samidhāgnim duvayata 7, 12, 16, 10,
 (19, 12)
 sam indra no manasī 4, 12
 sam indra rāyā sam ishī 10, 12
 samudram gatcha svāhī 3, 8
 samudrasya tvāvakayā 17, 17
 samudrād ūrir madhumān 40, 7
 samudre te hṛdayam antar āyuh 18, 15
 a. E.
 samudre te hṛdayam apsv antah 4, 13;
 38, 5; (39, 3)
 samudre tvā nṛmanā apsv antah 16, 9
 samrtayajō va esha 31, 15
 sam patni patyā sukṛteshu 5, 4; (32, 1)
 sam pavāmi prajā abum 7, 1; (7, 8)
 samprajadivam rtāvāhī 1, 3, (31, 2)
 samprajavadhvam upa samprayāta
 18, 18
 sam mā sṛjmi payasē 16, 13
 samyak sravanti sarito na dhenih 49, 7
 sa yudhmas svā khajakṛt 6, 17
 sarasvatim devayanto havante 17, 18
 sarasvatī manasī peçalam rasu 38, 3
 sarasvatī yonyām garbham antah 38, 3
 a. E.
 sarasvaty abhi no nesha 17, 18; (30, 3)
 sarit sravanti saritah 16, 16 a. E.
 sarvān vā esho 'gnā kāmān 35, 17

vairaje samann adhi me 22 14
 vairūpena samnā tac chakeyam 22 14
 vaiçvadevi punata devy agat 38 2
 vaiçvadevena jayate 36, 3
 vaiçvanarasya sumat u syama 4 16
 vaiçvanaro na ūtaye 4 16 (11 13,
 20, 15, 22 14 a E 22 15)
 vashnavam vamanam dabheta 13, 3
 vyacasvatir urviya viçrayantam 16 20
 vyaghro vaiyy ghre adhi vikramasva
 37 9
 vrayam kṛmudhvaṣ sa hi vah 78, 13
 vratam kṛnuta tac chakeyam 2, 4
 çakā bh umi p ukhah > 7, 8
 çaeyakarta pitara yuvā 23 11 a E
 çatam vo amba dhamaṁ 10 13
 çatam te ryan bhishajah 4 13
 çatam m nu çaradah 35 1
 çat ya svabī 5, 2, 10
 çatayudhiya çataritryaya 13 15
 çatena paç ur varanabhidhehi 4 16 a E
 çam na apo dhanvanyā 2 1
 çam no devir abhishtāye 13, 16, 38 13
 çam no bhavantu v çinah 13 14 (20 15
 a E)
 çamit no vanaspatih 38 10 a E
 çarabham uranyam anu te diç m
 16 17 a E
 çarma ca stho varma ca sthah 16 3,
 (19 4)
 çadam dabhuh 5, 13, 1
 çāradenartunā devah 38 11
 çātibhur anyatah 5 9, 3
 çārin vā n m pate 10 12
 çāro me çir jaço mukham 38 4
 çāro vā etad jāçāya 20, 9, 20, 10
 çāvena vacasā tv 17 11
 çāvo bhava prajābhyah 16 4 (19 5
 96 7)
 çāvo bhūtvā mahyam agne 16 8 a E
 çākrajyotiç ca citrajyotiç ca 18, 6
 çākram te anyad jayitam te 4 15
 (20 15)

çākṛarshabhā nabhasajyotish çat 39 10
 çācīm nu stomam navajitam 13 10,
 (21, 13)
 çāntas trayo vaishnavā 5, 9, 6
 çānāṣ suphalā vītudantu 16 12
 çānāṣ huvema magharinam 21 14
 çānotr agnis samidha havam me 3 9
 çāçirepartuna dev h 38 11 a E
 çāthad vītram 4 15 (21 13 23 11)
 çāeno bhūtvā parapata 2 7 (24 7)
 çāyase kam bhūubhuh 8 17
 çānim udīro dharanah 10 9 (2 15)
 çānil arāya kavaye vedyaya 35 1
 (35 12 a E)
 çhad adhitayajushī 19, 10
 sa a no yonā sadatu 17, 18
 sa idhano vasush kavah 39 15
 sa ishuhastāṣ sv nishangibhuh 16 5
 sam yat ta indra manyatah 8 16
 sam yad dhananta manyubhuh 8 17
 sam ya vah priyas tarvah 7 12
 samrad diçāṣ sahasamni 22 14
 samvatsaram va etasya 12, 8
 samvatsaram ukhyam bhītvā 21, 3
 samvatsarasya pratimam 40 2 a E
 samvatsaro va antara 21, 6
 sam varatran dadhatana 38 14
 sam varcasā payasā 4 12
 samvasathāṣ svarvid u 16 3
 sam vas sunantu marutah 35 3
 sam vas sṛjanti hrdayam 7 12
 sam vāpi karmanī sam īsha 12 14
 (23 11)
 sam vīm manāṣāṣ sam vratā 16 11
 sam vo dadhitu varunah 3 9 10 12
 samçetam me brahma 16 7 a E,
 (19 10)
 sāṣ sam id yuvase vīshan 2 15
 sāṣ sarpan trin samudr a 39 3
 sāṣsidasva māhāṣ asī 16 3 a E
 sāṣsīstam vasubhu rudrah 16 5
 sāṣsr ivabhagāṣ stheshā bhīhantah 1 12
 sākhāyāṣ sam vas samyāṣ cam 2 15

sarve vrata varunasya 15 8
 savata givo vasanti 36, 10
 savita varuno dadhat 38 9
 sa veda deva namam 12 15
 sa ceydham vdhudha dyumnam 38 7
 a E
 sa sushubhi sa khrati ginena 10 13
 sa sma kypotu ketum 1 35 14
 sabe ravya nirartava 8 14, 16, 8,
 (9, 1, 16 10, 19 11 und 12, 22, 12
 a E)
 saha va ima agnes tauvah 8, 6
 sa havayid amartya 19, 14
 sabha jatim pranuda nas sapatin
 17, 6, (21, 2)
 sahasradhure va te samasvaran 38 14
 sahasradhi sahasram 17, 16
 sa hi vici uti parthivi 20 14
 sa hi veda vasudhutum 12 15
 sa hi cucic catapatrah 17 18
 sa hoti sed u dutyam 12 15
 sikam yakshma propati 16 13
 sikas hi cucina cucih 38 13
 si tram asy ama kam 35 18 a E
 sidhya va nama devah 26, 7
 sidhvim akar devahitum no idya 2, 15,
 (7 16)
 simtapana idas havih 21, 13
 simtridhyam kbanati 19, 4
 simtrina anvaha 26, 8
 simtro 'shtikapalac cjetah 15, 9
 simtrur abhrim udatte 19, 1
 simtr hu deva prathamaya 37, 9
 simthe vyghra uta ya prdikau 36 15
 simya svahisitaya svih 5, 5, 1
 simvdi prthushfuke 13 16
 simvdi sukapardi 16 5
 simdhor va prdhvane cughan esah 40, 7
 sada tram matur asy apasthe 16 8
 siala hotas sva u loka 16 3, (15 12,
 19 4)
 sirijunanti kavayah 16 12, 21, 14
 sinea tantram manasa 28, 3

sukarmanas suruco devayantah 13 15
 sugaryam no vyi svacyam 5 6 5 a E
 sugi ro devas sadanedam astu 4 12
 sujito jyotish 16, 4, (19 5)
 sutramnam prthivim 2 3, (11 13,
 19 14)
 suparnah parjanyo haasah 5, 7, 11
 suparnam vaste margah 5 6 1
 suparna vicam akrita 35 14 a E
 subarbir agnih pusbarnam 38 10
 sumnahar vajua i ca rakshat 18 3,
 (21, 8 a E)
 surivantim barhushadam 38, 2
 susandrcam tra vayan 9, 6, 9 19,
 (36 13)
 surya ekahi carati 5 4 7
 suryas tra puristat pita 1, 11
 suryasya cakshur uruhm 2 6, (24 6
 a E)
 sed agne astu subhagah 6 11
 sena ha nama prthivi 8 17
 so agna ye cacame 18 20
 somam rjuman varunam 14, 2
 somam rjuman vase 14 2
 somakrayany i tyujasvitanam 24, 2
 soma gurbhish tra vayan 2 14 a E
 somam agro jyati 36, 13
 soma yas te mayabhuvah 2 14
 somasya ma tavasam vakshy agne 2 18
 sominra svaranam krunhi 7 2, (7 9)
 somapushra janam rjumanim 8 17
 somapushapem u devu 11 12
 somaya pitumata hyan 9, 6
 somiva svaraje 5, 10, 1
 somarudra dhrajetham 11 12
 somarudra yvam etani 11 12
 somarudra vyhatam 11 12
 somo rjumnra sutam 18, 1
 sunanikena suvidatro asme 21 13
 sumarudram carum nirvapat 11, 5
 sumy as trayah 5, 9, 9
 suni balakarcho maydrah 5, 7, 6
 skama dyus skana prthivi 35, 4

stirnam barhis sushitarima 5 6 2
 stuta^o çastram pratigaram 5 3 1
 strotita barbhil paridhatta vedim 31 14
 stokinam indum prati çura 38, 6 a E
 stoma trayastri^oçe bhuvanasya patni
 22 14

sthiram manaç cakrsha 8 16
 sthiro bhava vidvanga 16 4 (19 5)
 sphya^o vedim parigrh^oti 25, 5
 sy^ot^o devebhil amrtan^ogat 39 3
 syon^o prthivi bhava 38 13 a E
 syeno me sida sushadah 31, 14
 svadasya havya sam isho didhi 13 15
 svayam kyananas sugam aprayavam
 40 12

svayamavapan^otya açcatthaçakbâyâh
 15, 5

svaryam vâ etena lokam 23, 8
 svargya vai lokâya 22, 1
 svarbhinar vâ âsurah 12, 13
 svaryanto napekshantah 18 4 (21 9)
 svarvati sudugha 22 14
 svastaya vyubh^oca 8 17 a E
 svasti na indro v^oddhaçravah 35 1
 svâ lusha^osidadh pitarah 5 6 1
 svâdo pito madhu pito 40 8
 svadim tvâ svâduna 12, 9, 17, 18
 svâhidhim Adhit^oya svâhi 5, 3, 5

svaha yajnam varunah 38 10 a F
 svaha yajnam manasa iti 23, 5
 svishtram agne abhi tad grahi 2 15
 svur dakshil^o dakshapiteba 17 1
 hæsaç çucishad vasuh 15 8 16 8
 (19 11)

hæsur iva sakhibh^oh 23 12
 harikeças çuryaçamih parastat 18 3
 havirdhane pranekti 25, 8
 havir va dikshitah 21, 1
 havishmatir im^o yaj^o 2, 9
 havyam prapiti 40, 12
 havayaham abhimutishaham 2 15
 hasta dhaya savita 16 1
 hasta hiranyam krtvi 24, 5
 hiranyakeçam sudhura 38 12
 hiranyagarbhas samavartatagre 16 15
 40, 1 5 5, 11, (4 16 8 17 10 13
 20 5 22 14 75, 13)
 hiranyavaram ushaso vyush^o u 15 7
 hiranyaçrago yo aya pûti 5 6 3
 hutasya vahutasya 35 5
 huve vas sudyotmanam 39 14
 huve vatasvanam karim 40 11
 hemantonartuna dev h 38 11
 hotadharyur avay^o agnimindhah 5 6 4
 hota yakshal agne samid^o 15, 13
 hota yakshad brhaspatim 18, 21